

STORA ENSO OYJ
TILINPÄÄTÖS
31.12.2008

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus	1
Konsernitilinpäätös	
Konsernin tuloslaskelma	16
Konsernin laskelma kirjatuista tuotoista ja kuluista	17
Konsernin tase	18
Konsernin rahoituslaskelma	19
Konsernin oman pääoman muutokset	21
Konsernin tilinpäätöksen liitetiedot	22
Emoyhtiön tilinpäätös	
Emoyhtiön tuloslaskelma	120
Emoyhtiön tase	121
Emoyhtiön rahoituslaskelma	122
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	123
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	139
Tilinpäätösmerkintä	140

Markkinatilanne ja toimitukset

Maailman taloustilanteen heikentyminen pienensi sanomalehtipaperin maailmanlaajuisia kysyntää 2,5 % vuonna 2008. Lasku on suurin seitsemään vuoteen. Vaikeassa taloustilanteessa mainontaan käytettiin vähemmän rahaa ja maksullisten sanomalehtien kulutus pieneni. Siten sanomalehtipaperin kysyntä laski Pohjois-Amerikassa yli 10 % ja Euroopassa 3 %. Aasiassa kysyntä kasvoi 5 % Japania lukuun ottamatta. Kiinan ja Intian osuus kasvusta oli suurin.

Paino- ja kirjoituspaperin maailmanlaajuinen kysyntä oli laimeaa vuonna 2008 ja pieneni 2 % edellisvuodesta. Länsi-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa kysyntä heikkeni merkittävästi vuoden jälkipuoliskolla. Vuositasolla kysyntä pieneni Pohjois-Amerikassa 9 % ja Euroopassa 3 %. Myös kehittyvillä markkinoilla, kuten Itä-Euroopassa ja Kiinassa, kasvu alkoi hidastua vuoden loppua kohti. Mainonnan vähenemisestä kärsi erityisesti päällystetty aikakauslehti-

tipaperi, jonka kysyntä pieneni merkittävästi sekä Pohjois-Amerikassa että Euroopassa.

Paino- ja kirjoituspaperin vienti Länsi-Euroopasta muualle pysytteli pääosin edellisvuotisella tasolla.

Kartongin kysyntä Euroopassa pieneni 4 % edellisvuodesta. Kysyntä heikkeni Länsi- ja Itä-Euroopassa, mutta Kiinassa kartongin kysynnän kasvu jatkui, joskin hitaammin kuin aiempina vuosina.

Rakennusmarkkinoilla oli hiljaista koko vuoden Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, ja rakennustoiminta oli erittäin vähäistä. Tämä heijastui voimakkaasti puutuotteiden markkinoihin. Havusahatavaran kysyntä pieneni merkittävästi molemmilla alueilla.

Arvioitu paperin ja kartongin kulutus vuonna 2008

Milj. tonnia	Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Aasia ja Tyynenmeren alue
Sanomalehtipaperi	10,7	7,8	14,6
Päällystämätön aikakauslehtipaperi	6,8	6,0	2,2
Päällystetty aikakauslehtipaperi	7,9	5,1	3,7
Päällystämätön hienopaperi	*8,3	11,4	23,8
Päällystetty hienopaperi	*8,0	5,3	12,9
Kartonki	**6,3	***13,1	19,8
Havusahatavara (milj. m ³)	95	82	n/a

* ilman erikoislaatuja, ** sisältäen taivekartongin, valkaisuamattoman ja toispuolisesti valkeapintaisen kartongin, *** taivekartonki

Lähteet: Kansainvälinen havupuu konferenssi, PPC, RISI, Stora Enso

Konsernin paperin ja kartongin toimitukset vuonna 2008 olivat yhteensä 11 836 000 tonnia eli 641 000 tonnia vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä selittyy sillä, että vuotuista kapasiteettia vähennettiin 737 000 tonnilla vuosina 2007 ja 2008. Tuotanto väheni 712 000 tonnia 11 746 000 tonniin kapasiteetin leikkausten ja

vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä tehtyjen merkittävien tuotannonrajoitusten takia. Puutuotteiden toimitukset pienenivät 455 000 kuutiometriä 5 893 000 kuutiometriin erityisesti Suomessa sijaitsevien sahojen tuotannonrajoitusten takia. Tuotannonrajoitukset kasvoivat 331 000 tonnia 510 000 tonniin.

Toimitukset segmentteittäin

1 000 tonnia	31.12. päättyvä tilikausi				Tuotannonrajoitukset	
	2008	2007	2006	Muutos %	2008	2007
Sanomalehti- ja kirjapaperi	2 870	3 061	3 091	-6	34	28
Aikakauslehtipaperi	2 786	2 993	2 765	-7	161	116
Hienopaperi	2 730	2 826	3 022	-3	136	-
Kuluttajapakkauskartonki	2 442	2 532	2 537	-4	133	35
Teollisuuspakkauskaukset	1 008	1 065	1 006	-5	46	-
Muut	0	0	68	0	-	-
Yhteensä	11 836	12 477	12 489	-5	510	179
Puutuotteet, 1 000 m ³	5 893	6 348	6 551	-7		
Aaltopahvi, milj. m ²	1 071	1 091	974	-2		

Tulos, jatkuvat toiminnot

Liikevaihto 11 028,8 milj. euroa oli 819,7 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2007. Tehtaiden sulkemiset pienensivät liikevaihtoa 504 milj. euroa. Liikevaihtoa pienensivät myös epäsuotuisat valuuttakurssimuutokset sekä puutuotteissa merkittävästi alhaisemmat hinnat ja vähäisemmät toimitukset.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä ja arvostuseriä laski 472,7 milj. euroa 388,4 milj. euroon, joka on 3,5 % liikevaihdosta. Puutuotteiden osalle laskusta tulee 218,2 miljoonaa euroa, ja liikevoitto oli pienempi myös kaikissa muissa segmenteissä aikakauslehtipaperia lukuun ottamatta. Puutuotteiden liiketappio oli 67,5 milj. euroa (liikevoitto 150,7 milj. euroa).

Toimituksissa tapahtuneet muutokset, lukuun ottamatta suljettuja tehtaita, pienensivät konsernin liikevoittoa 33 milj. euroa, sillä muiden liiketoiminta-alueiden lisääntyneet toimitukset eivät pystyneet täysin korvaamaan puutuotteiden reilusti vähentyneitä toimituksia eivätkä kuluttajapakkauskartonkien ja teollisuuspakkausten vähentyneitä toimituksia. Myyntihinnat paikallisissa valuutoissa nostivat konsernin liikevoittoa, lukuun ottamatta suljettujen tehtaiden vaikutusta 57 milj. euroa, kun aikakauslehtipaperin, hienopaperin ja kuluttajapakkaus-

kartonkien kasvu enemmän kuin korvasi jonkin verran alhaisemmat sanomalehtipaperin hinnat ja puutuotteiden paljon alhaisemmat hinnat. Epäsuotuisien valuuttakurssimuutoksien ja suojaussopimusten nettovaikutus liikevoittoon oli noin 181 milj. euroa.

Korkeammat raakapuun kustannukset vähensivät konsernin kokonaisliikevoittoa noin 124 miljoonaa euroa, koska sahatukin alentuneet kustannukset (38 milj. euroa) olivat pienemmät kuin kuitupuun hintojen nousu (162 milj. euroa).

Huomattavasti korkeammat polttoaineiden ja sähkön hinnat pienensivät liikevoittoa noin 133 milj. euroa.

Puuta toimitettiin konsernin tehtaille yhteensä 37 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2008, mikä on 12 % vähemmän kuin vuonna 2007. Tämä johtui tehtaiden sulkemisista ja supistuksista erityisesti Suomessa.

Kiinteät kustannukset laskivat noin 134 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa kustannustason parannustoimenpiteistä uudelleenjärjestelyt mukaan lukien.

Sanomalehti- ja kirjapaperi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liikevaihto	1 594,7	1 734,9	1 704,0
Liiketulos ennen poistoja (EBITDA)*	255,2	345,0	372,5
Liiketulos*	140,8	211,9	232,1
% liikevaihdosta	8,8	12,2	13,6
Sidottu pääoma 31.12.	1 136,5	1 191,7	1 390,5
ROOC, %**	12,1	15,7	16,7
Henkilöstö keskimäärin	2 771	2 813	2 945
Toimitukset, 1 000 t	2 870	3 061	3 091
Tuotantomäärät, 1 000 t	2 808	3 061	3 096

* ilman kertaluonteisia eriä

** ROOC = 100 % x liikevoitto/keskimääräinen sidottu pääoma

Sanomalehti- ja kirjapaperin liikevaihto oli 8,1 % pienempi kuin vuonna 2007. Tämä johtui Summan tehtaan sulkemisesta, jonka seurauksena liikevaihto pieneni 182 milj. euroa vuonna 2008.

Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä pieneni 71,1 milj. euroa 140,8 milj. euroon epäsuotuisien valuuttakurssimuutosten sekä raaka-aine- ja energiakustannusten nousun takia, jota myyntivolyymien kasvu kompensoi vain osittain.

Aikakauslehtipaperi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liikevaihto	2 177,0	2 296,3	2 220,3
Liiketulos ennen poistoja (EBITDA)*	223,5	222,1	236,8
Liiketulos*	88,8	50,9	61,8
% liikevaihdosta	4,1	2,2	2,8
Sidottu pääoma 31.12.	1 413,1	1 528,6	1 966,6
ROOC, %**	6,0	2,9	3,1
Henkilöstö keskimäärin	4 331	5 216	5 292
Toimitukset, 1 000 t	2 786	2 993	2 765
Tuotantomäärät, 1 000 t	2 774	2 951	2 772

* ilman kertaluonteisia eriä

** ROOC = 100 % x liikevoitto/keskimääräinen sidottu pääoma

Aikakauslehtipaperin liikevaihto pieneni 5,2 % vuonna 2007 lähinnä kapasiteetin sulkemisten takia.

Liikevoitto kasvoi 37,9 milj. euroa 88,8 milj. euroon. Valuuttakurssien epäsuotuisa kehitys, energian hintojen voimakas nousu sekä Ruotsissa sijaitsevan Skutskärin sellutehtaan merkittävästi huonontunut kannattavuus pienensivät vain osittain vuoden alussa ja keski-vaiheilla tapahtuneen myyntihintojen nousun, myyntivolyymien kasvun ja uudelleenjärjestelystä sekä tuottavuuden parantamisesta aiheutuvien hyötyjen vaikutusta. Vuonna 2007 tehdyt arvonalennukset pienensivät normaaleja poistoja vuonna 2008 noin 22 milj. euroa.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liikevaihto	2 111,7	2 156,2	2 261,8
Liiketulos ennen poistoja (EBITDA)*	219,8	301,6	308,3
Liiketulos*	80,4	163,7	140,2
% liikevaihdosta	3,8	7,6	6,2
Sidottu pääoma 31.12.	1 369,8	1 692,1	1 673,3
ROOC, %**	5,3	9,7	7,7
Henkilöstö keskimäärin	3 644	3 845	4 550
Toimitukset, 1 000 t	2 730	2 826	3 022
Tuotantomäärät, 1 000 t	2 707	2 856	3 032

* ilman kertaluonteisia eriä

** ROOC = 100 % x liikevoitto/keskimääräinen sidottu pääoma

Hienopaperin liikevaihto pieneni 2,1 % vuonna 2007 pääasiassa Alankomaissa sijaitsevan Berghuizerin tehtaan sulkemisen seurauksena.

Liikevoitto pieneni vuoden 2007 tasosta alle puoleen eli 80,4 milj. euroon. Hintojen nousu paikallisissa valuutoissa kompensoi osittain korkeita sellu-, energia- ja puukustannuksia sekä valuuttakurssien negatiivista vaikutusta.

Teollisuuspakkaukset

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liikevaihto	1 076,5	1 083,5	970,7
Liiketulos ennen poistoja (EBITDA)*	132,7	168,8	145,8
Liiketulos*	73,9	111,9	85,0
% liikevaihdosta	6,9	10,3	8,8
Sidottu pääoma 31.12.	616,1	697,1	627,2
ROOC, %**	11,2	17,1	13,6
Henkilöstö keskimäärin	5 903	5 907	5 795
Paperin ja kartongin toimitukset, 1 000 t	1 008	1 065	1 006
Paperin ja kartongin tuotantomäärät, 1 000 t	1 020	1 058	1 014
Aaltopahvipakkausten toimitukset, milj. m ²	1 071	1 091	974
Aaltopahvipakkausten tuotantomäärät, milj. m ²	1 066	1 090	991

* ilman kertaluonteisia eriä

** ROOC = 100 % x liikevoitto/keskimääräinen sidottu pääoma

Liikevaihto oli edellisvuotisella tasolla.

Liikevoitto oli 73,9 milj. euroa, mikä on 38,0 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä johtui myyntivolyymien pienenemisestä sekä energian, erityisesti kaasun, hinnan sekä puukustannusten noususta. Myyntihintojen nousu kompensoi osittain kustannusten nousun vaikutusta.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liikevaihto	2 231,9	2 300,9	2 331,9
Liiketulos ennen poistoja (EBITDA)*	242,0	336,4	441,3
Liiketulos*	107,3	158,0	240,9
% liikevaihdosta	4,8	6,9	10,3
Sidottu pääoma 31.12.	1 262,6	1 702,2	1 997,9
ROOC, %**	7,2	8,4	11,9
Henkilöstö keskimäärin	4 343	4 519	4 857
Toimitukset, 1 000 t	2 442	2 532	2 537
Tuotantomäärät, 1 000 t	2 437	2 532	2 566

* ilman kertaluonteisia eriä

** ROOC = 100 % x liikevoitto/keskimääräinen sidottu pääoma

Kuluttajapakkauskartongin liikevaihto pieneni 3,0 % edellisvuoteen verrattuna toimitusten vähenemisen seurauksena.

Liikevoitto oli 107,3 milj. euroa, mikä on 50,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä selittyy korkeilla puu- ja energiakustannuksilla, valuuttakurssien negatiivisella vaikutuksella sekä myyntivolyymien pienenemisellä, jota myyntihintojen nousu osittain kompensoi. Enocellin sellutehtaan kannattavuus oli yhä parempi kuin vuosi sitten, vaikka se alkoikin huonontua merkittävästi vuoden lopulla. Vuonna 2007 tehdyt arvonalennukset pienensivät normaaleja poistoja vuonna 2008 noin 24 milj. euroa.

Puutuotteet

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liikevaihto	1 503,3	1 853,1	1 673,0
Liiketulos ennen poistoja (EBITDA)*	-19,4	205,5	122,9
Liiketulos*	-67,5	150,7	63,4
% liikevaihdosta	-4,5	8,1	3,8
Sidottu pääoma 31.12.	618,7	763,6	780,2
ROOC, %**	-9,8	19,5	8,0
Henkilöstö keskimäärin	4 835	4 876	4 841
Toimitukset, 1 000 m ³	5 893	6 348	6 551

* ilman kertaluonteisia eriä

** ROOC = 100 % x liikevoitto/keskimääräinen sidottu pääoma

Liikevaihto pieneni 18,9 % vuoteen 2007 verrattuna pääasiassa vaikeasta markkinatilanteesta johtuvien myyntihintojen laskun vuoksi.

Liiketulos oli -67,5 milj. euroa, mikä on 218,2 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä johtuu siitä, että kustannussäästöihin tähtäävät toimenpiteet ja raaka-ainekustannusten lasku eivät pystyneet kompensoimaan myyntihintojen ja -volyymien merkittävää laskua.

Osuus osakkuusyrityksen tuloksista ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon arvostuksia oli yhteensä 42,1 (74,3) milj. euroa. Tämä johtuu valuuttakurssien epäsuotuisasta vaikutuksesta ja sellun hintojen laskusta. Vuoden 2008 alusta lähtien osakkuusyritysten tulos on esitetty liikevoitossa erillään. Aiempina vuosina ne sisällytettiin kunkin liiketoiminta-alueen liikevoittoon. Liiketoiminta-alueiden vertailuliikevoitot vuodelta 2007 on luokiteltu sen mukaisesti uudelleen.

Liikevoitto sisältää käyvän arvon arvostuksista aiheutuvan -69,6 (265,7) milj. euron nettovaikutuksen, joka koostuu osakeperusteisten maksujen kirjaamisesta, optio-ohjelmien suojausinstrumenteista, hiilidioksidin päästöoikeuksista sekä pääasiassa osakkuusyritysten IAS 41:n mukaisen metsäomaisuuden arvostuksesta.

Stora Enso jatkoi toimintonsa uudelleenjärjestelyjä. Syyskuussa julkistetun suunnitelmansa mukaan konserni aikoo sulkea koneita, joiden vuotuinen kapasiteetti on 600 000 tonnia paperia ja kartonkia ja 170 000 kuutiometriä sahatavaraa. Myös Venäjän puunhankintaa aiotaan supistaa merkittävästi ja yhteisomistuksessa olevan Sunilan sellutehtaan tuotantoa aiotaan rajoittaa hallitusti. Toimenpiteiden tarkoituksena on leikata liikakapasiteettia ja siten sopeuttaa tarjonta vastaamaan paremmin kysyntää sekä keskittyä tuotteisiin, joiden katteet ovat suuremmat. Tämän vuoksi konserni ilmoitti sulkevansa Saksassa sijaitsevan Baienfurtin tehtaan ja kaksi Virossa sijaitsevaa sahaa sekä lopettavansa tuotantolinjan Saksassa sijaitsevalla Kabelin tehtaalla sekä Imatran ja Varkauden tehtailla. Sulkemisten arvioidaan johtavan noin 1 700 henkilön irtisanomiseen. Saksassa irtisanomistarve on noin 600, Suomessa 550, Venäjällä 400 ja muualla 150 henkilöä. Uudelleenjärjestelykustannukset olivat yhteensä 213,1 milj. euroa.

Aineellisten hyödykkeiden sekä liikearvon arvonalentumiset vuonna 2008 olivat yhteensä 739,5 (770,6) milj. euroa, josta 125,0 milj. euroa liittyi syyskuussa julkistettuihin tehtaiden sulkemisiin ja 614,5 milj. euroa viimeisellä vuosineljänneksellä tehtyihin arvonalentumistesteihin. Lisäksi osakkuusyritys Sunila Oy:tä koskevasta investoinnista kirjattiin 44 milj. euron arvonalentuminen.

Uudelleenjärjestelyihin liittyvät varaukset ja arvonalentumiset sekä aiemmin julkistettuihin uudelleenjärjestelytoimiin liittyvät oikaisut olivat yhteensä 1 045,4 (949,9) milj. euroa. Ne käsiteltiin kertaluonteisina erinä. Liiketappio käyvän arvon arvostukset ja kertaluonteiset erät mukaan lukien oli -726,6 (voitto 176,9) milj. euroa.

Nettorahoituserät olivat -167,2 (-156,7) milj. euroa. Nettokorkokustannukset kasvoivat 15,2 milj. euroa -165,2 milj. euroon ja valuuttakurssitappiot kasvoivat -3,3 milj. eurosta -15,3 milj. euroon. Voitot muista rahoituseristä olivat 13,3 (-3,4) milj. euroa ja koostuivat välirahoituslainoista saadusta 19,7 milj. euron tuotosta, koronvaihtosopimuksiin liittyvistä 1,1 milj. euron arvostusvoitoista, pitkäaikaisen vieraan pääoman -7,9 milj. euron arvostustappioista sekä muista 0,4 milj. euron voitoista.

Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuuksia ilman kertaluonteisia eriä laski 818,5 milj. euroa 151,6 milj. euroon. Tulos ennen veroja kertaluonteisten erien jälkeen oli -893,8 (20,2) milj. euroa.

Jatkuvien toimintojen nettoverot olivat +214,8 (-7,4) milj. euroa 24,0 % (36,6 %) efektiivisen verokannan mukaan.

Lopetettavien toimintojen nettotulos oli 4,3 milj. euroa (-225,2 milj. euroa) ja vähemmistöosuuksien osuus tuloksesta oli -1,3 (+ 2,3) milj. euroa. Yhtiön osakkeenomistajille kohdistuva tappio oli näin ollen 673,4 milj. euroa (214,7 milj. euron tappio).

Jatkuvien toimintojen osakekohtainen tulos ilman kertaluonteisia eriä oli 0,18 (0,94) euroa. Osakekohtainen tulos kertaluonteisten erien jälkeen oli -0,86 (0,01) euroa. Koko liiketoiminnan osakekohtainen tulos kertaluonteisten erien jälkeen oli -0,85 (-0,27) euroa. Jatkuvien toimintojen osakekohtainen kassatulos ilman kertaluonteisia eriä oli 0,99 (1,94) euroa.

Jatkuvien toimintojen osalta sijoitetun pääoman tuotto oli 3,4 (11,3) % ilman kertaluonteisia eriä ja 4,1 (8,6) % ilman kertaluonteisia eriä sekä käyvän arvon arvostuksia. Konsernin sijoitettu pääoma 31.12.2008 oli 8 774,5 milj. euroa, joka on nettomääräisesti 1 845,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä selittyy tukkuritoiminnan myynnillä, konsernin toimintojen uudelleenjärjestelyllä, aineellisten hyödykkeiden ja liikearvon arvonalentumisilla, Pohjolan Voima Oy:n ja NewPagen noteeraamattomien osakkeiden käyvän arvon arvostuksilla sekä käyttöpääoman pienentämisellä.

	2008	2007	2006
Liikevaihto, milj. euroa	11 028,8	11 848,5	11 460,4
Liiketulos ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia ¹⁾ , milj. euroa	388,4	861,1	839,1
% liikevaihdosta	3,5	7,3	7,3
Liiketulos (IFRS), milj. euroa	-726,6	176,9	708,4
% liikevaihdosta	-6,6	1,5	6,2
Oman pääoman tuotto (ROE) ²⁾ , %	-10,1	-2,5	7,5
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE) ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia, % ¹⁾	4,1	8,6	8,7
Velkaantumisaste ²⁾	0,56	0,39	0,54
Tulos/osake, euroa	-0,86	0,01	0,87
Tulos/osake, ilman kertaluonteisia eriä, euroa	0,18	0,94	0,68
Osinko/varojen jako osaketta kohti, euroa	0,20 ³⁾	0,45	0,45
Osinko-/varojenjakosuhte ilman kertaluonteisia eriä, %	111,1	47,9	66,2
Efekttiivinen osinkotuotto, % (R-osake)	3,6	4,4	3,8
Hinta/voitto-suhte (P/E) (R-osake)	30,7	10,9	17,6
Oma pääoma/osake ²⁾ , euroa	7,09	9,63	10,04
Markkina-arvo 31.12., milj. euroa	4 378	8 076	9 528
Päätöskurssi 31.12., A/R-osake, euroa	5,63/5,52	10,19/10,24	12,30/12,00
Keskikurssi, A/R-osake, euroa	7,48/7,32	12,71/12,67	12,10/11,89
Osakkeiden määrä 31.12. (tuhatta)	789 538	789 538	789 538
Osakevaihto, A-osake (tuhatta)	1 712	5 409	1 403
% A-osakkeiden määrästä	1,0	3,1	0,8
Osakevaihto, R-osake (tuhatta)	1 231 605	1 263 658	1 165 656
% R-osakkeiden määrästä	201,1	206,5	190,6
Osakkeiden keskimääräinen määrä, laimentamaton (tuhatta)	788 620	788 599	788 578
Osakkeiden keskimääräinen määrä, laimennettu (tuhatta)	788 620	788 751	788 863

1) Kertaluonteiset erät ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity normaaliin liiketoimintaan. Tyypillisimpiä kertaluonteisia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot, ylimääräiset omaisuusarvojen alaskirjaukset, toiminnan uudelleenjärjestelystä johtuvat varaukset sekä sakot ja korvaukset. Yksittäiset kertaluonteiset erät eritellään mikäli niiden tulosvaikutus on yli yhden sentin osaketta kohti. Käyvän arvon muutokset sisältävät synteettiset optiot ilman toteutuneita ja avoimia suojausia, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen sekä osakkuusyritysten biologisen, etupäässä metsäomaisuuteen liittyvän omaisuuden uudelleenarvostuksen.

2) Koko liiketoiminta

3) Katso hallituksen ehdotus varojen jaosta

Johtuen virheellisestä luokittelusta sidotun ja vapaan oman pääoman välillä omien osakkeiden mitätöinnin seurauksena vuosina 2001–2006, Stora Enso Oyj (emoyhtiö) on uudelleenluokitellut 1 511,9 milj. euroa kertyneistä voittovaroista ylikurssirahastoon. Uudelleenluokitukselta 1 262,8 milj. euroa on kirjattu avaavaan omaan pääomaan ja 249,1 milj. euroa vuodelle 2006. Uudelleenluokittelu ei vaikuta emoyhtiön tai konsernin oman pääoman kokonaismäärään.

Liiketoiminnan näkymät ovat heikentyneet huomattavasti maailmantalouden hidastumisen seurauksena. Sen vuoksi emoyhtiössä tehtiin alaskirjauksia. Yhdessä näiden alaskirjausten kanssa uudelleenluokittelu alensi emoyhtiön vapaan oman pääoman -410,7 milj. euroon.

Lopetetut toiminnot

30.4.2008 Stora Enso sai päätökseen Papyrus-tukkuriliiketoimintansa myynnin Altor Fund II:lle 6.3.2008 julkistetun mukaisesti. Tukkuriliiketoiminta on luokiteltu lopetettavaksi toiminnoksi IFRS:n mukaan, joten sen nettotulos 30.4. päättyneiltä neljältä kuukaudelta ilmoitetaan yhdellä rivillä jatkuvien toimintojen nettotuloksen jälkeen. Tämä lopetettavien toimintojen tulos sisältää luovutustappion, jota kumulatiiviset valuuttakurssierot pienensivät osittain.

Lopetettavien toimintojen liikevoitto ilman luovutustappiota oli 15,6 milj. euroa. Luovutustappio ennen veroja oli 3,7 milj. euroa, sisältäen kumulatiiviset kurssierot.

Rahoitus

Jatkuvien toimintojen liiketoiminnan rahavirta oli 748,4 (1 168,3) milj. euroa ja rahavirta investointien jälkeen 43,7 (400,0) milj. euroa. Käyttöpääoma pieneni hieman, 31,8 milj. euroa (228,4 milj. euron kasvu). Ostovelkojen pieneneminen kompensoi lähes kokonaan myyntisaamisten ja vaihto-omaisuuden kasvun.

Rahavirta jatkuvista toiminnoista

Milj. euroa	2008	2007
Liiketulos	-726,6	176,9
Poistot ja muut kassavaikutuksettomat erät*	1 443,2	1 219,8
Käyttöpääoman muutos	31,8	-228,4
Liiketoiminnan rahavirta	748,4	1 168,3
Investoinnit	-704,7	-768,3
Rahavirta investointien jälkeen	43,7	400,0

* Muut kassavaikutuksettomat erät koostuvat pääasiassa osakkuusyritysten tuloksesta ja laskennallisista arvonalentumisista.

Tilikauden lopussa konsernin korolliset nettovelat olivat 3 124,0 milj. euroa eli 169,3 milj. euroa suuremmat kuin edellisvuonna rahavarojen pienenemisen seurauksena. Rahavarat vuoden 2008 lopussa olivat yhteensä 415,8 milj. euroa, kun ne vuoden 2007 lopussa olivat 970,7 milj. euroa. Tähän sisältyi osa Pohjois-Amerikan toimintojen myynnistä saadusta myyntivoitosta, jolla pitkäaikaista velkaa pienennettiin myöhemmin 3 868 milj. eurosta 3 445 milj. euroon.

Käyttämättömät luottolimiitit ja rahavarat olivat yhteensä 1,8 mrd. euroa. Lisäksi Stora Ensolla on käytettävissä erilaisia pitkäaikaisia rahoituslähteitä 0,7 mrd. euroon saakka.

Velkaantumistaso 31.12.2008 oli 0,56 (0,39). Valuuttojen nettovaikeus omaan pääomaan oli 328,2 milj. euroa negatiivinen muuntoerojen suojausten jälkeen. Kassavirran ja hyödykesuojausten sekä noteeraamattomien osakkeiden ja velkainstrumenttien käyvän arvon arvostus pienensi omaa pääomaa 626,4 milj. euroa. Nämä liittyivät pääasiassa Pohjolan Voimaan ja NewPageen.

Stora Enson joukkovelkakirjojen luokitukset olivat tilikauden lopussa seuraavat:

Luottoluokitus-laitos	Pitkän/lyhyen tähtäimen luokitus	Voimassa alkaen
Standard & Poor's	BB+ (vakaa) / B	11.11.2008
Moody's	Ba1 (negatiivinen) / NP	28.10.2008
		28.7.2008 (Stora Enso)
Fitch	BB+ (negatiivinen) / B	ei ole Fitchin asiakas

Investoinnit

Kokonaisinvestoinnit olivat 706,6 milj. euroa ja sisälsivät maa-alueiden oston 58,3 milj. eurolla. Tämä on linjassa tilikaudella pienentyneiden poistojen kanssa.

Vuonna 2008 suurimmat hankkeet liittyivät sanomalehti- ja kirjapaperisegmentin sekä aikakauslehtipaperisegmentin energiatehokkuuden parantamiseen 260 milj. euron investoinneilla Langerbruggen tehtaaseen Belgiassa sekä Maxaun tehtaaseen Saksassa. Molempien projektien arvioidaan valmistuvan vuoden 2010 toisella neljänneksellä. Vuonna 2008 Langerbruggen tehtaaseen investoitiin 43 milj. euroa ja Maxauhun 23 milj. euroa. Nämä investoinnit vähentävät merkittävästi polttoainekustannuksia ja lisäävät bioenergian

käyttöä. Niiden avulla on tarkoitus vähentää hiilidioksidipäästöjä noin 105 000 tonnilla vuodessa.

Anjalan tehtaalla aikakauslehtipaperikone PK 2:ta muutettiin kirjapaperia tuottavaksi koneeksi. Investoinnin arvo oli 22 milj. euroa, ja se liittyi tehtaan uudelleenjärjestelyihin PK 1:n sulkemisen jälkeen. Investointi parantaa päällystetyn kirjapaperin laatua ja kasvattaa tehtaan vuotuista kirjapaperikapasiteettia 65 000 tonnia 320 000 tonniin. Kun muutostyöt ovat valmistuneet, päällystetyn aikakauslehtipaperin tuotanto pienenee 155 000 tonnilla vuodessa. Vuonna 2008 Anjalassa saatiin päätökseen myös energiainvestointiprojekti, jonka arvo oli 15 milj. euroa. Kattilan uusimisprojektin tarkoituksena on parantaa kapasiteettia ja lisätä uusiutuvien polttoaineiden käyttöä ja siten vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista.

Stora Enso investoi 137 milj. euroa voimalaitoksen rakentamiseen Puolassa sijaitsevalle Ostrolėkan teollisuuspakkaustehtaalle. Projektin odotetaan valmistuvan vuoden 2010 kolmannella neljänneksellä. Projekti käynnistyi marraskuussa 2008, ja siihen käytettiin vuoden loppuun mennessä 8 milj. euroa. Uudessa voimalaitoksessa voidaan käyttää erilaisia polttoaineita, joten se parantaa Ostrolėkan tehtaan energiaomavaraisuutta ja -tehokkuutta sekä vähentää hiilidioksidipäästöjä. Voimalaitosinvestointi parantaa myös entisestään Stora Enson toimintojen kilpailukykyä Puolassa ja tukee konsernin strategiaa kannattavasta kasvusta nopeasti kasvavilla Keski- ja Itä-Euroopan markkinoilla.

Teollisuuspakkausliiketoiminta-alue sai päätökseen kolmannen aaltopahvipakkaustehtaan rakennusprojektin Lukhovitsyssa Venäjällä, lähellä Moskovaa. Projektin kustannukset olivat noin 50 milj. euroa, josta 12 milj. euroa käytettiin vuonna 2008. Lisäksi teollisuuspakkausliiketoiminta-alue laajensi toimintaansa Balabanovossa käynnistämällä uuden mikroaaltopahvipakkaustehtaan. Projektin kustannukset ovat 25 milj. euroa, joista 12 milj. euroa käytettiin vuonna 2008. Teollisuuspakkaussegmentti sai valmiiksi myös Unkarissa sijaitsevan Komaromin mikroaaltopahvipakkaustehtaan. Projektin kustannukset ovat 14 milj. euroa.

Hienopaperiliiketoiminta-alue on investoinut noin 25 milj. euroa uuteen kopiopaperin arkkileikkuriin, kahteen pakkauslinjaan ja arkkileikkaustehtaan laajentamiseen Veitsiluodon tehtaalla. Tästä käytettiin 15 milj. euroa vuonna 2008. Investointi kasvattaa tehtaan kopiopaperin arkkileikkauskapasiteettia noin 140 000 tonnilla 510 000 tonniin vuodessa. Myös Oulun tehtaalla arkkileikkauskapasiteettia lisättiin 130 000 tonnilla vuodessa. Vuoden 2008 toisella neljänneksellä valmistunut projekti maksoi 25 milj. euroa, josta 11 milj. euroa käytettiin vuonna 2008.

Kuluttajapakkauskartonkiliiketoiminta-alue investoi 29 milj. euroa Ruotsissa sijaitsevan Forsin tehtaalla kahden kartonkikoneen (kartonkikoneet 2 ja 3) sekä kemimekaanisen massalaitoksen uudistamiseen parantaakseen kartongin laatua ja massan tuotantoa. Kartonkikone 3:een ja kemimekaaniseen massalaitokseen liittyvät työt valmistuivat vuoden 2008 alussa ja kartonkikone 2:een liittyvät työt vuoden 2008 lopulla.

Stora Enso osti Etelä-Amerikassa 57 (38) milj. eurolla maa-alueita ja puuviljelmiä Etelä-Brasiliasta ja Uruguaysta. Ostojen seurauksena konserni omistaa nykyisin 45 350 hehtaaria maata Brasilian Rio Grande do Sulissa ja 69 750 hehtaaria Uruguayssa.

Konserni aikoo investoida noin 135 milj. euroa Imatran, Forsin ja Inkeröisten tehtaan toimintojen kehittämiseen seuraavien kahden vuoden aikana. Imatran sellutehtaaseen tehtävä investointi pienentää kustannuksia, vähentää riippuvuutta Venäjän tuontipuusta, kasvattaa kartonkikone 4:n vuotuista kapasiteettia ja parantaa tuotteiden laatua. Investoinnin avulla voidaan jatkaa tuotteiden toimituksia Imatralla suljettavan kartonkikone 1:n asiakkaille. Inkeröisten tehtaalla kartonkikoneen laatua, kapasiteettia ja tuottavuutta aiotaan parantaa ja arkkileikkaukskapasiteettia kasvattaa, jotta tuotteiden toimittamista suljetun Baienfurtin tehtaan asiakkaille voitaisiin jatkaa. Kartonkikoneprojektit käynnistyivät vuoden 2008 lopulla, ja niiden arvioidaan valmistuvan vuoden 2009 loppuun mennessä. Meneillään oleva sellutehdashanke etenee suunnitelmien mukaan ja valmistuu vuoden 2009 alussa. Imatran tehtäseen tehtävän investoinnin arvioidaan olevan arvoltaan yhteensä noin 75 milj. euroa, joista 12 milj. euroa käytettiin vuonna 2008.

Toukokuussa 2008 Stora Enso päätti käynnistää kannattavuustutkimuksen integroidun sellu- ja paperitehtaan rakentamisesta Nižni Novgorodin alueelle Venäjällä, koska alustavan kannattavuustutkimuksen tulokset tukivat prosessin jatkamista. Siinä arvioidaan, kannattaako Venäjällä valmistaa paperia venäläisestä puusta venäläisille asiakkaille.

Muutoksia konsernin rakenteessa vuonna 2008

6.3.2008 Stora Enso allekirjoitti sopimuksen Papyrus-tukkuriliiketoimintansa myymisestä Altor Fund II:lle. Kauppa saatiin päätökseen 30.4.2008 Stora Enso myi Papyruksen osana strategiaansa keskittää konsernin liiketoimintoja. Myynti sisältää pitkäaikaisen hankintasopimuksen Papyruksen kanssa. Sen avulla Stora Enso säilyttää vahvan liiketoimintasuhteen Papyruksen kanssa samalla, kun konserni saa toimia itsenäisesti kaikkien tärkeiden jakelukansiensa kanssa.

Tutkimus ja kehitys

Stora Enso käytti 79,2 (80,2) milj. euroa tutkimukseen ja kehitykseen vuonna 2008. Tämä on 0,7 % liikevaihdosta.

Tutkimus ja tuotekehitys on keskittynyt aiempaa enemmän strategisten tutkimusohjelmien rahoittamiseen sisäisesti ja yhä enenevässä määrin maailmanlaajuisissa johtavissa verkostoissa. Falunin tutkimuskeskus suljettiin vuonna 2008 ja tarkoituksena on vahvistaa Karlstadin ja Mönchengladbachin tutkimuskeskusten ydinosaamista. Osana hallinnon keskittämiseen tähtäävää ohjelmaa Stora Enson New Business Creation -toimintoja pyritään yhdistämään lähemmin konsernin tutkimus- ja tuotekehitystoimintoihin.

Biojalostus, tulevaisuuden pakkausratkaisut, toimintojen tehokkuus ja yritysvastuu olivat avainsanoja tutkimuksessa ja tuotekehityksessä vuonna 2008. Stora Enso on ollut vahvasti mukana toteuttamassa

kansallista tutkimusohjelmaa päätoimintamaissaan. Osana ohjelmaa Stora Enso on rahoittanut Metsäklusteri Oy:tä Suomessa ja metsäsektorin tutkimusohjelmaa Ruotsissa.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä jatkuvissa toiminnoissa 31.12.2008 oli 31 667 henkilöä, joka on 3 239 henkilöä vähemmän kuin edellisvuoden lopussa. Vähennys johtuu tehtaiden sulkemisesta ja kunnossapidon uudelleenjärjestelyistä Suomessa. Henkilöstön keskimääräinen määrä väheni vuoden aikana 2 322 henkilöllä 33 815 henkilöön.

Henkilöstökulut jatkuvista toiminnoista olivat yhteensä 1 669,1 (1 712,9) milj. euroa eli 14,5 % liikevaihdosta. Palkat ja palkkiot olivat 1 205,2 (1 272,3) milj. euroa, eläkekulut 204,0 (209,3) milj. euroa ja muut pakolliset henkilöstökulut 259,9 (231,3) milj. euroa.

Valtaosa henkilöstöstä (64 %) työskentelee Suomessa, Ruotsissa ja Saksassa, joissa henkilöstön kokonaismäärä pieneni 11 % vuonna 2008. Vaikka henkilöstömäärä on yleisesti ottaen laskussa, joillakin maantieteellisillä alueilla henkilöstömäärä on kasvanut. Henkilöstömäärä kasvoi eniten Kiinassa, jossa kasvua oli 19 %. Toinen tärkeä kasvualue on Puola, jossa henkilöstön suhteellinen osuus kasvoi 6 %. Konsernin tähdätessä voimakkaasti uusille kasvumarkkinoille henkilöstömäärän odotetaan kasvavan edelleen Latinalaisessa Amerikassa ja Aasiassa suhteessa Pohjoismaihin ja Saksaan.

Stora Enson henkilöstö on varsin ikääntynyttä useimmissa toimintamaissa, erityisesti Pohjoismaissa ja Saksassa. 24 % henkilöstöstä on 51–60-vuotiaita ja 3 % yli 61-vuotiaita.

20 % henkilöstöstä on naisia, lähes saman verran kuin vuonna 2007 (21 %), ja 20 % vakituisiin työsuhteisiin palkatuista henkilöistä oli naisia vuonna 2008 (22 % vuonna 2007). Heistä 30 %:lla oli vähintään alempi korkeakoulututkinto (32 %:lla vuonna 2007).

Henkilöstön vaihtuvuus kasvoi 6,3 %:iin vuonna 2008, kun edellisvuonna se oli 5,1 %. Koulutuspäivien määrä työntekijää kohti oli 3,1 eli 0,3 päivää vähemmän kuin edellisvuonna.

Sairaudesta ja tapaturmista johtuneet poissaolot olivat 4,3 % (4,7 %) teoreettisesta kokonaistyöajasta.

Riskit ja riskienhallinta

Herkkyysanalyysi

Paperin ja kartongin hinnat ovat perinteisesti olleet syklisiä ja heijastavat siten talouden yleistä kehitystä ja toimialan kapasiteetin muutoksia. Kannattavuuteen vaikuttavat myös raaka-ainehintojen vaihtelut (etenkin puun, sellun ja energian hinnat) sekä valuuttakurssien muutokset.

Konsernin tulokseen vaikuttavat hintojen ja toimitusmäärien muutokset, vaikkakin muutosten vaikutus liikevoittoon vaihtelee liiketoiminta-alueittain. Oheinen taulukko näyttää +/- 10 prosentin hintojen ja toimitusmäärien muutosvaikutuksen eri liiketoiminta-alueiden liikevoittoon perustuen vuoden 2008 lukuihin.

Liikevoitto: +/- 10 % muutoksen vaikutus, milj. euroa

Liiketoiminta-alue	Hinta	Määrä
Sanomalehti- ja kirjapaperi	159	60
Aikakauslehtipaperi	217	70
Hienopaperi	210	64
Kuluttajapakkauskartonki	222	72
Teollisuuspakkaukset	106	46
Puutuotteet	151	28

Riskienhallinta

Riskienhallintaan kuuluu tunnistettujen ja materiaaalisten riskien jatkuva seuranta, sekä niiden asettaminen tärkeysjärjestykseen todennäköisyyden perusteella organisaation jokaisella tasolla. Lisäksi riskit on huomioitava strategia- ja liiketoiminnan suunnittelu-prosesseissa. On myös tärkeää tehokkaasti tunnistaa ja hallita mahdollisuuksia.

Liiketoiminta-alueet vastaavat sellaisten mahdollisuuksien arvioinnista ja riskien hallinnasta, joille ne altistuvat. Eräät konsernitoiminnot, kuten rahoitus, omaisuusriskienhallinta ja investointikomitea, vastaavat asiantuntijoina järjestelmien, rutiinien ja prosessien laatimisesta, joiden avulla mitataan ja hallitaan riskien mahdollisia toteutumisia ja/tai riskien vaikutuksia.

Riskit voivat olla konsernikohtaisia, tai liittyä toimialaan tai maantieteelliseen markkinaan. Joitain riskejä konserni voi itse hallita, kun taas osa riskeistä on sen hallinnan ulkopuolella. Stora Enso on tunnistanut useita mahdollisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa sen kannattavuuteen ja suorituskykyyn. Yleisiä riskejä, kuten BKT-muutoksia, ei ole sisällytetty Stora Enson omaan riskilistaan.

Stora Enso on luokitellut riskit neljään ryhmään: 1) strategiset riskit, 2) operatiiviset riskit, 3) vahinkoriskit ja 4) rahoitusriskit. Konsernin periaatteena on hallita riskejä, jotta pystytään lieventämään riskien vaikutuksia ja vakauttamaan liiketoimintaa.

Huolimatta siitä, mitä toimenpiteitä käytetään riskien hallinnassa ja niiden vaikutusten rajaamisessa, riskien toteutuessa ei voida taata, ettei niillä voisi olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia Stora Enson liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan, tulokseen tai kykyyn täyttää taloudellisia velvollisuuksia.

Strategiset riskit

Liiketoimintaympäristön riskit

Jatkuva kilpailu ja epätasapaino tarjonnassa/kysynnässä paperi-, kartonki- ja puutuotemarkkinoilla voivat vaikuttaa kannattavuuteen. Paperi-, kartonki- ja puutuotetoimialat ovat kypsiä ja pääomavaltaisia sekä niillä on kova kilpailu. Stora Enson pääasiallisiin kilpailijoihin kuuluu useita suuria kansainvälisiä metsäteollisuusyrityksiä sekä useita alueellisia ja erikoistuneita kilpailijoita.

Taloussuhdanteilla ja kulutustottumusten muutoksilla saattaa olla haitallisia vaikutuksia joidenkin tuotteiden kysyntään ja näin ollen kannattavuuteen. Jatkuva markkinoiden ja loppukäyttökohteiden seuranta on keskeistä, jotta kyetään vastaamaan kulutustottumusten muutoksiin ja kehittämään uusia kilpailukykyisiä ja taloudellisesti järkeviä tuotteita.

Nousseilla kustannuksilla, kuten energialla, kuidulla ja muilla raaka-aineilla sekä kuljetuksilla ja työvoimalla, voi olla haitallisia vaikutuksia kannattavuuteen. Edullisen ja luotettavan hankinnan takaaminen sekä ennakkoiva kustannusten ja tuottavuuden hallinta on tärkeää.

Lainsäädäntömuutokset, etenkin muutokset ympäristömääräyksissä, saattavat vaikuttaa Stora Enson toimintoihin. Stora Enso seuraa, tarkkailee ja osallistuu aktiivisesti ympäristölainsäädännön kehittämiseen minimoidakseen mahdollisia haitallisia vaikutuksia liiketoimintaan. Tiukempi ympäristölainsäädäntö voi vaikuttaa kuidunhankintaan tai tuotantokustannuksiin.

Liiketoiminnan kehitysriskit

Liiketoiminnan kehitysriskit liittyvät pääasiassa Stora Enson strategiaan. Stora Enson tavoitteena on parantaa kannattavuutta. Tämä voidaan saavuttaa sekä orgaanisen kasvun että harkittujen yritys-fuusioiden ja -ostojen avulla ydinliiketoiminnassa pääasiassa kasvavilla markkina-alueilla ja nykyiseen tuotantoon liittyvillä operatiivisilla parannuksilla.

Stora Enso pyrkii vähentämään liiketoiminnan epävakaisuutta kehittämällä tuotevalikoimaansa vähemmän suhdanneherkäksi.

Kasvaville markkinoille tehtyjen investointien arvoon voivat vaikuttaa maiden poliittinen, taloudellinen ja lainsäädännöllinen kehitys. Näissä maissa Stora Enson toimintaan vaikuttaa myös paikallinen kulttuuri ja uskonto, ympäristö- ja sosiaalisen vastuun kysymykset sekä kyky kohdata paikallisia ja kansainvälisiä sidosryhmiä. Stora Enso on altistunut myös uudelleenjärjestelyihin ja nykyisten toimintojen parantamiseen liittyville riskeille.

Stora Enson kehitys saattaa osittain olla riippuvaista yritysostoista ja fuusioista. Mahdollisten fuusioiden ja yrityskauppojen riskejä hallitaan Stora Enson yrityskauppaohjeistuksen ja due diligence -menettelyn avulla. Ohjeistuksella varmistetaan, että Stora Enson strategiset ja taloudelliset tavoitteet sekä ympäristöriskit ja sosiaaliseen vastuuseen liittyvät riskit otetaan huomioon.

Liiketoiminnan kehitysriskeihin kuuluu myös luonnonvarojen, raaka-aineiden ja energian hankintaan ja saatavuuteen liittyviä riskejä.

Lisäksi, muutamit merkittävät osakkeenomistajat saattavat vaikuttaa liiketoimintaan tai ohjailla sitä.

Toimittajariskit

Stora Enso on monilla alueilla riippuvainen tavarantoimittajista sekä heidän kyvystä toimittaa oikealaatuisia tuotteita oikeaan aikaan. Stora Enson tärkeimmät tuotannontekijät ovat kuitu, kuljetukset, kemikaalit ja energia sekä koneet ja laitteet käyttöpääomainvestoinneissa. Toimittajien rajallinen määrä voi muodostaa riskin. Konsernilla on tämän takia useita toimittajia, joiden toimintaa se seuraa, jotta tuotannon jatkuvuus tai kehitysprojektit eivät vaarantuisi.

Puun saatavuus ja alkuperän hyväksyttävyys

Riippuvaisuus tuontikuidusta voi aiheuttaa häiriöitä toimitusketjussa ja pakottaa konsernin maksamaan korkeampia hintoja tai tekemään muutoksia tuotannossa. Taloudelliset, poliittiset, lainsäädännölliset tai muut vaikeudet tai rajoitukset Venäjällä ja Baltian maissa voivat pysäyttää tai rajoittaa puunhankintaa näistä maista. Lisäksi Venäjän ja Baltian maiden lisääntyvä puuraaka-aineenkysyntä kehittyvän metsäteollisuuden takia voi pysäyttää tai rajoittaa puunhankintaa.

Ympäristö- ja sosiaalisen vastuun hallinta puun- ja kuidun hankinnassa sekä metsänhoidossa on Stora Enson sidosryhmien ensisijainen vaatimus. Jos konserni ei pysty takaamaan puun alkuperän hyväksyttävyyttä, saattaa tällä olla vakavat seuraamukset markkinoilla. Stora Enso hallitsee tätä riskiä laatiessaan kestävän puun- ja kuidunhankinnan sekä maankäytön periaatteilla, jotka asettavat perusvaatimukset koko konsernin puun- ja kuidunhankinnalle. Puun alkuperän jäljitettävyyssjärjestelmiä käytetään puun alkuperän dokumentoinnissa ja niillä varmistetaan, että puu tulee laillisista ja hyväksyttävistä lähteistä. Metsäsertifiointijärjestelmät ja sertifioitu puun alkuperäketju (chain-of-custody) ovat myös menetelmiä, joilla hallitaan puun alkuperän hyväksyttävyyteen liittyviä riskejä.

Henkilöstöriskit

Pätevän työvoiman kehittäminen ja avainhenkilöiden pitäminen Stora Enson organisaatiossa ovat merkittäviä tekijöitä liiketoiminnan kehityksen kannalta etenkin aikana, jolloin yksiköiden myyntien ja sulkemisten takia toteutetaan uudelleenjärjestelyitä ja henkilöstöä vähennetään. Stora Enso arvioi henkilöstönsä osaamista ja potentiaalisia johtajia erilaisten kartoitusten ja kyselyjen avulla. Henkilöstön kehittämisohjelmien avulla Stora Enso pystyy hallitsemaan osaamista ja koulutusriskiä. Vuosittain suoritettavan seuraajasuunnitelman avulla pyritään minimoimaan riskiä menettää organisaation avainhenkilöitä.

Ilmastonmuutosriskit

Stora Enso osallistuu ilmastonmuutoksesta aiheutuvien vaikutusten lieventämiseen hakemalla aktiivisesti ratkaisuja, joilla se pystyy pienentämään toimintoistaan aiheutuvaa hiilijalanjälkeä. Stora Enso hallitsee ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä etsimällä puhtaita, edullisia ja turvallisia tuotannon ja kuljetusten energianlähteitä, ja vähentämällä energian kokonaiskulutusta. Lisäksi energiatehokkuuden lisääminen, hiilineutraalien biopolttoaineiden ja yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon käyttäminen sekä hiilidioksidin sitoutuminen metsään ja puutuotteisiin auttavat hidastamaan ilmastonmuutosta. Puutuotteilla voidaan korvata muita hiili-intensiivisempiä tuotteita.

Hallintoriskit

Stora Enso on suuri kansainvälinen yritys, jossa on monenlaisia toiminnallisia ja juridisia rakenteita. Tämän vuoksi on tärkeää, että konsernilla on selkeät hallinnointiohjeet. Stora Enson konsernihallinnointiohjeissa on määritelty eri hallintoelinten tehtävät ja vastuut. Tarkoituksena on varmistaa kaikkien tärkeiden asioiden ja päätösten johdonmukainen käsittely.

Stora Enson viestintäpolitiikka korostaa läpinäkyvyyden, uskottavuuden, vastuullisuuden, proaktiivisuuden ja vuorovaikutuksen tärkeyttä. Periaatteet laadittiin konsernin viestintäkäytäntöjen perusteella, jotka noudattavat lakeja ja asetuksia.

Operatiiviset riskit

Markkinariskit

Kysyntään, hintoihin, kilpailuun, asiakkaisiin, tavarantoimittajiin ja raaka-aineisiin liittyviä riskejä seurataan säännöllisesti liiketoimintalueissa ja -yksiköissä osana normaalia liiketoimintaa. Näitä riskejä seurataan ja arvioidaan myös talous- ja strategia -osastolla. Tavoitteena on luoda laajempi kuva konsernin tuotantorakenteesta ja yleisestä pitkän aikavälin kannattavuuspotentiaalista.

Tuotehinnat ovat tällä toimialalla yleensä syklisiä ja niihin vaikuttaa toimialalla tapahtuvat kapasiteetti- ja tuotantomuutokset. Kysyntä vaikuttaa tuotehintoihin, joihin heijastuu myös talouden yleinen kehitys ja varastotasot. Hintamuutokset eroavat tuotteiden ja maantieteellisten alueiden välillä.

Muutokset raaka-aine- ja energiakustannuksissa saattavat myös vaikuttaa kannattavuuteen. Kuidun osuus on noin 28 % ja energian noin 10 % Stora Enson kokonaiskustannuksista.

Seuraava taulukossa ovat Stora Enson tärkeimmät kustannustekijät:

Kustannusten ja liikevaihdon jakauma

Kustannukset	% kokonaiskustannuksista	% liikevaihdesta
Logistiikka ja komissioid	10	10
Tuotantokustannukset		
Kuitu	28	27
Kemikaalit ja täyteaineet	10	9
Energia	10	10
Tuotantopalvelut ja materiaalit	9	9
Henkilöstö	15	15
Muut	12	11
Poistot ja arvonalennukset	6	6
Yhteensä	100	97
Yhteensä, milj. euroa	10 723	11 029

Hyödykkeiden ja energian hintariski

Stora Enso on riippuvainen ulkopuolisista maakaasun- ja hiilentointimittajista. Ulkopuolisilta toimittajilta tulee myös suurin osan konsernin kuluttamasta sähköstä. Näistä seikoista johtuen Stora Enso alistuu energian markkinahinnan muutoksille ja häiriöille toimitusketjussa. Ulkopuoliset toimittajat kattoivat noin 44 % Stora Enson sähkön tarpeista Suomessa ja Ruotsissa vuonna 2008. Vastaava luku Manner-Euroopassa oli 60 %.

Konsernilla on johdonmukainen ja pitkäaikainen energian suojausstrategia. Hinta- ja tarjontariskiä hallitaan pitkäaikaisten toimitussovimusten ja johdannaisten avulla. Konserni suojaa hintariskiä raaka-aine- ja lopputuotemarkkinoilla ja tukee osaltaan kyseisten markkinoiden kehitystä.

Työmarkkinaseisaukset

Merkittävä osa Stora Enson työntekijöistä on ammattijärjestöjen jäseniä. Konserni saattaa joutua mukaan työsopimuskiistoihin, jotka voivat häiritä toimintoja ja joilla voi olla haitallisia vaikutuksia sen liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan tai kannattavuuteen. Näin voi tapahtua etenkin aikana, jolloin yksiköiden myyntien ja sulkemisten takia toteutetaan uudelleenjärjestelyitä ja henkilöstöä vähennetään. Ammattijärjestöt edustavat suurinta osaa työntekijöistä ja voimassa on useita työehtosopimuksia niissä maissa, joissa Stora Ensolla on toimintaa. Näin ollen suhteilla ammattijärjestöihin on tärkeä merkitys.

Toimitusketjuun liittyvät riskit

Stora Ensolle on tärkeää, että se pystyy hallitsemaan toimittajiin ja alihankkijoihin liittyviä riskejä. Investointien ja tuotannon tehokkuuden kannalta on tärkeää, että toimittajat pystyvät vastaamaan asetettuihin laatu- ja toimitusaikavaatimuksiin. Koska toimittajat ja alihankkijat ovat osa Stora Enson arvoketjua, tulee niiden noudattaa Stora Enson yritysvastuuväitimuksia. Yritysvastuuasioiden heikko hallinta toimitusketjussa voi vahingoittaa Stora Enson mainetta.

Informaatioteknologiariskit (IT-riskit)

Stora Enson liiketoimintaympäristössä informaation pitää olla helposti saatavilla tukeakseen liiketoimintaprosesseja.

Stora Enson IT-toiminto tarjoaa IT-riskien hallintajärjestelmän, jonka avulla voidaan tunnistaa IT-riskit ja sääntelyiden vaatimukset. Liiketoimintasovellusten, IT-infrastruktuurin ja IT-prosessien yhtenäistäminen on tärkeä kulmakivi IT-riskien hallinnassa. Nämä toimenpiteet lieventävät niin sisäiseen valvontaan ja taloudelliseen raportointiin kuin myös koko tuotantoympäristön toimintaan liittyviä riskejä.

Vahinkoriskit

Ympäristöriskit

Ympäristölainsäädännöstä ja -määräyksistä saattaa aiheutua Stora Ensolle huomattavia lupa- ja toimilupojen noudattamiseen tai ympäristön puhdistamiseen liittyviä kustannuksia, jotka voivat vaikuttaa konsernin voittomarginaaleihin ja tulokseen. Ympäristönhallintajärjestelmien ja yritysostojen ja -myyntien yhteydessä suoritettavien due diligence -menettelyiden avulla minimoidaan ympäristöriskkejä. Lisäksi käytetään myös vastuusitoumuksia, kun tehokkaat ja asianmukaiset maaperänpuhdistusprojektit ovat tarpeellisia. Maaperänpuhdistukset liittyvät luonnollisesti tehtaiden sulkemisiin.

Kilpailulainsäädäntöön liittyvät riskit

Stora Enson ohjelmaa kilpailulainsäädännön noudattamiseksi päivitetään jatkuvasti, ja uusin versio on päivitetty 1.8.2006. Ohjelmassa korostetaan, että Stora Enso kannattaa vapaata ja rehtiä kilpailua, ja on sitoutunut kilpailulakien noudattamiseen. Sitoumus on myös oleellinen osa yhtiön toimintaohjeita ja liiketoiminnan periaatteita. Konsernin toimintaohjeiden ja koulutuksien kautta Stora Enso jatkaa työtään osoittaakseen sitoutumisensa kilpailulainsäädännön noudattamiseen.

Omaisuus- ja liiketoiminnan keskeytysriskit

Stora Ensolle on tärkeää tuotantolaitosten suojaaminen, jotta voidaan välttää yllättäviä tuotannonkeskeytyksiä. Järjestelmällisten menetelmien avulla voidaan tunnistaa, mitata ja valvoa erityyppisiä riskejä. Stora Enson riskienhallintatoiminto käsittelee näitä asioita yhdessä vakuutusyhtiöiden kanssa. Tuotantoyksiköissä suoritetaan vuosittain teknisiä riskiarvioita. Näiden lisäksi on olemassa riskienhallintapolitiikka ja käytössä on erilaisia riskien arviointityökaluja ja erityisiä vahinkojen ehkäisyohjelmia.

Suunnitellut kunnossapitoseisokit ja muut työt ovat tärkeitä ylläpidettäessä koneistoa hyvässä kunnossa.

Tärkeää on myös tasapainon löytäminen koskien riskien hyväksymistä ja välttämistä, lieventämistä tai siirtämistä. Riskienhallintatoiminnon vastuulla on varmistaa, että konsernilla on riittävä vakuutus-suoja ja tukea yksiköitä vahinkojen ehkäisytyössä. Riskien kokonaiskustannusten optimointia helpottamaan käytetään konsernin omia malleja.

Tuoteturvallisuus

Stora Enson paperia ja kartonkia käytetään muun muassa erilaisissa elintarvikepakkauksissa, jolloin elintarvike- ja kuluttajaturvallisuus on tärkeää. Näitä tuotteita valmistavat tehtaat ovat laatineet tai ovat laatimassa sertifioituja hygieniäjärjestelmiä, jotka perustuvat riski- ja vahinkoanalyysiin. Lisäksi kaikilla Stora Enson tehtailla on sertifioitua ISO-laatuja järjestelmät.

Työterveys- ja työsuojeluriskit

Stora Enson tavoitteena on saavuttaa nollaraja tapaturmien ja työhön liittyvien sairaspotenssien saralla, ja että yhtiöllä on terve ja työkykyinen henkilöstö. Työhön liittyvät tapaturmat aiheuttavat henkilöille vahinkoa sekä usein tilapäisiä tuotanto- ja toimintakatkoksia. Työterveys- ja työsuojelujärjestelmien ja riskikartoitusten avulla voidaan parantaa turvallisuutta ja varmistaa toimintojen jatkuminen. Stora Enson pitää myös varautua maailmalla leviäviin epidemioihin ja pandemioihin.

Henkilöstön turvallisuusriskit

Henkilöstön turvallisuudesta ei voida koskaan tinkiä, joten Stora Enson tulee olla tietoinen mahdollisista turvallisuusriskeistä ja ohjeistaa henkilöstöä näiden varalta. Riskit voivat liittyä esimerkiksi matkusteluun, työskentelyyn ja oleskeluun maissa, joissa turvallisuustaso on alhainen ja rikollisuus yleistä. Liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää panostaa avainhenkilöiden turvallisuuteen.

Luonnonkatastrofit

Stora Enson on tiedostettava, että luonnonkatastrofit kuten myrskyt, tulvat, maanjäristykset ja tulivuorten purkaukset voivat vahingoittaa konsernin omaisuutta ja vaikuttaa sen toimintaan. Suurin osa konsernin omaisuudesta sijaitsee kuitenkin alueilla, joissa tulvien, maanjäristysten ja tulivuorten purkausten todennäköisyys on pieni. Luonnonkatastrofeista aiheutuvia seuraamuksia voidaan lieventää laatimalla etukäteen hätä- ja liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmat yhdessä viranomaisien kanssa.

Rahoitusriskit

Korkoriski

Korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin. Talouden suhdanneherkkyyden vuoksi konsernin korkoriskejä pyritään hallitsemaan sovittamalla yhteen rahoituskustannukset ja operatiivisen toiminnan tuotto.

31.12.2008 tilanteen mukaisesti yhden prosenttiyksikön muutos korkotasossa aiheuttaisi 16,0 (31,0) milj. euron vaikutuksen vuotuisissa nettokorkokuluissa olettaen, että lainojen duraatio ja konsernin rahoitusrakenne pysyvät ennallaan vuoden aikana. Konsernin vaihtuvakorkoinen nettovelkapositio rahavarat pois lukien, sisältäen koronvaihtosopimusten muuttuvan osan, oli yhteensä noin 2,2 (4,0) mrd. euroa. Keskimääräinen koron uudelleenmäärytymiskausi oli noin 4,0 (2,9) kuukautta. Konsernin korollisten nettovelkojen, mukaan lukien kaikki korkojohdannaiset mutta ei rahavaroja, koron keskimääräinen uudelleenmäärytymiskausi oli noin 1,6 (1,0) vuotta.

Valuutariski

Konserni on alttiina valuutariskille, joka aiheutuu sen toiminta- ja raportointivaluuttaa euroa vastaan tapahtuvista valuuttakurssimuutoksista. Valuutariski tarkoittaa valuuttakurssivaihteluiden vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan eli valuuttakurssien vaikutusta odotettuihin tuleviin kassavirtoihin. Konsernin toimintaohjeena on suojata puolet tärkeimpien valuuttojen määräisistä ennustetuista kassavirroista. Valuuttariskin tärkeimmät syyt ovat Stora Enson tuotantolaitosten maantieteellinen sijainti, raaka-aineen hankinta ja euroalueen ulkopuolelle suuntautuva myynti. Tärkeimmät valuutat näissä tapauksissa ovat Ruotsin kruunu, Yhdysvaltain dollari ja Ison-Britannian punta.

Jos euron ja Ruotsin kruunun arvossa tapahtuu 10 % muutos suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Ison-Britannian puntaan ja muut muuttujat pysyvät ennallaan, liike-tulos ennen poistoja ja osakkuusyritysten tulosta muuttuu noin 16 (28) milj. eurolla pääasiassa dollarimääräisten myyntisaamisten kertamuunnoksesta aiheutuvien valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden vuoksi.

Muuntoriski

Ulkomaisten tytär- ja osakkuusyritysten taseet sekä ulkomaan valuuttamääräiset myytävissä olevat rahoitusvarat muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Konsernin pääomaan voi siis kohdistua valuuttakurssivaihteluiden aiheuttamia riskejä.

Jos Ruotsin kruunun kurssi muuttuu 5 % ja Yhdysvaltain dollarin ja Brasilian realin kurssi muuttuu 10 % euroa vastaan, vaikutus konsernin omaan pääomaan on 91 milj. euroa suojausten jälkeen.

Stora Enso suojautuu muuntoriskeiltä rahoittamalla hyödykkeitä ja tuotantolaitoksiaan aina kun mahdollista samassa valuutassa kuin ne ovat. Konserni käyttää valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita suojautuakseen muuntoriskeiltä.

Maksuvalmius- ja uudelleenrahoitusriski

Varainhankintariskillä tarkoitetaan riskiä rahoituksen saatavuudesta tietyllä hetkellä. Stora Enson rahoitustoiminnan periaatteisiin kuuluu, että nostettujen lainojen ja lyhytaikaisia lainoja kattavien nostamattomien luottolimiittien keskimääräinen maturiteetti tulee olla neljästä seitsemään vuotta. Lisäksi konsernilla tulee olla nostamattomia luottolimiittejä kattamaan suunnitellut rahoitustarpeet, pitkäaikaisten lainojen lyhennyserät, yritystodistusslainat ja muut lyhytaikaiset luotot.

Luottoluokitukset ovat tärkeä edellytys rahoituksen turvaamiseksi. Stora Enso varmistaa oikean luokituksen ja sen, että luottoluokituslaitoksilla on oikeat tiedot konsernin strategiasta ja suorituskyvystä, järjestämällä säännöllisesti johdon tapaamisia näiden laitosten kanssa.

Vastapuoliriski

Vastapuoliriski tarkoittaa sitä, että Stora Enson tekemiin rahoitussopeuksiin kohdistuu vastapuolen taloudellisesta tilanteesta aiheutuva riski. Riskiä minimoidaan toimimalla vain johtavien rahoituslaitosten ja sellaisten yritysten kanssa, joilla on korkea luottoluokitus, tekemällä sijoituksia vain taloudelliselta tilanteeltaan vakaiden laitosten tai yritysten likvideihin käteisrahastoihin sekä vaatimalla emoyhtiöltä vakuudet, kun toimitaan luottoluokituksen saaneen yhtiön tytäryritysten kanssa.

Ulkoisten vastapuolien luottoluokituksen tulee olla vähintään A-(pankit) tai BBB (hyödykkeitä myyvät yritykset). Ulkoisten vastapuolien kanssa tehdään ISDA-/FEMA-puitesopimus tai vastaava.

Asiakkaiden luottoriski

Luottoriski on konsernin altistuminen mahdollisuudelle, että asiakas ei täytä vastuusitoumuksiaan Stora Ensolle.

Päämarkkina-alueilla Länsi-Euroopassa sekä Kanadassa ja Yhdysvalloissa asiakkaat vakuutetaan asiakasluottovakuutuksella. Muilla markkinoilla luottoriskiä pienennetään käyttämällä muun muassa remboursseja, ennakkomaksuja ja pankkitakuita. Lisäksi käytössä on vientitakuuta, jotka kattavat sekä poliittisen että kaupallisen riskin. Vientitakuut koskevat yksittäisiä OECD-maiden ulkopuolisia asiakkaita.

Lisätietoja rahoitusriskien hallinnasta on tilinpäätöksen liitteessä 26.

Ympäristöasiat

Stora Enson ympäristökulut olivat yhteensä 184 (178) milj. euroa vuonna 2008. Ne sisältävät ympäristöverot, maksut, korvaukset, lupiin liittyvät kustannukset, korjaus- ja kunnossapitokustannukset sekä kemikaalit ja materiaalit, mutta eivät korkoja tai poistoja.

Ympäristövaraukset 31.12.2008 olivat yhteensä 80,5 (67,4) milj. euroa ja ne aiheutuivat pääasiassa elohopean ja muiden saasteiden poistamisesta Ruotsin ja Suomen tehdasalueilla.

Tällä hetkellä ei ole vireillä ympäristöasioihin liittyviä korvausvaatimuksia, joilla voisi olla olennainen negatiivinen vaikutus konsernin taloudelliseen tilanteeseen.

Vuonna 2008 merkittäviä ympäristöinvestointeja tehtiin Hylten tehtaalla Ruotsissa, Uetersenin tehtaalla Saksassa sekä Enocellin tehtaalla Suomessa. Hylten tehtaalla investoitiin yhden kattilan uusimiseen, joka mahdollistaa erityyppisten polttoaineiden käytön. Näin fossiiliset polttoaineet voidaan korvata biopolttoaineilla. Uetersenin tehtaaseen asennettiin uusi jäähdytystorni, jonka tarkoituksena on pienentää vedenkulutusta 800 m³ päivässä. Enocellin tehtaalle rakennettiin uusi kaatopaikka ja vanha kaatopaikka suljettiin vuonna 2008.

Ympäristötyön pohjana ovat konsernin yritysvaluutapolitiikka sekä konsernitason tavoitteet. Konsernissa on käytössä ulkopuolisten tahojen sertifioimia ympäristöhallintajärjestelmiä, joiden avulla voidaan määrittää mitattavia tavoitteita sekä valvoa ympäristötyön tuloksia ja raportoida niistä. Kaikki Stora Enson sellu-, paperi- ja kartonkitehtaat ovat ISO 14001 -sertifioituja ja/tai EMAS-rekisteröityjä, lukuun ottamatta Brasiliassa sijaitsevaa Arapotin tehdasta, jonka ISO 14001 -sertifiointi on kesken. Konsernin politiikan mukaisesti kaikki konsernin ostamat yritykset ja yksiköt ISO 14001 -sertifioidaan ja/tai EMAS-rekisteröidään mahdollisimman nopeasti.

Konsernitason tavoitteita asetetaan päästöille ilmaan, prosessiveden käytölle ja kaatopaikkajätteen määrälle. Kaikki ympäristötavoitteet suhteutetaan tuotantoon, ja ne koskevat vain sellu-, paperi- ja kartonkiyksiköitä. Näitä tavoitteita ollaan tarkistamassa erityisesti niissä yksiköissä, joissa tavoitteet on jo saavutettu.

Suurin osa Stora Enson aiheuttamista päästöistä ilmaan johtuu polttoaineiden käytöstä paperinvalmistukseen tarvittavan energian tuotannossa. Polttoaineiden käytöstä vapautuu ilmaan hiilidioksidia (CO₂), rikkidioksidia (SO₂) ja typen oksideja (NO_x). Rikkidioksidi ja typen oksidit voivat edistää maaperän ja veden happamoitumista sekä heikentää paikallista ilmanlaatua. Stora Enso pyrkii pienentämään päästöjä ilmaan maksimoimalla uusiutuvan energian käytön, tehostamalla energiankäyttöä ja tuotantoa sekä käyttämällä pitkälle kehitettyjä prosessinhallintatekniikoita, jotka tehostavat pesulaitteiden ja kattiloiden toimintaa.

Stora Enso on asettanut hiilidioksidipäästöjen alentamisen tavoitteeksi 20 % vuoden 2006 tasolta vuoteen 2020 mennessä. 20 % vähennys kattaa tuotannon suorat päästöt sekä ostosähkön ja -lämmön epäsuorat päästöt.

Stora Enson rikkidioksidipäästöt vähenivät edelleen vuonna 2008. Konserni on jo saavuttanut tavoitteensa vähentää SO₂-kokonaispäästöjään 15 %:lla vuoteen 2009 mennessä vuoden 2004 tasosta. Konserni on vähentänyt suhteutettuja rikkidioksidipäästöjään 41 % ja typen oksidien päästöjä 8 % vuosina 2004–2008.

Vesi on olennainen osa Stora Enson tuotantoprosesseja. Tehtaissa tarvittavasta vedestä noin 99 % saadaan järvistä ja joista, ja loput 1 % saadaan kunnallisista vesilähteistä ja pohjavesistä. Tehtaiden

jätevedenpuhdistusjärjestelmät kierrättävät vettä tehtaissa useita kertoja ja vähentävät siten tarvittavan veden määrää.

Konsernitason tavoite prosessiveden käytön vähentämisestä 10 % vuoden 2005 tasosta vuoden 2010 loppuun mennessä eteni hyvin vuonna 2008. Kahtena edellisvuonna tavoitteessa edettiin vain vähän. Suhteutettu prosessiveden kulutus on tällä hetkellä vähentynyt 5 % vuoden 2005 tasosta.

Konsernin tavoitteena on vähentää jäteveden kemiallista hapenkulutusta (COD) 10 % vuoteen 2009 mennessä vuoden 2004 lähtötasosta. COD-luvulla mitataan orgaanisten yhdisteiden määrää vedessä. Tuotantoon suhteutetut COD-päästöt vähenivät vuodesta 2007 ja ovat nyt 14 % pienemmät kuin vuonna 2004.

Orgaanisiin yhdisteisiin sitoutuneen kloorin (AOX) pitoisuus kertoo jäteveden sisältämän, orgaanisiin yhdisteisiin sitoutuneen kloorin tai muiden halogeenien määrän. Vuonna 2008 konsernin tuotantoon suhteutetut AOX-päästöt vähenivät 2 % vuoden 2004 tasosta. AOX-päästöjen vaihtelu on pysynyt tavoitetasoissa viiden viime vuoden aikana.

Sekä typen että fosforin tuotantoon suhteutetut päästöt vähenivät vuonna 2008. Ajanjaksolla 2004–2008 sekä typen että fosforin tuotantoon suhteutetut päästöt vähenivät, typen osalta 20 % ja fosforin osalta 39 %.

Stora Enson tuotantoprosesseissa syntyvistä kiinteistä jätteistä tärkeimmät ovat puunkäsittelystä ja kuorimosta tuleva puujäte, jäteveden puhdistamolta tuleva liete, energiantuotannosta syntyvä tuhka ja sellukemikaalien talteenotosta tuleva meesa.

Kaatopaikkajätteen kokonaismäärä pysyi edellisvuotisella tasolla, mutta tuotantoon suhteutettu määrä kasvoi 12,3:sta 13,1 kiloon tonnilta. Tämä selittyy sellun, paperin ja kartongin kokonaistuotannon pienenemisellä vuonna 2008. Tavoite tuotantoon suhteutetun kaatopaikkajätteen määrän vähentämisestä 10 %:lla vuoteen 2009 mennessä vuoden 2004 alkuvasasta on kuitenkin jo saavutettu, sillä vuonna 2008 kaatopaikkajätteen määrä oli 13 % pienempi kuin vuonna 2004.

Stora Enson sellun, paperin ja kartongin tuotantoyksiköissä syntyi 3 626 tonnia ongelmajätettä vuonna 2008 eli vähemmän kuin vuonna 2007, jolloin ongelmajätettä syntyi 3 982 tonnia. Stora Enson tuotannossa syntyviä ongelmajätteitä ovat jäteöljyt, liuottimet, maalit, laboratoriokemikaalit ja paristot. Ongelmajätteet poltetaan energian tuottamiseksi tai käsitellään ja hävitetään turvallisesti lainmukaisissa ongelmajätteen käsittely- tai polttolaitoksissa.

Stora Enso toimitti ympäristölupahakemukset kaikista tehtaiden sulkemisista kunkin maan lainsäädännön mukaisesti.

Kemijärven tehtaan tuotanto lopetettiin huhtikuussa 2008. Tehtaan biologisena jäteveden käsittelylaitoksena vuoteen 2006 asti toimineesta ilmastusaltaasta levisi tehtaan sulkemisen jälkeen alueelle pahaa hajua, joka aiheutui tilapäisestä hapenpuutteesta altaassa.

Lukumäärän mukaan, A-osake	Osakkeenomistajat	%	kpl	%
1–100	2 322	38,32	125 394	0,07
101–1 000	3 085	50,91	1 179 445	0,67
1 001–10 000	608	10,03	1 517 015	0,86
10 001–100 000	36	0,59	774 892	0,44
100 001–1 000 000	4	0,07	1 029 798	0,58
1 000 001–	5	0,08	172 525 937	97,39
Yhteensä	6 060	100,00	177 152 481	100,00

Lukumäärän mukaan, R-osake	Osakkeenomistajat	%	kpl	%
1–100	4 566	25,55	305 582	0,05
101–1 000	10 220	57,18	4 356 067	0,71
1 001–10 000	2 787	15,59	7 627 467	1,25
10 001–100 000	228	1,28	6 183 869	1,01
100 001–1 000 000	57	0,32	19 540 834	3,19
1 000 001–	14	0,08	574 372 199	93,79
Yhteensä	17 872	100,00	612 386 018	100,00

Euroclear Finlandin mukaan

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Stora Enso ilmoitti 12.1.2009 saaneensa samana päivänä ilmoituksen, että AXA S.A:n ja sen tytäryhtiöiden (AXA Group) omistamien osakkeiden osuus yhtiössä oli laskenut alle 10 %:iin osakepääomasta 5.1.2009.

Stora Enso ilmoitti 16.1.2009 nimittäneensä Lauri Peltolan yhtiön uudeksi viestintäjohtajaksi seuraamaan Kari Vainiota, joka jäi eläkkeelle vuoden 2008 lopussa. Lauri Peltola aloittaa Stora Enson palveluksessa vuoden 2009 toisella vuosineljänneksellä toimipaikanaan Helsinki. Hän raportoi Stora Enson toimitusjohtaja Jouko Karviselle.

Stora Enso ilmoitti 19.1.2009, että merkittävät paperin ja kartongin tuotannonrajoitukset sekä rajoitukset sellun ja sahatavaran tuotannossa jatkuvat vuoden 2009 ensimmäisen puoliskon aikana. Tämän lisäksi yhtiö rajoittaa tuotantoa puutuotteissa, kuten 30.10.2008 ilmoitettiin. Nämä tuotannonrajoitukset tehdään konsernin tuotteiden heikentyneen kysynnän vuoksi.

Lisäksi Stora Enso ilmoitti 19.1.2009 aloittavansa yt-neuvottelut lomautuksista Suomessa. Yt-neuvottelujen piirissä olevien henkilöiden määrä saattaa ylittää 5 000 henkilöä.

Stora Enso ilmoitti 29.1.2009, että yhtiö on valittu Global 100 listaan, johon on listattu maailman 100 vastuullisinta yritystä. Lista julkaistiin World Economic Forumissa Sveitsin Davosissa. Stora Ensoa pidetään yhtenä parhaimmista metsäsektorin yrityksistä ympäristö-, yhteiskuntavastuu- ja hallinnon riskien ja mahdollisuuksien johtamisessa.

Stora Enso ilmoitti 5.2.2009, että yhtiö muuttaa hallituksen, johdon ja henkilöstön palkkioita.

Stora Enso ilmoitti 5.2.2009 myös, että johtuen virheellisestä luokitelusta sidotun ja vapaan oman pääoman välillä omien osakkeiden mitätöinnin seurauksena vuosina 2001–2006, Stora Enso Oyj (emoyhtiö) on uudelleenluokitellut 1 511,9 miljoonaa euroa kertyneistä voittovaroista ylikurssirahastoon.

Uudelleenluokittelulla ei ollut vaikutusta emoyhtiön eikä konsernin omaan pääomaan. Liiketoiminnan näkymien huomattavan heikentymisen seurauksena yhtiö teki arvonalennuksia. Nämä arvonalennukset yhdessä uudelleenluokittelun kanssa vähensivät emoyhtiön jakokelpoista varoja -410,7 milj. euroon.

Lyhyen aikavälin näkymät

Euroopassa konsernin kaikkien tuotteiden kysynnän ennustetaan pysyvän heikkona ja selkeästi huonompana kuin vuotta aiemmin ainakin vuoden 2009 ensimmäisen puoliskon ajan talouden taantumana vuoksi. Mainontaan käytettävä rahamäärä alkoi laskea jyrkästi vuoden 2008 neljännellä neljänneksellä, ja sen odotetaan pysyvän heikkona, mikä vähentää paperin kysyntää merkittävästi.

Kausiluonteiset tekijät ja asiakkaiden varastojen tyhjentäminen ilmoitettujen hinnankorotusten seurauksena vähentävät todennäköisesti sanomalehtipaperin kysyntää vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä. Väliaikaiset ja pysyvät tuotantokapasiteetin leikkaukset ovat kuitenkin parantaneet kysynnän ja tarjonnan tasapainoa erityisesti aikakauslehtipaperin ja päällystetyn hienopaperin markkinoilla. Joidenkin pakkaustuotteiden kysynnän odotetaan nousevan kausiluonteisesti jonkin verran ensimmäisen neljänneksen lopussa. Puutuotteiden markkinoiden odotetaan olevan erittäin heikot, sillä rakennustoiminta on hidastunut nopeasti kaikilla tärkeimmillä markkinoilla.

Euroopassa toteutetaan joitakin hinnankorotuksia paikallisissa valuutoissa vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä vuoden 2008 viimeiseen neljännekseen verrattuna erityisesti sanomalehtipaperissa, aikakauslehtipaperissa, päällystetyssä hienopaperissa ja kuluttajapakkauskartongeissa. Päällystämättömän hienopaperin hintapaineet kuitenkin todennäköisesti jatkuvat. Puutuotteiden ja useimpien teollisuuspakkausten hintoihin odotetaan kohdistuvan edelleen paineita. Sanomalehtipaperin hintojen ennustetaan laskevan Euroopan ulkopuolisilla vientimarkkinoilla.

Kiinassa päällystämättömän aikakauslehtipaperin ja hienopaperin kysynnän odotetaan olevan heikkoa hidastuvan talouskasvun ja asiakkaiden varastojen tyhjentämisen seurauksena. Päällystetyn aikakauslehtipaperin markkinoiden jatkuva heikkous vaikuttaa päällystämättömän aikakauslehtipaperin markkinoihin. Aikakauslehtipaperin hintojen odotetaan laskevan, ja hienopaperin hintoihin kohdistuu oletettavasti edelleen paineita. Kuluttajapakkauskartongin markkinoiden kehitys on epävarmaa Kiinan viimevuotisen maitoskandaalin jälkeen.

Latinalaisessa Amerikassa kausiluonteisten tekijöiden ja asiakkaiden korkeiden varastotasojen odotetaan hillitsevän päällystetyn aikakauslehtipaperin kysyntää, mikä pitää hinnat tasaisina.

Hallituksen ehdotus varojen jaosta

Emoyhtiön taseen mukaan jakokelpoisia varoja ei ole. Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että emoyhtiön vuoden 2008 tappio, 1 204,2 milj. euroa, kirjataan kertyneisiin voittovaroihin.

Hallitus on päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle, että 0,20 euroa osakkeelta, yhteensä enintään 157 907 699,80 euroa, jaetaan osakkeenomistajille emoyhtiön ylikurssirahastosta. Jos ehdotus hyväksytään, maksetaan jaettava määrä sen jälkeen kun Patentti- ja rekisterihallitus on myöntänyt luvan ylikurssirahaston alentamiselle, minkä oletetaan tapahtuvan aikaisintaan heinäkuussa 2009. Varojenjaon täsmäytys- ja maksupäivän yksityiskohdat päätetään yhtiökokouksessa.

Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 1.4.2009 klo 16.00 (Suomen aikaa) Marina Congress Centerissä osoitteessa Katajankalaituri 6, Helsinki.

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Liite	2008	2007	2006
Jatkuvat toiminnot				
Liikevaihto	3	11 028,8	11 848,5	11 460,4
Liiketoiminnan muut tuotot	6	120,2	88,4	360,0
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-78,1	81,0	-14,3
Biologisten hyödykkeiden nettomuutos	14	-18,2	7,5	-2,2
Materiaalit ja palvelut		-6 815,7	-7 051,5	-6 371,9
Toimituskulut ja komissiot		-1 127,1	-1 133,9	-1 193,2
Henkilöstökulut	7	-1 669,1	-1 712,9	-1 728,1
Liiketoiminnan muut kulut	6	-752,6	-761,9	-846,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	15	7,6	341,3	88,0
Poistot ja arvonalentumiset	12	-1 422,4	-1 529,6	-1 043,8
Liiketulos	3	-726,6	176,9	708,4
Rahoitustuotot	9	356,7	161,9	274,1
Rahoituskulut	9	-523,9	-318,6	-289,0
Tulos ennen veroja		-893,8	20,2	693,5
Tuloverot	10	214,8	-7,4	-6,2
Tilikauden tulos: Jatkuvat toiminnot		-679,0	12,8	687,3
Tilikauden tulos verojen jälkeen: Lopetetut toiminnot	5	4,3	-225,2	-98,1
Tilikauden tulos: Koko liiketoiminta		-674,7	-212,4	589,2
Jakaantuminen omistajille:				
Emoyhtiön osakkeenomistajille	20	-673,4	-214,7	585,0
Vähemmistöosuudet	21	-1,3	2,3	4,2
Tilikauden tulos		-674,7	-212,4	589,2
Osakekohtainen tulos				
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, Koko liiketoiminta, euroa	33	-0,85	-0,27	0,74
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, Jatkuvat toiminnot, euroa	33	-0,86	0,01	0,87

Oheiset liitetiedot ovat osa konsernitilinpäätöstä.

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Liite	2008	2007	2006
Etuuspohjaisten järjestelyjen vakuutusmatemaattiset voitot / (tappiot)	22	-12,7	17,3	135,1
Verot vakuutusmatemaattisista muutoksista	10, 22	-3,3	-6,3	-46,6
Myytavissä olevien varojen käyvän arvon nettomuutokset	28	-398,0	217,3	251,6
Valuuttasuojaukset	28	-145,4	-4,3	20,3
Hyödykesuojaukset	28	-166,9	9,9	-65,6
Osakkuusyritysten suojaukset	28	-9,4	5,1	11,1
Verot suoraan omaan pääomaan kirjattujen nettotulojen muutoksista	10, 28	93,3	-3,2	50,2
Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosisjoitusten muuntoerojen muutokset	29	-296,0	-85,3	-86,4
Ulkomaisten yksiköiden nettosisjoitusten suojaukset	29	1,3	53,7	118,0
Verot ulkomaisten yksiköiden nettosisjoitusten suojauksista	10, 29	-1,1	-13,2	-30,7
Suoraan omaan pääomaan kirjatut tuotot ja kulut		-938,2	191,0	357,0
Pääomaerät tuloslaskelmassa				
Kertyneet muuntoerot	5, 6, 29	-32,6	508,1	-5,8
Ulkomaisten yksiköiden nettosisjoitusten suojaukset	5, 6, 29	0,3	-646,8	-
Verot ulkomaisten yksiköiden nettosisjoitusten suojauksista	5, 10, 29	-0,1	191,4	-
Suoraan omaan pääomaan kirjatut tuotot ja kulut		-970,6	253,7	351,2
Tilikauden tulos		-674,7	-212,4	589,2
Tilikauden kirjatut tuotot ja kulut yhteensä		-1 645,3	31,3	940,4
Jakaantuminen omistajille:				
Emoyhtiön osakkeenomistajille				
Jatkuvat toiminnot		-1 648,3	269,1	1 031,1
Lopetetut toiminnot		4,3	-240,1	-94,9
Koko liiketoiminta		-1 644,0	29,0	936,2
Vähemmistöosuudet	21	-1,3	2,3	4,2
Tilikauden kirjatut tuotot ja kulut yhteensä		-1 645,3	31,3	940,4

Oheiset liitetiedot ovat osa konsernitilinpäätöstä.

31.12.

Milj. euroa	Liite		2008	(oikaistu) 2007	(oikaistu) 2006
Varat					
Pitkäaikaiset varat					
Liikearvo	O	13	207,6	502,7	906,8
Muut aineettomat hyödykkeet	O	13	77,5	159,1	170,4
Maa-alueet, rakennukset, koneet ja kalusto	O	13	5 413,7	6 476,7	9 153,6
		13	5 698,8	7 138,5	10 230,8
Biologiset hyödykkeet	O	14	133,6	88,7	111,5
Päästöoikeudet	O		67,0	5,2	98,1
Osuudet osakkuusyrityksissä	O	15	1 042,5	1 154,5	805,2
Myytävissä olevat julkisesti noteeratut osakkeet	I	16	154,9	161,8	41,2
Myytävissä olevat muut osakkeet	O	16	954,3	1 260,8	794,3
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I	19	130,3	126,5	149,2
Laskennalliset verosaamiset	T	10	74,5	63,7	53,5
Muut pitkäaikaiset varat	O	17	16,2	22,6	61,1
			8 272,1	10 022,3	12 344,9
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	O	18	1 693,6	1 992,6	2 019,5
Verosaamiset	T	10	25,0	34,3	66,6
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	O	19	1 583,2	2 063,1	2 156,6
Korolliset saamiset	I	19	251,1	227,8	185,5
Rahavarat	I		415,8	970,7	609,0
			3 968,7	5 288,5	5 037,2
Varat yhteensä			12 240,8	15 310,8	17 382,1
Oma pääoma ja velat					
Emoyhtiön osakkeenomistajille kohdistuva oma pääoma					
Osakepääoma		20	1 342,2	1 342,2	1 342,2
Ylikurssirahasto (uudelleen luokiteltu)			2 037,5	2 037,5	2 039,9
Vararahasto			238,9	238,9	238,9
Omat osakkeet		20	-10,2	-10,2	-10,5
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot		28	334,0	960,4	735,6
Kertyneet muuntoerot		29	-443,8	-115,6	-132,0
Kertyneet voittovarot (oikaistu)			2 768,8	3 355,1	3 118,0
Tilikauden tulos			-673,4	-214,7	585,0
			5 594,0	7 593,6	7 917,1
Vähemmistöosuudet		21	56,5	71,9	103,5
Oma pääoma yhteensä			5 650,5	7 665,5	8 020,6
Pitkäaikaiset velat					
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät varaukset	O	22	299,0	327,3	763,1
Muut varaukset	O	24	202,3	135,9	308,3
Laskennalliset verovelat	T	10	277,5	582,0	793,0
Korollinen pitkäaikainen velka	I	27	3 007,8	3 354,8	4 081,0
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	O	25	28,5	52,7	76,2
			3 815,1	4 452,7	6 021,6
Lyhytaikaiset velat					
Korollisten velkojen lyhennyserät	I	27	437,4	513,1	630,2
Korolliset velat	I	27	587,7	482,2	217,3
Käytössä olevat luottolimitit	I		43,2	91,4	299,4
Lyhytaikaiset korottomat velat	O	25	1 602,1	1 971,3	1 992,5
Verovelat	T	10	104,8	134,6	200,5
			2 775,2	3 192,6	3 339,9
Oma pääoma ja velat yhteensä			12 240,8	15 310,8	17 382,1

Omaa pääomaa ja muita pitkäaikaisia korottomia velkoja on oikaistu ja oman pääoman eriä uudelleen luokiteltu (ks. kohta Laatimisperiaatteet liitteessä 1, Tilinpäätöksen laatimisperusteet).

O-kirjaimella merkityt erät sisältyvät sidottuun pääomaan. I-kirjaimella merkityt erät sisältyvät korollisiin nettovelkoihin. T-kirjaimella merkityt erät sisältyvät verovelkaan.

Oheiset liitetiedot ovat osa konsernitilinpäätöstä.

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Liite	2008	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta				
Tilikauden tulos		-674,7	-212,4	589,2
Tulos kirjattujen tuottojen ja kulujen laskelmasta				
Valuuttajohdannaiset	28	-145,6	-3,7	21,7
Hyödykesuojaukset	28	-160,0	11,8	-70,2
Ulkomaisten yksiköiden nettosijoitusten suojaukset		24,7	-4,5	-10,7
Oikaisuerät:				
Verot	10	-212,7	196,1	42,6
Poistot ja arvonalentumiset:	12	1 468,5	1 881,3	1 257,7
Biologisten hyödykkeiden muutos	14	18,2	-7,5	2,2
Optioiden ja optioiden suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos		6,1	23,6	7,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	15	-7,6	-342,7	-87,3
Aineelliset ja aineettomien hyödykkeiden ja sijoitusten myyntivoitot/-tappiot	6	-12,5	-36,0	-201,2
Kuluiksi kirjatut kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaukset	5, 6, 29	-32,3	-138,8	-5,8
Nettorahoitustulot	9	172,7	266,2	104,0
Osakkuusyritysten osinkotuotot	15	13,5	31,8	5,6
Saadut korot		26,9	21,0	23,4
Maksetut korot		-191,2	-261,9	-247,5
Saadut osingot	9	0,2	0,4	1,3
Muut rahoituserät, netto		211,3	-82,4	-11,5
Saadut / (maksetut) tuloverot	10	25,5	-111,6	-215,4
Nettokäyttöpääoman muutos ilman ostettuja tai myytyjä liiketoimintoja		81,5	-330,9	289,0
Liiketoiminnan rahavirta		612,5	899,8	1 495,0
Investointien rahavirta				
Ostetut konserniyritysten osakkeet	4	-4,5	-71,4	-329,8
Osakkuusyritysosuuksien hankinnat	15	-53,9	-91,6	-19,4
Myytavissa olevien sijoitusten hankinnat	16	-8,8	-14,3	-5,2
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	3, 13	-648,3	-770,2	-559,1
Investoinnit biologisiin hyödykkeisiin	14	-58,3	-50,2	-24,3
Myödyt konserniyritykset	4	171,4	330,1	466,5
Osakkuusyritysosuuksien myynnistä saadut tulot	15	0,1	0,4	0,3
Myytavissa olevien sijoitusten myynnistä saadut tulot	16	15,6	15,9	209,1
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä saadut tulot	13	52,0	83,5	30,0
Pitkäaikaisten saamisten nettomuutos		-16,2	17,8	-21,3
Investointien rahavirta		-550,9	-550,0	-253,2
Rahoituksen rahavirta				
Pitkäaikaisten lainojen nostot		303,6	289,0	775,4
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset		-634,2	-799,5	-550,2
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos		4,0	1 145,4	-869,5
Maksetut osingot		-354,9	-354,9	-354,9
Investoinnit vähemmistöosuuksiin vähennettynä osingoilla	21	-4,2	7,0	6,6
Merkityt optiot		-	-2,4	-2,0
Omien osakkeiden hankinta		-	0,3	0,3
Rahoituksen rahavirta		-685,7	284,9	-994,3
Rahavarojen nettomuutos		-624,1	634,7	247,5
Rahavarat hankituissa yrityksissä		-	0,3	1,6
Rahavarat myytyissä yrityksissä		-31,3	-110,8	-20,2
Muuntoerot		148,7	45,5	-68,8
Rahavarat tilikauden alussa		879,3	309,6	149,5
Rahavarat tilikauden lopussa, netto		372,6	879,3	309,6
Rahavarat tilikauden lopussa		415,8	970,7	609,0
Käytössä olevat luottolimiitit vuoden lopussa		-43,2	-91,4	-299,4
		372,6	879,3	309,6

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Liite	2008	2007	2006
Nettokäyttöpääoman muutos:				
Varastojen muutos		49,5	-245,7	94,3
Korottomien saamisten muutos:				
Lyhytaikaiset		-38,9	-136,4	-0,2
Pitkäaikaiset		5,5	18,3	-36,6
Korottomien velkojen muutos:				
Lyhytaikaiset		-4,9	220,8	35,7
Pitkäaikaiset		59,8	-161,3	105,9
Lyhytaikaisten korollisten saamisten muutos		10,5	-26,6	89,9
		81,5	-330,9	289,0
Ei-kassavaikutteiset investoinnit				
Investoinnit yhteensä		658,3	-	-
Maksetut summat		-648,2	-	-
Rahoitusleasingillä rahoitetut investoinnit		10,1	-	-
Konserniyritysten hankinta				
	4			
Hankinnan rahavirta				
Yritysten hankintameno		4,5	71,4	329,8
Ostettujen yritysten rahavarat		-	-0,3	-1,6
Hankintahinta yhteensä		4,5	71,1	328,2
Hankittu netto-omaisuus				
Nettokäyttöpääoma		0,1	-9,5	47,3
Liiketoiminnassa käytetyt aineelliset hyödykkeet	13	4,0	10,7	283,1
Verovelat	10	-0,4	-0,2	1,2
Korolliset velat		-1,0	-1,2	-4,5
Vähemmistön osuudet	21	1,8	71,3	1,1
Hankittu netto-omaisuus yhteensä		4,5	71,1	328,2
Konserniyritysten myynnit				
	4			
Myyntien rahavirta				
Myyntien rahavirta		171,4	330,1	466,5
Myytyjen yritysten rahavarat		-31,3	-110,8	-20,2
		140,1	219,3	446,3
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa				
Myytäväissä olevat arvopaperit	16	50,0	377,0	-
Osakkuusyritysten osakkeet	15	6,9	24,7	-
Hankitut vähemmistöosuudet	21	3,3	-30,9	-
Myyntihinta yhteensä		200,3	590,1	446,3
Myyty netto-omaisuus				
Nettokäyttöpääoma		173,8	-126,0	59,5
Liiketoiminnassa käytetyt aineelliset hyödykkeet	13	281,8	1 695,8	172,4
Biologiset hyödykkeet	14	-	84,1	45,5
Korolliset saamiset (pl. rahavarat)		-	0,6	1,2
Verovelat	10	-26,7	-49,6	-18,0
Korolliset velat		-230,1	-1 019,2	-12,0
Vähemmistön osuudet	21	-	-0,6	-0,2
		198,8	585,1	248,4
Myyntivoitto	4, 6, 13	1,5	5,0	197,9
Myyty netto-omaisuus yhteensä		200,3	590,1	446,3

Oheiset liitetiedot ovat osa konsernitilinpäätöstä.

Milj. euroa	Osake- pääoma	Ylikurssi- ja vara- rahasto (uudelleen luokiteltu)*	Omat osakkeet	Suoraan omaan pää- omaan kirjatut nettotulot	Kertyneet muunto- erot	Kertyneet voitto- varat (oikaistu*)	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2005 uudelleenluokiteltuna	1 382,1	2 047,6	-259,9	468,0	-127,1	3 709,4	7 220,1
Uudelleen luokittelu*	-	-	-	-	-	117,5	117,5
Oma pääoma 1.1.2006	1 382,1	2 047,6	-259,9	468,0	-127,1	3 826,9	7 337,6
Omien osakkeiden mitätöinti (uudelleen luokiteltu)	-39,9	39,9	249,1	-	-	-249,1	-
Muutos vararahastossa	-	193,3	-	-	-	-193,3	-
Maksetut osingot (EUR 0,45/osake)	-	-	-	-	-	-354,9	-354,9
Merkityt optiot	-	-2,0	0,3	-	-	-	-1,7
Vähemmistöosuuksien lunastus	-	-	-	-	-	-0,1	-0,1
Tilikauden voitto	-	-	-	-	-5,8	585,0	579,2
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot	-	-	-	267,6	0,9	88,5	357,0
Oma pääoma 31.12.2006	1 342,2	2 278,8	-10,5	735,6	-132,0	3 703,0	7 917,1
Maksetut osingot (EUR 0,45/osake)	-	-	-	-	-	-354,9	-354,9
Merkityt optiot	-	-2,4	0,3	-	8,5	-8,5	-2,1
Vähemmistöosuuksien lunastus	-	-	-	-	-	4,5	4,5
Tilikauden tappio	-	-	-	-	52,7	-214,7	-162,0
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot	-	-	-	224,8	-44,8	11,0	191,0
Oma pääoma 31.12.2007	1 342,2	2 276,4	-10,2	960,4	-115,6	3 140,4	7 593,6
Maksetut osingot (EUR 0,45/osake)	-	-	-	-	-	-354,9	-354,9
Vähemmistöosuuksien lunastus	-	-	-	-	-	-0,7	-0,7
Tilikauden tappio	-	-	-	-	-32,4	-673,4	-705,8
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot	-	-	-	-626,4	-295,8	-16,0	-938,2
Oma pääoma 31.12.2008	1 342,2	2 276,4	-10,2	334,0	-443,8	2 095,4	5 594,0

Oma pääoma ja varaukset sisältävät ylikurssi- ja vararahaston.

Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot esitetään liitteessä 28. Kertyneet muuntoerot esitetään liitteessä 29.

* Ks. kohta Laatomisperiaatteet liitteessä 1.

Oma pääoma yhteensä

31.12.

Milj. euroa	2008	(oikaistu)* 2007	(oikaistu)* 2006
Emoyhtiön osakkeenomistajille kohdistuva oma pääoma	5 594,0	7 593,6	7 917,1
Vähemmistöosuuksille kohdistuva oma pääoma	56,5	71,9	103,5
Oma pääoma yhteensä	5 650,5	7 665,5	8 020,6

Vähemmistölle kohdistuvan oman pääoman tarkempi erittely liitteessä 21.

* Ks. kohta Laatomisperiaatteet liitteessä 1.

Päätoiminnot

Stora Enso Oyj ("yhtiö") on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka rekisteröity osoite on Kanavaraanta 1, 00160 Helsinki. Yhtiön osakkeet noteerataan Helsingin ja Tukholman pörseissä. Stora Enso Oyj:n ja sen tytäryritysten (yhdessä "Stora Enso" tai "konserni") liiketoiminta jakautuu maailmanlaajuisiin tulosryhmiin, jotka ovat aikakauslehtipaperi, sanomalehti- ja kirjapaperi, hienopaperi, kuluttajapakkauskartonki, teollisuuspakkaukset, puutuotteet ja muut. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvat puunhankinta ja tukitoimintoina energiaosasto ja pääkonttori sekä muut konsernitoiminnot. Konsernin päämarkkina-alue on Eurooppa, ja liiketoiminta kasvaa koko ajan myös Kauko-idässä sekä Etelä-Amerikassa. Konsernin entinen tukkuriliiketoiminta-alue myytiin 30.4.2008 (ks. liite 4, Yritysostot ja -myynnit).

Yhtiön hallitus on hyväksynyt 4.2.2009 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Laatimisperiaatteet

Stora Enson konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionin käyttöön ottaman kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti (International Financial Reporting Standards, IFRS), joka sisältää kansainväliset tilinpäätösstandardit (IAS) sekä International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) tulkinnat. Täyden IFRS:n ja EU:n omaksuman IFRS:n väliset erot eivät vaikuta tähän tilinpäätökseen. Konsernitilinpäätös käsittää yhdistellyt yhtiön ja tytäryritysten tilinpäätöstiedot, jotka perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, lukuun ottamatta erikseen mainittuja poikkeuksia. Esimerkiksi myytävissä olevat rahoitusvarat ja johdannaiset arvostetaan käypään arvoon.

Oikaisu ja uudelleenryhmittely

Stora Enson metsäomaisuuksien myynti Suomessa vuonna 2002 ja Ruotsissa vuonna 2004 kirjattiin myyntinä osakkuusyhtiölle ja siksi Stora Enson jäljellä olevaa osuutta vastaava osa myyntivoitosta jaksotettiin ja kirjattiin pitkäaikaisiin lainoihin. Koska suurin osa varoista arvostetaan käypään arvoon, voitosta ei olisi pitänyt jaksottaa mitään osuutta. Tähän liittyvää jaksotettua 117,5 milj. euron varausta ei enää pidetä tarpeellisena ja siksi aloittava oma pääoma on korotettu samalla määrällä tekemättä muutosta tuloslaskelmaan, koska omaisuudet myytiin vuosina 2002 ja 2004.

Stora Enso on uudelleenluokitellut 1 511,9 miljoonaa euroa kertyneistä voittovaroista ylikurssirahastoon, koska oma pääoma oli luokiteltu väärin sidottuun omaan pääomaan ja jakokelpoisiin varoihin omien osakkeiden mitätöinnin yhteydessä vuosina 2001-2006. Uudelleenluokitukselta 1 262,8 milj. euroa on kirjattu avaavaan omaan pääomaan 1.1.2006 ja 249,1 milj. euroa vuodelle 2006.

Konsolidointiperiaatteet

Stora Enso -konserni muodostui Enso Oyj:n ja entisen Stora Kopparberg Bergslags Aktiebolag (publ.):n yhdistymisenä joulukuussa 1998. Tällöin Stora Kopparberg Bergslags Aktiebolagista tuli Stora Enso Oyj:n (aiemmin Enso Oyj) tytäryhtiö. Stora Enson fuusio käsiteltiin IFRS:n mukaisena yritysten yhteenliittymänä.

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Stora Enso Oyj:n lisäksi kaikki ne yritykset, joiden äänivallasta emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin puolet. Myös ne yritykset, joissa Stora Enso -konsernilla on vähemmän kuin 50 % äänivallasta, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen, mikäli konsernilla on yksikössä pääomistajien kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuva määräysvalta. Mahdollisten voimassa olevien tai vaihdettavien äänimäärien olemassaolo ja vaikutus otetaan myös huomioon, kun arvioidaan, yhdistetäänkö yksikkö konsernitilinpäätökseen. Merkittävimmät tytäryritykset esitetään liitteessä 31, Merkittävimmät konserniyritykset.

Osakkuusyritykset, joissa Stora Ensolla on huomattava vaikutusvalta – joka yleisesti tarkoittaa 20–50 % osuutta äänivallasta – on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Tällöin konsernitulokseen sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus osakkuusyrityksen tuloksesta vähennettynä liikearvon poistoilla. Osakkuusyrityksissä konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Tärkeimmät osakkuusyritykset esitetään liitteessä 15, Osakkuus- ja yhteisyritykset. Osakkuusyrityksen kirjanpitoarvo kuvastaa konsernin osuutta osakkuusyrityksen nettovarallisuudesta lisätynä hankinnasta aiheutuneella poistamattomalla liikearvolla. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sijoituksen kirjanpitoarvo, osakkuusyritysosakkeet merkitään taseeseen nolla-arvoon. Konsernin osuuden ylittäviä tappioita ei oteta huomioon, ellei konserni ole velvollinen täyttämään sellaisia osakkuusyrityksen velvoitteita, jotka konserni on taannut tai joihin se muutoin on sitoutunut.

Yhteisyritykset, joita Stora Enso hallitsee yhdessä kolmansien osapuolten kanssa, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, kuten yllä on kuvattu. Tärkeimmät yhteisyritykset esitetään liitteessä 15, Osakkuus- ja yhteisyritykset.

Yritysostot kirjataan hankintamenomenetelmää käyttäen siten, että ostettu yritys yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lukien, jona se hankintaan. Yritysmyyntit kirjataan vastaavasti siihen päivään saakka, jona yrityksestä luovutaan.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisointumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Tytäryritysten ja osakkuusyhtiöiden tilinpäätösten laatimisperiaatteita on tarvittaessa muutettu Stora Enson laatimisperiaatteiden mukaisiksi. Vähemmistöosuudet esitetään oman pääoman erillisenä osana.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet esitetään konsernin omassa pääomassa. Vähemmistö- ja osakkeenomistajien osuus emoyhtiön voitosta tai tappiosta esitetään tuloslaskelmassa tilikauden voiton jälkeen. Vähemmistöosuuksien ja osakkeenomistajien välisiä liiketapahtumia käsitellään nyt oman pääoman yhteydessä, ja näin ollen niitä käsitellään oman pääoman täsmäytyslaskelman yhteydessä sekä liitteessä 21, Vähemmistöosuudet.

Vuonna 2008 voimaan tulleet uudet ja muutetut laskentastandardit

Konsernissa otettiin ennen pakollista voimaantuloa käyttöön IAS 23 (Muutos) Vieraan pääoman menot. Käyttöönoton myötä vieraan pääoman menoja ei voi enää kirjata kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Muutos ei vaikuttanut Stora Enson tilinpäätökseen, koska konserni on aiemminkin aktivoinut ehdot täyttävistä hyödykkeistä aiheutuvat vieraan pääoman menot.

Seuraavat tulkinnat otettiin käyttöön vuonna 2008:

- IFRIC 11, IFRS 2 – Konsernin ja omia osakkeita koskevat liiketoimet käsittelee IFRS 2:n, Osakeperusteiset maksut, soveltamista osakeperusteisiin maksujärjestelmiin, joihin liittyy yksikön omia pääomainstrumentteja. Tulkinta ei vaikuta konsernitiilinpäätökseen. IFRIC 12, Service Concession Arrangements ei koske konsernin toimintoja.
- IFRIC 13, Customer Loyalty Programmes ei koske konsernin toimintoja.
- IFRIC 14, Etuus pohjaisesta järjestelystä johtuvat omaisuuserän yläraja, vähimmäisrahoitintaatimukset ja näiden välinen yhteys käsittelee palautuksista tai tulevien eläkejärjestelyvarojen supistuksista aiheutuvien voittojen kirjaamista, eläkejärjestelyvarojen rahastointia koskevien vähimmäisvaatimusten mahdollisista vaikutuksista tulevien eläkejärjestelyvarojen vähennysten kirjaamiseen sekä rahastoinnin vähimmäisvaatimuksista aiheutuvan velan kirjaamismahdollisuutta. Tulkinta ei vaikuttanut konsernitiilinpäätökseen merkittävästi, koska etuus pohjaisen eläkejärjestelyn nettovarot olivat vain 5,8 milj. euroa 31.12.2007.

Uudet standardit sekä sellaiset muutokset ja tulkinnat jo julkaistuihin standardeihin, jotka eivät olleet vielä voimassa vuonna 2008

- IAS 1 (Muutos), Tilinpäätöksen esittäminen -standardin tarkoituksena on helpottaa tilinpäätöksissä annettujen tietojen analysointia ja vertailua siten, että omassa pääomassa tapahtuvat muutokset, jotka aiheutuvat omistajien kanssa tehdyistä liiketoimista, erotellaan muista oman pääoman muutoksista. Stora Enson tilinpäätökseen sisältyy jo nykyisin laskelma kirjatusta tuotoista ja kuluista, joten standardin muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta konsernin raportointiin.
- IFRS 2, Osakeperusteiset maksut -standardin muutoksen mukaisesti oikeuden syntymisehtoja ovat vain palveluiden tai työsuorituksen suorittamista koskevat ehdot. Muut tekijät sisällytetään myöntämispäivän mukaan käypään arvoon, ja ne eivät vaikuta ansaittavissa olevien kannustimien määrään tai myöntämispäivän jälkeiseen arvostukseen. Muutoksessa määritetään myös, että kaikki kyseisen yksikön tai muiden osapuolten tekemät mitätöinnit on kirjattava samalla tavalla. Muutoksen ei odoteta vaikuttavan konsernin raportointiin.
- IFRS 3 (Muutos), Liiketoimintojen yhdistäminen -standardin mukaisesti liiketoimintojen yhdistämiseen sovelletaan yhä hankintamenomenetelmää, mutta joitakin merkittäviä muutoksia otetaan huomioon. Esimerkiksi liiketoiminnan ostamiseen liittyvät maksut on kirjattava käypään arvoon hankinta-ajankohtana, ja eräät ehdolliset vastikkeet arvostetaan hankinnan jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Liikearvo voidaan laskea emoyhtiön osuutena

hankitun liiketoiminnan nettovarallisuudesta, tai siihen voidaan sisällyttää vähemmistöosuuteen liittyvä liikearvo. Kaikki liiketoimintojen yhdistämisestä välittömästi johtuvat kustannukset on kuitenkin kirjattava kuluksi. Konsernin raportointiin vaikuttanee näistä vain viimeksi mainittu kohta, mutta ei merkittävästi.

- IAS 27 (Muutos), Konsernitiilinpäätös ja erillistiilinpäätös -standardin mukaisesti transaktiot, joissa määräysvallassa ei tapahdu muutosta, on kirjattava omaan pääomaan. Liikearvoa tai tulosvaikutteisia voittoja tai tappioita ei siis kirjata. Jos määräysvalta siirtyy toiselle osapuolelle liiketoimen yhteydessä, jäljelle jäävä omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja liiketoimesta kirjataan voitto tai tappio. Stora Enso soveltaa taloudellisten yksiköiden mallia jo nykyisin, joten standardin muutos ei vaikuta konsernitiilinpäätökseen.
- IFRS 8, Operating Segments -standardi korvaa IAS 14 -standardin. Sen mukaan yksikön on sovellettava operatiivisten segmenttiensä taloudellisen tuloksen raportoinnissa "johdon lähestymistapaa", jolloin tilinpäätöksen segmenttikohtaiset tiedot laaditaan saman periaatteen mukaisesti kuin konsernin sisäisissä hallintotarkoituksissa. Tärkein muutos on se, että segmenttikohtaisista liiketoimintatuloksista jätetään pois kertaluonteiset erät, osakeperusteiset maksujen käyvän arvon oikaisut, optio-ohjelmien suojausinstrumentit, päästöoikeudet ja biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutokset.
- IAS 32 (Muutos), Rahoitusinstrumentit: Esittämistapa, ja IAS 1 (Muutos), Tilinpäätöksen esittäminen – Puttable Financial Instruments and Obligations Arising on Liquidation (voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta). Standardin mukaisesti lunastusvelvoitteiset rahoitusinstrumentit on luokiteltava omaan pääomaan silloin, kun instrumenttiin liittyy velvoite luovuttaa toiselle osapuolelle suhteellinen osuus yrityksen nettovaroista lopettamisen yhteydessä. Standardin ei odoteta vaikuttavan konsernitiilinpäätökseen.
- IFRS 1 (Muutos) Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto ja IAS 27 Konsernitiilinpäätös ja erillistiilinpäätös (voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta) eivät vaikuta konsernitiilinpäätökseen.
- International Accounting Standards Board ("IASB") julkisti touku-kuussa 2008 ensimmäisen kokoelman muutoksista omiin standardeihinsa osana standardien parantamisprojektia. Tavoitteena on ensisijaisesti epäyhteneväisyyksien poistaminen ja sanamuotojen selkiyttäminen. 1.1.2009 lähtien voimaan tulevien muutosten ei odoteta vaikuttavan merkittävästi konsernitiilinpäätökseen.
- IFRIC 15, Agreements for the Construction of Real Estate (voimaan 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilta tilikausilta) ei ole konsernin liiketoimintojen kannalta olennainen, koska kaikki tuloutukset esitetään IAS 18:n mukaisesti.
- IFRIC 16, Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation (voimaan 1.10.2008 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella). IFRIC 16 -standardissa selvennetään, että investointien nettosuojaus liittyy tilinpäätösvaluutan sijasta toimintavaluutan eroihin ja että IAS 21 -standardin vaatimukset koskevat suojattavaa omaisuuserää. Tulkinnan ei odoteta vaikuttavan merkittävästi konsernitiilinpäätökseen.

Ulkomaanrahanmääräiset liiketoimet

Ulkomaanrahanmääräiset liiketoimet kirjataan kirjanpitoon toteutuspäivän kurssiin. Kunkin kuukauden päättyessä valuuttamääräiset taseen saamiset ja velat arvostetaan kuukauden lopun kurssiin. Liiketahtumien kurssierot kirjataan vastaaville tuloslaskelmatilille liikevoittoon, ja rahoituserien kurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin ja -kuluihin, paitsi silloin kun ne täyttävät nettointivestointisuojaus kriteerit ja kirjataan omaan pääomaan. Ei-rahallisten rahoitusvarojen, kuten myytävissä olevaksi luokitellun pääoman, muuntoerot on kirjattu omaan pääomaan.

Raportointivaluutan muunto – Tytäryritykset

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toiminta- ja tilinpäätösvaluutta on muu kuin euro, tuloslaskelmat muunnetaan konsernin raportointivaluuttaan tilikauden keskikurssin mukaan. Näiden yritysten taseet muunnetaan raportointivaluuttaan tilinpäätöspäivän kurssin mukaan. Euroalueen ulkopuolella sijaitseviin tytär- ja osakkuusyrityksiin tehtyjen nettomääräisten sijoitusten muuntoerot ja näitä sijoituksia tehokkaasti suojaavien rahoitusinstrumenttien arvostukset kirjataan suoraan omaan pääoman muuntoeroihin, kuten on esitetty kohdassa Konsernin laskelma kirjatusta tuotoista ja kuluista sekä liitteessä 29, Kertyneet muuntoerot ja oma pääoman suojaus. Yritysmyyntien tai lopettamisten (likvidaatio) yhteydessä kertyneet muuntoerot sisällytetään myyntivoittoon tai -tappioon. Kertynyttä muuntoeroa kirjataan tuloslaskelman kautta myös osakepääoman takaisinmaksun, sijoituksen palautuksen ja liiketoimintayksikön osittaisen myynnin yhteydessä.

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset arvostetaan alun perin käypään arvoon ja jälkeensä odotettuun realisoitumisarvoon. Epävarmat saamiset arvioidaan tilinpäätöshetkellä saamisen riippumattoman, kattavan tarkastelun perusteella vuoden lopussa. Epävarmoista saamisista johtuvat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan "liiketoiminnan muihin kuluihin". Myyntisaamiset esitetään lyhytaikaisissa varoissa lyhytaikaisina korottomina saamisina.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät rahat ja pankkisaamiset sekä muut varat, joiden alkuperäinen maturiteetti on alle kolme kuukautta. Käytössä olevat luottolimiitit sisältyvät taseessa lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Sijoitukset

Konserni luokittelee markkinakelpoisiin velka- ja arvopapereihin sekä noteeraamattomiin arvopapereihin tehdyt sijoitukset kolmeen ryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen tarkoituksena on tuottaa voittoa lyhyellä aikavälillä, ja ne arvostetaan tuloslaskelmassa käypään arvoon ja esitetään osana lyhytaikaisia sijoituksia. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset on tarkoitettu pidettäväksi erääntymiseensä saakka, ja ne raportoidaan osana pitkäaikaisia sijoituksia. Konsernilla ei ollut näihin ryhmiin luokiteltavia sijoituksia vuonna 2008. Ne varat, joita pidetään hallussa ennalta määrittelemättömän ajan ja joista likviditeetin turvaamisen tai korkomuutosten takia voidaan luopua, luokitellaan

myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Nämä erät esitetään taseen pitkäaikaisissa varoissa, ellei johto ole ilmaissut aikomustaan luopua omistuksesta tilinpäätöspäivää seuraavien 12 kuukauden kuluessa, jolloin ne esitetään lyhytaikaisissa varoissa. Johto tekee sijoitusten luokitteluun liittyvät päätökset ostohetkellä ja arvioi luokitusta säännöllisesti.

Myytävänä olevat omaisuuserät kirjataan alun perin käypään arvoon ja niistä johtuvat voitot ja tappiot myytävänä olevista omaisuuseristä kirjataan nettomääräisinä suoraan omaan pääoman "käyvän arvon rahastoon". Kun ne myydään, kumulatiivinen käyvän arvon oikaisu kirjataan tuloslaskelmaan. Arvon alentumistesti suoritetaan, jos varojen markkina-arvo on alle kirjanpitoarvon yli vuoden ajan. Jos arvonalentuminen on selvä, sitä vastaava osa käyvän arvon rahastosta kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainasaamiset

Lainasaamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määriteltävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne merkitään alun perin käypään arvoon taseeseen ja niitä arvioidaan säännöllisesti sekä systemaattisesti perintäkelpoisuuden suhteen. Mikäli jonkin lainasaatavan arvioidaan olevan palautumaton, kirjataan kirja-arvon ja odotettavissa olevien kassavirtojen nykyarvon alijäämän kattamiseksi varaus. Korkotuotto lainasaatavista sisältyy rahoituseriin. Alle 12 kuukauden kuluessa erääntyvät lainasaamiset esitetään lyhytaikaisissa varoissa korollisina saamisina ja 12 kuukauden jälkeen erääntyvät lainasaamiset pitkäaikaisina lainasaamisina.

Velat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon vähennettynä transaktiokustannuksilla. Seuraavina tilikausina velat esitetään jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Mahdollinen ero transaktiokustannuksilla vähennetyn saadun vastikkeeseen ja lunastushinnan välillä kirjataan tuloslaskelmaan velan juoksuajalle jaksotettuna. Korkokulut kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

12 kuukauden jälkeen erääntyvät velat on luokiteltu taseessa pitkäaikaisiksi, mutta alle 12 kuukauden kuluessa erääntyvät lyhennykset on esitetty lyhytaikaisissa veloissa korollisten velkojen lyhennyserinä. Lyhytaikaiset yritystodistustlainat, pankkilainat ja muut korolliset lainat, jotka erääntyvät alle 12 kuukauden kuluessa, on esitetty lyhytaikaisten velkojen kohdassa Korolliset velat.

Johdannaiset ja suojaukset

Johdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon ja arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Syntyvien voittojen ja tappioiden kirjaaminen riippuu suojauskohteen luonteesta. Kun johdannaisopimukset solmitaan, konserni määrittää ne saamisen tai velkojen käyvän arvon muutosten suojaukseksi, ennakoitujen liiketoimen tai kiinteän sitoumuksen suojaukseksi (rahavirran suojaus), ulkomaiseen yksikköön tehdyn sijoituksen suojaukseksi tai johdannaisopimuksiksi, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä IAS 39:n mukaisesti.

Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan suojattavien varojen tai velkojen käyvän arvon muutosta vastaan sellaisista johdannaisista, jotka on määritelty käyvän arvon suojauksiksi, jotka täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja jotka ovat erittäin tehokkaita.

Käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan oman pääoman nettotuloihin sisältyvään suojausrahastoon sellaisista johdannaisista, jotka on määritelty rahavirran suojauksiksi, jotka täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja jotka ovat tehokkaita. Oman pääoman nettotulosten liikkeitä käsitellään kohdassa Konsernin laskelma kirjatusta tuotoista ja kuluista. Omaan pääomaan kirjatun johdannaisten kertyneet voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sen tilikauden tuotoksi tai kuluksi, jolla suojauksen kohde kirjataan tuloslaskelmaan.

Kun suojausinstrumentti ei enää täytä IAS 39:n mukaisia suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, oman pääoman kertyneet voitot tai tappiot jäävät omaan pääomaan ja ne käsitellään kirjanpidossa tuottoina tai kuluina, kun sitoumus tai ennakoitu liiketoimi lopulta kirjataan tuloslaskelmaan. Jos sitoumuksen tai ennakoidun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, kirjataan omassa pääomassa raportoidut kertyneet voitot tai tappiot kuitenkin välittömästi tilikauden tuloslaskelmaan.

Vaikka tietyt johdannaissopimukset täyttävätkin konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset, ne eivät täytä IAS 39:n kaikkia suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Tällaisten suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset, mukaan lukien suojauslaskennan alaisten suojausten tehon osa, kirjataan tuloslaskelmaan käypään arvoon. Myynteihin ja ostoihin sekä henkilöstön etuuksiin liittyvien johdannaisten käyvän arvon muutokset esitetään liikevoitossa ja kyseiset erät on eritelty liitteessä 28, Rahoitusinstrumentit, sekä liitteessä 7, Henkilöstökulut. Kaikkien muiden johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin.

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus käsitellään kirjanpidossa kuten kassavirran suojaus, ja konserni käyttää joko johdannaisia tai lainaa tähän tarkoitukseen. Kun suojausinstrumentti on johdannainen, suojauksen tehokkaan osan voitto tai tappio esitetään oman pääoman muuntoeroissa, kuten konsernin laskelmassa kirjatusta tuotoista ja kuluista on esitetty. Tehottoman osan voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Muuntoerot, jotka liittyvät ulkomaiseen yksikköön tehtyyn nettosijoitusta suojaaviin velkoihin, kirjataan myös omaan pääomaan muuntoeroihin ja tehon osa kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Konserni dokumentoi liiketoimen alusta lähtien suojausinstrumentin ja suojauskohteen välisen yhteyden, kuten myös riskienhallinnan tavoitteen ja sen taustalla vaikuttavan suojautumisstrategian. Tämä prosessi sisältää kaikkien suojaaviksi määriteltyjen rahoitusinstrumenttien yhdistämisen tiettyihin varoihin, velkoihin, kiinteisiin sitoumuksiin tai vastaisiin tapahtumiin. Konserni myös dokumentoi sekä suojauksen alkuhetkellä että jatkuvasti arviolaskelman siitä, kumovatkoo suojaukseen käytettävät johdannaiset erittäin tehokkaasti suojattavan kohteen käyvän arvon tai siihen liittyvän kassavirran muutoksia.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien johdannaisten, mukaan lukien kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien ja myytävissä olevien rahoitusvarojen (tai -instrumenttien), käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivänä noteerattuun markkinahintaan. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan tulevien kassavirtojen nykyarvona. Valuuttatermiinisopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivänä tilinpäätöspäivän valuuttatermiinikursseihin. Arvostettaessa johdannaisia ja muita rahoitusinstrumentteja, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteina, konserni käyttää useita menetelmiä ja tekee arvostuksen tilinpäätöspäivän markkinatilanteen perusteella. Pitkäaikaisiin velkoihin käytetään identtisten tai vastaavanlaisten instrumenttien noteerattuja markkinahintoja tai jälleenmyyntihintoja. Muiden rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämisessä käytetään erilaisia menetelmiä, kuten optioiden yleisesti hyväksytyjä arvonmäärittämissä ja tulevaisuuden kassavirtojen diskontattuja arvoja. Vuoden sisällä erääntyvien rahoitussuhteiden ja -velkojen nimellisarvo, mukaan lukien arvioidut vähennykset, oletetaan likimain niiden käyväksi arvoksi. Rahoitusvelkojen käyvät arvot arvioidaan diskonttaamalla tulevat kassavirrat sellaisella markkinakorolla, jonka konserni joutuisi maksamaan vastaavista rahoitusinstrumenteista tilinpäätöshetkellä.

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit kirjataan kauppapäivänä eli päivänä, jona konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitusinstrumentit kirjataan pois taseesta, kun oikeudet saada tai maksaa rahavirtoja rahoitusinstrumenteista ovat menneet umpeen tai konserni on siirtänyt rahoitusinstrumenttien riskit, edut ja sitoumukset.

Tuloutusperiaate

Liikevaihto sisältää tuotteiden ja palveluiden sekä raaka-aineiden ja tarvikkeiden myynnistä saadut tuotot oikaistuna välillisillä veroilla, myynnin oikaisuerillä ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla. Tuotot tavaroiden myynnistä tuloutetaan sillä hetkellä, kun tuotteen omistukseen liittyvät riskit ja edut siirtyvät ostajalle eikä konsernilla ole enää valvonta- eikä määräysvaltaa tuotteeseen. Yleensä tämä tarkoittaa sitä hetkeä, jona tuote on toimitettu sovitun toimituslausekkeen mukaisesti asiakkaalle.

Stora Enson toimitusehdot perustuvat Incoterms 2000 -toimituslausekekokoomaan, joka on Kansainvälisen kauppakamarin julkaisema toimituslausekkeiden määritelmien kokoelma. Konsernin myyntiä koskevat yleisimmät toimituslausekkeet ovat:

- D-lausekkeet, joiden mukaan konsernin on toimitettava tuotteet sovittuun määräpaikkaan. Myynnin toteutumishetki on toimitus ostajalle sovitussa määräpaikassa sovittuna aikana.
- C-lausekkeet, joiden mukaan myyjä järjestää ja maksaa kuljetuksen sovittuun määräpaikkaan sekä tietyt muut kulut. Konsernin vastuu tuotteista kuitenkin päättyy, kun tuotteet on luovutettu rahdinkuljettajalle käytettävän lausekkeen mukaisesti. Myynnin toteutumishetki on siten se, jona myyjä luovuttaa tavaran rahdinkuljettajalle sovittuun määräpaikkaan kuljettamista varten.
- F-lausekkeet, joiden mukaan ostaja järjestää kuljetuksen ja vastaa siitä. Myynnin toteutumishetki on tuotteiden toimittaminen ostajan rahdinkuljettajalle.

Jos paikalliset säännöt johtavat yllä olevista säännöistä poikkeavaan laskutukseen, tämän tuoton vaikutus on laskettu ja oikaistu. Palveluista saadut tuotot kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

Lähetys- ja käsittelymenot

Lähetyskuluja ei laskuteta erikseen vaan ne sisältyvät asiakkailta laskutettavien tuotteiden arvoon, jos Stora Enso on vastuussa kuljetuksista. Kuljettamisesta aiheutuvat kulut sisältyvät tuloslaskelman materiaaleihin ja palveluihin.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin. Kehityskulut kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, ellei voida varmistua siitä, että niistä saadaan taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, jolloin ne aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä ja poistetaan niihin liittyvän tuotokauden aikana.

Tietokoneohjelmistojen kehitysmenot

Jos uuden ohjelmiston hankinta- ja kehitysmeno liittyy selvästi määriteltävissä olevaan ja ainutlaatuihin tuotteeseen, johon konsernilla on määräysvalta ja josta saatava pitkäaikainen hyöty on suurempi kuin sen kustannukset, se kirjataan taseeseen aineettomaksi hyödykkeeksi ja poistetaan arvioituna taloudellisena vaikutusajanaan. Internetsivujen kustannukset kirjataan kuluksi synty-mishetkellä.

Ympäristövelvoitteet

Aikaisemman liiketoiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten korjaamisesta syntyneet kustannukset, jotka eivät lisää nykyisiä tai tulevia tuottoja, kirjataan kuluksi. Ympäristölakien ja -säästöjen nykytulkintaan perustuen ympäristövastuut kirjataan, mikäli on todennäköistä, että on syntynyt vastuu ja sen määrä voidaan luotettavasti arvioida.

Lopetettavat toiminnot ja myytävä omaisuus

Lopetettava toiminto syntyy, kun päätetään yksittäisen suunnitelman mukaisesti luopua kokonaan tai olennaisilta osin konsernin merkittävistä erillisistä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta, jonka omaisuus ja tulos voidaan erottaa fyysisesti, liiketoiminnallisesti ja raportointitarkoituksessa ja joka on myyty tai luokitellaan myytäväksi. Omaisuus luokitellaan myytävänä olevaksi kun on erittäin todennäköistä, että omaisuuserästä saatava tuotto tulee kertymään myynnistä eikä omaisuuserän jatkuvasta käytöstä.

Tuloverot

Konsernin verot sisältävät konserniyritysten verot, jotka perustuvat tilikauden verotettavaan tulokseen, sekä aikaisempien tilikausien verot, laskennallisten verojen muutokset ja osuudet osakkuusyritysten veroista. Taseen lyhytaikaisiin veroihin sisältyy oman pääoman suojauksen verovaikutus, kuten tuloverojen täsmäytyksen yhteydessä mainitaan liitteessä 10, Tuloverot.

Laskennalliset verot lasketaan taselähtöisen velkamenetelmän mukaan, jolloin kaikista omaisuuserien ja velkojen kirjanpito- sekä

verotusarvojen väliaikaisista eroista lasketaan nettovaikutus kulloinkin voimassaolevia tai voimaantulevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät jaksotuserot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poist-erosta, hankittujen yritysten hankintahetken netto-omaisuuden uudelleenarvostuksesta, myytävissä olevien rahoitusvarojen ja johdannaisinstrumenttien arvostamisesta käypiin arvoihin, vaihto-omaisuuden konsernin sisäisen katteen eliminoinnista, verottamat-omista varauksista ja vahvistetuista tappioista. Vahvistetuista tappioista kirjataan laskennallisia verosaamia siinä määrin kuin on todennäköistä, että vahvistettuja tappioita voidaan käyttää hyväksi tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritystön yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan yritystöiden hankintamenon ja hankitun yrityksen netto-omaisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvo kohdistetaan niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joiden odotetaan hyötyvän yritystöstä, arvonalentumistestausta varten. Euroalueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten hankinnasta aiheutuva konserniliikearvo käsitellään konsernitalinpäätöksessä kyseisen yrityksen varallisuutena ja muutetaan euroiksi tilinpäätös-päivän valuuttakurssiin.

Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumis-testi vuosittain tai useamminkin, jos arvonalentumisesta on viitteitä.

Konserniyksikön myynnistä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankin-tamenoon ja ne poistetaan tasapoistoin taloudellisena vaikutusajanaan. Taloudelliset vaikutusajat vaihtelevat kolmesta kymmeneen vuoteen ja patenttien osalta kahteenkymmeneen vuoteen. Hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan taseessa erilleen liikearvosta, mikäli ne täyttävät hyödykkeen määritelmän, ovat eriteltävissä tai jos ne syntyvät sopimuksista tai laillisista oikeuksista ja jos niiden käypä arvo voidaan määritellä luotettavasti.

Muut yrityskaupan yhteydessä kirjatut aineettomat hyödykkeet kuin konserniliikearvo koostuvat markkinointiin ja asiakkaisiin liittyvistä tai sopimus- ja teknologiapohjaisista aineettomista hyödykkeistä. Tyypil-lisiä markkinointiin sekä asiakkaisiin liittyviä aineettomia hyödykkeitä ovat tuotemerkit, tuote- ja palvelunimet, yhteismerkit, tuotetakuu-merkinnät, asiakaslistat, tilaukset tai tilauskanta, asiakassopimukset sekä niihin liittyvät asiakassuhteet. Sopimus- ja teknologiapohjaiset aineettomat hyödykkeet ovat tyypillisesti lisenssi- ja rojaltisopimuksia tai patentoituja teknologiaan tai alaan liittyviä salaisuuksia, kuten luottamuksellisia kaavoja, prosesseja tai reseptejä. Asiakassopi-musten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo määritellään oletettujen asiakkuuksien pysyvyyden ja asiakkuuksien arvioidun kestoajan rahavirtojen mukaan. Tuotemerkkien arvo määritellään diskontatun rahavirran analyysillä käyttämällä rojaltimetodia.

Aineelliset hyödykkeet

Konserniyhtymien aineelliset hyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoon lisättynä tarvittaessa hyödykkeen käytöstä poistamisesta tulevaisuudessa toteutuvilla kuluilla. Uuden tytäryhtymän oston yhteydessä tulevat aineelliset hyödykkeet arvostetaan käypään arvoonsa ostopäivänä. Poistot lasketaan tasapoitomenetelmällä ja oikaistaan mahdollisilla arvonalentumis- tai myyntikuluilla. Tasearvo edustaa hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Rakennusaikaiset korot pitkäaikaista rakennusaikeita edellyttävistä hankkeista aktivoidaan aineellisiin hyödykkeisiin osaksi hankintamenoa rakennusajalta.

Maa-alueista ei tehdä poistoja. Muiden aineellisten hyödykkeiden ryhmien poistot perustuvat seuraaviin odotettuihin taloudellisiin vaikutusajankohdoin:

Aineellisten hyödykkeiden ryhmä	Poisto aika vuosina
Teollisuusrakennukset	10–50
Toimisto- ja asuinrakennukset	20–50
Puuhiokehätehtaat	15–20
Vesivoimalaitokset	40
Paperi-, kartonki- ja sellutehtaat, pääkoneet	20
Raskas koneisto	10–20
Pakkaus- ja hylsytehtaat	10–15
Sahat	10–15
Tietokoneet	3–5
Ajoneuvot	5
Toimistokalusto	3–5
Rautatiet, satamat	20–25
Metsäautotiet	10–35
Tiet, kentät, sillat	15–20
Aineettomat hyödykkeet	3–20

Normaalit kunnossapito- ja korjauskustannukset kirjataan kuluksi syntymishetkellä. Merkittävät uudistus- ja parannusinvestoinnit aktivoidaan ja poistetaan niihin liittyvän päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisen vaikutusajan. Aineellisten hyödykkeiden luovutus tai käytöstä poistaminen kirjataan poistamalla hankintameno ja kertyneet poistot kirjanpidosta ja mahdollinen luovutus hetken arvon ja poistamattoman hankintameno erotus kirjataan tuloslaskelmassa arvonalentumisiin. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Arvonalentumiset

Useimpien omaisuusarvojen kirjanpitoarvo arvioidaan jokaisena tilin-päätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi. Liikearvoa testataan vuosittain. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan omaisuusarvon kerrytettävissä olevaksi rahamääräksi nettomyyntihinta tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Aikaisemmin tehty arvonalentumiskirjaus aineellisista hyödykkeistä perutaan, jos kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämistä koskevat arviot ovat muuttuneet. Arvonalentumiskirjauksen peruuttaminen ei silti saa johtaa korkeampaan kirjanpitoarvoon kuin mikä

taseessa olisi ollut, jos arvonalentumista ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu. Liikearvosta tehtyä arvonalentumista ei kuitenkaan peruta.

Aineettomille ja aineellisille hyödykkeille tehdään arvonalentumistestejä rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, kun taas liikearvon yhteydessä arvonalentumistestit tehdään rahavirtaa tuottavissa yksiköissä tai yksiköiden ryhmässä matalimmalla tasolla, jolla ryhmän liikearvoa sisäisissä hallinnointitarkoituksissa seurataan.

Vuokrasopimukset (Leasing)

Aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa omistamisen eduista ja riskeistä, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Muunlaiset aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimukset merkitään taseeseen sopimuksen alkaessa varoiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamisajankohdasta, tai sitä alempana vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen. Rahoitusmenot kohdistetaan vuokraajan tilikausille siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Vastaavat leasingvuokravastuut rahoituskustannuksella vähennettynä sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko-osuus kirjataan tuloslaskelmaan leasingisopimuksen aikana. Rahoitusleasingillä vuokratut omaisuus-erät poistetaan joko suunnitelman mukaan taloudellisenä pitoaikana tai sitä lyhyemmän leasingisopimuksen keston mukaan.

Muiden vuokrasopimusten vuokrat merkitään kuluksi tasasuuruusina erinä vuokraajan kuluessa. Jos muu vuokrasopimus puretaan ennen vuokraajan umpeutumista, kaikki sopimuksen purkamisesta vuokranottajalle aiheutuvat kustannukset kirjataan kuluksi purkamis-jaksolta. Leasingisopimusten lakkauttamisen yhteydessä saadut edut kirjataan diskontattuina.

Saadut valtionavustukset

Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät valtionavustukset vähennetään hyödykkeen hankintahinnasta ja nettohankintameno aktivoidaan taseeseen. Muut valtionavustukset kirjataan systemaattisesti tulona jaksoille, joilla niitä vastaava kulu syntyy.

Biologiset hyödykkeet

IAS 41 Maatalous edellyttää, että biologiset hyödykkeet, kuten Stora Enson osalta kasvava puusto, on kirjattava taseeseen markkina-arvoonsa. Konsernin metsät on kirjattu käypään arvoon vähennettynä arvioidulla myyntiin liittyvillä menoilla, mikä perustuu siihen oletukseen, että näiden hyödykkeiden käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Stora Enso myös varmistaa, että konsernin osuus osakkuusyritysten metsäomistuksen arvosta on yhdenmukainen konsernin laskentaperiaatteiden kanssa.

Konsernin metsäomaisuuden arvo perustuu diskontattujen kassavirtojen malleihin. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo lasketaan jatkuvien toimintojen kassavirtojen pohjalta eli kestävä metsänhoidon perusteella ja kasvupotentiaali huomioon ottaen. Ennustettuun puun kasvuun perustuvat vuosittaiset hakkuut kerrotaan toteutuneilla puun hinnoilla ja saadusta arvosta vähennetään lannoitteiden

sekä hakkuiden kustannukset. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo mitataan tuottavan metsäalueen yhden kasvukauden hakkuiden nykyarvona ottaen huomioon ympäristörajoitukset ja muut varaukset.

Käyvän arvon katsotaan olevan kustannusten tasolla, kun biologinen muuttuminen on ollut vähäistä tai muuttumisen ei odoteta vaikuttavan merkittävästi hintaan.

Päästöoikeudet ja päästökauppa

Konserni on osallisena Euroopan päästökaupassa, jossa sille on allokoitu tietty määrä päästöoikeuksia tietyllä ajanjaksolle. Päästöoikeudet lisäävät konsernin aineettomien hyödykkeiden ja valtionavustuksien määrää sekä velvoittavat konsernin luovuttamaan toteutusjaksolla toteutuneita päästöjä vastaavan päästöoikeusmäärän. Päästöoikeudet on kirjattu aineettomiin hyödykkeisiin konsernin saadessa ne haltuun, ja niiden arvostus perustuu tuon päivän käypään arvoon. Jos päästöoikeuksien markkina-arvo laskee merkittävästi niistä saatavan tuoton alle ja lasku katsotaan pysyväksi, arvonalentuminen kirjataan oikeuksista, joita konserni ei aio käyttää sisäisesti. Varaus päästöoikeuksien palautusveloitteen täyttämiseksi perustuu toteutuneisiin päästöihin ja palautusveloitteen täyttämiseen käytetään saatuja päästöoikeuksia. Mahdolliset yli jäävät päästöoikeudet arvostetaan aikajakson lopun markkinahinnalla.

Tuloslaskelmaan kirjataan tehdyt päästöt kuluiksi materiaaleihin ja palveluihin allokaatiopäivän käyvällä arvolla. Markkinoilta ostetut päästöoikeudet kirjataan kuluiksi hankintahintaan. Vastaavasti liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan vastaavan kokoinen hyvytys, jonka johdosta allokoitujen päästöjen vaikutus eliminoiduu. Täten tuloslaskelmaan ei synny alkujaossa allokoitujen päästöoikeuksien osalta tulosvaikutusta. Mahdollinen tulosvaikutus syntyy ainoastaan allokaation ylittävien päästöjen vuoksi tehdyistä lisäostoista, ylijäämäoikeuksien myynnistä tai sellaisten oikeuksien arvonalentumisesta, joita ei tarvita sisäiseen käyttöön.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman nettorealisointiarvon määräisenä. Hankintameno määritellään FIFO-menetelmää käyttäen tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmällä, mikäli se johtaa likimain samaan lopputulokseen kuin FIFO-menetelmä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno käsittää raaka-aineet, välittömät palkat, poistot ja muut välittömät kustannukset sekä tuotteisiin kohdistuvan osuuden tuotannon välillisistä kustannuksista ilman korkokuluja. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä tuotteiden valmiiksi saattamisesta ja myynnistä aiheutuvilla menoilla.

Mikäli tuotteen valmistuskulut ylittävät tilapäisessä markkinatilanteessa sen nettorealisointiarvon, tehdään arvonoikaus. Tasearvojen oikaisuja tehdään myös vanhoille, hidaskiertoisille ja vanhentuneille tuotteille sekä varaosille. Yksityiskohtaisempia tietoja tasearvojen oikaisusta on liitteessä 11 kohdassa Tasearvojen arvostukset ja liitteessä 18 kohdassa Vaihto-omaisuus. Taseessa ne puolestaan vähennetään varastojen tasearvosta.

Pakolliset varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja kun on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja että veloitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Ympäristön ennalleen palauttamiseen liittyvät ympäristövaraukset tehdään projektin alkaessa. Varauksena aktivoidut kustannukset poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Varaukset diskontataan nettonykyarvoonsa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan jaksolta, jona konserni sitoutuu suunnitelmaan juridisesti tai tosiasiallisesti. Varaukseen kirjataan ne kustannukset, jotka sisältyvät lopettamissuunnitelmaan tai aiheutuvat suoraan siitä, jotka ovat tulosta jatkuvasta sopimusveloitteesta, josta ei ole jatkuvaa taloudellista hyötyä, tai jotka liittyvät veloitteen purkamisesta aiheutuvaan sanktioon.

Työsuhte-etuudet

Konsernilla on eri puolilla maailmaa useita maksupohjaisia ja etuuspohjaisia eläkejärjestelmiä, joihin kuuluvaa omaisuutta hallinnoivat yleensä erilliset säätiöt ja rahastot. Eläkejärjestelyt ja työsuhteen jälkeiset järjestelyt rahoitetaan yleensä työntekijöiltä ja asianomaisilta konserniyrityksiltä perittävien maksuin, jotka perustuvat riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen suosituksiin. Konsernin suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan sinä kautena, johon maksusuoritus liittyy.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä taloudelliset kustannukset määritetään ennakoituun etuus-oikeusyksikköön (projected credit unit) perustuvalla menetelmällä. Menetelmän mukaan eläkejärjestelyjen kustannukset kirjataan tuloslaskelmaan jaksottamalla säännönmukaiset kustannukset työntekijän työvuosille hyväksytyjen vakuutusmatemaatikkojen vuosittain laatimien vakuutusmatemaattisten laskelmien mukaisesti. Eläkevastuuna esitetään tulevien arvioitujen eläkemaksujen nykyarvo, joka lasketaan käyttäen korkona juoksuajaltaan vastaavien (highly rated corporate bonds) tai valtion velkasitoumusten korkoja tilanteesta riippuen.

Konserni kirjaa kaikki tietyistä etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä aiheutuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot välittömästi suoraan omaan pääomaan, kuten konsernin laskelmassa kirjatusta tuotoista ja kuluista ("SORIE") on esitetty. Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot tunnistetaan kuitenkin järjestelyihin tehtävien muutosten yhteydessä, ja karttavat menot esitetään tuloslaskelmassa. Karttumattomat summat poistetaan systemaattisesti karttumisjaksolla. Konsernitaseeseen kirjataan täysi varaus kaikista suunnitelman vajauksista oikaistuna aiemmillä työsuoritukseen perustuvilla kuluilla, joita ei ole vielä poistettu.

Johdon osakeoptiot ja -kannustimet

Kaikki osakeperusteiset maksut (synteettiset optio-ohjelmat ja muut johdon palkitsemis- ja kannustusohjelmat) kirjataan tuloslaskelmaan henkilöstökuluiksi oikeuden syntymisajanjaksona. Synteettiset optio-ohjelmat 2000–2007 on suojattu optioiden suojausinstrumenteilla (Total Return Swap), jotka maksetaan käteissuorituksin. Konsernilla on täten mahdollisuus saada käteissuorituksia, jotka osittain

kompensoivat muutokset osakkeen kurssissa sen myöntämispäivän ja maksupäivän välillä.

Työsuorituksen käypä arvo, joka on saatu optioiden vastikkeena, määritetään optioiden käypänä arvona myöntämispäivänä ja kirjataan kuluksi option oikeuden syntymisajanjaksolla. Velka arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä uudelleen käypään arvoonsa käyttämällä arvioita niiden optioiden määrästä, joiden odotetaan tulevan merkittäviksi, ja viimeisimmät käyvät arvot lasketaan käyttämällä Black-Scholes-hinnoittelumallia, jolloin kaikki muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Työsuorituksen käypä arvo, joka on saatu osakekannustimien vastikkeena, määritetään myöntämispäivänä ja kirjataan kuluksi syntymisajanjaksolla. Varaus arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä uudelleen käypään arvoonsa käyttämällä arvioita niiden osakekannustimien määrästä, joiden odotetaan tulevan lunastettaviksi, ja viimeisimmät käyvät arvot lasketaan käyttämällä Stora Enson R-osakkeen päätöskurssia, jolloin kaikki muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla tilikauden tulos keskimääräisellä painotetulla osakemäärällä, jota laskettaessa on vähennetty konsernin hallussa kulloinkin olevat omat osakkeet. Laimennusvaiikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos on laskettu takaisin ostettujen osakkeiden menetelmällä (treasury stock method). Tällöin optiot oletetaan käytetyiksi tilikauden alussa tai sen jälkeisenä liikkeeseenlaskupäivänä ja saaduilla varoilla oletetaan ostetun omia osakkeita tilikauden keskimääräisellä markkinahinnalla. Keskimääräisen ulkona olevien osakkeiden lukumäärän lisäksi jakaja sisältää oletuksen, että optiot on käytetty.

Optioiden käyttöä ei oteta huomioon osakekohtaista tulosta laskettaessa, jos optioiden toteutushinta ylittää osakkeiden keskimääräisen markkina-arvon kauden aikana. Optioilla on laimentava vaikutus vain, jos osakkeiden kauden keskimääräinen markkinahinta ylittää optioiden toteutushinnan.

Osingonjako

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei ole vähennetty jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

Liite 2 Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Arvioiden käyttö

Laadittaessa konsernitiilinpäätöstä kansainvälisen tilinpäätöskäytännön periaatteiden mukaisesti yhtiön johto joutuu tekemään arvioita ja oletuksia. Nämä vaikuttavat taseessa esitettäviin omaisuus- ja velkamääriin, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikaudelta esitettäviin tuottoihin ja kuluihin. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista.

Kansainvälisen tilinpäätössäännösten (IFRS) mukaan laadittu konsernitiilinpäätös edellyttää yhtiön johdon tekevän subjektiivisia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoituihin lukuihin. Arviot perustuvat kokemukseen ja lukuisiin muihin oletuksiin, joiden uskotaan olevan asianmukaisia. Todellinen tulos ja ajoitus voivat siis poiketa arvioista. Yhtiön johto uskoo, että alla mainitut laskentaperiaatteet edustavat asioita, jotka vaativat arviointia ja joissa eriävä arvio voi vaikuttaa suurestikin raportoituihin tulokseen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Yrityskaupan yhteydessä käytetään ulkopuolista neuvonantajaa arvioimaan aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja ja avustamaan niiden taloudellisen vaikutusajan määrittämisessä. Yhtiön johto uskoo, että arvioidut käyvät arvot ja taloudellinen vaikutusaika sekä taustalla olevat oletukset ovat riittävän tarkkoja, vaikka arviot voivat vaikuttaa merkittävästikin raportoituihin lukuihin.

Hyödykkeiden kirjanpitoarvot tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä tai muulloin, jos tapahtumat tai olosuhteet viittaavat siihen, että kirjanpitoarvo saattaa olla alentunut. Omaisuuserän kerrytettävissä olevaksi rahamääräksi arvioidaan käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla kuluilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvon alentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Käyttöarvo lasketaan diskontatun kassavirran menetelmällä, joka ottaa parhaiten huomioon diskonttauskoron sekä odotetut tulevat kassavirrat. Lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytettävistä tärkeimmistä oletuksista sekä herkkyyksianalysista on liitteessä 12, Poistot ja arvonalentumiset.

Liikearvo

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle tai niiden ryhmälle allokoitu konserniliikearvo testataan vähintään kerran vuodessa. Mahdollinen arvonalentuminen mitataan diskontattujen rahavirtojen menetelmällä. Tässä menetelmässä käytetään arvioita tulevista rahavirroista jokaisessa rahavirtaa tuottavan yksikön tai niiden ryhmän raportointiyksikössä. Se sisältää mm. arvioita tulevasta hinnoittelusta, tuotantotasoista, kustannuksista, markkinoiden kysynnästä ja tarjonnasta ja kunnossapitoinvestoinneista sekä oletuksen keskimääräisestä painotetusta pääomakustannuksesta. Diskonttauskorko ennen veroja, jota käytetään arvioitujen rahavirtojen nettonykyarvolaskelmissa, vastaa keskimääräistä painotettua pääomakustannusta.

Muutokset näissä arvioissa tai rahavirtaa tuottavien yksiköiden tai yksikköryhmien rakenteessa tai lukumäärässä saattavat aiheuttaa merkittäviä arvonalennuksia hyödykkeiden käypiin arvoihin nykyisellä tai tulevilla tarkastelujaksoilla. Nämä arviot koskevat tuotteiden odotettuja myyntihintoja, tuotekustannusten odotettua inflaatiota ja diskonttauskorkoa. Lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytettävistä tärkeimmistä oletuksista sekä herkkyyksianalyysistä on liitteessä 12, Poistot ja arvonalentumiset.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Jos rahoitusvarojen ja -velkojen käypää arvoa ei voi määrittää suoraan julkisesti noteeratuista markkinahinnoista, käytetään muita arvostustekniikoita, kuten diskontatun kassavirran menetelmää, transaktioiden kertoimia, Black-Scholes-mallia tai Gordonin mallia. Tärkeimpiä arviointiperusteita ovat muun muassa tulevat kassavirrat, luottoriski ja volatilitteetti. Näitä tekijöitä koskevien oletusten muutokset voivat vaikuttaa rahoitusinstrumenttien kirjattuun käypään arvoon. Sijoitukset noteeraamattomien yritysten velka- ja arvopapereihin, kuten Newpage Group Inc:iin (Newpage) ja Pohjolan Voima Oy:hyn (PVO), muodostavat merkittävän osan konsernin varoista, joten ne edellyttävät johdolta erityisen huolellista arviointia. Näitä on selitetty tarkemmin liitteissä 16, Myytävissä olevat rahoitusvarat ja 26, Rahoitusriskien hallinta.

Tuloverot

Verosaamiset ja -velat arvioidaan jaksoittain ja erotus oikaistaan tarvittaessa. Yhtiön johto katsoo, että tuleville veroseuraamuksille on tehty riittävä varaus vallitsevien tosiasioiden, olosuhteiden ja verolakien perusteella. Mikäli verotuksen kohdat kyseenalaistetaan tai ne lakkaavat olemasta voimassa, tulokset voivat olla erilaisia ja niillä voi olla merkittävä vaikutus raportoituuihin summiin konserniliinpäätöksessä.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Yhtiön eläkevastuun ja kulujen määrittäminen vaatii tiettyjen oletusten valitsemista. Vakuutusmatemaatikot käyttävät näitä oletuksia laskessaan kyseisiä vastuita. Oletuksiin sisältyy mm. diskonttauskorko, varojen odotettu tuotto, palkkatason nousuoletus ja oletettu elinikä. Riippumattomat vakuutusmatemaatikot määrittävät tuloslaskelmaan kuluksi kirjattavat summat. Jos todelliset tulokset kuitenkin poikkeavat alkuperäisistä arvioista, erotus sekä oletusten tai muiden muuttujien mahdollisten muutosten vaikutus kirjataan suoraan omaan pääomaan kohdassa Laskelma kirjatusta tuotoista ja kuluista kuvatulla tavalla. Yksityiskohtaiset tiedot eläkevastuulaskelmissa käytetyistä oletuksista ovat liitteessä 22, Työsuhteen päättymisen jälkeiset edut.

Biologiset hyödykkeet

Suurin osa konsernin biologisista hyödykkeistä kuuluu osakkuusyrityksille. Konsernilla on kuitenkin myös joitakin pieniä, suoria omistuksia. IAS 41 Maatalous edellyttää, että biologiset hyödykkeet, kuten kasvava puusto, kirjataan käypään arvoon vähennettynä arvioiduilla myyntiin liittyvillä menoilla. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo lasketaan jatkuvien toimintojen diskontattujen kassavirtojen pohjalta kestävän metsänhoidon perusteella ja kasvupotentiaali huomioon ottaen. Diskontattuja kassavirtoja varten tarvitaan kasvua, puunkorjuuta, myyntihintaa ja myynnin kustannuksia koskevia arvioita, ja näiden tekijöiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Suorat omistukset kirjataan biologisten hyödykkeiden nettomuutoksen alle ja osakkuusyritysten taseissa näkyvät omistukset osuuteen osakkuusyritysten tuloksesta. Tämän vuoksi on tärkeää, että konsernin ja osakkuusyritysten johto tekee paikkansapitävät arviot tulevista hintatasoista sekä myynti- ja kustannusnäkymistä. Myös metsän kasvua on analysoitava säännöllisesti, jotta voitaisiin arvioida hakattavissa olevan puun määrä ja metsän nykyinen kasvuvauhti.

Ympäristövaraukset

Konserni on tehnyt tiedossa olevista ympäristövastuista varauksia, jotka perustuvat johdon arvioon ympäristön kunnostustoimenpiteiden kustannuksista. Näiden kustannusten ajankohdasta ja summasta ei ole täyttä varmuutta, joten lopulliset vastuut voivat poiketa merkittävästi alkuperäisestä arviosta.

Konserni arvioi segmenttien toimintaa ja päättää resurssien allokoinnista segmenttien operatiivisen tuloksen perusteella. Segmenttien liikevaihto sisältää segmenttien välisen myynnin markkinahintaan.

Stora Enso muutti organisaatorakennettaan syyskuussa 2007 siten, että päätuotealueet jaettiin seitsemäksi ulkoisten asiakkaiden kanssa toimivaksi liiketoiminta-alueeksi sekä yhdeksi muiden toimintojen liiketoiminta-alueeksi. Raportoivat segmentit perustuvat näihin liiketoiminta-alueisiin. Tukkuriliiketoiminta kuitenkin myytiin huhtikuussa 2008 ja lisäksi vuoden 2008 alusta lähtien osakkuusyritykset on raportoitu erikseen liikevoitossa. Aiempina vuosina osakkuusyritysten tulokset sisällytettiin kunkin liiketoiminta-alueen tuloksiin. Segmenttien vertailuluvut on luokiteltu uudelleen siten, että tukkuritoiminnan tulokset näkyvät lopetettavien toimintojen osana. Osakkuusyritysten tulokset on myös irrotettu erilliseksi liiketoiminta-alueista, joissa ne aikaisemmin esitettiin. Raportoitavien segmenttien toimialueet ovat:

Sanomalehti- ja kirjapaperi

Stora Enson sanomalehti- ja kirjapaperiliiketoiminta-alue valmistaa sanomalehti-, erikoissanomalehti-, luettelo- ja kirjapaperia kustantajille ja painotaloille. Kirja- ja luettelopaperivalikoimassa on paperilaatuja kova- ja pehmeäkantisiin kirjoihin, puhelinluetteloihin ja aikatauluihin.

Aikakauslehtipaperi

Stora Enson aikakauslehtipaperiliiketoiminta-alue tarjoaa laajan valikoiman paperilaatuja aikakauslehdille ja mainossovelluksille. Päälystämätöntä aikakauslehtipaperia käytetään pääasiassa aikakauslehtiin ja mainospainotuotteisiin. Päälystettyä aikakauslehtipaperia käytetään erikois- ja yleisaikakauslehdissä.

Hienopaperi

Stora Enson hienopaperiliiketoiminta-alue valmistaa graafisia papereita ja toimistopapereita. Toimistopaperilaatuihin kuuluvat kopio-, paino-, kirjekuori-, koulutarvike-, muistio-, lomake- ja toimistopaperit sekä digitaalipainamiseen soveltuvat paperit. Graafisten papereiden tuotevalikoima on räätälöity vastaamaan painotalojen ja kustantajien korkeita laatuvaatimuksia.

Kuluttajapakkauskartonki

Stora Enson kuluttajapakkauskartonkiliiketoiminta-alue on erikoistunut nestepakkauskartonkien, elintarvikkekartonkien, kotelokartongin ja graafisten kartonkien valmistukseen. Tuotteita käytetään elintarvikkeiden, juomien, tupakan, lääkkeiden, mediatuotteiden, kosmetiikan ja muun kulutustavaran pakkauksissa.

Teollisuuspakkaukset

Stora Enson teollisuuspakkaukset-liiketoiminta-alue valmistaa aalto-pahvipakkauksia, aaltopahvin raaka-ainetta, hylsyjä, hylsykartonkia, laminaattipaperia sekä säkki- ja voimapaperia. Se osallistuu pakkaustuotannon arvoketjun jokaiseen vaiheeseen alkaen kierrätyksestä ja sellun tuotannosta edeten aina pakkausten valmistamiseen.

Puutuotteet

Stora Enson puutuotteet-liiketoiminta-alueen painopisteitä ovat rakennus- ja puusepänteollisuus sekä suurivolyymiset tiettyyn loppukäyttöön räätälöidyt komponentit. Lisäksi se toimittaa paljon erilaisia sahattuja ja jatkojalostettuja tuotteita puutavarakaupoille, tukkureille ja maahantuojille.

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset toimivat pääasiassa metsäsektorilla ja toimittavat konsernille kuitupuuta. Stora Ensolla on kuitenkin osakkuusyrityksissä myös muita omistuksia, tärkein niistä yhteisomistuksessa oleva sellutehdas.

Muut

Suurimman osan Muut-segmentistä muodostaa puunhankinta, joka hankkii ja toimittaa puuta Stora Enson tehtaalle. Puutavaraa hankitaan konsernin kahdelta metsänomistusyhtiöltä sekä ulkoisilta toimittajilta. Segmenttiin kuuluvat myös markkinapalvelut (myyntiverkostot sekä kuljetus ja jakelu), energiaosasto sekä muut konsernitoinnot.

Lopetetut toiminnot

Tukkuritoiminta

Stora Enson entinen paperitukkuri Papyrus oli asiakaskeinen eurooppalainen tukkuriverkosto. Papyruksen tuotevalikoimaan kuului erilaisia papereita, kartonkeja, graafisia tuotteita ja sähköisiä palveluja graafiselle teollisuudelle, jälleenmyyjille, toimistoille sekä julkiselle sektorille ja teollisuussektorille. Tukkuritoiminta myytiin huhtikuussa 2008.

Pohjois-Amerikka

Yhdysvalloissa ja Kanadassa sijaitsevat tehtaat muodostivat oman segmenttinsä, kunnes ne myytiin joulukuussa 2007.

31.12. päättyvä tilikausi

	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Milj. euroa	2008			2007			2006		
Sanomalehti- ja kirjapaperi	1 526,5	68,2	1 594,7	1 652,0	82,9	1 734,9	1 623,6	80,4	1 704,0
Aikakauslehtipaperi	2 083,0	94,0	2 177,0	2 104,9	191,4	2 296,3	1 951,3	269,0	2 220,3
Hienopaperi	1 914,8	196,9	2 111,7	1 705,1	451,1	2 156,2	1 891,5	370,3	2 261,8
Kuluttajapakkauskartonki	2 070,1	161,8	2 231,9	2 122,7	178,2	2 300,9	2 139,0	192,9	2 331,9
Teollisuuspakkaukset	997,8	78,7	1 076,5	987,0	96,5	1 083,5	879,5	91,2	970,7
Puutuotteet	1 410,8	92,6	1 503,3	1 743,9	109,2	1 853,1	1 571,8	101,2	1 673,0
Muut	847,0	3 150,0	3 997,1	927,2	3 275,5	4 202,7	778,0	2 966,0	3 744,0
Sisäisten myyntien eliminoinnit	-	-3 663,4	-3 663,4	-	-3 779,1	-3 779,1	-	-3 445,3	-3 445,3
Jatkuvat toiminnot	10 850,0	178,8	11 028,8	11 242,8	605,7	11 848,5	10 834,7	625,7	11 460,4
Lopetetut toiminnot: Tukkuritoiminta	708,2	-178,8	529,4	2 004,8	-479,7	1 525,1	1 906,2	-409,4	1 496,8
Lopetetut toiminnot: Pohjois-Amerikka	-	-	-	1 895,9	-126,0	1 769,9	1 853,0	-216,3	1 636,7
Koko liiketoiminta	11 558,2	0,0	11 558,2	15 143,5	0,0	15 143,5	14 593,9	0,0	14 593,9

Liikevaihto sisältää tuloja ulkoisista palveluista 57,0 (67,3) milj. euroa.

Osuus liikevoitosta, varoista ja veloista segmenteittäin

31.12. päättyvä tilikausi

	Liiketulos			Varat			Velat		
Milj. euroa	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Sanomalehti- ja kirjapaperi	125,6	101,9	233,4	1 320,9	1 422,7	1 629,2	271,7	353,5	345,3
Aikakauslehtipaperi	28,4	-398,3	-101,8	1 862,9	2 110,1	2 526,2	479,1	540,0	581,9
Hienopaperi	-313,8	152,1	198,7	2 137,9	1 877,9	1 890,1	325,8	397,5	464,5
Kuluttajapakkauskartonki	-194,1	-41,3	236,0	1 682,7	2 007,9	2 314,8	475,3	419,2	476,9
Teollisuuspakkaukset	9,3	105,2	86,7	831,6	939,4	807,5	199,7	234,5	176,0
Puutuotteet	-155,5	33,1	42,7	835,7	963,6	962,7	221,4	242,9	215,9
Osakkuusyritykset	-11,3	341,9	88,7	1 116,9	1 246,6	918,1	-	-	-
Muut	-215,2	-117,7	-76,0	2 452,2	3 914,2	2 829,4	4 617,3	5 183,9	5 722,7
Jatkuvat toiminnot	-726,6	176,9	708,4	12 240,8	14 482,4	13 878,0	6 590,3	7 371,5	7 983,2
Lopetetut toiminnot: Tukkuritoiminta	11,8	69,3	33,1	-	828,4	888,4	-	273,8	348,5
Lopetetut toiminnot: Pohjois-Amerikka	-	3,7	-5,7	-	-	2 615,7	-	-	1 029,8
Koko liiketoiminta	-714,8	249,9	735,8	12 240,8	15 310,8	17 382,1	6 590,3	7 645,3	9 361,5

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, investoinnit, poistot ja arvonalentumiset segmenteittäin

31.12. päättyvä tilikausi

	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet			Poistot ja arvonalentumiset			Investoinnit		
Milj. euroa	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Sanomalehti- ja kirjapaperi	996,5	1 024,5	1 206,3	114,3	215,9	140,5	123,8	61,0	64,5
Aikakauslehtipaperi	1 274,1	1 428,8	1 805,5	137,9	506,2	233,3	89,6	147,2	77,5
Hienopaperi	1 052,8	1 363,8	1 393,7	541,3	154,5	220,1	98,5	161,1	77,8
Kuluttajapakkauskartonki	1 067,0	1 379,7	1 694,5	300,5	365,2	211,5	109,6	81,5	97,8
Teollisuuspakkaukset	461,9	536,6	488,4	115,2	62,8	61,2	81,9	111,1	46,0
Puutuotteet	424,4	503,8	602,8	130,9	172,8	81,0	62,9	74,6	32,9
Muut	422,1	609,2	521,9	82,3	52,2	96,2	89,8	81,6	100,1
Jatkuvat toiminnot	5 698,8	6 846,4	7 713,1	1422,4	1 529,6	1 043,8	656,1	718,1	496,6
Lopetetut toiminnot: Tukkuritoiminta	-	292,1	326,3	46,1	21,0	24,1	2,2	15,5	14,7
Lopetetut toiminnot: Pohjois-Amerikka	-	-	2 191,4	-	330,7	189,7	-	36,6	47,8
Koko liiketoiminta	5 698,8	7 138,5	10 230,8	1 468,5	1 881,3	1 257,6	658,3	770,2	559,1

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi								
	Liikearvo			Yritystojen liikearvo			Poistot ja arvonalentumiset		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Sanomalehti- ja kirjapaperi	23,0	23,0	23,0	-	-	-	-	-	-
Aikakauslehtipaperi	60,0	60,0	100,0	-	-	-	-	20,0	7,0
Hienopaperi	-	230,6	230,8	-	-	-	228,0	-	2,0
Kuluttajapakkauskartonki	-	8,0	8,0	-	-	-	8,0	-	-
Teollisuuspakkaukset	20,2	21,4	23,0	-	-	-	-	-	-
Puutuotteet	104,4	105,0	157,2	-	-	-	-	54,1	-
Osakkuusyritykset	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jatkuvat toiminnot	207,6	448,0	542,0	-	-	-	236,0	74,1	9,0
Lopetetut toiminnot: Tukkuritoiminta	-	54,7	54,8	-	-	2,0	39,2	-	-
Lopetetut toiminnot: Pohjois-Amerikka	-	-	310,0	-	-	-	-	158,9	-
Koko liiketoiminta	207,6	502,7	906,8	-	-	2,0	275,2	233,0	9,0

Sidottu pääoma segmenteittäin

Milj. euroa	31.12.		
	2008	2007	2006
Sanomalehti- ja kirjapaperi	1 158,9	1 224,3	1 441,7
Aikakauslehtipaperi	1 445,3	1 572,0	1 990,7
Hienopaperi	1 390,4	1 584,9	1 570,0
Kuluttajapakkauskartonki	1 294,1	1 743,0	2 035,0
Teollisuuspakkaukset	620,7	701,8	628,6
Puutuotteet	653,9	803,1	826,8
Osakkuusyritykset	1 005,3	1 136,0	664,4
Muut	1 488,7	1 973,1	1 460,2
Jatkuvat toiminnot	9 057,3	10 738,2	10 617,4

Sidotun pääoman ja taseen varojen täsmäytys

Milj. euroa	31.12.		
	2008	2007	2006
Sidottu pääoma			
Jatkuvat toiminnot	9 057,3	10 738,2	10 617,4
Lopetetut toiminnot: Tukkuritoiminta	-	500,6	527,2
Lopetetut toiminnot: Pohjois-Amerikka	-	-	1 992,4
Sidottu pääoma yhteensä	9 057,3	11 238,8	13 137,0
Koroton vieras pääoma	2 131,9	2 487,2	3 140,2
Korolliset saamiset	952,1	1 486,8	984,8
Verosaamiset	99,5	98,0	120,1
Varat yhteensä	12 240,8	15 310,8	17 382,1

Sidottu pääoma (O-erät) sisältyy taseeseen ja se sisältää aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, biologiset hyödykkeet, päästöoikeudet, listaamattomat osakkeet, muut pitkäaikaiset varat, vaihto-omaisuuden, lyhytaikaiset myyntisaamiset ja lyhytaikaiset korottomat velat, varaukset ja muut pitkäaikaiset korottomat velat.

31.12. päättyvä tilikausi				31.12. päättyvä tilikausi			
Segmentteittäin	2008	2007	2006	Sijainnin mukaan	2008	2007	2006
Sanomalehti- ja kirjapaperi	2 771	2 813	2 945	Baltian maat	1 405	1 684	1 776
Aikakauslehtipaperi	4 331	5 216	5 292	Suomi	11 040	12 187	12 879
Hienopaperi	3 644	3 845	4 550	Ranska	611	1 094	1 307
Kuluttajapakkauskartonki	4 343	4 519	4 857	Saksa	3 715	5 330	5 786
Teollisuuspakkaukset	5 903	5 907	5 795	Puola	2 221	2 072	1 848
Puutuotteet	4 835	4 876	4 841	Venäjä	1 835	1 875	2 199
Muut	7 988	8 961	9 579	Ruotsi	7 677	7 705	8 128
Jatkuvat toiminnot	33 815	36 137	37 859	Muu Eurooppa	3 755	4 870	5 262
Lopetetut toiminnot: Tukkuritoiminta	957	3 103	3 177	Eurooppa	32 259	36 817	39 185
Lopetetut toiminnot:				Brasilia	428	770	272
Pohjois-Amerikka	-	4 151	4 595	Kiina (ml. Hongkong)	1 660	1 312	1 097
Koko liiketoiminta	34 772	43 391	45 631	Pohjois-Amerikka	208	4 332	4 922
				Muut	217	160	155
Henkilöstö tilikauden lopussa	31 667	37 997	43 887	Yhteensä	34 772	43 391	45 631

Ulkoinen liikevaihto kohteen ja alkuperämaan mukaan

31.12.									
Milj. euroa	Liikevaihto kohteen mukaan			Liikevaihto alkuperämaan mukaan			Liikevaihdon nettovirrat maittain		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Itävalta	309,4	309,4	275,1	352,7	414,7	353,6	43,3	105,3	78,5
Baltian maat	162,1	203,2	179,5	280,3	347,3	331,5	118,2	144,1	152,0
Belgia	176,9	234,4	229,0	331,0	385,5	357,9	154,1	151,1	128,9
Tšekin tasavalta	151,5	162,5	138,3	213,7	254,3	222,5	62,2	91,8	84,2
Tanska	189,9	198,8	195,6	1,8	2,1	3,9	-188,1	-196,7	-191,7
Suomi	831,8	888,9	844,8	3 671,2	4 176,7	4 244,6	2 839,4	3 287,8	3 399,8
Ranska	699,9	713,5	729,4	216,0	213,2	215,1	-483,9	-500,3	-514,3
Saksa	1 825,3	1 901,0	1 802,4	1 571,8	1 671,0	1 677,7	-253,5	-230,0	-124,7
Italia	362,9	414,5	404,3	14,9	26,9	26,0	-348,0	-387,6	-378,3
Alankomaat	487,4	533,9	524,1	31,8	210,5	226,5	-455,6	-323,4	-297,6
Puola	390,0	361,4	287,9	269,7	280,1	214,7	-120,3	-81,3	-73,2
Venäjä	302,8	312,3	235,2	221,9	243,6	205,8	-80,9	-68,7	-29,4
Espanja	427,9	527,9	521,3	131,7	116,1	117,0	-296,2	-411,8	-404,3
Ruotsi	960,8	1 024,0	963,3	2 950,5	2 726,0	2 561,3	1 989,7	1 702,0	1 598,0
Iso-Britannia	731,9	909,0	885,5	35,4	47,6	33,6	-696,5	-861,4	-851,9
Muu Eurooppa	837,6	822,3	753,0	143,0	280,9	348,3	-694,6	-541,4	-404,7
Eurooppa yhteensä	8 848,1	9 517,0	8 968,7	10 437,4	11 396,5	11 140,0	1 589,3	1 879,5	2 171,3
Afrikka	246,9	267,7	162,2	-	-	-	-246,9	-267,7	-162,2
Australia/Uusi-Seelanti	169,5	129,7	112,2	5,3	5,3	9,8	-164,2	-124,4	-102,4
Brasilia	192,4	181,4	107,9	394,4	306,7	197,3	202,0	125,3	89,4
Kiina (ml. Hongkong)	287,9	241,4	270,0	152,7	102,1	67,0	-135,2	-139,3	-203,0
Japani	266,1	352,4	345,5	0,1	0,2	5,9	-266,0	-352,2	-339,6
Muu Aasia	347,6	332,4	354,9	8,0	9,9	9,9	-339,6	-322,5	-345,0
Lähi-itä	304,9	348,8	406,1	-	-	-	-304,9	-348,6	-406,1
Yhdysvallat	106,2	263,7	521,6	30,4	27,6	30,3	-75,8	-236,1	-491,3
Muu Lätinalainen Amerikka	167,8	170,3	159,8	0,5	-	-	-167,3	-170,3	-159,8
Muut	91,4	43,9	51,5	-	0,2	0,2	-91,4	-43,7	-51,3
Jatkuvat toiminnot	11 028,8	11 848,5	11 460,4	11 028,8	11 848,5	11 460,4	0,0	0,0	0,0
Lopetetut toiminnot	529,4	3 295,0	3 133,5	529,4	3 295,0	3 133,5	-	-	-
Koko liiketoiminta	11 558,2	15 143,5	14 593,9	11 558,2	15 143,5	14 593,9	0,0	0,0	0,0

31.12.

Milj. euroa	Vastaavat yhteensä			Sijoitettu pääoma			Oma pääoma		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Itävalta	203,4	205,9	224,8	143,7	145,4	162,9	93,5	113,3	98,0
Baltian maat	153,5	226,3	270,7	136,1	201,7	249,5	35,1	68,9	142,6
Belgia	511,6	556,2	574,4	434,6	481,1	506,9	312,6	273,1	289,6
Tšekin tasavalta	140,4	164,4	164,8	111,6	137,1	133,6	163,8	177,1	154,6
Suomi	4 694,8	5 937,7	5 633,8	3 459,6	3 864,9	4 001,5	1 909,9	2 505,5	1 636,5
Ranska	218,0	308,7	381,3	160,4	203,0	232,4	368,1	44,9	144,5
Saksa	1 045,2	1 561,2	1 736,2	384,2	927,1	986,2	393,1	638,2	670,9
Puola	305,0	352,0	293,8	172,8	216,3	190,4	243,9	272,7	158,0
Venäjä	234,9	301,5	204,0	204,4	262,4	177,6	3,1	76,3	51,9
Espanja	105,4	112,2	121,7	73,8	77,5	83,4	73,6	72,2	75,0
Ruotsi	3 002,3	3 592,1	3 611,9	2 173,1	2 420,3	2 363,4	747,7	1 927,4	2 394,7
Muu Eurooppa	138,7	400,6	420,7	43,2	227,2	193,4	193,2	224,0	261,9
Eurooppa yhteensä	10 753,2	13 718,8	13 638,1	7 497,5	9 164,0	9 281,2	4 537,6	6 393,6	6 150,2
Brasilia	642,4	732,7	738,2	606,1	703,9	699,2	606,0	684,8	699,8
Kanada	-	-	344,8	-	-	272,7	-	-	234,3
Kiina (ml. Hongkong)	367,5	314,9	265,2	298,3	257,7	227,5	26,9	50,9	103,4
Yhdysvallat	355,7	459,7	2 341,2	260,5	421,9	1 729,3	310,9	416,7	704,7
Muu Latinalainen Amerikka	89,0	54,5	27,4	86,4	50,5	24,2	87,2	53,5	26,7
Muut	33,0	30,2	27,2	25,7	22,2	20,4	25,4	-5,9	-2,0
Koko liiketoiminta	12 240,8	15 310,8	17 382,1	8 774,5	10 620,2	12 254,5	5 594,0	7 593,6	7 917,1
Jatkuvat toiminnot	12 240,8	14 482,4	13 878,0	8 774,5	10 139,5	9 835,6	5 594,0	7 395,7	6 900,7
Lopetetut toiminnot	-	828,4	3 504,1	-	480,7	2 418,9	-	197,9	1 016,4
Koko liiketoiminta	12 240,8	15 310,8	17 382,1	8 774,5	10 620,2	12 254,5	5 594,0	7 593,6	7 917,1

Sijoitettu pääoma lasketaan vähentämällä nettoverovelat sidotusta pääomasta.

31.12. päättävä tilikausi

Milj. euroa	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet			Investoinnit			Poistot ja arvonalentumiset		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Itävalta	125,1	127,3	117,6	8,0	18,8	6,2	9,8	8,8	7,1
Baltian maat	74,6	92,8	180,5	8,6	7,3	11,6	24,8	93,2	34,1
Belgia	447,2	446,6	468,8	48,9	13,5	7,1	33,5	35,3	34,3
Tšekin tasavalta	110,7	117,2	119,6	2,1	2,5	4,0	7,5	6,0	7,5
Suomi	1 809,7	2 367,0	2 702,4	227,0	266,1	157,1	696,1	712,4	377,1
Ranska	102,3	118,4	184,2	6,2	4,1	5,7	14,2	68,7	20,2
Saksa	645,8	946,2	1 100,7	59,3	28,5	45,0	279,4	180,7	226,7
Puola	148,5	178,4	165,3	17,0	23,1	10,5	27,6	20,7	19,6
Venäjä	158,1	204,1	133,3	48,2	90,8	29,8	70,1	14,8	12,2
Espanja	56,7	58,0	64,1	5,7	4,0	2,6	6,7	8,0	6,9
Ruotsi	1 608,8	1 971,8	2 200,4	147,6	137,4	166,9	234,9	261,9	242,9
Muu Eurooppa	33,8	134,9	142,4	21,0	8,8	23,2	13,0	-6,1	62,8
Eurooppa yhteensä	5 321,3	6 762,7	7 579,3	599,6	604,9	469,7	1 417,6	1 404,4	1 051,4
Brasilia	90,9	116,2	250,4	5,3	5,9	13,3	7,5	103,0	5,9
Kanada	-	-	290,9	-	9,1	5,1	-	26,9	25,3
Kiina (ml. Hongkong)	178,1	181,0	164,4	6,8	84,8	18,8	31,7	41,1	8,2
Yhdysvallat	30,8	29,7	1 918,5	10,4	43,3	43,0	10,9	305,0	165,6
Muu Latinalainen Amerikka	72,1	42,9	20,7	35,8	21,8	8,6	0,2	0,1	0,1
Muut	5,6	6,0	6,6	0,4	0,4	0,6	0,5	0,8	1,2
Koko liiketoiminta	5 698,8	7 138,5	10 230,8	658,3	770,2	559,1	1 468,5	1 881,3	1 257,7
Jatkuvat toiminnot	5 698,8	6 846,4	7 713,1	656,1	718	496,4	1 422,4	1 529,6	1 043,8
Lopetetut toiminnot	-	292,1	2 517,7	2,2	52,2	62,7	46,1	351,7	213,9
Koko liiketoiminta	5 698,8	7 138,5	10 230,8	658,3	770,2	559,1	1 468,5	1 881,3	1 257,7

Yritystostot

Stora Enso osti vuonna 2008 ulkoisten yritysten osakkeita 4,5 milj. eurolla. Vuonna 2007 konserni käytti yritysostoihin 71,4 milj. euroa, josta 64,3 milj. euroa liittyi Puolan valtion osuuden ostoon Stora Enso Poland SA:sta. Vuonna 2006 konserni käytti yritysostoihin 329,8 milj.

Konserniyritysten ostot**Milj. euroa****Ostettu netto-omaisuus**

Rahavarat
Muu käyttöpääoma
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet
Biologiset hyödykkeet
Verovelat
Korolliset nettovelat
Vähemmistön osuudet

Ostetun netto-omaisuuden käypä arvo

31.12. päättyvä tilikausi

	2008	2007	2006
Rahavarat	-	0,3	1,6
Muu käyttöpääoma	0,1	-9,5	47,3
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	4,0	10,7	222,0
Biologiset hyödykkeet	-	-	61,1
Verovelat	-0,4	-0,2	1,2
Korolliset nettovelat	-1,0	-1,2	-4,5
Vähemmistön osuudet	1,8	71,3	1,1
Ostetun netto-omaisuuden käypä arvo	4,5	71,4	329,8

Stora Enso osti elokuussa 2007 Puolan valtiolta 28 % Stora Enso Poland SA:n osakkeista 64,3 milj. eurolla. Stora Enso omistaa kaupan jälkeen 95 % yhtiön osakkeista. Loput 5 % osakkeista, jotka aiemmin olivat Puolan valtion omistuksessa, jaetaan yhtiön nykyisille ja eläkkeelle siirtyneille työntekijöille, joskin Stora Enso aikoo ostaa ne mahdollisimman pian. Stora Enso osti alun perin 67 % yhtiöstä 133,3 milj. eurolla joulukuussa 2004. Uusimman oston myötä konsernin sijoituksen arvo nousi 197,6 milj. euroon. Stora Enso Poland -konsernin palveluksessa on tällä hetkellä 1 845 henkilöä, ja yhtiön liikevaihto vuonna 2008 oli 236,6 (236,9) milj. euroa.

Puolalaisten osakkeiden oston lisäksi Stora Enso käytti vuonna 2007 muihin yritysostoihin 7,1 milj. euroa, joista 7,0 milj. euroa liittyi myös vähemmistöosuuksien ostoon. Edellisvuotiseen brasilialaisen Arapoti Groupin ostoon liittyvät yritysostolaskelmat viimeisteltiin vuonna 2007, ja kaupan arvoin tehtiin vain vähäisiä oikaisuja.

Stora Enso vei syyskuussa 2006 päätökseen brasilialaisen Arapoti Groupin koko osakekannan oston International Paper Inc -yhtiöltä. 320,0 milj. euron arvoiseen kauppaan sisältyi paperitehdas, saha ja noin 30 000 hehtaaria puuviljelmää. Saha ja puuviljelmät myytiin vuonna 2007. Paranán osavaltiossa, Etelä-Brasilian tärkeimpien markkina-alueiden lähellä sijaitseva Arapotin paperitehdas oli yritysoston tärkein osa, ja se on yhdistetty osaksi Stora Enson aikakauslehtipaperi-liiketoiminta-alueetta. Kevyesti päälystettyä aikakauslehtipaperia tuottava linja sisältää täysin integroidun kuumahierrelinjan (TMP). Tehtaan nykyinen vuotuinen kapasiteetti on 205 000 tonnia,

euroa, josta valtaosa eli 320,0 milj. euroa liittyi brasilialaisen Arapoti Groupin ostoon. Tästä 143,3 milj. euroa palautui vuonna 2007, kun osa kyseisistä toiminnoista myytiin uudelleen. Yritystostoista ei aiheutunut liikearvoa vuosina 2006, 2007 ja 2008.

sen palveluksessa on 360 henkilöä ja sen liikevaihto vuonna 2008 oli 138,0 (133,9) milj. euroa.

Yritysmyyynnit

Stora Enso myi vuonna 2008 Papyrus-tukkuriliiketoimintansa. Netto-kauppahinta oli 191,0 milj. euroa ja yhtiön markkina-arvo (enterprise value) oli 412,1 milj. euroa. Yksityiskohtaiset tiedot ovat liitteessä 5, Lopetetut toiminnot. Muiden myytyjen yritysten nettokauppahinta oli 30,4 milj. euroa. Ainoa merkittävä myyntikohde oli konsernin Helsingin pääkonttorin omistava yhtiö. Kaupan arvo oli 25,9 milj. euroa.

Stora Enso myi vuonna 2007 lähes koko Pohjois-Amerikan toimintonsa. Etelä-Amerikassa konserni myi osan vuonna 2006 ostamistaan liiketoiminnoista Brasiliassa. Yritystoston alkuperäisenä tarkoituksena oli paikallisen yhteistyökumppanin hankkiminen, ja tämä on nyt saavutettu. Pohjois-Amerikan toimintojen myyty netto-omaisuus oli yhteensä 556,7 milj. euroa (ks. liite 5, Lopetetut toiminnot) ja Etelä-Amerikan toimintojen myyty netto-omaisuus oli yhteensä 143,3 milj. euroa.

Stora Enso myi vuonna 2006 useita yrityksiä osana tuotantoyksiköiden suorituskyvyn arvioimisohjelmaa. Myyntien nettokauppahinta oli 466,5 milj. euroa kustannusten jälkeen. Kaksi yritysmyyntiä johti aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiseen. Portugalilaisen Celbin sellutehtaan myynti puolestaan toi 197,9 milj. euron myyntivoiton.

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Myyty netto-omaisuus			
Rahavarat	31,3	110,8	20,2
Muu käyttöpääoma	173,8	-126,0	59,5
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	281,8	1 695,8	172,4
Biologiset hyödykkeet	-	84,1	45,5
Korolliset saamiset (pl. rahavarat)	-	0,6	1,2
Verovelat	-26,7	-49,6	-18,0
Korolliset velat	-230,1	-1 019,2	-12,0
Vähemmistön kanssa tehdyllä osakevaiholla ostettu osakkuusyhtiö	-6,9	-	-
Vähemmistön osuudet	-3,3	-0,6	-0,2
Myytyjen yhtiöiden nettovarot	219,9	695,9	268,6
Tuloslaskelman myyntivoitot	1,5	5,0	197,9
Yritysmyyntit yhteensä	221,4	700,9	466,5

Stora Enso myi syyskuussa 2007 osan Stora Enso Arapotin toiminoista siten, että ostajalle eli Arauco Florestal Arapotille (Arauco) siirtyi 20 % konsernin paperiliiketoiminnasta Brasiliassa. Stora Ensolle puolestaan jäi 20 % metsäomistuksesta. Kaupan vaikutus liikevoittoon oli vähäinen.

Vuonna 2006 tuotantoyksiköiden suorituskyvyn arviointiohjelma aiheutti merkittäviä yritysmyyntejä joko liiketoiminnan myynteinä tai itse yritysten myynteinä:

- Maaliskuussa 2006 Stora Enso myi Keski-Ruotsissa sijaitsevan Grycksbon tehtaan 37,4 milj. euron nettomyyntihintaan. Kaupasta

kirjattiin aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden 23,9 milj. euron arvonalentuminen sekä 2,2 milj. euron muuntoerokulu.

- Heinäkuussa 2006 Stora Enso myi Pankakosken tehtaan 5,2 milj. eurolla. Myynnistä kirjattiin käyttöomaisuuden 15,8 milj. euron arvonalentuminen.
- Stora Enso vei elokuussa 2006 päätökseen Celulose Beira Industrial (Celbi) SA:n myynnin portugalilaiselle teräs-, sellu- ja paperiyhtiö Altrille. Yhtiön tärkein omaisuus oli Portugalissa sijaitseva Celbin sellutehdas. Kaupan nettoarvo oli 423,5 milj. euroa, ja siitä kirjattiin 197,9 milj. euron myyntivoitto.

Stora Enso vei 30.4.2008 päätökseen Papyrus-tukkuritoimintansa myynnin yksityiselle pääomasijoitusyhtiölle Altor Fund II:lle. Myydyin yhtiön markkina-arvo (enterprise value) oli 412,1 milj. euroa. Myynnistä aiheutuva 3,6 milj. euron nettotappio muodostui 39,2 milj. euron arvonalentumisesta, jotta myyntihinta vastasi myytyä netto-omaisuutta ja kertyneistä muuntoeroista kirjatusta 35,5 milj. euron nettovaluuttavoitosta. Kaupasta kirjattiin myös 0,1 milj. euron positiivinen verovaikutus. Osakkeiden myyntihinta kustannusten vähentämisen jälkeen oli yhteensä 191,0 milj. euroa, josta 141,0 milj. euroa saatiin käteisenä ja loput uudelleen nimetylle Papyrus Holding AB:n myöntämänä, nimellisarvoltaan 57,3 milj. euron "payment in kind"

(PIK) -lainana, jonka käypä arvo vastaanottopäivänä oli 50,0 milj. euroa ja vuoden lopussa 38,9 milj. euroa. Kaikkien PIK-lainojen yksityiskohtaiset tiedot ovat liitteessä 16, Myytävissä olevat rahoitusvarat.

Papyruksen ulkoinen liikevaihto vuonna 2007, viimeisellä täydellä tilikaudella konsernissa, oli yhteensä 2 006,0 milj. euroa. Konsernin tuotteiden myynti oli kuitenkin yhteensä vain 567,7 milj. euroa. Yhteenveto Papyruksen tuloslaskelmasta myyntiä edeltäviltä neljältä kuukaudelta vuonna 2008 on alla.

Lopetetut toiminnot tuloslaskelmassa vuonna 2008, yhteenveto (Tukkuritoiminta)

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Yhteensä	Normaalit toiminnot	Myynnistä aiheutuneet kulut
Liikevaihto	529,4	529,4	-
Liiketoiminnan kulut	-517,6	-513,8	-3,7
Liiketulos	11,9	15,6	-3,7
Rahoituskulut, netto	-5,5	-5,5	-
	6,4	10,1	-3,7
Verot	-2,1	-2,2	0,1
Tilikauden tulos	4,3	7,9	-3,6

Stora Enso vei 21.12.2007 päätökseen pohjoisamerikkalaisen tytäryhtiönsä Stora Enso North America Inc:n ("SENA") myynnin NewPagelle. SENÄ käsitti lähes kaikki Stora Enson Pohjois-Amerikan liiketoiminta-alueen toiminnoista ja sen vuotuinen tuotantokapasiteetti oli 2 745 000 tonnia paperia. Ulkoinen liikevaihto vuonna 2007 oli 2,4 mrd. Yhdysvaltain dollaria (1,8 mrd. euroa) ja liiketoiminta-alueen palveluksessa oli noin 4 350 henkilöä.

teetti oli 2 745 000 tonnia paperia. Ulkoinen liikevaihto vuonna 2007 oli 2,4 mrd. Yhdysvaltain dollaria (1,8 mrd. euroa) ja liiketoiminta-alueen palveluksessa oli noin 4 350 henkilöä.

Lopetetut toiminnot tuloslaskelmassa vuonna 2007, yhteenveto (SENA)

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Yhteensä	Normaalit toiminnot	Myynnistä aiheutuneet kulut
Liikevoitto	3,7	32,0	-28,3
Rahoituskulut, netto	-97,3	-97,3	-
Tulos ennen veroja	-93,6	-65,3	-28,3
Verot	-190,3	-1,0	-189,3
Tilikauden tulos	-283,9	-66,3	-217,6

Alla olevassa taulukossa on erittely Stora Enson tuloslaskelmasta kolmelta viime vuodelta. Taulukossa näkyvät jatkuvien ja lopetettujen toimintojen taloudelliset tulokset sekä kassavirrat.

Lopetettujen toimintojen vaikutus tuloslaskelmassa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi								
	Jatkuvat toiminnot			Lopetetut toiminnot			Koko liiketoiminta		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Liikevaihto	11 028,8	11 848,5	11 460,4	529,4	3 295,0	3 133,5	11 558,2	15 143,5	14 593,9
Liiketoiminnan muut tuotot	120,2	88,4	360,0	36,1	156,6	4,9	156,3	245,0	364,9
Valmiiden tuotteiden varastojen muutos	-78,1	81,0	-14,3	-2,4	-43,3	16,8	-80,5	37,7	2,5
Biologisten hyödykkeiden nettomuutos	-18,2	7,5	-2,2	-	-	-	-18,2	7,5	-2,2
Materiaalit ja palvelut	-6 815,7	-7 051,5	-6 371,9	-400,5	-2 279,4	-2 133,5	-7 216,2	-9 330,9	-8 505,4
Toimituskulut ja komissiot	-1 127,1	-1 133,9	-1 193,2	-18,3	-182,3	-164,6	-1 145,4	-1 316,2	-1 357,8
Henkilöstökulut	-1 669,1	-1 712,9	-1 728,1	-57,9	-402,1	-472,8	-1 727,0	-2 115,0	-2 200,9
Liiketoiminnan muut kulut	-752,6	-761,9	-846,5	-28,4	-121,2	-142,3	-781,0	-883,1	-988,8
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	7,6	341,3	88,0	-	1,4	-0,7	7,6	342,7	87,3
Poistot ja arvonalentumiset	-1 422,4	-1 529,6	-1 043,8	-46,1	-351,7	-213,9	-1 468,5	-1 881,3	-1 257,7
Liiketulos	-726,6	176,9	708,4	11,9	73,0	27,4	-714,7	249,9	735,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-167,2	-156,7	-14,9	-5,5	-109,5	-89,1	-172,7	-266,2	-104,0
Tulos ennen veroja	-893,8	20,2	693,5	6,4	-36,5	-61,7	-887,4	-16,3	631,8
Tuloverot	214,8	-7,4	-6,2	-2,1	-188,7	-36,4	212,7	-196,1	-42,6
Tilikauden tulos	-679,0	12,8	687,3	4,3	-225,2	-98,1	-674,7	-212,4	589,2

Milj. euroa	31.12. päättävä tilikausi								
	Jatkuvat toiminnot			Lopetetut toiminnot			Koko liiketoiminta		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Liiketoiminnan rahavirta									
Tilikauden tulos	-679,0	12,8	687,3	4,3	-225,2	-98,1	-674,7	-212,4	589,2
Kassavirta kirjattujen tuottojen ja kulujen laskelmasta	-280,9	3,6	-59,9	-	-	0,7	-280,9	3,6	-59,2
Verot	-214,8	7,4	6,2	2,1	188,7	36,4	-212,7	196,1	42,6
Poistot ja arvonalentumiset	1 422,4	1 529,6	1 043,8	46,1	351,7	213,9	1 468,5	1881,3	1 257,7
Nettorahoitustulot	167,2	156,7	14,8	5,5	109,5	89,2	172,7	266,2	104,0
Muut oikaisut	7,4	-341,2	-282,9	-35,5	-160,2	-1,3	-28,1	-501,4	-284,2
Maksetut korot	-179,5	-159,2	-162,3	-11,7	-102,7	-85,2	-191,2	-261,9	-247,5
Saadut korot ja osingot	37,4	41,8	23,8	3,2	11,4	6,5	40,6	53,2	30,3
Muut rahoituserät, netto	211,5	-53,2	-9,8	-0,2	-29,2	-1,7	211,3	-82,4	-11,5
Maksetut tuloverot	25,1	-96,6	-210,3	0,4	-15,0	-5,1	25,5	-111,6	-215,4
Nettokäyttöpääoman muutos	52,1	-242,8	217,9	29,4	-88,1	71,1	81,5	-330,9	289,0
Liiketoiminnan rahavirta	568,9	858,9	1 268,6	43,6	40,9	226,4	612,5	899,8	1 495,0
Investointien rahavirta	-543,9	-583,5	-290,7	-7,0	33,5	37,5	-550,9	-550,0	-253,2
Rahoituksen rahavirta	-602,5	383,7	-834,5	-83,2	-98,8	-159,8	-685,7	284,9	-994,3
Rahavarojen muutos	-577,5	659,1	143,4	-46,6	-24,4	104,1	-624,1	634,7	247,5

Liite 6 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Konserni on kirjannut liiketoiminnan muihin tuottoihin 49,5 milj. euroa päästöoikeuksista. Materiaaleihin ja palveluihin on puolestaan kirjattu 27,6 milj. euron kulu vuonna 2008 toteutuneista hiilidioksidipäästöistä. Tuloslaskelma vastaa siten tuotannossa käytettävien hyödykkeiden kustannuksia. Nettotuotto on yhteensä 21,9 milj. euroa, josta 19,8 milj. euroa liittyy ylijäämäoikeuksien myynnistä realisoituneeseen myyntivoittoon ja 1,6 milj. euroa konsernin hallussa tilikauden lopussa olevien ylimääräisten päästöoikeuksien arvoon. Vuonna 2007, jolloin päästöoikeuksien hinta putosi merkittävästi, allokoitujen päästöoikeuksien määrästä saatu tuotto, 1,7 milj. euroa, vastasi toteutuneista päästöistä kirjattua kuluja. Konserni kirjasi kuitenkin 4,9 milj. euron kulun tilikauden lopussa hallussaan olevien ylijäämäoikeuksien uudelleenarvostuksesta ja aiemmin samana vuonna myytyjen päästöoikeuksien myyntivoitosta 6,3 milj. euron hyvityksen.

Konserni saa lisäksi muuta tuottoa Ruotsin ja Belgian ympäristöystävällisestä sähkön tuotannosta. Sähkö tuotetaan uusiutuvilla luonnonvaroilla ja sen tuotannosta saadaan vihreitä sertifikaatteja, jotka voidaan myydä eteenpäin uusiutumattoman energian tuottajille. Myynnistä saatu tuotto oli 47,4 (38,6) milj. euroa.

Stora Enso sai 30.4.2008 päätökseen Papyrus-tukkuri-liiketoimintansa myynnin yksityiselle pääomasijoitusyhtiölle Altor Fund II:lle (ks. liite 5, Lopetetut toiminnot). Myynnin yhteydessä aiemmin omaan pääomaan kirjattu muuntoero, 35,5 milj. euroa, merkittiin tuloslaskelmaan.

Muut liiketoiminnan tuotot lopetetuissa toiminnoissa vuonna 2007 olivat yhteensä 156,5 milj. euroa. Tästä 130,6 milj. euroa liittyy Stora Enson Pohjois-Amerikan toimintojen myynnin yhteydessä tuloslaskelmaan merkittyihin kertyneisiin muuntoeroihin. Käyttöomaisuuden myynnistä kirjattiin 24,4 milj. euron myyntivoitot, jotka liittyivät Papyrus-tukkuri-toiminnan varastorakennusten myyntiin Ruotsissa ja Tanskassa.

Stora Enso sai elokuussa 2006 päätökseen Celbin sellutehtaan ja puuviljelmän myynnin 423,5 milj. eurosta. Myynnistä kirjattiin 197,9 milj. euron myyntivoitto, josta 189,8 milj. euroa liittyi realisoituneeseen liikearvoon ja 8,0 milj. euroa kertyneisiin muuntoerovoittoihin ruotsalaisen emoyhtiön kautta tulevista valuuttakurssivaihteluista. Konserniyritysten myynnistä ei kirjattu myyntitappioita, mutta ruotsalaisen Grycksbon tehtaan myynnistä kirjattiin 2,2 milj. euron kulu kertyneistä muuntoeroista.

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liiketoiminnan muut tuotot			
Päästöoikeudet	49,5	7,9	117,0
Vihreiden sertifikaattien myynti	47,4	38,6	24,4
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot	7,6	5,9	6,8
Konserniyritysten myyntivoitot	1,5	5,0	189,9
Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaukset, netto	-	17,4	8,0
Noteeraamattomien osakkeiden myyntivoitto	1,0	1,7	0,6
Vakuutuskorvaukset	0,6	1,0	2,4
Vuokrat	7,1	7,8	7,6
Avustukset	5,5	3,1	3,3
Jatkuvat toiminnot yhteensä	120,2	88,4	360,0
Lopetetut toiminnot yhteensä	36,2	156,5	4,9
Koko liiketoiminta	156,4	244,9	364,9
Liiketoiminnan muut kulut			
Tutkimus ja kehitys	79,2	80,9	78,3
Maksetut vuokrat	82,4	86,3	81,6
Luottotappiot	8,6	8,9	2,4
Pitkäaikaisten sijoitusten myyntitappiot	0,1	1,0	-
Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaukset, netto	3,2	9,3	2,2
Materiaalit ja palvelut			
Toteutuneet päästöt ja oikeuksien käyvän arvon lasku	27,6	6,6	103,5

Konsernin tilintarkastus- ja neuvontapalkkiot olivat yhteensä 6,4 (9,9) milj. euroa. Tästä 4,9 (7,6) milj. euroa maksettiin päätilintarkastajalle Deloitte & Touche Oy:lle, joka korvasi PricewaterhouseCoopersin tilintarkastusyhtiönä 26.3.2008 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen. Tilintarkastuspalkkiot liittyvät tilinpäätöksen lakisääteiseen tilintarkastukseen tai siihen läheisesti tavanomaisiin palveluihin. Palkkiot tilintarkastuksen oheispalveluista aiheutuvat sellaisista palveluista, jotka liittyvät tilintarkastukseen ja joilla pyritään varmentamaan tilinpäätöksen oikeellisuutta. Palkkiot veropalveluista liittyvät veroneuvontaan ja -suunnitteluun.

Päätilintarkastajan palkkiot ja palvelut

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Tilintarkastuspalkkiot	3,7	6,3	4,9
Palkkiot oheispalveluista	0,1	0,3	0,2
Palkkiot veropalveluista	0,2	0,4	0,9
Muut palkkiot	0,9	0,6	0,1
Yhteensä	4,9	7,6	6,1

Henkilöstökulut

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Palkat ja palkkiot	1 205,2	1 272,3	1 328,0
Hallituksen palkkiot (liite 8)	0,9	0,7	0,7
Johtoryhmän palkkiot (liite 8)	8,0	10,6	8,8
Eläkkeet (ks. alla)	204,0	209,3	189,1
Osakeperusteiset maksut, optiot (liite 23)	-13,4	-1,4	18,2
Optio-ohjelmien suojausinstrumentit	83,9	11,8	-24,6
Muut pakolliset henkilöstökulut	162,6	192,4	200,0
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	17,9	17,2	7,9
Jatkuvat toiminnot yhteensä	1 669,1	1 712,9	1 728,1
Lopetetut toiminnot yhteensä	57,9	402,1	472,8
Koko liiketoiminta	1 727,0	2 115,0	2 200,9

Eläkkeet

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Etuuspohjaiset järjestelyt	26,8	23,6	30,6
Maksupohjaiset järjestelyt	174,7	185,6	156,1
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	2,5	0,1	2,4
Eläkekulut: Jatkuvat toiminnot	204,0	209,3	189,1
Eläkekulut: Lopetetut toiminnot	5,5	-14,6	43,1
Eläkekulut: Koko liiketoiminta	209,5	194,7	232,2

Konserni on suojannut optio-ohjelmansa erilaisilla rahoitusjohdannaisilla, pääasiassa optioiden suojausinstrumenteilla (Total Return Swap), jotka esitetään henkilöstökuluissa niiden optioiden rinnalla, joihin ne liittyvät. Siten itse riski ja suojaus näkyvät samassa tuloslaskelman osiossa. Optiot ja niitä suojaavat johdannaiset eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä, koska niiden muutokset eivät vastaa toisiaan. Optiot arvostetaan tietyn hinnoittelumallien mukaisesti ja optioiden suojausinstrumentit arvostetaan osakkeiden kulloinkin voimassa olevan markkinakurssin mukaisesti. Optio-ohjelmista ja niitä suojaavista johdannaisista kirjattiin 6,4 milj. euron voitto vuonna 2006 ja 10,4 milj. euron kulu vuonna 2007. Vuonna 2008 yhtiön osakekurssi kuitenkin romahti, minkä seurauksena optio-ohjelmasta kirjattiin 70,5 milj. euron kulu.

Koska yhtiön osakekurssi on pudonnut ja osakekurssin kehitystä koskevat odotukset ovat myös laskeneet, optio-ohjelman kuluihin kirjattiin 13,4 milj. euron hyvitys vuonna 2008. Osakekurssin laskun myötä optioiden oikeuden syntymisajanjaksolle kohdistettavat kustannukset ovat pienemmät. Optioiden kassavaikutus oli 3,4 milj. euroa. Tätä kompensoi tulevien kustannusten arvostuksesta kirjattava 16,8 milj. euron hyvitys. Nettovaikutus on täten 13,4 milj. euroa. Osakekurssin merkittävä lasku vuoden 2008 aikana aiheutti konsernille 83,9 milj. euron kulut johtuen optio-ohjelmia suojaavien johdannaisien arvostuksesta. Konserni on järjestellyt uudelleen suojausinstrumenttisalkkuaan, mistä aiheutui 61,0 milj. euron kassavaikutteiset kulut. Vuoden lopussa optio-ohjelmien suojausinstrumenteista aiheutuvat vastuut olivat 57,4 (34,9) milj. euroa. Niitä tarkistetaan parhailaan vastapuolten kanssa.

Hallituksen palkkiot, omistukset ja komiteajäsenyydet 31.12.2008

	31.12. päättyvä tilikausi				Osakkeiden määrä		Komiteajäsenyydet
	2008	2007			A	R	
Tuhatta euroa	Käteinen	Osakkeet	Yhteensä	Käteinen			
Hallituksen jäsenet 31.12.2008							
Claes Dahlbäck, puheenjohtaja	138,8	54,0	192,8	159,0	2 541	26 114	Palkkio ³⁾ , Nimitys ⁵⁾ , Talous & tarkastus
Ilkka Niemi, varapuheenjohtaja	92,2	34,0	126,2	105,0	-	4 146	Palkkio ³⁾ , Nimitys ⁵⁾ , Talous & tarkastus
Gunnar Brock	51,0	24,0	75,0	60,0	-	6 927	
Dominique Hériard Dubreuil	57,0	24,0	81,0	66,0	-	3 927	Palkkio ³⁾
Birgitta Kantola	65,0	24,0	89,0	74,0	-	6 427	Talous & tarkastus
Juha Rantanen	36,0	24,0	60,0	-	-	6 927	
Jan Sjöqvist	71,0	24,0	95,0	80,0	508	4 870	Talous & tarkastus
Matti Vuoria	57,0	24,0	81,0	66,0	-	11 927	Palkkio ³⁾
Marcus Wallenberg	51,0	24,0	75,0	60,0	2 541	7 642	Nimitys ^{4) 5)}
Entiset hallituksen jäsenet							
Lee A. Chaden (26.3.2008 saakka)	18,5	-	18,5	74,0	n/a	n/a	
Yhteensä ^{1) 2)}	637,5	256,0	893,5	744,0	5 590	78 907	n/a - merkityksetön
		2)	1)	1)			

1) Vuoden 2008 varsinaisessa yhtiökokouksessa hyväksytyt hallituksen palkkiot olivat vuodelle 2008 samat kuin edellisvuonna. Poikkeuksena oli, että varsinainen yhtiökokous hyväksyi, että 40 % hallituksen palkkioista vuonna 2008 maksettiin markkinoilta ostettuina Stora Enson R-osakkeina. Vuonna 2007 ja aikaisemmin palkkiot maksettiin neljännesvuosittain. Vuoden 2008 varsinaisesta yhtiökokouksesta alkaen palkkioperusteita muutettiin niin, että palkkiot maksetaan kertasuorituksina etukäteen johtuen osakkeiden ostosta kompensatioksi. Tämän takia vuoden 2008 kokonaispalkkio sisältää koko vuoden 2008 palkkion, joka päätettiin vuoden 2008 varsinaisessa yhtiökokouksessa sekä viimeisen neljänneksen vuoden 2007 varsinaisessa yhtiökokouksessa päätetystä palkkiosta. Vuoden 2007 palkkio sisältää kolme neljäsosaa vuoden 2007 palkkioista, joka päätettiin vuoden 2007 varsinaisessa yhtiökokouksessa sekä yhden neljänneksen vuoden 2006 varsinaisessa yhtiökokouksessa päätetyistä palkkiosta.

2) 40 % hallituksen palkkioista vuonna 2008 maksettiin markkinoilta ostettuina Stora Enson R-osakkeina, jotka jakautuivat seuraavasti: puheenjohtaja: 6 585 R-osaketta, varapuheenjohtaja: 4 146 R-osaketta ja muut jäsenet: 2 927 R-osaketta.

3) Hallituksen jäsentä ei voi nimittää nimityskomitean puheenjohtajaksi. Nimityskomitean puheenjohtajana toimii Pekka Timonen, Suomen valtion edustaja.

4) Marcus Wallenberg on Foundation Asset Managementin valitsema nimityskomitean jäsen.

5) Osakkeenomistajat valitsevat Stora Enson nimityskomitean varsinaisessa yhtiökokouksessa. Claes Dahlbäck ja Ilkka Niemi on valittu komiteaan hallituksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana.

Johtoryhmän palkat, palkkiot ja omistukset

Sivuilla 118–119 on eritelty johtoryhmän palkkiot, osakkeet, optiot ja bonusjärjestelmät. Näillä sivuilla on myös lisätietoja toimitusjohtajan palkkioista ja omistuksista. Tilikaudella ansaittuihin optioihin ja osakekannustimiin liittyvät käteissuoritukset vuodelta 2008 on esitetty palkkiotaulukoissa seuraavalla sivulla. Myös IFRS-standar-

dien mukaisesti laskettuihin optioiden ja osakekannustimien kustannuksiin liittyvät lisätiedot on esitetty tekstissä.

Johtoryhmän palkkiot vuonna 2008 olivat yhteensä 8,0 (10,6) milj. euroa. Ne sekä tiedot johtoryhmän jäsenten sopimuksista on esitetty sivulla 118.

31.12. päättyvä tilikausi

Tuhatta euroa

Palkkiot

Vuospalkka ¹⁾

Asumiskulut (toteutuneet)

Muut etuudet

Bonukset (muuttuva palkanosa)

Osakeohjelmat

Eläkekulut

Suomen TEL-järjestelmä

Stora Enson vapaaehtoiset eläkejärjestelyt

Palkat ja palkkiot yhteensä

2008			2007		
Toimitus- johtaja	Muut johto- ryhmän jäsenet	Johto- ryhmä yhteensä	Toimitus- johtaja ²⁾³⁾	Muut johto- ryhmän jäsenet	Johto- ryhmä yhteensä
880	3 352	4 232	804	4 290	5 094
94	53	147	160	54	214
15	135	150	15	121	136
-	664	664	-	633	633
140	314	454	277	662	939
1 129	4 518	5 647	1 256	5 760	7 016
-	4	4	-	195	195
283	2 017	2 300	411	1 302	1 713
283	2 021	2 304	411	1 497	1 908
1 412	6 539	7 951	1 667	7 257	8 924

1) Toimitusjohtaja luopui asuntoedustaan Lontoossa vuonna 2008 asumiskuluja vastaavaa käteisvastiketta vastaan. Toimitusjohtajan käteispalkka ennen asumiskuluista maksettavaa käteiskorvausta oli 834 198 euroa.

2) Sisältää toimitusjohtaja Jouko Karvisen koko vuoden 2007 palkkiot mukaan lukien jakso 1.1.2007 alkaen siihen asti kuin hänestä tuli toimitusjohtaja.

3) Edellisen toimitusjohtajan Jukka Härmälän palkkiot vuodelta 2007 eläkkeelle siirtymiseen asti 31.8.2007 olivat 1 677 000 euroa. Summa on jätetty pois vuoden 2007 vertailuluvuista sekä toimitusjohtajan palkkioiden että muiden palkkioiden osalta. Härmällä toimi toimitusjohtajana 29.3.2007 asti ja jatkoi neuvonantajana eläkkeelle siirtymiseensä saakka.

Johtoryhmän jäsenet (pl. toimitusjohtaja)

Johtoryhmän jäsenillä on lyhytaikaisia kannustinjärjestelmiä, joiden suuruus on enintään 50 % heidän kiinteästä vuosipalkastaan. Bonukset maksetaan seuraavalla tilikaudella, kuten yllä olevassa taulukossa. Bonus koostuu kolmesta osasta. Enintään 35 % on sidottu sijoitetun pääoman tuottoon, 35 % liikevoittoon ennen poistoja ja arvonalennuksista (EBITDA) ja loput muihin taloudellisiin sekä henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Vuonna 2008 bonuksia maksettiin vuoteen 2007 liittyen 664 632 (632 919) euroa. Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 60 vuotta. Eläkkeet ovat jäsenten kotimaiden lainsäädännön mukaisia. Johtoryhmän jäsenillä on kuuden kuukauden irtisanomisaika. Irtisanomiskorvaus on vuoden palkka, jos irtisanojana on Stora Enso. Ennen vuotta 2007 nimitetyille jäsenille voidaan lisäksi maksaa toisen vuoden palkka työsuhteesta riippuen.

Johtoryhmän jäsenet ovat osallisina useissa pitkäaikaisissa kannustinjärjestelmissä. Osakeperusteisia maksuja koskevien kirjanpitosäädösten mukaisesti johdon optioista ja rajoitetuista osakekannustimista aiheutuva kassavaikutukseton kulu lasketaan tilikauden aikana myönnettyjen osakkeiden ja optioiden lunastuskauden alkuarvosta lisätyn aiempien kannustimien käyvän arvon muutoksella tilikauden aikana. Kirjanpidolliset kulut eivät vastaa toteutuneita kassavaikutteisia kuluja vuositasona, mutta lopulliset summat vastaavat toisiaan, kun oikeus osakkeisiin tai optioihin on syntynyt, osakkeet tai optiot on lunastettu tai lunastusaika on päättynyt. Yllä olevassa taulukossa olevat luvut koskevat henkilöitä, jotka ovat kuuluneet johtoryhmään kannustimien myöntämis- tai maksupäivänä.

Johdon optio-ohjelmat

Johtoryhmälle ei myönnetty optioita vuonna 2007 eikä yhtiö laskenut optioita liikkeeseen vuonna 2008. Tilikaudella erääntyi 97 500 vuoden 2001 optio-ohjelmaan liittyvää optiota. Muita optioita ei lunastettu. Vuonna 2007 lunastettiin 265 000 optiota käteisarvoltaan 281 250 euroa.

Johdon osakepohjaiset ohjelmat

Johtoryhmän jäsenille toimitusjohtajaa lukuun ottamatta ei myönnetty rajoitettuja osakekannustimia vuonna 2008. Johtoryhmän jäsenille suoritettiin vuoden aikana aiempiin kannustinojelmiin liittyen 25 241 (30 740) osaketta, joiden käteisarvo täsmäytyspäivänä 1.3.2008 oli 211 015 (380 561) euroa laskettuna täsmäytyspäivän 8,36 (12,38) euron kurssilla.

Vuonna 2007 johtoryhmän jäsenille myönnettiin tulosperusteisia osakekannustimia, mutta koska järjestelyt koskivat vuosia 2007–2008, lisää kannustimia ei myönnetty vuonna 2008. Vuonna 2008 johtoryhmän jäsenille suoritettiin aiempiin tulosperusteisiin kannustinojelmiin liittyen 12 273 osaketta tulostavoitteiden saavuttamisen perusteella. Niiden käteisarvo täsmäytyspäivänä 1.3.2008 oli 102 602 euroa 8,36 euron kurssilla. Koska tulosperusteisiin osakeohjelmiin liittyviä tulostavoitteita ei kuitenkaan saavutettu kokonaan, 6 904 aiemmin myönnettyä osaketta erääntyi. Vuonna 2007 johtoryhmän jäsenille ei suoritettu lainkaan osakkeita, koska tulostavoitteita ei ollut saavutettu, ja 21 705 aiemmin myönnettyä osaketta erääntyi.

Lähipiiriliiketoimet

Kaksi yhtiön johtoon kuuluvaa henkilöä osti vuonna 2008 yhtiön omistaman asuinkiinteistön, jonka hinta tarkistutettiin riippumattomalla ammattimaisella arvioijalla, ennen kuin kauppa sovittiin.

Toimitusjohtaja – Jouko Karvinen

Toimitusjohtaja tuli Stora Enson palvelukseen 1.1.2007 ja aloitti toimikautensa vuoden 2007 yhtiökokouksen jälkeen 29.3.2007, kun hallitus oli hyväksynyt nimityksen. Toimitusjohtajalla on kuuden kuukauden irtisanomisaika. Irtisanomiskorvaus on vuoden palkka, jos irtisanojana on yhtiö, mutta sopimukseen ei sisälly yhtiön hallinnassa tapahtuvista muutoksista aiheutuvia maksuja. Etuuksiin kuuluu asuntoetu, työsuhdeauto ja maksuperusteinen kansainvälinen eläkejärjestely, jonka Ison-Britannian viranomaiset ovat hyväksyneet. Vuonna 2007 toimitusjohtajalle maksettiin ylimääräinen eläke-etuus korvauksena aiemmista tehtävistä luopumisen seurauksena menetetyistä eläke-etuuksista. Toimitusjohtajan eläkkeellesiirtymisikä on 60 vuotta.

Toimitusjohtaja on oikeutettu hallituksen vuosittain vahvistamaan lyhytaikaiseen kannustinjärjestelmään, jonka tuotto on enintään 50 % kiinteästä vuosipalkasta. Toimitusjohtajalle ei maksettu kannustinpalkkioita vuonna 2007, mutta hänelle myönnettiin sen sijaan rajoitettuna osakekannustimena 21 194 osaketta (ks. alla). Vuoden 2008 kannustinjärjestelmän tuotto määritetään vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä. 25 % tuotosta on sidottu sijoitetun pääoman tuottoon, 25 % liikevoittoon ennen poistoja ja osakkuusyhtiöiden tulosta (EBITDA) ja 50 % henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Tuotto on

tarkoitettu maksaa rajoitettuna osakekannustimena. Kertymisäika on kolme vuotta, 2010–2012.

Toimitusjohtaja on vuodesta 2007 lähtien ollut lisäksi oikeutettu tulosperusteiseen osakeohjelmaan (ks. alla).

Johdon optio-ohjelmat vuonna 2008

Vuonna 2008 ei myönnetty optioita. Toimitusjohtajalle myönnettiin vuonna 2007 Stora Ensoon tulon myötä 157 646 optiota, joiden hinnoittelumallin mukaisesti arvioitu arvo myöntämispäivänä 2.1.2007 oli 365 000 euroa. Toimitusjohtaja ei lunastanut optioita vuonna 2008.

Johdon osakepohjaiset ohjelmat

Toimitusjohtajalle myönnettiin rajoitettuna osakekannustimena 21 194 (55 987) osaketta, joiden arvo myöntämispäivänä 11.4.2008 oli 163 614 (678 003) euroa ajalta 31.3.-4.4.2008 lasketun keskipalkan perusteella. Osakkeiden kertymisjakso on kuitenkin kolme vuotta, 2009–2011. Vuonna 2008 toimitusjohtajalle suoritettiin aiempiin kannustinoihin liittyen 16 796 (22 395) osaketta, joiden käteisarvo täsmäytyspäivänä 1.3.2008 oli 140 415 (277 250) euroa laskettuna täsmäytyspäivänä 8,36 (12,38) euron kurssin perusteella.

Toimitusjohtajalle myönnettiin tulosperusteisina osakekannustimina 183 750 osaketta, joiden arvo – olettaen, että tavoitteet saavutetaan – myöntämispäivänä 1.4.2008 oli 1 422 225 euroa laskettuna myöntämispäivänä 7,74 euron kurssilla.

Johtoryhmän osakkeet ja optiot

Johtoryhmän jäsenet tilikauden lopussa	R-osakkeet	Synteettiset optiot 2002–2007	Tulosperusteiset osakekannustimet	Komiteajäsenyydet
Hannu Alalauri	5 469	45 000	29 624	
Aulis Ansaharju	3 843	56 250	24 624	Investointi
Jouko Karvinen, toimitusjohtaja	23 122	157 646	221 740	
Hannu Kasurinen	2 581	63 750	16 624	Investointi
Mats Nordlander	3 598	45 000	56 500	
Veli-Jussi Potka	4 093	78 750	22 874	Investointi
Markus Rauramo, talousjohtaja	3 108	42 500	13 730	
Bernd Rettig	6 894	147 500	63 000	Investointi, T&K
Hannu Ryöppönen, varatoimitusjohtaja	27 428	50 000	138 000	Investointi
Elisabet Salander Björklund	17 879	82 500	62 750	Investointi, Yritysvastuu
Juha Vanhainen	4 310	63 750	22 874	Investointi
Yhteensä	102 325	832 646	672 340	

97 500 johtoryhmän jäsenten optiota erääntyi 31.3.2008, jolloin vuoden 2001 optio-ohjelma päättyi. Lisäksi 53 000 tulosperusteisten osakekannustimien osaketta erääntyi marraskuussa 2008, jolloin Christer Ågren lähti yhtiön palveluksesta.

Myös seuraavat johtajat olivat yhtiön palveluksessa vuonna 2008

Myös seuraavat johtajat olivat yhtiön palveluksessa vuonna 2008		Osakkeiden määrä tehtävästä luovuttaessa	Synteettiset optiot 2002–2007	Tulosperusteiset osakekannustimet	Toiminut tehtävässään asti
Tehtävä					
Christer Ågren	Johtaja	7 072	90 000	-	30.11.2008

Rahoitustuotot ja -kulut

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Rahoituserät tuloslaskelmassa			
Rahoitustuotot	356,7	161,9	274,1
Rahoituskulut	-523,9	-318,6	-289,0
Jatkuvat toiminnot yhteensä	-167,2	-156,7	-14,9
Jaottelu			
Korkokulut			
Pankkilainat	-198,2	-215,7	-203,8
Rahoitusleasingsopimukset	-3,2	-4,1	-4,7
Aktivoituneet korot	1,7	0,8	-
Korkotuotot	34,5	69,0	67,4
Tuotot korollisista arvopapereista	20,0	0,4	1,3
Kurssierot			
Valuuttajohdannaiset	254,9	-72,7	22,5
Korolliset lainat ja talletukset	-270,2	69,5	-47,2
Muut rahoitustuotot			
Muut käyvän arvon muutokset	35,6	14,3	1,2
Muut (ml. noteeratut arvopaperit)	10,0	7,9	181,6
Muut rahoituskulut			
Käyvän arvon suojaukset	-7,9	-2,8	-6,3
Muut käyvän arvon muutokset	-34,5	-5,7	-3,4
Muut (ml. noteeratut arvopaperit)	-9,9	-17,6	-23,5
Jatkuvat toiminnot yhteensä	-167,2	-156,7	-14,9
Lopetetut toiminnot yhteensä	-5,5	-109,5	-89,1
Koko liiketoiminta: Tuloslaskelma	-172,7	-266,2	-104,0

Johdannaisinstrumenttien tuotot ja kulut esitetään liitteessä 28.

Stora Ensolla on tällä hetkellä myytävissä olevien rahoitusvarojen salkussaan kaksi PIK-lainaa, toinen NewPageltä Yhdysvalloista, nimellisarvoltaan 222,1 milj. Yhdysvaltain dollaria, ja toinen Papyrus Holding AB:ltä Ruotsista, nimellisarvoltaan 53,5 milj. euroa. Molemmille noteeraamattomille rahoitusarvopapereille kertyvä korko on esitetty yllä korollisten arvopapereiden tuotoissa, ja se on arvoltaan 20,0 (0,4) milj. euroa. Tästä 16,3 milj. euroa liittyy NewPageen ja 3,4 milj. euroa Papyrukseen. Korkoa ei makseta vaan se lisätään lainapääomaan, joka maksetaan takaisin määritettynä ajankohtana tai siinä tapauksessa, että yritykset järjestävät listautumisannin.

Yllä valuuttajohdannaisista esitetyt kurssivoitot ja -tappiot liittyvät instrumentteihin, jotka arvostetaan tuloslaskelmassa käypään arvoon, koska ne eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen ehtoja. Perityt maksut, jotka liittyvät esimerkiksi käyttämättömiin luottolimiitteihin, vakuuksiin ja luottoluokituskaituksiin, sisältyvät muihin rahoituskuluihin ja olivat 5,7 (5,2) milj. euroa. Pitkäaikaisten velkakirjantien kustannukset aktivoidaan osana pitkäaikaista velkaa taseeseen, ja ne olivat 7,6 (9,0) milj. euroa. Ne poistetaan tuloslaskelmassa velan voimassaoloaikana efektiivisen koron menetelmällä ja ne olivat 1,4 (1,4) milj. euroa.

Tilinpäätökseen sisältyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi		
	2008	2007	2006
Liikevaihto	33,9	-26,5	-43,3
Kulut	-14,9	2,7	3,5
Nettorahoituserät	-15,3	-3,2	-24,7
Jatkuvat toiminnot yhteensä	3,7	-27,0	-64,5
Lopetetut toiminnot yhteensä	-0,4	4,8	1,5
Koko liiketoiminta	3,3	-22,2	-63,0

Vuonna 2008 Stora Enso kirjasi noteerattujen arvopapereiden myynnistä myynnistä 1,1 (3,8) milj. euron nettovoiton. Voitto on odotetulla tasolla ottaen huomioon, että yhtiön arvopaperisalkku on pienentynyt merkittävästi vuonna 2006 toteutettujen osakemyyntien

seurauksena. Tuolloin Stora Enso myi valtaosan omistamistaan noteeratuista osakkeista osana ydinliiketoimintoihin keskittymiseen tähtäävää ohjelmaansa ja kirjasi tästä realisoituneen 172,2 milj. euron myyntivoiton.

Tulos ennen veroja ja tuloverot: Jatkuvat toiminnot

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Suomalaiset yritykset			
Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta	-900,0	-414,4	251,7
Välittömät verot	-3,1	-8,1	2,3
Osuus osakkuusyritysten veroista	5,7	-22,6	-6,0
Välittömät verot yhteensä	2,6	-30,7	-3,7
Laskennalliset verot	169,3	147,9	-72,3
Verot yhteensä: Suomi	171,9	117,2	-76,0
Ulkomaiset yritykset			
Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta	6,2	434,6	441,8
Välittömät verot	40,3	-88,4	-47,4
Osuus osakkuusyritysten veroista	6,6	-74,2	-17,0
Välittömät verot yhteensä	46,9	-162,6	-64,3
Laskennalliset verot	-4,0	38,0	134,1
Verot yhteensä: muut maat	42,9	-124,6	69,8
Tulos yhteensä: Jatkuvat toiminnot	-893,8	20,2	693,5
Verot yhteensä: Jatkuvat toiminnot	214,8	-7,4	-6,2

Tuloverojen täsmäytys paikallisiin verokantoihin: Jatkuvat toiminnot

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Verot kunkin maan verokannan mukaan	234,0	-4,7	-160,6
Vähennyskeltottomat menot ja verovapaat tulot*	27,2	37,8	33,7
Tappiot, joista ei ole laskettu verosaamista	-83,6	-27,7	-51,1
Varaukset verokiistoja varten	61,9	19,5	119,9
Verokannan ja verolakien muutos	42,0	-23,8	-0,5
Liikearvon arvonalennus	-66,7	-8,5	-3,0
Celbin tehtaan myynti	-	-	55,4
Konsernin tuloslaskelman verot	214,8	-7,4	-6,2
Jatkuvien toimintojen efektiivinen verokanta	24,0 %	36,6 %	0,9 %
Jatkuvien toimintojen lakisääteinen verokanta	26,2 %	23,3 %	23,2 %

* Vähennyskeltottomat menot (22,8 milj. euroa) on esitetty yhdessä verovapaiden tulojen (50,0 milj. euroa) kanssa vuonna 2008.

Huolimatta huomattavista tappioista, joista ei ole kirjattu verosaamista, sekä merkittävästä liikearvon arvonalentumisesta, joka ei ole verovähennyskelpoinen, efektiivinen verokanta vuonna 2008 poikkesi negatiivisesti vain 2,2 % verrattuna kunkin toimintamaan verokannoista laskettuun konsernin verokantaan. Tämä johtui pääasiassa avointen verokiistojen ratkaisemisesta ja verokannan alentumisesta Ruotsissa.

Koska tulos ennen veroja oli lähellä nollaa, efektiivinen verokanta vuonna 2007 oli herkkä pienille poikkeamille. Negatiivisten ja

positiivisten vaikutusten nettovaikutus efektiiviseen verokantaan oli -2,7 milj. euroa, jolloin verokanta oli 13,3 % korkeampi kuin kuin toimintamaiden verokantojen perusteella laskettu konsernin verokanta.

Vuonna 2006 efektiiviseen verokantaan vaikutti merkittävästi kaksi tapahtumaa: verokiistojen ratkaisemisen seurauksena puretut varaukset, joiden positiivinen vaikutus oli 119,9 milj. euroa, sekä Portugalissa sijaitsevan Celbin tehtaan myynnistä saatu verovapaa myyntivoitto, jonka vaikutus oli 55,4 milj. euroa.

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Tulos ennen veroja	6,4	-36,5	-61,7
Tuloverot	-2,7	-14,6	-11,8
Laskennalliset verot	0,5	15,2	-24,6
Vero aiemmin omassa pääomassa esitetyistä ulkomaisten tytäryhtiöiden oman pääoman suojauksista	0,1	-189,3	-
Verot yhteensä: Lopetetut toiminnot	-2,1	-188,7	-36,4

Stora Enso vei joulukuussa 2007 päätökseen Yhdysvaltojen ja Kanadan toiminnot omistavan pohjoisamerikkalaisen tytäryhtiönsä Stora Enso North America, Inc:n myynnin. Tästä aiheutui kaksi merkittävää veroseuraamusta, joilla ei ollut kassavaikutusta:

- Yhdysvalloissa kirjattiin 158,9 milj. euron suuruinen liikearvon arvonalennus, joka ei ollut vähennyskelpoinen.

- Myynnistä aiheutui 509,7 milj. euron kurssitappiot, jotka kirjattiin kuluksi. Tappioita ei voitu vähentää verotuksessa. Näiden mahdollisten tappioiden suojauksesta aiheutuvat 640,3 milj. euron tuotot olivat kuitenkin kokonaisuudessaan veronalaisia, mikä näkyy yllä olevassa taulukossa 189,3 milj. euron verokuluina.

Tuloverojen täsmäytys taseeseen

Milj. euroa	Tuloverot			Laskennallinen verovelka			Verot yhteensä		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
1.1.	100,3	133,9	270,9	518,3	739,5	793,8	618,6	873,4	1 064,7
Muuntoerot	-6,4	-5,9	0,3	-38,9	-18,2	-3,6	-45,3	-24,1	-3,3
Yrityssostot	0,1	-0,2	0,7	0,4	0,3	-2,0	0,5	0,1	-1,3
Yritysmyynnit	-6,2	-37,2	-10,2	-21,0	-12,4	-7,8	-27,2	-49,6	-18,0
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot (OCI) *	-	-	-	-93,3	4,0	-50,2	-93,3	4,0	-50,2
Eläkkeiden vakuutusmatemaattinen muutos *	-	-	-	3,3	6,3	46,6	3,3	6,3	46,6
Oman pääoman suojaus (liite 29) *	1,1	13,2	30,7	0,1	-191,4	-	1,2	-178,2	30,7
Tuloslaskelma									
Jatkuvat toiminnot	-49,5	191,3	68,1	-165,3	-183,9	-61,9	-214,8	7,4	6,2
Lopetetut toiminnot	2,7	14,6	11,8	-0,6	174,1	24,6	2,1	188,7	36,4
Osuus osakkuusyritysten veroista	12,2	-97,8	-23,0	-	-	-	12,2	-97,8	-23,0
Veroisaamiset/(Tuloverot)	25,5	-111,6	-215,4	-	-	-	25,5	-111,6	-215,4
31.12.	79,8	100,3	133,9	203,0	518,3	739,5	282,8	618,6	873,4
Verovelat	104,8	134,6	200,5	277,5	582,0	793,0	382,3	716,6	993,5
Veroisaamiset	-25,0	-34,3	-66,6	-74,5	-63,7	-53,5	-99,5	-98,0	-120,1
Nettoverovelka	79,8	100,3	133,9	203,0	518,3	739,5	282,8	618,6	873,4

* Kirjattu omaan pääomaan

OCI = Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot – ks. liite 28.

Konserni on kirjannut tappioistaan 368,4 (213,7) milj. euron laskennallisen verosaamisen. Verosaamista vastaan on muodostettu 205,3 (154,4) milj. euron arvostusvaraus, joka perustuu arvioon siitä, voidaanko tappioita todennäköisesti hyödyntää tulevina vuosina samalla veroalueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Tilikauden 2008 lopussa Stora Ensolla oli pääasiassa ulkomaisissa tytäryrityksissä kertyneitä tappioita yhteensä 1 427 (798) milj. euroa, joista noin 1 325 (695) milj. euroa ei vanhene. 13 (30) milj. euroa vanhenee vuosina 2009–2013 ja 89 (73) milj. euroa myöhemmin. Suomessa ei ole kirjattu vahvistettuja tappioita aiemmilta vuosilta, mutta vuonna 2008 kirjattiin 473 milj. euron tappiot, kirjanpitoarvoltaan 123,2 milj.

euroa. Arvostusvarausta ei katsottu aiheelliseksi. Tappioista kirjatut 163,1 (59,3) milj. euron laskennalliset verosaamiset on netotettu varausten vähentämisen jälkeen laskennallisia verovelkoja vastaan kunkin verokonsernin sisällä. Verosaamiset on esitetty erikseen vain siinä määrin, kuin ne ylittävät laskennalliset verovelat.

Laskennallista verovelkaa ei ole kirjattu suomalaisten yritysten jakamattomista voittovaroista, koska ne voidaan siirtää emoyhtiölle ilman veroseuraamuksia. IAS 12 Verot mukaisesti konserni ei kirjaa laskennallista verovelkaa Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista voittovaroista.

Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten täsmäytys taseeseen vuonna 2008

Milj. euroa	1.1.2008	Muuntoerot	Yritysosotot ja -myynnit	Tuloslaskelma		SORIE (kirjattu omaan pääomaan)	31.12.2008
				Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot		
Poistoero	711,2	-43,8	-27,7	-101,8	-0,4	-	537,5
Verottamattomat varaukset	14,6	-3,2	-0,2	19,5	-0,1	-	30,6
Eläkevaraukset	-27,5	-1,8	2,5	2,6	-	2,6	-21,6
Muut varaukset	-119,9	6,8	3,7	5,9	-	-	-103,5
Realisoitumattomat sisäiset voitot	-7,1	0,4	-	-0,7	-	-	-7,4
Vähennyskelpoiset tappiot	-213,7	6,4	7,6	-168,6	-0,1	-	-368,4
Muut	-22,8	2,4	-2,8	17,7	0,2	-	-5,3
Arvostusvaraus (liite 11)	154,4	-6,0	-3,0	60,2	-0,3	-	205,3
	489,2	-38,8	-19,9	-165,2	-0,7	2,6	267,2
Omaan pääomaan kirjatut laskennalliset verot							
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvät arvot (OCI)	5,3	-	-	-	-	-9,5	-4,2
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot (OCI)	23,8	-	-	-	-	-83,8	-60,0
Oman pääoman suojaus (kertyneet muuntoerot)	-	-	-	-0,1	-	0,1	-
Laskennallisten verojen muutos	518,3	-38,8	-19,9	-165,3	-0,7	-90,6	203,0
Laskennalliset verot taseessa							
Verovelat	582,0	-53,3	-32,2	-139,6	-0,7	-78,7	277,5
Verosaamiset	-63,7	14,5	12,3	-25,7	-	-11,9	-74,5
	518,3	-38,8	-19,9	-165,3	-0,7	-90,6	203,0

OCI = Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot – ks. liite 28.

SORIE = Konsernin laskelma kirjatusta tuotoista ja kuluista

Kertyneet muuntoerot – ks. liite 29.

Nykyisten IFRS-säännösten mukaisesti laskennalliset verot esitetään pitkäaikaisina, vaikka osa niistä toteutuu 12 kuukauden sisällä.

Varaukset epävarmoista saatavista, epäkuranteista varastoista ja markkinahinnan laskuun liittyvään varaston arvoon sekä verotuksessa vahvistettuihin tappioihin liittyvä todennäköisesti tulevaisuudessa käyttämättä jäävä osa on esitetty alla.

Tasearvojen arvostukset

Milj. euroa	Epäkurantit varastot				Laskennallinen verovelka	Arvostukset yhteensä
	Varaosat	Valmiit tuotteet	Varaston arvostus	Epävarmat saatavat		
Tasearvo 1.1.2006	30,2	13,5	10,6	47,3	207,0	308,6
Muuntoerot	-0,4	-0,3	-0,3	-0,1	-17,7	-18,8
Yrityssostot	0,4	1,1	-0,4	-3,3	-	-2,2
Kirjattu tuloslaskelmaan: Jatkuvat toiminnot	1,6	10,9	1,0	5,2	46,4	65,1
Palautus tuloslaskelmassa: Jatkuvat toiminnot	-5,3	-10,8	-4,5	-7,1	-14,3	-42,0
Kirjattu tuloslaskelmaan: Lopetetut toiminnot	1,6	0,2	2,0	0,3	37,2	41,3
Tasearvo 31.12.2006	28,1	14,6	8,4	42,3	258,6	352,0
Muuntoerot	-0,2	-0,2	-0,2	0,3	8,3	8,0
Yrityssostot ja -myynnit	-3,0	-1,4	-1,8	-2,1	-146,1	-154,4
Kirjattu tuloslaskelmaan: Jatkuvat toiminnot	47,4	11,4	4,3	5,2	49,1	117,4
Palautus tuloslaskelmassa: Jatkuvat toiminnot	-6,4	-6,6	-3,0	-6,0	-10,7	-32,7
Kirjattu tuloslaskelmaan: Lopetetut toiminnot	0,3	-1,4	-1,7	-0,2	-4,8	-7,8
Tasearvo 31.12.2007	66,2	16,4	6,0	39,5	154,4	282,5
Muuntoerot	-1,9	-0,1	-0,1	-1,9	-6,0	-10,0
Yrityssostot ja -myynnit	-	-5,0	-3,4	-18,6	-3,0	-30,0
Kirjattu tuloslaskelmaan: Jatkuvat toiminnot	18,2	25,8	11,6	0,4	107,2	163,2
Palautus tuloslaskelmassa: Jatkuvat toiminnot	-14,3	-23,0	-2,2	-	-47,0	-86,5
Kirjattu tuloslaskelmaan: Lopetetut toiminnot	-	-	-0,2	1,1	-0,3	0,6
Tasearvo 31.12.2008	68,2	14,1	11,7	20,5	205,3	319,8

Arvostuksissa ei tapahtunut vuonna 2008 merkittäviä muutoksia. Suurin erä oli koski Saksassa sijaitsevan Baienfurtin tehtaan lopettamiseen liittyviä varaosa- ja varastovarauksia ja oli yhteensä 6,8 milj. euroa. Verotappioista kirjatut varaukset kasvoivat kuitenkin 60,2 milj. euroa konsernin nykyisen liiketoimintatilanteen ja yleisen taloustilanteen takia. Vaikka konserni kirjasi 107,2 milj. euron verovara-

ukset, pääasiassa Saksassa, jossa verojen arvostusvaraukset olivat 51,0 milj. euroa, tilanne Ranskassa parantui siinä määrin, että aiemmin tehdyt 30,2 milj. euron verovaraukset voitiin purkaa ranskalaisen juridisen yhtiön uudelleenjärjestelyjen seurauksena. Myyntisaamisiin liittyvistä varauksista kerrotaan liitteessä 19, Saamiset.

Poistot ja arvonalentumiset

31.12. päättävä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Poistot: Jatkuvat toiminnot			
Aineettomat hyödykkeet	27,5	28,0	28,2
Rakennukset ja rakennelmat	98,5	106,4	108,9
Koneet ja kalusto	535,6	631,7	707,1
Muut aineelliset hyödykkeet	25,0	26,3	23,5
Yhteensä	686,6	792,4	867,7
Arvonalentumiset ja myyntitappiot: Jatkuvat toiminnot			
Aineettomat hyödykkeet	1,9	21,4	5,0
Maa-alueet	9,2	-	26,6
Rakennukset ja rakennelmat	47,0	53,3	26,0
Koneet ja kalusto	405,9	583,0	113,3
Muut aineelliset hyödykkeet	39,5	38,8	1,2
Liikearvo	236,0	74,1	9,0
Yhteensä	739,5	770,6	181,1
Arvonalentumisen peruutus: Jatkuvat toiminnot			
Maa-alueet	-	-11,6	-
Rakennukset ja rakennelmat	-2,0	-6,1	-
Koneet ja kalusto	-1,7	-15,7	-5,0
	-3,7	-33,4	-5,0
Poistot ja arvonalentumiset: Jatkuvat toiminnot	1 422,4	1 529,6	1 043,8
Poistot ja arvonalentumiset: Lopetetut toiminnot			
Poistot	6,9	188,3	210,6
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset	-	4,5	3,3
Liikearvon arvonalentuminen	39,2	158,9	-
Yhteensä	46,1	351,7	213,9
Koko liiketoiminta	1 468,5	1 881,3	1 257,7

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä liikearvon arvonalentumiset konsernin jatkuvissa toiminnoissa vuonna 2008 olivat 739,5 (770,6) milj. euroa, josta 125,0 (202,2) milj. euroa liittyi syyskuussa julkistettuihin tehtaiden sulkemisiin ja 614,5 (535,0) milj. euroa viimeisellä neljänneksellä tehtyyn arvonalentumistestaukseen. Suljetun Berghuizerin tehtaaseen liittyvästä aiemmin tehdystä arvonalentumisesta palautettiin 3,5 milj. euroa. Tukkuriliiketoiminnassa kirjattiin huhtikuussa vielä 39,2 milj. euron myyntiä ennakoiava arvonalentuminen, jotta myyntihinta vastaisi myytyä omaisuutta. Joulukuussa 2007 vastaava luku Pohjois-Amerikan toimintojen myynnistä oli 158,9 milj. euroa.

Osana toimintojen strategista arviointia syyskuussa 2008 julkistettiin useita paperikoneiden sulkemisia, joista kirjattiin 125 milj. euron arvonalentumiset. Sulkemisten pääasiallisina syinä olivat tuotannon liikkapapasiteetin karsiminen ja liiketoiminnan uudelleenjärjestelyt tarkistettujen kannattavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Stora Enso suunnittelee sulkevansa pysyvästi huonosti kannattavia yksiköitä, joiden yhteenlaskettu vuosikapasiteetti on 600 000 tonnia paperia ja kartonkia sekä 170 000 kuutiometriä sahatavaraa. Tärkeimmät kohteet on esitetty seuraavassa:

- Kuluttajapakkauskartonkisegmenttiin kuuluvan Baienfurtin tehtaan sulkeminen Saksassa joulukuussa. Sulkemisen seurauksena kirjattiin 42,3 milj. euron käyttöomaisuuden arvonalentuminen. Tehtaan kartonkikoneen vuotuinen taivekartonkikapasiteetti oli 190 000 tonnia.
- Tuotannon lopettaminen kuluttajapakkauskartonkisegmenttiin kuuluvalla Imatran kartonkikone 1:llä vuoden 2009 loppuun mennessä. Koneen vuotuinen kapasiteetti on 170 000 tonnia kuppi- ja nestepakkauskartonkia. Lopettamisen seurauksena kirjataan 19,0 milj. euron arvonalentuminen.
- Tuotannon lopettaminen teollisuuspakkaussegmenttiin kuuluvalla Corenson hylsykartonkikoneella Varkaudessa vuoden 2008 lopulla. Koneen vuotuinen kapasiteetti oli 100 000 tonnia, ja lopettamisen seurauksena kirjattiin 11,8 milj. euron arvonalentuminen.
- Tuotannon lopettaminen aikakauslehtipaperisegmenttiin kuuluvalla Kabelin PK 3:lla vuoden 2008 lopussa. Koneen vuotuinen kapasiteetti oli 140 000 tonnia päällystettyä aikakauslehtipaperia, ja lopettamisen seurauksena kirjattiin vähäinen 3,3 milj. euron arvonalentuminen.
- Konserni on saanut tehtyä vaihtoehtoisia järjestelyjä, joten konsernin Venäjän puunhankinta on nyky muodossaan suurelta

osin tarpeeton ja siihen liittyen on jouduttu kirjaamaan merkittävä arvonalentuminen. Hakkuu oikeuksien, terminaalien ja hakkuulaitteiden alaskirjauksen seurauksena kirjattiin 22,5 milj. euron arvonalentuminen.

- Puutavaran markkinaongelmien seurauksena konserni sulki lisäksi Paikusen ja Viljandin sahat Virossa vuoden 2008 lopulla. Tästä kirjattiin käyttöomaisuuden 8,3 milj. euron arvonalentuminen.

Vuoden 2008 arvonalentumistestauksista kirjattiin yhteensä 614,5 (535,0) milj. euron kulut, josta 236,0 (74,1) milj. euroa liittyi liikearvoon. Segmentit, joita vuoden 2008 arvonalentumistestaus koski, ovat:

- Hienopaperi: 405,7 milj. euroa, mukaan lukien 228,0 milj. euroa liikearvoa
- Kuluttajapakkauskartonki: 89,6 milj. euroa, mukaan lukien 8,0 milj. euroa liikearvoa
- Teollisuuspakkauskaukset: 44,7 milj. euroa
- Puutuotteet: 74,5 milj. euroa

Liikearvon arvonalentumistestit tehdään rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmässä tasolla, jolla ylempi johto seuraa liikearvoa. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestit tehdään rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, joka voi tarkoittaa yksittäistä tehdasta tai tehdasryhmää. Rahavirtaa kerryttävien yksiköiden määrä perustuu käyttöarvon laskentaan, jossa käytetään ylemmän johdon hyväksymissä budjeteissa olevia rahavirtaennusteita. Veroja edeltävien diskonttokorkojen laskennassa kutakin rahavirtayksikköä varten otetaan huomioon sen maan verotus ja riskiprofiili, jossa rahavirta syntyy. Siten rahavirtaa tuottavilla yksiköillä voi olla useita diskonttokorkoja. Alla olevassa taulukossa on eritelty keskimääräiset veroja edeltävät diskonttokorot, joita käytetään liikearvon testauksessa, jotka ovat samanlaiset joita käytetään käyttöomaisuuden arvonalentumistestauksessa.

Liiketoiminta-alue - rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmät

Milj. euroa	31.12.2008 päättyvä tilikausi			31.12.2007 päättyvä tilikausi		
	Liikearvo vuoden lopussa	Arvon- alentuminen	Keski- määräinen diskontto- korko	Liikearvo vuoden lopussa	Arvon- alentuminen	Keski- määräinen diskontto- korko
Hienopaperi - graafinen	-	205,5	10,8 %	205,5	-	10,1 %
Hienopaperi - toimisto	-	22,5	9,6 %	25,1	-	9,2 %
Kuluttajapakkauskartonki - taivekartonki	-	8,0	9,2 %	8,0	-	8,5 %
Puutuotteet - Keski-Eurooppa	104,4	-	10,2 %	105,0	-	9,2 %
Puutuotteet - Baltian maat	-	-	-	-	54,1	9,2 %
Sanomalehti- ja kirjapaperi - Eurooppa	23,0	-	10,2 %	23,0	-	9,2 %
Aikakauslehtipaperi - päällystämätön	60,0	-	10,2 %	60,0	-	9,2 %
Aikakauslehtipaperi - päällystetty	-	-	-	-	20,0	9,2 %
Teollisuuspakkauskaukset - Corenso	20,2	-	9,2 %	21,4	-	8,5 %
Liikearvo: Jatkuvat toiminnot	207,6	236,0		448,0	74,1	

Käytettävän arvon laskennassa otetaan huomioon diskonttokorko, myyntihinnat ja kustannukset. Seuraavassa taulukossa on yhteen-veto siitä, mikä vaikutus 1 %:n nousulla diskonttokorossa, laskulla

myyntihinnoissa ja nousulla kustannuksissa olisi ollut liikearvon ja käyttöomaisuuden arvonalentumisen testaustuloksiin.

Arvonalentumistestauksen herkkyyssanalyysi vuonna 2008

Milj. euroa	Käyttöomaisuuden arvonalentuminen	Liikearvon arvonalentuminen
1 % muutos diskonttokorossa	223	-
1 % muutos myyntihinnoissa	1 475	156
1 % muutos kustannuksissa	1 442	128

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle tehtiin arvonalentumistesti käyttäen käyttöarvoon (Value in Use) perustuvaa menetelmää seuraavilla pääolettamuksilla:

- Arviot myyntihinnoista perustuvat sisäisten ja ulkoisten asiantuntijoiden analyysiin.
- Arvio vuosittaisesta inflaatiosta on noin 2 %.

- Nykyinen kulurakenne pysyy muuttumattomana.
- Liikearvon testauksessa käytettiin viiden vuoden ajanjaksoa, jonka jälkeinen ikuisuusarvo perustuu nollakasvuun. Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden testauksessa ajanjakso oli hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen vaikutusaika.

Vuoden 2007 arvonalentumistesteistä kirjattiin yhteensä 535,0 milj. euron kulu. Vuonna 2007 tehtyjen vuotuisten arvonalentumistestien lisäksi Stora Enso julkisti strategisen arviointinsa tulokset, joiden mukaan konserni aikoi leikata vuosikapasiteettia noin 505 000 paperitonilla ja 550 000 sellutonilla, vähentää tehtaiden työvoimaa noin 1 400 henkilöllä ja saattaa kuitupuun tarjonta ja kysyntä tasapainoon Suomessa. Näihin toimenpiteisiin sisältyivät Summan paperitehtaan, Kemijärven sellutehtaan ja Anjalan tehtaan aikakauslehtipaperikoneen suunniteltu sulkeminen. Myös Ruotsissa sijaitseva Norrsundetin sellutehdas päätettiin sulkea, ja sulkeminen toteutettiin joulukuussa 2008. Toimenpidepaketti aiheutti käyttöomaisuuden 202,2 milj. euron arvonalentumiset, jotka kirjattiin vuoden 2007 viimeiseltä neljännekseltä.

Saksassa sijaitsevan Reisholzin aikakauslehtipaperitehtaan ja Alankomaissa sijaitsevan Berghuizerin hienopaperitehtaan sulke-
miset etenivät suunnitellusti vuosina 2007 ja 2008. Saksassa sijaitsevan maa-alueen myyntisopimus allekirjoitettiin vuonna 2007, jolloin

edellisvuoden arvonalentumisesta palautui 12,6 milj. euroa. Myynti viedään kuitenkin päätökseen vasta vuoden 2009 alussa, jolloin tehdasalue on saatu puhdistetuksi. Berghuizerin tehtaan maa-alueen ja laitteiden myynti oli vuoden 2007 lopulla vielä kesken, mutta koska tuolloin oli viitteitä siitä, että maa-alue, rakennukset ja laitteet olivat arvokkaampia kuin alun perin arvioitiin, arvonalentumisia palautettiin 19,5 milj. euron arvosta vuonna 2007. Tehtaan omaisuuden myynti vietiin loppuun vuonna 2008, jolloin kirjattiin 3,5 milj. euron arvonalennuksen palautus.

Arvonalentumiset vuonna 2006 olivat yhteensä 179,4 milj. euroa, josta 18,7 milj. euroa liittyi vuotuisiin arvonalentumistesteihin, 148,5 milj. euroa tuotantoyksiköiden suorituskyvyn arvioimisohjelmaan (APR) ja 12,2 milj. euroa epäkuranttiin omaisuuteen ja päättyneisiin projekteihin. Arvonalentumistestauksen seurauksena hienopaperi-segmentissä tehtiin liikearvon 2,0 milj. euron alaskirjaus ja puutuote-segmentin käyttöomaisuuteen Saksassa ja Virossa tehtiin 21,7 milj. euron alaskirjaus.

Arvonalentuminen segmenteittäin vähennettynä arvonalennusten peruutuksilla

31.12. päättyvä tilikausi			
Milj. euroa	2008	2007	2006
Sanomalehti- ja kirjapaperi	-	82,6	3,6
Aikakauslehtipaperi	4,2	330,1	47,5
Hienopaperi	402,7	13,0	57,6
Kuluttajapakkauskartonki	161,0	187,0	18,6
Teollisuuspakkaukset	56,7	5,9	0,3
Puutuotteet	82,7	118,1	22,3
Muut	28,5	0,5	29,5
Jatkuvat toiminnot yhteensä	735,8	737,2	179,4
Tukkuritoiminta: Lopetetut toiminnot	39,2	-	-
Pohjois-Amerikka: Lopetetut toiminnot	-	163,4	-
Koko liiketoiminta	775,0	900,6	179,4

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet (yhteenvedo)

31.12.2008

Milj. euroa	Aineelliset hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno				
1.1.	18 047,9	423,5	1 423,9	19 895,3
Muuntoerot	-787,9	-5,7	-9,2	-802,8
Uudelleenryhmittely	-10,8	10,8	-	-
Yrityssostot	4,6	-	-	4,6
Lisäykset	642,3	16,1	-	658,4
Yritysmyyynnit	-1 230,2	-117,2	-277,7	-1 625,1
31.12.	16 665,9	327,5	1 137,0	18 130,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset				
1.1.	11 571,2	264,4	921,2	12 756,8
Muuntoerot	-492,9	-7,7	-4,7	-505,3
Yrityssostot	0,5	0,1	-	0,6
Yritysmyyynnit	-988,0	-38,7	-262,3	-1 289,0
Poistot: jatkuvat toiminnot	659,1	27,5	-	686,6
Arvonalentumiset: jatkuvat toiminnot	497,8	2,0	236,0	735,8
Poistot: lopetetut toiminnot	4,5	2,4	-	6,9
Arvonalentumiset: lopetetut toiminnot	-	-	39,2	39,2
31.12.	11 252,2	250,0	929,4	12 431,6
Tasearvo 31.12.2008	5 413,7	77,5	207,6	5 698,8
Tasearvo 31.12.2007	6 476,7	159,1	502,7	7 138,5
Tasearvo 31.12.2006	9 153,6	170,4	906,8	10 230,8

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Raken- nukset ja raken- nelmat	Yhteensä
Hankintameno						
1.1.	375,0	3 082,2	13 792,6	493,3	304,8	18 047,9
Muuntoerot	-19,7	-94,4	-616,2	-23,6	-34,0	-787,9
Uudelleenryhmittely	-0,2	48,1	153,4	5,6	-217,7	-10,8
Yrityssostot	0,1	0,6	3,2	0,2	0,5	4,6
Lisäykset	37,6	33,1	313,8	10,9	246,9	642,3
Yritysmyyynnit	-68,6	-360,2	-770,4	-30,8	-0,2	-1 230,2
31.12.	324,2	2 709,4	12 876,4	455,6	300,3	16 665,9
Kertyneet poistot						
1.1.	5,0	1 628,0	9 628,7	309,5	-	11 571,2
Muuntoerot	-	-56,4	-419,5	-17,0	-	-492,9
Yrityssostot	-	0,1	0,4	-	-	0,5
Yritysmyyynnit	-4,5	-224,9	-729,1	-29,5	-	-988,0
Poistot: jatkuvat toiminnot	-	98,6	535,5	25,0	-	659,1
Arvon alentumiset: jatkuvat toiminnot	9,2	47,1	402,1	25,9	13,5	497,8
Poistot: lopetetut toiminnot	-	2,0	2,5	-	-	4,5
Arvon alentumiset: lopetetut toiminnot	-	-	-	-	-	-
31.12.	9,7	1 494,5	9 420,6	313,9	13,5	11 252,2
Tasearvo 31.12.2008	314,5	1 214,9	3 455,8	141,7	286,8	5 413,7
Tasearvo 31.12.2007	370	1 454,2	4 163,9	183,8	304,8	6 476,7
Tasearvo 31.12.2006	403,5	1 747,6	6 595,1	210,3	197,1	9 153,6

Konsernin aineettomat hyödykkeet 31.12.2008 sisältävät tietojärjestelmien aktivoitujen kehityskustannusten poistamattomat osuudet, korot (korkoprosentti 5–11) ehdot täyttävien hyödykkeiden rakentamisesta ja rahoitusleasing-sopimukset.

Tasearvot

31.12.

Milj. euroa	Tietokoneohjelmistot			Aktivoituvat korot			Rahoitusleasing-sopimukset		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
1.1.	64,5	60,5	73,6	54,2	75,1	76,7	36,0	119,3	130,6
Muuntoerot	-0,3	-	-0,3	-1,6	-1,0	-0,1	-1,5	-6,4	-6,8
Yrityssostot ja -myynnit	-0,1	-3,0	1,0	-0,3	-11,0	7,9	-17,7	-47,4	-
Aktivoitu vuoden aikana	13,7	29,3	12,7	1,7	0,8	-	10,1	1,9	8,8
Poistot	-23,2	-22,3	-26,5	-3,3	-9,7	-9,4	-17,4	-31,4	-13,3
31.12.	54,6	64,5	60,5	50,7	54,2	75,1	9,5	36,0	119,3

Tietokoneohjelmistot sisältävät omien ohjelmistojen aktivointeja 10,3 (17,2 milj.) euron arvosta tilikauden lopussa. Lisäykset vuoden aikana olivat 1,0 (14,1 milj.) euroa ja poistot olivat 6,8 (8,6 milj.) euroa.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden lisäykset

Konsernin yritysostoihin vuonna 2008 liittyvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankinta-arvo oli 4,0 (10,7) milj. euroa. Liikearvoa ei ollut.

Suurin vuoden 2007 investoinneista oli Kiinaan rakennettu uusi aikakauslehtipaperitehdas, joka valmistui kaupalliseen tuotantoon vuoden 2007 lopulla, aloitti kaupallisen tuotannon vuonna 2008 ja vihittiin virallisesti käyttöön 28.1.2008. Huhtikuussa 2006 Stora Enso allekirjoitti Shandong Huatai Paperin kanssa sopimuksen painopaperiyhtiön perustamisesta Kiinaan. Konsernin omistusosuus yhteisyrityksestä on 60 %. Shandongin provinssiin rakennetun koneen vuotuinen kapasiteetti on 200 000 tonnia superkalanteroitua

paperia, ja rakentamisen kokonaiskustannukset olivat 90,4 milj. euroa.

Vuonna 2006 tehtiin yksi merkittävä yrityskauppa Brasiliassa, jonka seurauksena konsernin yritysostot olivat yhteensä 329,8 milj. euroa. Liiketoiminnan aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankinta-arvo oli 222,0 milj. euroa. Liikearvoa ei ollut.

Tilikauden investoinnit olivat Stora Enso Oyj:ssä ja sen tytäryrityksissä vuonna 2008 yhteensä 658,3 (770,2) milj. euroa. Tästä 656,1 (733,6) milj. euroa liittyi jatkuviin toimintoihin. Vaikka uusia merkittäviä projekteja ei ole aloitettu vuosina 2007 ja 2008, suurimmat vuoden asiat selostetaan toimintakertomuksessa.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden vähennykset

Milj. euroa

Hankintameno	
Kertyneet poistot	
Vähennysten nettokirjanpitoarvot	
Myyntivoitot	
Tuotot aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutuksista	
Jaottelu	
Rahamääräiset myynnit	
Laskennalliset myyntivoitot: Reisholzin tehdasalueen myynti	
Konserniyritysten myynnit	
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden vähennykset yhteensä	

31.12. päättyvä tilikausi

	2008	2007	2006
Hankintameno	1 625,1	4 925,3	1 253,4
Kertyneet poistot	1 289,0	3 176,5	1 061,6
Vähennysten nettokirjanpitoarvot	336,1	1 748,8	191,8
Myyntivoitot	9,0	35,6	200,5
Tuotot aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutuksista	345,1	1 784,4	392,3
Jaottelu			
Rahamääräiset myynnit	52,0	83,5	30,0
Laskennalliset myyntivoitot: Reisholzin tehdasalueen myynti	9,8	-	-
Konserniyritysten myynnit	283,3	1 700,9	362,3
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden vähennykset yhteensä	345,1	1 784,4	392,3

Konserniyritysten myynti vuonna 2008 aiheutti 283,3 milj. euron aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden vähennykset. Ensisijaiset vähennykset liittyivät seuraaviin:

- Konsernin Papyrus-tukkuritoiminnan myynti. Tukkuritoiminta katsotaan lopetettavaksi toiminnoksi, koska se käsitti koko tukkuritoimintasegmentin, jonka aineelliset ja aineettomat hyödykkeet olivat yhteensä 253,8 milj. euroa.
- Konsernin Helsingin pääkonttorin omistavan yhtiön myynti. Rakennuksen arvosta kirjattiin 25,4 milj. euron kauppahinta vähennettynä kuluilla.

Muut myynnit olivat arvoltaan 61,8 milj. euroa ja käsittivät pääosin seuraavat:

- Berghuizerin hienopaperitehtaan maa-alueen sekä sen voimalaitoksen ja laitteiden myynti, josta kirjattu 23,5 milj. euron myyntivoitto saatiin kokonaisuudessaan vuoden loppuun mennessä.
- Reisholzin aikakauslehtipaperitehtaan maa-alueen myynti, josta aiheutui 20,5 milj. euron myyntivoitto. Tästä 9,8 milj. euroa tosin maksetaan vasta tehdasalueen raivaus- ja puhdistustöiden valmistuttua 30.6.2009.
- Muun omaisuuden myynnistä, joka koostui pääasiassa normaaliin liiketoimintaan liittyvistä vähäisistä myynneistä, kirjattiin 17,8 milj. euron myyntivoitto. Tästä 0,8 milj. euroa koski arvoltaan vähäisestä yritysmyynnistä kirjattua realisoitunutta liikearvoa.

Konserniyritysten myynti vuonna 2007 aiheutti 1 700,9 milj. euron aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden vähennykset. Ensisijaiset vähennykset liittyivät seuraaviin:

- Stora Enson Pohjois-Amerikan toimintojen myynti, jonka aineellisten ja aineettomien myyntiarvo oli 1 631,5 milj. euroa myynnistä kirjattun 158,9 milj. euron arvonalennuksen jälkeen.
- 80 % myynti Arapotin puuviljelmätoiminnoista Brasiliassa. Toiminnot ostettiin vuonna 2006 paperikoneen mukana, mutta aikomuksena oli myydä metsätoiminnot edelleen. Myytyjen käyttöomaisuushyödykkeiden arvo oli 36,9 miljoonaa euroa.

Muista myynneistä suurimmat olivat tukkuritoiminnan varastojen myynti Ruotsissa ja Tanskassa, joista kirjattiin 24,4 milj. euron realisoitunut myyntivoitto, ja muiden, pääasiassa Lontoossa sijaitsevien kiinteistöjen myynti, josta kirjattiin 5,9 milj. euron myyntivoitto. Muualla kuin Pohjois- ja Etelä-Amerikassa myytyjen konserniyritysten myynnistä aiheutui realisoitunutta liikearvoa vastaava 5,0 milj. euron myyntivoitto.

- Vuonna 2006 ensisijaiset vähennykset liittyivät seuraaviin:
- Hienopaperisegmentin Celbin sellutehtaan ja puuviljelmän myynti Portugalissa sekä Grycksbon tehtaan myynti Ruotsissa
 - Painopaperisegmentin Wolfscheckin tehtaan liiketoiminnan myynti Saksassa
 - Pakkauskartonkisegmentin Pankakosken tehtaan myynti.

Myytyjen yhtiöiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvo oli yhteensä 172,4 milj. euroa, ja vaikka Grycksbon ja Pankakosken tehtaot myytiin tappiolla ja käyttöomaisuudelle oli tämän vuoksi kirjattava myyntiä ennakoiwa 65,5 milj. euron arvonalentuminen, Celbin sellutehtaan myynnistä aiheutui realisoitunutta liikearvoa vastaawa 189,8 milj. euron myyntivoitto

Liite 14 Biologiset hyödykkeet

Suurin osa konsernin biologisista hyödykkeistä kuuluu osakkuus-yrityksille Brasiliassa, Suomessa ja Ruotsissa. Näin ollen konsernin tilinpäätökseen kohdistuu biologisista hyödykkeistä vain konsernin omistusosuutta vastaawa määrä. Konsernin epäsuora osuus

osakkuusyrityksille kuuluvasta metsäomaisuudesta on kasvavan puuston osalta noin 1 631 (1 792) milj. euroa. Konsernin taseeseen suoraan kirjattu summa tytäryhtiöistä on 133,6 (88,7) milj. euroa (ks. alla).

Biologiset hyödykkeet

31.12.			
Milj. euroa	2008	2007	2006
Arvo 1.1	88,7	111,5	76,8
Muuntoerot	4,8	3,6	-3,0
Lisäykset	58,3	50,2	24,3
Yrityssostot	-	-	61,1
Yritysmyynnit	-	-84,1	-45,5
Käyvän arvon muutokset (kasvu- ja hintavaikutukset)	-8,8	26,2	4,5
Vähennys johtuen puuston korjuusta (metsätaloudellinen prosessi)	-9,4	-18,7	-6,7
Biologiset hyödykkeet yhteensä 31.12.	133,6	88,7	111,5

Stora Enson biologisten hyödykkeiden käypä arvo 31.12.2008 oli 133,6 (88,7) milj. euroa. Biologiset hyödykkeet sijaitsivat Kiinassa (75 %), Brasiliassa (15 %) ja Uruguayssa (10 %). Konsernissa on tämän lisäksi neljä osakkuusyritystä, joissa metsäomaisuuden arvonmuutokset on huomioitu tulosta laskettaessa:

- Bergvik Skog AB ("Bergvik Skog"): 43,3 % omistus ruotsalaisessa osakkuusyrityksessä, jonka metsäomaisuuden käypä arvo oli 2 681,7 (3 047,2) milj. euroa. Metsämaiden arvot, 120,1 (93,2) milj. euroa, eivät sisälly metsäomaisuuden arvoon. Metsämaiden arvot perustuvat alkuperäiseen hankinta-arvoon ja niiden kirjanpitoarvo on siten vähäinen.
- Tornator Oy ("Tornator"): 41 % omistus osakkuusyrityksestä, joka otti haltuunsa Stora Enson Suomen metsäomaisuuden vuonna 2002. Tornatorin metsäomaisuuden käypä arvo oli 855,7 (832,4) milj. euroa. Lisäksi 57,5 (57,5) milj. euroa liittyi metsämaiden arvoon perustuen alkuperäiseen hankintahintaan.

- Veracel Celulose S.A ("Veracel"): 50 % omistus brasilialaisesta osakkuusyrityksestä, joka omistaa metsäomaisuutta arvoltaan 221,5 (238,2) milj. euroa. Näiden istutettujen metsien kasvuaika on vain 7 vuotta. Veracel omistaa myös 235 000 hehtaaria metsämaata, jonka kirjanpitoarvo on 102,2 (104,4) milj. euroa.
- Arauco: 20 % omistus myydystä eteläbrasilialaisesta yrityksestä, jonka omistamien biologisten hyödykkeiden (metsäomaisuus) tasearvo on 46,8 (66,0) milj. euroa sekä metsämaiden arvo 26,3 (32,8) milj. euroa.

Vuonna 2008 Stora Enson osuus kolmen tärkeimmän metsäosakkuusyrityksen tuloksesta oli yhteensä 42,2 (333,4) milj. euroa, joista noin -2,8 (287,8) milj. euroa liittyi metsien arvostusten muutoksiin. Tämä käy ilmi seuraavasta taulukosta.

Milj. euroa	31.12.2008 päättyvä tilikausi				31.12.2007 päättyvä tilikausi			
	Hinta	Kasvu	Hakkuut	Yhteensä	Hinta	Kasvu	Hakkuut	Yhteensä
Bergvik Skog	-18,0	93,5	-75,5	0,0	71,1	186,5	-78,9	178,7
Tornator	-8,2	27,5	-26,7	-7,4	65,6	27,5	-23,4	69,7
Veracel	2,2	24,2	-21,8	4,6	37,7	15,0	-13,3	39,4
	-24,0	145,2	-124,0	-2,8	174,4	229,0	-115,6	287,8

Pohjoismaissa sahatavaran heikentynyt markkinatilanne vuonna 2008 vaikutti tukkipuun hintoihin ja vaikutti epäsuotuisasti IAS 41 -standardin mukaisiin hintakehityslaskelmiin verrattuna edellisvuoden merkittäviin voittoihin.

Vuonna 2007 Ruotsissa raportoidulla metsän kasvulla oli suuri vaikutus konsernin tulokseen. Vuonna 2007 tehtiin laajoja tutki-

muksia, joiden tärkein lopputulos oli, että puunkorjuun mahdollisuuksia oli aliarvioitu useiden vuosien ajan.

Suomessa kotimaisen puun heikko saanti vaikutti merkittävästi hintoihin vuonna 2007 ja johti siten merkittäviin metsäomaisuuden arvostusvoittoihin. Vastaavasti kuitupuun hinnannousu näkyi Veracelin arvostuksissa Brasiliassa.

Liite 15 Osakkuus- ja yhteisyritykset

Konsernin osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään osana Muut-segmentin liikevoittoa, mikä kuvastaa näiden investointien, erityisesti metsäyhtiöiden, operatiivista luonnetta. Aiemmin tulos esitettiin kunkin segmentin liikevoitossa. Segmenttitulokuiden vertailulukuja on oikaistu vastaavasti. Osakkuusyritysten taseisiin ja niiden omistuksiin ei liity konserniliikearvoa. Osakkuusyritykset kirjataan sen mukaan, mikä niiden pääomaosuusarvo on Stora Ensolle. Arvot voivat siten joskus poiketa yritysten esittämistä arvoista.

31.12.2008 Stora Enso osti 1 % lisäosuuden Myllykoski Oyj:n kanssa yhteisomistuksessa olevan suomalaisen osakkuusyrityksensä Sunila Oy:n sellutehtaan osakkeista 0,5 milj. eurolla ja kasvatti omistuksensa 51 %:iin. Myllykoski Oyj:n pääomistajien kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Stora Enso ei kuitenkaan käytä osakkuusyrityksessä määräysvaltaa, ja yksikkö esitetään tilinpäätöksessä edelleen osakkuusyrityksenä. Tehtaan tärkein tuote on kemiallinen sellu, jonka markkinanäkymät ovat heikentyneet merkittävästi. Tehtaan käyttöomaisuudelle tehtiin siten konsernin arvonalentumistestaus. Arvioitujen negatiivisten rahavirtojen tuloksena Sunilan käyttöomaisuudelle tehtiin konsernin näkökulmasta arvonalennus, josta kirjattiin 49,9 milj. euron kulu.

Osana Suomen toimintojen uudelleenjärjestelyä vuonna 2008 Stora Enso ja ABB Oy (ABB) allekirjoittivat syyskuussa sopimuksen yhteisyrityksestä, joka toimittaa kunnossapitopalveluja Stora Enson tehtaille 1.1.2009 alkaen. Sopimuksen seurauksena Stora Enso myi ABB:lle pääoma-arvosta 24 % lisäosuuden kunnossapitoyhtiö Fortek Oy:n osakkeista, jolloin ABB:n osuus nousi 49 %:iin. Koska osakassopimuksen mukaan ABB:n osuuden osakkeiden äänimäärästä tulee olla 51 %, hallinnollinen johto siirtyi ABB:lle. Stora Enso

puolestaan esittää oman osuutensa osakkuusyrityksenä. Omistuksen nykyarvo on 6,9 milj. euroa.

Stora Enso on perustanut Neste Oil Oyj:n kanssa yhteisomistuksessa olevan NSE Biofuels Oy Ltd -yhtiön. Hankkeen tarkoituksena on biopolttoaineiden käytön kehittäminen Varkauden tehtaalla. Jos projekti onnistuu, tarkoituksena on rakentaa täysimittainen kaupallinen voimalaitos jollekin Stora Enson tehtaista. Projektin kustannusten arvioidaan olevan 30 milj. euroa, josta puolet kohdistuu Stora Ensolle. Projektin arvioidaan valmistuvan vuonna 2009. Tilikauden lopussa uuden osakkuusyrityksen pääoma-arvo oli 1,1 milj. euroa. Lainarahoitusta oli jäljellä 9,9 milj. euroa.

Konsernin suurin osakkuusyritys on Etelä-Amerikassa, jonne Stora Enso ja brasilialainen yhteistyökumppani Aracruz Celulose S.A. ovat perustaneet yhteisomistuksessa olevaa Veracel-osakkuusyritystä varten 235 000 hehtaarin suuruisen eukalyptuspuuviljelmän ja rakentaneet sellutehtaan, jonka vuotuinen kapasiteetti on 1 100 000 tonnia. Kummankin yhtiön osuus hankkeesta ja tehtaan tuotannosta on 50 %. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset Veraceliin olivat 51,0 (91,3) milj. euroa, mikä vastaa lähes kokonaan Stora Enson osuuskien ostoa osakkuusyrityksistä viime vuosina. Stora Enson osuus tuloksesta ennen veroja oli 15,0 (44,9) milj. euroa sisältäen metsäomaisuuden 4,6 (39,4) milj. euron arvostusvoitot, ja tasearvo vuoden lopussa oli 434,2 (482,2) milj. euroa.

Vuonna 2004 Stora Enson Ruotsin metsäomaisuutta hallinnoivasta Bergvik Skogista 56,7 % myytiin institutionaalisille sijoittajille. Stora Enso jäi yritykseen vähemmistöomistajaksi 43,3 % omistuksella. Omistuksen nykyarvo on 360,3 (382,6) milj. euroa. Vuonna 2008

konsernin osuus Bergvik Skogin tuloksesta ennen veroja oli 23,4 milj. euroa ja voitto verojen jälkeen oli 15,5 milj. euroa. Tämä selittyy pääasiassa laskennallisista verovelosta aiheutuvalla 22,2 milj. euron voitolla veroprosentin laskettua Ruotsissa 28 %:sta 26,3 %:iin. Omistuksen yleinen arvo pieneni kuitenkin 22,3 milj. eurolla, koska epäsuotuisten valuuttakurssimuutosten vaikutus oli 66,1 milj. euroa.

Stora Enson metsäomistukset Suomessa myytiin osakkuusyritys Tornatorille vuonna 2002. Konsernin jäljelle jääneen 41 %:n osuuden nykyarvo on 137,0 (147,1) milj. euroa. Vuonna 2008 konsernin osuus tuloksesta oli vain 3,8 milj. euroa, mutta kuten muissakin vastaavissa osakkuusyrityksissä, vuonna 2007 tehdyt metsäomaisuuden arvotukset lisäsivät merkittävästi konsernin osuutta näiden osakkuusyritysten tuloksista. Vuonna 2007 osuus oli 84,9 milj. euroa, josta 69,7 milj. euroa liittyi IAS 41 -standardin mukaisiin metsäomaisuuden arvostuksiin. Tiedot konsernin osuudesta osakkuusyritysten yhdistellyistä taseista ovat viereisessä taulukossa.

Osakkuusyritysten tasearvot

31.12. päättyvä tilikausi			
Milj. euroa	2008	2007	2006
Alkuperäinen hankintameno			
1.1.	767,7	635,8	614,4
Muuntoerot	-26,2	-10,2	2,9
Lisäykset	53,9	91,6	19,4
Osakkuusyritykset hankinnoista ja myynneistä	-1,2	24,7	-
Osakkuusyritysten myynnistä saadut suoritukset	-0,1	-0,4	-0,3
Tuloslaskelman vaikutus/myynnit	-	-	-0,6
Siirto tytäryrityksiin ja myyntioikaisu	6,9	26,2	-
Hankintameno 31.12.	801,0	767,7	635,8
Osuus osakkuusyritysten omasta pääomasta			
1.1.	386,8	169,4	105,5
Muuntoerot	-142,1	25,4	-5,9
Osuus osakkuusyritystuloksista ennen veroja*	7,6	342,7	87,3
Saadut osingot	-13,5	-31,8	-5,6
Tuloverot	12,2	-97,8	-23
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot (ks. liite 28)	-9,5	5,1	11,1
Siirto tytäryrityksiin	-	-26,2	-
Osuus osakkuusyritysten omasta pääomasta 31.12.	241,5	386,8	169,4
Osakkuusyritysten tasearvo 31.12.	1 042,5	1 154,5	805,2

* Sisältää lopetettujen toimintojen tuloksen.

Merkittävimmät osakkuusyritykset

				31.12.		
				Milj. euroa		
Yritys	Kotimaa	2008	2008	2007	2006	
Veracel Celulose S.A.: sellutehdas ja puuviljelmät	Brasilia	50,0	434,2	482,2	329,0	
Bergvik Skog AB: metsä	Ruotsi	43,3	360,3	382,6	247,6	
Tornator Oy: metsä	Suomi	41,0	137,0	147,1	105,1	
Sunila Oy: sellutehdas	Suomi	51,0	0,0	44,2	46,7	
Thiele Kaolin Company Inc: kaoliinin tuotanto	Yhdysvallat	38,2	49,8	41,4	45,0	
Arauco Florestal Arapoti S.A.: puuviljelmät	Brasilia	20,0	21,9	25,7	-	
Steveco Oy: ahtaus ja huolintayhtiö	Suomi	34,3	8,7	8,3	7,8	
Efora Oy, ulkoistettu kunnossapito	Suomi	51,0	6,9	2,7	4,4	
			1 018,8	1 134,2	785,6	
Muut			23,7	20,3	19,6	
Osakkuusyritysten tasearvo 31.12.			1 042,5	1 154,5	805,2	

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Saamiset osakkuusyrittysiltä			
Pitkäaikaiset lainasaamiset	110,6	112,1	133,2
Myyntisaamiset	42,6	42,2	17,3
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	4,8	4,0	3,7
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	0,6	0,8	0,7
Velat osakkuusyrittysille			
Ostovelat	35,1	25,4	29,8
Siirtovelat	14,4	13,3	7,4

Liiketapahtumat osakkuusyrittysten kanssa

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Myynti osakkuusyrittysille	133,6	183,4	177,6
Korkotuotot osakkuusyrittyslainasaamisista	9,5	9,0	10,9
Ostot osakkuusyrittysiltä	358,5	343,2	307,1

Konserni harjoittaa osakkuusyrittysten kanssa liiketoimintaa muun muassa myymällä puuta sekä ostamalla puuta, energiaa ja sellu-tuotteita. Kaikki sopimukset Euroopassa neuvotellaan markkinaeh-toisesti ja liiketoimet suoritetaan tavalla, jonka konserni uskoo olevan teollisuudenalalle tavanomaista eikä epäedullisempaa kuin toimitta-essa muiden, konserniin kuulumattomien yritysten kanssa.

Lainat osakkuusyrittysille olivat yhteensä 115,4 (116,1) milj. euroa, josta 75,3 (85,5) milj. euroa koski Bergvik Skogia 26,3 (26,3) milj. euroa Tornatoria ja lisäksi 9,9 milj. euroa uutta osakkuusyrittystä NSE Biofuels Oy Ltd:ia. Korkotuotot osakkuusyrittysten lainoista olivat yhteensä 9,2 (9,0) milj. euroa, josta 6,7 (7,0) milj. euroa koski Bergvik Skogia ja 1,8 (1,8) milj. euroa Tornatoria.

Konsernin osuus osakkuusyrittysten tuloslaskelmista

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Liikevaihto	620,6	577,4	545,8
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-531,2	-459,9	-406,8
Osuus operatiivisesta tuloksesta	89,4	117,5	139,0
IAS 41 -arvostus (liite 14)	0,4	287,8	20,2
Liikevoitto	89,8	405,3	159,2
Nettorahoituserät	-82,2	-62,6	-71,9
Nettotulos ennen veroja konsernin tuloslaskelmassa*	7,6	342,7	87,3
Osuus osakkuusyrittysten veroista konsernin tuloslaskelmassa	12,2	-97,8	-23,0
Tilikauden voitto	19,8	244,9	64,3

* Sisältää lopetettujen toimintojen tuloksen.

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet yhteensä	620,5	770,2	736,4
Biologiset hyödykkeet	1 631,1	1 791,8	1 543,8
Korottomat saamiset			
Pitkäaikaiset	36,4	41,9	59,5
Lyhytaikaiset	116,0	104,5	89,7
Vaihto-omaisuus	60,5	54,8	57,2
Rahavarat	45,6	40,7	43,2
Varat yhteensä	2 510,1	2 803,9	2 529,8
Velat			
Koroton vieras pääoma:			
Pitkäaikaiset	37,4	44,7	33,1
Lyhytaikaiset	117,5	104,0	116,8
Velat:			
Pitkäaikaiset	855,0	974,2	942,8
Lyhytaikaiset	83,7	88,3	260,0
Verovelat	374,0	438,2	371,9
Velat yhteensä	1 467,6	1 649,4	1 724,6
Oma pääoma konsernin taseessa, netto	1 042,5	1 154,5	805,2
Jaottelu			
Oma pääoma ja varaukset	1 053,1	1 155,6	811,4
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot (ks. liite 28)	-10,6	-1,1	-6,2
Osakkuusyritysten pääomaosuusarvo	1 042,5	1 154,5	805,2

Konserni ryhmittelee rahoitusvaransa kolmeen ryhmään: kaupan-
käyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti
pidettäviin sijoituksiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Tilinpää-
töshetkellä konsernilla oli ainoastaan myytävissä olevia rahoitusva-

roja. Kaikki myytävissä olevat rahoitusvarat on luokiteltu pitkäaikai-
siksi varoiksi, ellei niitä aiota myydä seuraavan 12 kuukauden
kuluessa.

Yhteenvedo myytävissä olevista rahoitusvaroista

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi		
	2008	2007	2006
Hankintameno 1.1.			
Korolliset osakkeet	145,9	25,6	55,5
Muut – osuudet muissa yrityksissä	372,3	122,8	124,2
Myytävissä olevat rahoitusvarat	518,2	148,4	179,7
Suoraan omaan pääomaan kirjatut tulot avaavassa taseessa	904,4	687,1	435,5
Myytävissä olevat rahoitusvarat 1.1.	1 422,6	835,5	615,2
Muuntoerot	17,6	-10,1	0,2
Papyruksen/SENAn myynti	50,4	376,9	-
Velkakirjojen (PIK) korot	19,7	-	-
Lisäykset	8,8	14,3	5,2
Suoraan omaan pääomaan kirjattavina tuloina kirjattavien			
käypien arvojen muutokset	-396,1	217,7	251,2
Myyntistä saadut suoritukset	-15,6	-15,9	-209,1
Myyntivoitto ja -tappio tuloslaskelmassa	1,8	4,2	172,8
Tasearvo 31.12.	1 109,2	1 422,6	835,5

Noteerattujen arvopapereiden realisoitumattomat voitot ja tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi		
	2008	2007	2006
Realisoitumattomat voitot	661,5	905,3	687,1
Realisoitumattomat tappiot	-155,1	-0,9	-
Realisoitumattomat nettovoitot			
(Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot)	506,4	904,4	687,1
Hankintameno	602,8	518,2	148,4
Markkina-arvo	1 109,2	1 422,6	835,5
Realisoitumattomat nettovoitot (Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot)	506,4	904,4	687,1
Laskennalliset verovelat	4,2	-5,3	-4,2
Realisoitumattomat voitot (Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot)	510,6	899,1	682,9
Muutos realisoitumattomissa voitoissa	-388,5	216,2	288,2

Omistusten markkina-arvo ei ole alittanut kirjanpitoarvoa yli 12 kuukauden ajan ja yhtiö on päättänyt, että arvonalentumista ei tarvitse huomioida vuonna 2008.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden käyvät arvot perustuvat tilinpää-
töspäivän pörssinoteerauksiin. Muiden osakkeiden käyvät arvot
perustuvat erilaisten menetelmien ja oletusten käyttöön tilinpäätös-
päivän markkinatilanteen mukaan, käyttäen apuna esimerkiksi
samantyyppisten sijoitusten hintakehitystä tai välittäjien arvioita.
Myös muiden menetelmien, kuten osakehinnoittelumallien ja arvioi-
tujen diskontattujen tulevien kassavirtojen avulla laskettuja käypiä
arvoja voidaan käyttää.

Stora Ensolla oli vuoden lopussa kaksi merkittävää "payment in kind"
(PIK) -lainaa, joiden käypä arvo oli 131,4 milj. euroa, kun alkupe-
räisen hankintamenon arvostukset olivat 192,3 milj. euroa. 60,9 milj.
euron erotus on esitetty suoraan omaan pääomaan kirjatuihin netto-
tuloihin. Näiden PIK-lainojen arvostus edellyttää johdon harkintaa.
NewPage-velan tapauksessa markkinoilla käydään tosin kauppaa
vastaavanlaisilla arvopapereilla, joten arvostus voidaan yhdistää
toteutuneisiin kauppoihin. Tällaisia arvopapereita arvostettaessa on

kuitenkin ensin määritettävä sopiva diskonttokorko, joka heijastaa vastaavanlaisten instrumenttien markkinahinnoittelua kulloisessakin markkinatilanteessa. Yleisiä arvostusperiaatteita ovat muun muassa seuraavat:

- Väärähoituksen LBO-markkinoilla voimassa oleva hinnoittelu verrattuna vastaavanlaisiin vipuvaikutustasoihin; toimii perustana arvioitaessa odotettavissa olevia tuotteita.
- Tarjottava arvopaperi sekä se, mikä lainan asema on pääomarakenteessa verrattuna perinteiseen väärähoitukseen.
- Arvio tällaisen hinnoittelun uusimmista vastaavanlaisista esimerkeistä Pohjoismaiden ja Yhdysvaltojen velkamarkkinoilla.
- Käytettävän preemion määrittäminen verrattuna markkinoiden väärähoitustasoihin niin, että se heijastaa lainoja myöntävien yhtiöiden pääomarakennetta.
- Julkisen kaupankäynnin kohteena olevan LBO-lainan tai, jos vastaavanlaisista julkisen kaupankäynnin kohteena olevista instrumenteista ei ole viimeaikaisia esimerkkejä, lähimpien käytettävissä olevien vastaavanlaisten instrumenttien arviointi, joskin on otettava huomioon, että nykyisissä hinnoittelutasoissa näkyy nykyisen luottokriisin kielteinen tulkinta, joka heijastuu ikävästi kaupankäynnin kohteina oleviin instrumentteihin liittyviin riskeihin.

Stora Enso sai 30.4.2008 päätökseen Papyrus-tukkuriliiketoimintansa myynnin yksityiselle sijoitusyhtiölle Altor Fund II:lle. Osa kauppahinnasta käsitti Altorin tytäryhtiön Papyrus Holding AB:n myöntämän nimellisarvoltaan 57,3 milj. euron PIK-lainan, jonka käyväksi arvoksi vastaanottopäivänä arvostettiin 50,4 milj. euroa. PIK-laina on maksunsaantijärjestyksessä toissijainen ostajan vanhempaan velkaan nähden, mutta etusijalla osakkeenomistajiin nähden. Se erääntyy viimeistään yhdeksän vuoden ja yhden viikon kuluttua sopimuksen allekirjoittamisesta eli 7.5.2017. Korkoprosentti on 9 ensimmäisten kolmen vuoden ajan ja myöhemmin korkeampi, ja se lisätään lainapääomaan takautuvasti. Lainapääoma oli siten 31.12.2008 kasvanut 60,7 milj. euroon. PIK-laina on maksettava takaisin, jos Altor myy yli 50 % Papyruksen osakkeista tai 40 % omaisuudesta tai jos järjestetään listautumisasi. Lainan nimellisarvo tilikauden lopussa oli 60,9 milj. euroa, hankintameno 53,5 milj. euroa ja käypä arvo 38,9 milj. euroa.

Stora Enso vei joulukuussa 2007 päätökseen Pohjois-Amerikan toimintojensa myynnin NewPagelle. Osa kauppahinnasta käsitti lainan ja 19,9 % uuden yhtiön, NewPagen, osakkeista. 200 milj. Yhdysvaltain dollarin suuruinen PIK-laina arvostettiin 171,0 milj. dollarin arvoiseksi NewPagen liikkeeseen laskemien vastaavanlaisten markkinahintaisten arvopaperien perusteella. Osakeomistuksen arvo, 370 milj. dollaria, laskettiin käyvän arvon perusteella. PIK-laina erääntyy 21.12.2015 tai aikaisemmin, jos järjestetään listautumisasi. Korko on LIBOR plus 7 %. Osakeomistuksesta ei ole saatu osinkoa, mutta lainalle kertynyt 16,3 (22,1) milj. euron korko on lisätty lainapääomaan, jonka suuruus on tällä hetkellä 222,1 milj. Yhdysvaltain dollaria. Tilinpäätöspäivän vaikean taloustilanteen vuoksi lainan käyväksi arvoksi on arvostettu 58 % nimellisarvosta. Osakeomistuksen arvo on laskenut 34 % ja on nyt 244 milj. Yhdysvaltain dollaria. Osakkeiden arvon määrittämisessä käytettiin diskontattujen kassavirtojen mallia, joka perustui arvioituihin kassavirtoihin ja johon sovellettiin 7,4 % diskonttauskorkoa. 1 % muutoksella

diskonttauskorossa ja 5 prosentin muutoksella liikevoitossa ennen poistoja olisi 90 milj. Yhdysvaltain dollarin ja 65 milj. Yhdysvaltain dollarin vastaava vaikutus. PIK-laina ja osakkeet esitetään dollari-määräisinä myytävissä olevina rahoitusvaroina Stora Enson taseessa. Niiden tasearvot ovat 92,5 (115,9) milj. euroa ja 175,4 (251,3) milj. euroa.

Stora Ensolla on 15,0 % (15,6 %) osuus PVO:n osakkeista. PVO on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan konserni, joka tuottaa sähköä ja lämpöä osakkeenomistajilleen Suomessa. PVO-ryhmän kullakin tytäryhtiöllä on oma osakelajinsa, ja osakkeet oikeuttavat omistusta vastaavaan määrään tuotetusta energiasta. Osakkeenomistajat maksavat sähköstä tuotantokustannusten perusteella hinnat, jotka ovat yleensä markkinahintoja alhaisemmat. Omistusosuus arvostetaan neljännesvuosittain käypään arvoon käyttäen diskontatun kassavirran menetelmällä, osakehinnoittelumallilla ja aiempien transaktioiden kertoimella laskettujen tulosten keskiarvoa.

Malliin sisältyvät sähkön hinnat määräytyvät Euroopan suurimman ja likvideimmän fyysisten energiasopimusten ja rahoitusenergiasopimusten markkinapaikan Nordpoolin hintojen mukaan. Mallissa käytetään ensimmäisten viiden vuoden aikana johdannaisten tulevia hintoja. Sen jälkeen huomioon otetaan Euroopan keskuspankin arvion mukainen inflaatiokerroin. Energiayksiköiden kustannusrakenne määritetään aiempien tilinpäätösten perusteella, ja sitä korjataan inflaatiokertoimella tulevina vuosina. Diskontattujen kassavirtojen laskennassa käytetty 6,53 %:n diskonttokorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Kaupankäynti- ja transaktiokertoimet saadaan eurooppalaisista yhtiöistä, joiden tuotantorakenne vastaa PVO:ta.

Energian hinnannousu kolmena edellisvuonna nosti merkittävästi noteeraamattomien osakkeiden arvoa, vaikka trendi osittain muuttui vuoden 2008 loppupuolella. Diskontattujen kassavirtojen laskennassa +/- 5 % muutos sähkön hinnassa merkitsisi +/- 80 milj. euron muutosta arvostuksessa, ja diskonttokoron +/- 1 % muutos merkitsisi +/- 85 milj. euron muutosta arvostuksessa. Vuonna 2008 arvostus oli 766,0 (994,0) milj. euroa 106,5 (108,5) milj. euron kirjanpitoarvoa vastaan. 659,5 (885,5) milj. euron uudelleenarvostus siirrettiin suoraan omaan pääomaan kirjattuihin nettotuloihin. 766 milj. euron kokonaisarvostuksesta 123 milj. euroa liittyy vesivoimaosakkeisiin ja 643 milj. euroa ydinvoimaan. Arvo oli huipussaan 1 387,0 milj. euroa kesäkuussa 2008, mutta laski vuoden loppuun mennessä 621,0 milj. eurolla. Arvon nousuun ei liity laskennallista verovelkaa, koska Suomen verolainsäädännön mukaan yli 10 %:n omistukset on vapautettu myyntivoiton verotuksesta.

Konserni myi vuonna 2006 suurimman osan noteerattuihin osakkeisiin liittyvistä omistuksistaan osana ohjelmaa, jonka mukaisesti konserni pyrki keskittämään pääomaresurssit ydinliiketoimintoihin. Kokonaiskauppahinta noteeratuista osakkeista oli yhteensä 207,9 milj. euroa ja niihin liittyvät myyntivoitot yhteensä 172,2 milj. euroa.

31.12.2008

Milj. euroa	Omistus %	Osakkeet kpl	Hankintameno	Markkina-arvo
Korolliset arvopaperit				
Alfred Berg, kasvurahastot	n/a	useita	5,2	5,2
Nordea Foresta (kasvu), Suomi	n/a	useita	8,9	8,7
Packages Ltd, Pakistan		4 047 744	2,3	3,7
Muut kasvurahastot	n/a	useita	8,8	5,9
Julkisesti noteeratut osakkeet yhteensä			25,2	23,5
Noteeraamattomat arvopaperit:				
NewPage-laina (payment-in-kind)		222,1 milj. USD	138,8	92,5
Papyrus-laina (payment-in-kind)		60,8 milj. euroa	53,5	38,9
Korolliset arvopaperit yhteensä			217,5	154,9
Muut osakkeet				
Pohjolan Voima Oy	15,0	5 382 438	106,5	766,0
NewPage Corporation	19,9	11 251 326	265,9	175,4
Muut	n/a	useita	12,9	12,9
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä 31.12.2008			602,8	1 109,2
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä 31.12.2007			518,2	1 422,6
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä 31.12.2006			148,4	835,5

506,4 (904,4) milj. euron ero myytävissä olevien rahoitusvarojen alkuperäisen hankintamenon ja tilinpäätöspäivän markkina-arvon välillä edustaa suoraan omaan pääomaan kirjattuja nettotuloja, jotka on esitetty liitteessä 28. Euromääräisten omistusten osuus myytävissä olevista rahoitusvaroista on 75,2 % (72,6 %).

Liite 17 Muut pitkäaikaiset sijoitukset

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Eläkevarat (liite 22)	3,0	5,8	15,7
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	13,2	16,8	45,4
Yhteensä	16,2	22,6	61,1

Liite 18 Vaihto-omaisuus

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Aineet ja tarvikkeet	496,9	474,8	424,1
Keskeneräiset tuotteet	87,5	90,7	72,0
Valmiit tuotteet	737,7	980,3	1 064,0
Varaosat ja tarvikkeet	274,5	298,8	369,8
Muu vaihto-omaisuus	9,7	10,5	5,0
Ennakkomaksut ja hakkuuoikeudet	181,3	226,1	135,7
Epäkuranttiusvaraus – varaosat	-68,2	-66,2	-28,1
Epäkuranttiusvaraus – valmiit tuotteet	-14,1	-16,4	-14,6
Nettorealisointiarvon varaus	-11,7	-6,0	-8,4
Yhteensä	1 693,6	1 992,6	2 019,5

Lyhytaikaiset korottomat saamiset

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Myyntisaamiset	1 312,0	1 683,2	1 765,6
Varaus epävarmoista saatavista	-20,5	-39,5	-42,3
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	111,3	150,7	163,3
Optio-ohjelmien suojausinstrumentit (TRS)	-	2,6	28,7
Muut saamiset	180,4	266,1	241,3
Yhteensä	1 583,2	2 063,1	2 156,6

Suurin osa saamisista on lyhytaikaista, joten niiden kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Yli vuoden päästä erääntyvät saamiset luokitellaan pitkäaikaisiksi.

Lyhytaikaiset korottomat saamiset valuutoittain

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
EUR	958,6	1 175,3	1 164,1
USD	168,1	243,8	325,9
SEK	209,2	255,6	263,8
GBP	69,7	119,6	121,3
Muut valuutat	177,6	268,8	281,5
Yhteensä	1 583,2	2 063,1	2 156,6

Suurin osa Yhdysvaltain dollarin ja Englannin punnan määräisistä korottomista saamisista kuuluu sellaisille konserniyrityksille, joiden toimivaluutta on euro tai Ruotsin kruunu. 31.12.2008 erääntyneitä myyntisaamisia oli 139,6 (219,5) milj. euroa, mutta näistä ei ollut

tehty varausta. Nämä saamiset liittyvät useisiin eri maihin ja asiakaisiin, joilla ei ole viimeaikaisia laiminlyöntejä. Seuraavassa myyntisaamiset on ryhmitelty ikäjakauman mukaan:

Myyntisaamisten ryhmittely ikäjakauman mukaan

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Alle 30 päivää sitten erääntyneet	103,9	180,9	172,6
31–60 päivää sitten erääntyneet	25,8	25,6	23,8
61–90 päivää sitten erääntyneet	7,9	6,3	7,8
91–180 päivää sitten erääntyneet	0,9	1,9	2,0
Yli 180 päivää sitten erääntyneet	1,1	4,8	6,7
Erääntyneet yhteensä	139,6	219,5	212,9
Erääntymättömät myyntisaamiset	1 151,9	1 424,2	1 510,4
Yhteensä	1 291,5	1 643,7	1 723,3

Luottotappiot olivat 11,1 (13,7) milj. euroa vähennettyinä 0,3 (1,0) milj. euron epävarmojen saatavien varauksen purkamisella. Lisätietoja asiakkaiden luottoriskien hallinnasta on liitteessä 26, Rahoitusriskien hallinta. Kaikki epävarmoihin saataviin liittyvät varaukset tehdään yksitellen. Niitä tarkistetaan säännöllisesti ottaen huomioon asiak-

kaiden taloudellisessa tilanteessa tapahtuvat muutokset. Jos konsernilla on syytä epäillä asiakkaan taloudellista tilannetta, vaaditaan ennakkomaksu tai pankin antama peruuttamaton remburssi. Vuoden lopussa erääntymistä odottavien remburssien yhteissumma oli 13,0 (19,5) milj. euroa.

31.12.2008 erääntyneisiin myyntisaamisiin liittyvät varaukset olivat yhteensä 20,5 (39,5) milj. euroa. Epävarmojen saatavien ryhmittely ikäjakauman mukaan on alla olevassa taulukossa.

Epävarmojen saatavien ryhmittely ikäjakauman mukaan

31.12.			
Milj. euroa	2008	2007	2006
Alle 3 kuukautta	2,3	3,9	9,5
4–6 kuukautta	1,3	4,8	5,8
Yli 6 kuukautta	16,9	30,8	27,0
Yhteensä	20,5	39,5	42,3

Korolliset saamiset

31.12.			
Milj. euroa	2008	2007	2006
Johdannaisinstrumentit (liite 28)	206,8	185,2	147,0
Lainat ssakkuusyrityksille	115,4	116,1	136,9
Muut lainasaamiset	59,2	53,0	50,8
	381,4	354,3	334,7
Lyhytaikaiset saamiset: erääntyvät 12 kuukauden kuluessa	251,1	227,8	185,5
Pitkäaikaiset saamiset: erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua	130,3	126,5	149,2
Yhteensä	381,4	354,3	334,7

Taseessa 31.12.2008 olevien lainasaamisten vuosikorko vaihteli välillä 3,9–10,3 % (3,0–10,0 %). Konsernin rahoitusvarojen luonteen vuoksi niiden tasearvo on lähellä niiden käypää arvoa. Poikkeuksena tästä on osakkuusyhtiölaina Bergvik Skogille, minkä käypä arvo

vuoden lopun valuuttakurssien mukaan laskettuna oli 89,7 (87,5) milj. euroa ja tasearvo 75,3 (85,5) milj. euroa. Korollisiin saamisiin sisältyy jaksotettua korkoa 35,9 (37,7) milj. euroa, josta 33,9 (24,0) milj. euroa liittyy koronvaihtosopimuksiin.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön vähimmäisosakepääoma on 850 milj. euroa ja enimmäisosakepääoma 3 400 milj. euroa, jonka rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Osakkeiden lukumäärä on vähintään 500 miljoonaa ja enintään 2 000 miljoonaa kappaletta. Vaikka osakkeilla on sama kirjanpidollinen vasta-arvo, A-osakkeet tuottavat omistajalleen yhden äänen kutakin osaketta kohti ja R-osakkeet tuottavat yhden äänen kutakin kymmentä osaketta kohti. Jokaisella osakkeenomistajalla on kuitenkin vähintään yksi ääni. A-osakkeita on enintään 500 miljoonaa ja R-osakkeita enintään 1 600 miljoonaa kappaletta. Osakkeita voi olla kuitenkin yhteensä enintään 2 000 miljoonaa kappaletta. A-osakkeita voidaan vaihtaa R-osakkeiksi koska tahansa osakkeenomistajan vaatimuksesta. Yhtiön kauppakisteriin merkitty ja täysin maksettu osakepääoma 31.12.2008 oli sama kuin edellisvuonna eli 1 342,2 milj. euroa.

Osakkeiden tämänhetkinen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,70 euroa osakkeelta, kuten edellisenäkin vuonna. Osakkeiden takaisinostoja ei tehty eikä osakkeita mitätöity vuosina 2007 ja 2008. Molempien

tilikausien lopussa Stora Enso Oyj:n omistuksessa oli omia osakkeita hankintamenoiltaan 10,2 milj. euroa koostuen 918 512:sta R-sarjan osakkeesta. Osakkeiden nimellisarvo oli 1,6 milj. euroa ja osuus osakepääomasta 0,1 % ja äänivallasta 0,04 %.

Vuoden 2008 lopussa hallituksen ja johtoryhmän jäsenet omistivat 5 590 (5 590) A- ja 181 232 (123 647) R-osaketta. Osakkeiden osuus yhtiön kokonaisäänimäärästä oli vähemmän kuin 0,1 %. Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten omistukset esitetään yksityiskohtaisesti liitteessä 8, Hallituksen ja johdon palkkiot. Konsernin optio-ohjelmat esitetään yksityiskohtaisesti liitteessä 23, Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät. Millään näistä ohjelmista ei ole kuitenkaan vaikutusta osakepääomaan.

Oma pääoma 31.12.2008 oli 5 594,0 (7 593,6) milj. euroa ja markkina-arvo NASDAQ OMX Helsingissä 4,4 (8,1) mrd. euroa. A-osakkeiden markkina-arvo oli 5,63 (10,19) euroa ja R-osakkeiden 5,52 (10,24) euroa.

Osakepääoman muutokset

	A-osakkeet	R-osakkeet	Yhteensä
1.1.2006	178 159 778	634 817 321	812 977 099
Osakepääoman alentaminen 21.3.	-38 600	-23 400 000	-23 438 600
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi	-18 061	18 061	-
31.12.2006	178 103 117	611 435 382	789 538 499
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.2.	-450	450	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 13.7.	-284 857	284 857	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 14.9.	-3 400	3 400	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.11.	-324 175	324 175	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 14.12.	-11 202	11 202	-
31.12.2007	177 479 033	612 059 466	789 538 499
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.2.	-17 975	17 975	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.4.	-10 506	10 506	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.5.	-145 741	145 741	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 13.6.	-149 922	149 922	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.9.	-2 358	2 358	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 14.11.	-50	50	-
31.12.2008	177 152 481	612 386 018	789 538 499
Äänimäärä 31.12.2008	177 152 481	61 238 601	238 391 082
Osakepääoma 31.12.2008, milj. euroa	301,2	1 041,0	1 342,2
Osakepääoma 31.12.2007, milj. euroa	301,7	1 040,5	1 342,2
Osakepääoma 31.12.2006, milj. euroa	302,8	1 039,4	1 342,2

Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,70 euroa.

31.1.2008 merkityt osakkeet edustavat kokonaismäärältään osakkeita, jotka oikeuttavat äänestämään tulevassa varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Vähemmistöosuuksien lunastukset olivat vuonna 2008 kauppahinnaltaan 1,8 milj. euroa. Vuonna 2007 vähemmistöosuuksia ostettiin 71,1 milj. euron arvosta. Lokakuussa allekirjoitetun sopimuksen mukaan ABB Oy ("ABB"), joka omistaa Stora Enson suurimman suomalaisen vähemmistöosuuden eli 25 % kunnossapitopalveluja tarjoavasta Fortekista, osti 24 % Fortekin osakkeista ja sai haltuunsa operatiivisen määräysvallan tehdyn sopimuksen mukaisesti. ABB:n osuus Fortekista (nykyisin Efora Oy) ei ole siten enää vähemmistö- vaan enemmistö-osuus, ja Stora Enson osuus esitetään vastaisuudessa osakkuusyhtyksenä (ks. liite 15, Osakkuus- ja yhteisyhtykset).

Stora Enso lunasti vuonna 2007 kaksi merkittävää vähemmistöosuutta. Ruotsissa sijaitsevan Stora Enso Bioenergy AB:n vähemmistöosuuden kauppahinta oli 6,2 milj. euroa ja Stora Enso Poland SA:n vähemmistöosuuden kauppahinta 64,3 milj. euroa. Konserni osti Puolan valtiolta 28 % tärkeimmän puolalaisen tytäryhtiönsä osakkeista, jolloin jäljellä oleva vähemmistöosuus pieneni 5 %:iin. Osuus muodostuu yhtiön nykyisen ja eläkkeelle siirtyneen henkilöstön hallussa olevista osakkeista. Stora Enso osti alun perin yhtiöstä 67 % joulukuussa 2004.

Uusi vähemmistöosuus muodostui tytäryhtiön osittaisen myynnin seurauksena vuonna 2007. Stora Enso pääsi syyskuussa 2007 sopimukseen Etelä-Amerikan johtavan metsäteollisuusyhtiön Araucón kanssa Arapotin joidenkin toimintojen myynnistä. Kaupan myötä Arauco sai omistukseensa 20 % Stora Enso Arapoti Industria de Papel SA:sta eli Stora Enson paperitoiminnoista Brasiliassa. Osuuden arvo oli noin 21,3 (27,3) milj. euroa vuoden 2008 lopussa.

Stora Enso allekirjoitti vuonna 2006 Shandong Huatai Paperin kanssa sopimuksen Stora Enso Huatai (Shandong) Paper Co Ltd -aikakauslehtipaperiyhtiön perustamisesta. Stora Enso omistaa yhtiöstä 60 %. Paperikone aloitti kaupallisen tuotannon tammikuussa 2008. Sen vuotuinen kapasiteetti on 200 000 tonnia superkalante-roitua aikakauslehtipaperia. Vähemmistöosuuden arvo vuoden 2008 lopussa oli noin 12,9 (15,5) milj. euroa.

Vähemmistöosuudet

		31.12. päättyvä tilikausi		
Milj. euroa		2008	2007	2006
1.1.		71,9	103,5	93,6
Muuntoerot		-5,5	4,6	0,3
Vähemmistöosuudet hankituissa yrityksissä, vähennettynä myydyillä yrityksillä		-3,3	-0,6	-0,2
Vähemmistöosuuksien lunastus		-1,8	-71,3	-1,1
Vähemmistöosuuksien lunastuksesta omaan pääomaan kirjatut erät		0,7	-4,5	0,1
Tytäryhtyksen osittainen myynti		-	30,9	-
Osuus tilikauden tuloksesta		-1,3	2,3	4,2
Osingot		-4,2	-1,8	-1,1
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		-	8,8	7,7
31.12.		56,5	71,9	103,5

Merkittävimmät vähemmistöosuudet

		31.12.		
Milj. euroa		2008	2007	2006
Intercell SA Group	Puola	13,3	14,2	78,2
Stora Enso Arapoti Industria de Papel SA	Brasilia	21,3	27,3	-
Stora Enso Huatai Paper Co Ltd	Kiina	12,9	15,5	7,7
Corenso United Oy Group	Kiina	5,0	4,4	4,2
Fortek Oy	Suomi	-	4,2	4,6
Muut	-	4,0	6,3	8,8
		56,5	71,9	103,5

Konsernilla on eri liiketoiminnoissa ja eri maissa useita eläkejärjestelyjä ja muita etuusjärjestelyjä, joiden kustannukset vuonna 2008 olivat 209,5 (194,7) milj. euroa (ks. liite 7, Henkilöstökulut). Valtaosa järjestelyistä on maksupohjaisia. Näistä kirjatut kulut olivat yhteensä 179,7 (201,7) milj. euroa.

Konserniyritysten johdon eläkeikä on 60–65 vuotta. Konsernin johtoryhmän jäsenillä on oikeus jäädä eläkkeelle 60 vuoden iässä. Muun henkilöstön eläkeikä määräytyy kansallisten käytäntöjen mukaan tai niistä säädetään paikallisilla työehtosopimuksilla. Jälkimmäisessä tapauksessa konserniin voi kohdistua tiettyjä eläkeikää edeltäviä vastuuta, joilla katetaan varhaiseläkkeelle jääneiden eläketulo varhaiseläkkeelle siirtymisen ja kansallisesti määritetyn eläkeiän välisenä aikana.

Valtaosa tuloslaskelmaan kirjattavista kuluista liittyy maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin. Niihin liittyvät pitkäaikaiset velat taseessa ovat kuitenkin vain 0,9 (3,1) milj. euroa, sillä suurin osa kuluista puretaan kuukausipalkan maksamisen yhteydessä.

Stora Enson etuuspohjaiset velvoitteet nykyisille ja entisille työntekijöille ovat yhteensä 887,7 (1 089,3) milj. euroa. Eri eläkejärjestelyihin on kuitenkin varattu 591,7 (767,8) milj. euron varat näiden vastuiden kattamiseksi. Rahastoimattomien etuuspohjaisten järjestelyjen alijäämä on esitetty taseessa täysimääräisenä. Se oli 296,0 milj. euroa vuonna 2008 eli hieman vähemmän kuin edellisvuonna, jolloin vastuut olivat 321,5 milj. euroa. Taseeseen kirjattavat vastuut vuositason pienivät 402,6 milj. eurolla vuonna 2007. Tästä 293,0 milj. euroa liittyi tosin Stora Enson Pohjois-Amerikan toimintojen myyntiin ja 46,6 milj. euroa liittyi Yhdysvalloissa takautuvaan työsuoritukseen perustuvien kulujen hyvittämiseen tuloslaskelmassa. Vuonna 2008 etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä kirjattiin tuloslaskelmaan yhteensä 29,8 milj. euron kulu ja suoraan omaan pääomaan 12,7 milj. euron kulu eli yhteensä 42,5 milj. euroa. Monissa tapauksissa eläkevarojen arvon laskusta aiheutuneet tappiot kompensoituivat valtaosin etuuspohjaisten velvoitteiden vähennyksillä niiden laskennassa käytettävän diskonttokoron muutosten seurauksena. Vuonna 2007 etuuspohjaiset tuotot tuloslaskelmassa olivat 7,0 milj. euroa ja suoraan omaan pääomaan kirjattiin 17,3 milj. euron tuotto.

Suoraan omaan pääomaan kirjatut vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot (SORIE)

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi								
	Koko liiketoiminta			Jatkuvat toiminnot			Lopetetut toiminnot		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Vakuutusmatemaattiset (tappiot)/voitot	-12,7	17,3	135,1	-12,7	11,1	67,5	-	6,2	67,6
Laskennalliset verot	-3,3	-6,3	-46,6	-3,3	-4,3	-20,5	-	-2,0	-26,1
Yhteensä suoraan omaan pääomaan kirjatut	-16,0	11,0	88,5	-16,0	6,8	47,0	-	4,2	41,5

Konsernin toimintaperiaate alijäämien osalta on rahastoida sellaiset määrät, jotka täyttävät paikallisten viranomaisten vaatimukset verovähennyskelpoisille maksuille. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttokertoimet määräytyvät markkinakorkokannan mukaan. Konsernin tavoitteena on kuitenkin tarjota maksupohjaisia järjestelyjä työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia varten. Kaikkia etuuspohjaisten järjestelyjen vastuuta ja kirjanpitoa koskevia aspek-teja arvioidaan konsernitasolla.

Konsernitaseeseen kirjataan täysi varaus kaikista järjestelyn kattamattomista vastuista oikaistuna edellisvuosina takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla kuluilla, joita ei ole vielä poistettu. Näin konsernitase heijastaa täysin etuuspohjaisten järjestelyjen todellista yli- tai alijäämää ja taseen nettovelka on linjassa järjestelmien todellisten vastuiden kanssa. Tiedot eläkejärjestelyistä, eläkevaroista ja investointikäytännöistä konsernin tärkeimmissä toimintamaissa on esitetty alla.

31.12.2008

Milj. euroa	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Etuuspohjaiset velvoitteet	335,6	242,3	191,8	118,0	887,7
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	326,5	4,2	180,4	80,6	591,7
Etuuspohjaisten järjestelyjen nettovastuut	9,1	238,1	11,4	37,4	296,0

31.12.2007

Milj. euroa	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Etuuspohjaiset velvoitteet	378,9	269,1	249,3	192,0	1 089,3
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	364,3	4,3	238,0	161,2	767,8
Etuuspohjaisten järjestelyjen nettovastuut	14,6	264,8	11,3	30,8	321,5

Kanada

Konsernin eläkejärjestelyt Kanadassa purettiin joulukuussa 2007, kun Stora Enson Pohjois-Amerikan toiminnot myytiin. Taseeseen kirjattava velka oli tuolloin 31,6 milj. euroa, kun se 31.12.2006 oli 43,0 milj. euroa.

Suomi

Suomessa eläketurva rahoitetaan pääasiassa maksupohjaisina järjestelyinä, joista aiheutuva kulu tuloslaskelmassa on 96,4 (94,5) milj. euroa. Etuuspohjaisten järjestelyjen kattamista vastuista aiheutui puolestaan 5,8 (4,1) milj. euron kulut. Eläketurva on vuodesta 2001 lähtien järjestetty kokonaan paikallisten eläkevakuutusyhtiöiden kautta. Etuuspohjainen eläkevastuu on yhteensä 335,6 (378,9) milj. euroa ja eläkevarat 326,5 (364,3) milj. euroa. Nettovelaksi jää siten 9,1 (14,6) milj. euroa. Suomessa valtio maksaa suhteellisesti suurimman osan eläkkeistä, joten konsernin vastuut ovat Suomessa suhteessa paljon pienemmät kuin vertailumaissa.

Järjestelyihin kuuluvia varoja hoitavat Suomessa vakuutusyhtiöt. Järjestelyjen piiriin kuuluvat työnantajat eivät saa yksityiskohtaisia tietoja varojen rakenteesta ja niiden sijoitusstrategiasta, koska varat kuuluvat vakuutusyhtiöille. Varoja hoidetaan paikallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti, joiden perusteella eläkettä on aina maksettava taattu summa markkinatilanteesta huolimatta.

Saksa

Saksassa eläkevastuut olivat yhteensä 36,1 (42,1) milj. euroa, joista 21,6 (26,9) milj. euroa liittyi maksupohjaisiin ja 14,5 (15,2) milj. euroa etuuspohjaisiin järjestelyihin. Etuuspohjaisten eläkejärjestelmien vastuut ovat yhteensä 242,3 (269,1) milj. euroa, joka on lähes kokonaan rahastomatonta, koska eläkevarat ovat vain 4,2 (4,3) milj. euroa. Etuuspohjainen eläketurva on järjestetty pääasiassa tekemällä taseeseen kirjanpidollinen varaus. Joissakin pienissä järjestelyissä käytetään vakuutusyhtiöitä tai riippumattomia asiamiehiä. Eläke-etuudet perustuvat eläkettä kartuttavan työsuhteen aikana tehtyihin työvuosiin ja ansaittuihin palkkoihin. Eläkemaksujen alkamisaika määräytyy kansallisen eläkejärjestelmän mukaisen eläkeiän perusteella. Yhtiöt maksavat itse eläkettä suoraan entisille työntekijöille, mistä aiheutuu 19,5 (20,3) milj. euron käteiskustannukset. Eläkkeensaanti on turvattu laissa olevalla vaatimuksella, jonka mukaan tasee-

seen tehty kirjanpidolliset varaukset vakuutetaan tiettyyn rajaan asti.

Ruotsi

Ruotsissa useimmat työntekijät kuuluvat maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin, joista aiheutuva kulu tuloslaskelmassa oli 47,7 (50,5) milj. euroa. Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvat pääasiassa toimihenkilöt, ja niistä aiheutui 0,7 (4,1) milj. euron kulu. Tilikaudella maksetut eläkemaksut olivat kuitenkin yhteensä 11,4 (17,2) milj. euroa.

Etuuspohjaisten järjestelyjen eläketurva järjestettiin sekä eläkevakuutusyhtiöiden kautta että tekemällä kirjanpidossa taseeseen PRI/FPG-järjestelmän mukainen varaus. Heinäkuussa 2005 perustettiin kuitenkin uusi eläkerahasto, johon maksettiin 212,0 milj. euron summa, jotta rahasto voisi tehdä itse omat sijoituksensa. Samalla kirjanpidolliset varaukset poistettiin. Aiemmin Ruotsin eläkevastuita ei rahastoitu, vaan ne olivat jokaisen ruotsalaisen yksikön taseessa. Uuden rahaston myötä suurin osa vastuista poistettiin konsernitaseesta ja eläkevastuut rahastoitettiin, ja nykyisin yhteenlasketuista vastuista rahastoidaan 178,8 (232,4) milj. euroa, jolloin rahastomatoksi osuudeksi jää 13,0 (16,9) milj. euroa ja nettovastuuksi yhteensä 11,4 (11,3) milj. euroa. Kuten Suomessa, valtaosa eläkkeistä tulee valtiolta, erityisesti maksupohjaisissa järjestelyissä. Stora Enso maksaa rahastolle lisäeläkkeenä kaikkia paikallisia lakisääteisiä eläkevastuita enemmän, joten jäljelle jäävä vastuu vuonna 2007 liittyy pääasiassa muihin pienempiin järjestelyihin. Aiemmin taseessa oleva vastuu edusti kuitenkin pääasiassa Ruotsin paikallisten määräysten ja IFRS:n välisen vakuutusmatemaattisen laskentaperusteen erotusta.

Rahaston sijoitusten pitkäaikainen tuottotavoite on 3 %:n toteutunut reaali tuotto verojen jälkeen. Sijoituskäytäntö määrittää pitkäaikaiset strategiset allokointitavoitteet seuraavasti: kiinteistöt enintään 10 %, osakkeet enintään 30 % ja loput korkoinstrumenteissa.

Yhdysvallat

Konsernin eläkevastuut Yhdysvalloissa purettiin joulukuussa 2007 Stora Enson Pohjois-Amerikan toimintojen myynnin myötä. Tuolloin taseen vastuu oli 261,4 milj. euroa. Yhdysvalloissa eläke- ja terveydenhuoltovastuut olivat Stora Enson kannalta erittäin merkittävät.

Etuuspohjaisten järjestelyjen vastuut vuonna 2006 olivat 946,5 milj. euroa ja eläkevarat 635,2 milj. euroa.

Muut maat

Muissa maissa etuuspohjaiset eläkevastuut olivat yhteensä 118,0 (192,0) milj. euroa. Eläkevarat olivat 80,6 (161,2) milj. euroa ja netto-vastuiksi muodostui 37,4 (30,8) milj. euroa. Merkittäviä vastuita oli

vain Isossa-Britanniassa, 79,5 (105,8) milj. euroa, mutta rahastoitamattomat nettovastuut olivat vain 13,2 (5,8) milj. euroa. Alankomaissa aiemmin olevat merkittävät 118,5 milj. euron vastuut liittyivät Berghuizerin tehtaaseen. Tehdas kuitenkin suljettiin vuonna 2007, joten valtaosa vastuista on sulautettu osaksi alan järjestelmää. Tehtaaseen kohdistunut pieni ylikate kuitenkin palautui Alankomaiden lain mukaan päärahastoon sulkemisen yhteydessä.

Varaukset eläkkeistä ja työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista

Milj. euroa	31.12.		
	2008	2007	2006
Vastuut etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	283,6	316,8	401,2
Vastuut muista työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista	15,4	10,5	361,9
Vastuut taseessa yhteensä	299,0	327,3	763,1
Etuuspohjaisten järjestelyiden varat (ks. liite 17)	3,0	5,8	15,7
Etuuspohjaisten järjestelyiden vastuut yhteensä, netto	296,0	321,5	747,4

Taseen saatavat ja velat

Milj. euroa	31.12.								
	Etuuspohjaiset järjestelyt vastuut, netto			Etuuspohjaiset järjestelyt, varat			Etuuspohjaiset järjestelyt, velat		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Rahastoitujen vastuiden nykyarvo	645,0	792,8	1 729,7	178,1	233,6	356,8	466,9	559,2	1 372,9
Rahastoitamattomien vastuiden nykyarvo	242,7	296,5	663,0	-	-	-	242,7	296,5	663,0
Etuuspohjaiset velvoitteet	887,7	1 089,3	2 392,7	178,1	233,6	356,8	709,6	855,7	2 035,9
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	591,7	767,8	1 668,6	181,1	239,4	369,9	410,6	528,4	1 298,7
Etuuspohjaisten järjestelyiden netto-rahoitus	296,0	321,5	724,1	-3,0	-5,8	-13,1	299,0	327,3	737,2
Kirjaamattomat takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kulut	-	-	23,3	-	-	-2,6	-	-	25,9
Saamiset/velat taseessa	296,0	321,5	747,4	-3,0	-5,8	-15,7	299,0	327,3	763,1

Eläkevastuut taseessa – etuuspohjaiset järjestelyt

Milj. euroa	31.12.								
	Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä			Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt			Muut eläkejärjestelyt		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Rahastoitujen vastuiden nykyarvo	645,0	792,8	1 729,7	645,0	792,5	1 729,7	-	0,3	-
Rahastoitamattomien vastuiden nykyarvo	242,7	296,5	663,0	227,3	286,1	314,4	15,4	10,4	348,6
Etuuspohjaiset velvoitteet	887,7	1 089,3	2 392,7	872,3	1 078,6	2 044,1	15,4	10,7	348,6
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	591,7	767,8	1 668,6	591,7	767,5	1 651,2	-	0,3	17,4
Etuuspohjaisten järjestelyiden netto-vastuut	296,0	321,5	724,1	280,6	311,1	392,9	15,4	10,4	331,2
Kirjaamattomat takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kulut	-	-	23,3	-	-	-7,4	-	-	30,7
Eläkevastuut taseessa	296,0	321,5	747,4	280,6	311,1	385,5	15,4	10,4	361,9

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä			Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt			Muut eläkejärjestelyt		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	12,1	29,2	45,6	10,2	26,9	35,9	1,9	2,3	9,7
Korkokulut	49,6	108,9	104,8	49,0	96,5	84,9	0,6	12,4	19,9
Varojen odotettu tuotto	-36,1	-97,3	-88,1	-36,1	-96,7	-87,1	-	-0,6	-1,0
Tilikaudella kirjatut takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kulut	-	-45,2	4,3	-	-0,1	12,0	-	-45,1	-7,7
Muut	4,2	-2,6	-0,4	3,5	-2,6	-0,5	0,7	-	0,1
Yhteensä henkilöstökuluissa	29,8	-7,0	66,2	26,6	24,0	45,2	3,2	-31,0	21,0

Etuuspohjaisten vastuiden täsmäytys

31.12.

Milj. euroa	Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä			Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt			Muut eläkejärjestelyt		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Eläkevastuut 1.1.	321,5	747,4	888,3	311,1	385,5	513,2	10,4	361,9	375,1
Muuntoerot	5,3	-32,2	4,7	5,3	-1,5	21,9	-	-30,7	-17,2
Yrityssostot ja -myynnit	-22,8	-293,0	-6,7	-22,9	-24,7	-6,7	0,1	-268,3	-
Nettokulut tuloslaskelmassa	29,8	-7,0	66,2	26,6	24,0	45,2	3,2	-31,0	21,0
Omaan pääomaan kirjatut vakuutusmaattiset (voitot) ja tappiot	12,7	-17,3	-135,1	10,6	-6,7	-130,5	2,1	-10,6	-4,6
Maksetut eläkkeet	-45,5	-75,4	-68,1	-45,1	-64,5	-55,7	-0,4	-10,9	-12,4
Suoritukset	-5,0	-1,0	-1,9	-5,0	-1,0	-1,9	-	-	-
Eläkevastuut taseessa	296,0	321,5	747,4	280,6	311,1	385,5	15,4	10,4	361,9

Etuuspohjaiset järjestelyt: Velvoitelaskelmien maakohtaiset oletukset

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Suomi		Saksa		Ruotsi	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Diskonttokorko %	5,75	5,0	5,75	5,2	5,0	5,0
Varojen vuosittainen tuotto-odotus %	5,5	4,4	4,5	4,5	5,0	6,0
Palkkatason nousu %	4,0	4,0	2,4	2,2	3,0	3,0
Eläketason nousu %	2,1	2,1	2,0	1,7	2,0	2,0
Nykyinen eläkeikä keskimäärin	64,0	64,0	65,0	65,0	64,0	63,7
Painotettu keskimääräinen elinajanodote	85,0	87,0	85,4	85,3	86,5	86,7

31.12.2008 päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Varojen toteutunut tuotto	-5,6	0,2	-23,6	-12,9	-41,9
Vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytetty arvioitu tuotto	15,5	0,2	13,1	7,4	36,2
Omaan pääomaan kirjattu tilikauden vakuutusmatemaattinen tappio	-21,1	0,0	-36,7	-20,3	-78,1

31.12.2007 päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Varojen toteutunut tuotto	2,7	0,1	4,2	41,8	48,8
Vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytetty arvioitu tuotto	14,5	0,1	11,9	70,8	97,3
Omaan pääomaan kirjattu tilikauden vakuutusmatemaattinen tappio	-11,8	0,0	-7,7	-29,0	-48,5

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt maittain

31.12.2008

Milj. euroa	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Rahastoitujen vastuiden nykyarvo	335,6	33,0	178,8	97,6	645,0
Rahastoimattomien vastuiden nykyarvo	-	209,3	13,0	20,4	242,7
Etuuspohjaiset velvoitteet	335,6	242,3	191,8	118,0	887,7
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	326,5	4,2	180,4	80,6	591,7
Eläkevastuut taseessa	9,1	238,1	11,4	37,4	296,0
Jaottelu					
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	9,1	238,1	11,4	22,0	280,6
Muut eläkejärjestelyt	-	-	-	15,4	15,4
Eläkevastuut taseessa	9,1	238,1	11,4	37,4	296,0

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt maittain

31.12.2007

Milj. euroa	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Rahastoitujen vastuiden nykyarvo	378,9	8,5	232,4	173,0	792,8
Rahastoimattomien vastuiden nykyarvo	-	260,6	16,9	19,0	296,5
Etuuspohjaiset velvoitteet	378,9	269,1	249,3	192,0	1 089,3
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	364,3	4,3	238,0	161,2	767,8
Eläkevastuut/-varat taseessa	14,6	264,8	11,3	30,8	321,5
Jaottelu					
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	14,6	264,8	11,3	20,4	311,1
Muut eläkejärjestelyt	-	-	-	10,4	10,4
Eläkevastuut/-varat taseessa	14,6	264,8	11,3	30,8	321,5

Kaksi tärkeintä konsernin eläkevastuisiin vaikuttavaa taloudellista tekijää ovat korkojen vaihtelu ja inflaatio-odotukset. Eläkevarojen sijoitusten allokoinnin tavoitteena on neutralisoida näiden tekijöiden vaikutukset ja maksimoida sijoitusten tuotto. Järjestelyihin kuuluvien varojen tuotto-oletukset määritettiin ottamalla huomioon varoja koskevat pitkäaikaiset tuotto-oletukset konsernin eläkesäätiöiden ja

-rahastojen nykyisten sijoitusperiaatteiden mukaisesti. Tuotto-oletukset heijastavat historiallista tuottoanalyysia ja rahoitusmarkkinoiden tulevaa kehitystä koskevia odotuksia pitkäaikaisten velkakirjasijoitusten tuoton ja tärkeimpien osakeindeksien hinta-/voittosuhteen perusteella.

Milj. euroa	31.12.					
	2008		2007		2006	
	Arvo	%	Arvo	%	Arvo	%
Osakkeet	165,3	27,9	318,3	41,5	758,2	45,4
Velat	239,4	40,9	243,1	31,7	594,3	35,6
Velat osakkuusyrityksiltä	96,9	15,9	94,4	12,2	106,0	6,4
Rahavarat	24,8	4,2	48,1	6,3	55,7	3,3
Muut	65,3	11,1	63,9	8,3	154,4	9,3
Eläkerahastojen varat yhteensä	591,7	100,0	767,8	100,0	1 668,6	100,0

Järjestelyjen varat eivät sisällä konsernin kiinteistöomaisuutta tai muuta omaisuutta tai yhtiön omia rahoitusinstrumentteja. Suomen 326,5 (364,3) milj. euron eläkevarojen jakaamaa ei raportoida erikseen, sillä varojen todellinen allokointi voidaan vain arvioida vakuutusyhtiöiden julkaisemien tavoitearvojen perusteella.

Järjestelyihin sisältyvät varat maittain

Milj. euroa	31.12.								
	Ruotsi			Muut			Yhteensä		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Osakkeet	29,6	71,4	67,0	135,7	246,9	691,2	165,3	318,3	758,2
Velat	21,4	15,4	22,2	218,0	227,7	572,1	239,4	243,1	594,3
Velat osakkuusyrityksiltä	96,9	94,4	106,0	-	-	-	96,9	94,4	106,0
Rahavarat	21,3	36,9	35,8	3,5	11,2	19,9	24,8	48,1	55,7
Muut	11,2	19,9	10,9	54,1	44,0	143,5	65,3	63,9	154,4
Eläkerahastojen varat yhteensä	180,4	238,0	241,9	411,3	529,8	1 426,7	591,7	767,8	1 668,6

Vuonna 2009 odotetaan maksettavan suorituksia 50,0 milj. euron arvosta. Summa vastaa konsernin jatkuvien toimintojen normaali-suorituksia. Vuonna 2008 maksuja oli yhteensä 45,5 (75,4) milj. euroa, josta 44,9 (58,5) milj. euroa liittyi jatkuihin toimintoihin.

Suurin osa tuotantotyöntekijöistä kuuluu ammattijärjestöihin. Euroopassa palkoista sovitaan yleensä kollektiivisesti ammattijärjestöjen ja konsernin tai metsäteollisuuden välisissä palkkaneuvotteluissa. Johdon palkat sovitaan tapauskohtaisesti. Stora Enson palkkiojärjestelmissä otetaan huomioon sekä tulosityksikön että yksilön suori- tuskyyky, kehitys ja tulos. Tämä suoritukseen perustuva palkitsemis- järjestelmä perustuu yhtiön tulokseen ja liiketoiminnan avaintavoitteiden saavuttamiseen.

Bonusjärjestelmät

Tulosryhmien ja -yksiköiden johdon vuosibonusjärjestelmä perustuu sekä konsernitason sijoitetun pääoman tuottotavoitteen saavutta- miseen, liikevoittoon ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA), kunkin tulosryhmän tai tulosityksikön tulokseen ja tärkeimpien erikseen määriteltujen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttami- seen. Johdon bonus on 10–50 % vuosipalkasta ja riippuu henkilön asemasta yrityksessä. Henkilöstölle on oma bonusjärjestelmä, jossa bonus on enimmillään 7 % vuosipalkasta. Kaikki bonukset ovat harkinnanvaraisia ja enemmistölle työntekijöistä vähintään 50 % bonuksista riippuu rahallisista tavoitteista. Bonukset eivät kartu, jos konsernin tulos ei yllä ennalta määritetyille tavoitetasolle. Konserni on jatkanut tulokseen perustuvia palkitsemisjärjestelmiä ja laajen- tanut niitä paikallisen käytännön ja lainsäädännön sallissa koske- maan 75–80 % kaikista työntekijöistä.

Johdon osakepohjaiset ohjelmat

Vuonna 2004 hallitus hyväksyi kahden uuden osakepohjaisen ohjelman käyttöönoton täydentämään ja osittain korvaamaan olemassa olevaa optio-ohjelmaa. Taustavaikuttimena tälle olivat suuntaus siirtyä optio-ohjelmista kohti osakepohjaisia ohjelmia. Vuonna 2004 uudet ohjelmat oli tarkoitettu 200 avainjohtajalle sekä konsernin työntekijälle ja ne korvasivat puolet silloisesta, näille työntekijöille tarkoitetusta optio-ohjelmasta. Tästä johtuen vuoden 2004 osakeoptio-ohjelman yhteydessä liikkeeseen laskettujen optioiden lukumäärää pienennettiin niin, että osakeohjelmat ovat nykyisin korvanneet optio-ohjelman. Näiden osakeohjelmien kautta saatavien osakkeiden kokonaismäärä vuonna 2008 oli 1 212 344 (897 487).

Tulosperusteinen osakeohjelma tuottaa osakekannustimia kolmen vuoden aikana. Tämä perustuu konsernin menestykseen kunakin vuonna. Tulostavoitteen asettaa vuosittain palkkiokomitea. Vuosina 2006–2008 tavoitteena oli saavuttaa yhtiön sijoitetun pääoman tuotolle asetetut tavoitetasot, ennen kuin osakkeita myönnetään. Kolmen vuoden aikana osakkeita voidaan jakaa 500:sta 7000 osakkeeseen, enintään kuitenkin puolitoista kertaa palkkio, kun yhtiön sijoitetun pääoman tuotto ylittää tavoitetason merkittävästi.

Rajoitettu osakeohjelma koskee samalla tavoin johtajia ja avainhenkilöstöä kolmen vuoden ajan edellyttäen, että he pysyvät Stora Enson palveluksessa palkkion myöntämispäivään asti. Uudet osakeohjelmat eivät tuo myönnettäessä mitään etuja eikä niiden omistajalla ole oikeutta saada osakkeita, ennen kuin tuleva myöntämispäivä on toteutunut. Kolmen vuoden aikana osakkeita voidaan jakaa 250–3 500 kappaletta.

Stora Enson hallitus hyväksyi konsernin johdolle suunnatun tulosperusteisen osakeohjelman vuonna 2007. Tulosperusteinen osakeohjelma tuottaa osakekannustimia vuosina 2009–2012 sen mukaan, mikä on konsernin tulos kunakin edeltävänä tilivuonna. Tulostavoitteet perustuvat yhtiön sijoitetun pääoman tuottoon ja osakkeenomistajille jaettavaan kokonaistuottoon verrattuna vastaavan kokoisten pörssinoteerattujen kilpailijoiden lukuihin ja raaka-aineindeksiin. Toimitusjohtajan tulostavoitteet perustuvat lisäksi konsernin liikevoittoon ennen poistoja ja arvonalentumista (EBITDA). Kannustimet myönnetään täysimääräisinä vain, jos suoritus ylittää selvästi nykyiset odotukset.

Hallitus hyväksyi myös rajoitettuun osakeohjelmaan liittyen osakkeiden myöntämisen vuosittain maksimissaan 50 nuorelle avainhenkilölle sillä ehdolla, että he pysyvät konsernin palveluksessa vähintään 5 vuotta. Määrä vaihtelee 1 500:sta 5 000:een ja tähän tarkoitukseen ohjattujen osakkeiden maksimimäärä on 187 500.

Johdon optio-ohjelmat (1999–2007)

Konsernilla on optio-ohjelma, mutta uusia optioita ei myönnetty vuonna 2008 eikä niitä aiota laskea liikkeeseen myöskään vuonna 2009. Aiempien vuosien ohjelmien oli tarkoitus sitouttaa johtoa sekä asiantuntijoita, ja ne koskivat noin 1 000:ta henkilöä. Seitsenvuotiset ohjelmat koostuvat suojatuista optioista ja synteettisistä optioista, joilla ei ole vaikutusta osakkeiden määrään. Toteutushinta on asetettu liikkeeseenlaskuhetkellä vallitsevaan osakekurssiin, johon on lisätty 10 %. Optio-ohjelmat suojataan optioiden suojausinstrumenteilla (Total Return Swap), jotka maksetaan käteissuorituksin. Konsernilla on täten mahdollisuus saada käteissuorituksia, jotka osittain kompensoivat muutokset osakkeen kurssissa sen myöntämispäivän ja maksupäivän välillä. Paikallisista määräyksistä riippuen optioiden haltijat voivat valita joko käteismaksun toteutushinnan ja osakkeen markkinahinnan välisen erotuksen suuruusena tai option ostaa aiemmin liikkeeseen laskettuja R-osakkeita. Jos henkilö haluaa ostaa aiemmin liikkeeseen laskettuja R-osakkeita, yhtiö ostaa ensin markkinoilta asianmukaisen määrän R-osakkeita ja siirtää ne sitten työntekijälle. Näin vältetään optioiden laimennusvaikutus. Optioita ei voi siirtää, ja ne mitätöityvät, jos henkilö lähtee konsernin palveluksesta. Osakekurssi pysytteli vuonna 2008 optioiden toteutushintojen alapuolella, joten optioita ei lunastettu (6 137 400 optiota lunastettiin vuonna 2007). Vuoden 2001 ohjelmaan liittyvät jäljelle jääneet 1 288 750 optioita erääntyivät. Myös vuoden 2002 ohjelmaan liittyvät optiot erääntyivät lunastamattomina 7.2.2009.

Optio-ohjelma	Liikkeen lasku- vuosi	Merkintä- hinnan määrä- tymisjakso vuoden aikana	Merkintä- hintaa	Henkilös- tö määrä	Optioiden enimmäis- määrä	Mitätöityjen optioiden määrä**	Toteu- tettujen optioiden määrä	Käyttä- mättömät optiot	Merkintä- aika
2007 Synteettinen	2007	8.–14.2.	EUR 14,00	731	1 406 596	312 000	n/a	1 094 496	1.3.2010– 28.2.2014
2006 Synteettinen	2006	3.–10.2.	EUR 12,46/13,32*	744	2 161 000	538 125	n/a	1 622 875	1.3.2009– 28.2.2013
2005 Synteettinen	2005	4.–11.2.	EUR 12,20	1 024	3 075 125	852 875	n/a	2 222 250	1.3.2008– 29.2.2012
2004 Synteettinen	2004	5.–12.2.	EUR 11,15	1 033	4 682 800	1 119 800	995 200	2 567 800	1.3.2007– 28.2.2011
2003 Synteettinen	2003	31.1.–7.2.	EUR 10,00	1 016	6 069 150	1 113 500	2 526 800	2 428 850	8.2.2006– 7.2.2010
2002 Synteettinen	2002	31.1.–7.2.	EUR 16,50	957	5 902 000	1 885 000	-	4 017 000	8.2.2005– 7.2.2009
2001 Synteettinen	2001	8.–14.2.	EUR 11,70	481	4 215 000	1 981 250	2 233 750	-	1.4.2004– 31.3.2008

* Uudelle toimitusjohtajalle hänen nimityksensä myötä myönnettyjen optioiden merkintähintaa. ** Sisältää Stora Enson Pohjois-Amerikan toimintojen ja tukkuritoimintojen myyntiin liittyvät optiot

Stora Enson synteettisten optio- ja osakeohjelmien kulut kirjataan niiden syntymisajanjaksolle myöntämisestä merkitsemisoikeuteen tai oikeuteen saada kannustimia. Osakekurssi on laskenut edellisvuosina, joten itse optioista on kirjattu 16,8 (18,8) milj. euron voitto. Vastuuksi 31.12.2008 jäi näin ollen 9,9 (26,7) milj. euroa, joka esitetään pitkäaikaisessa korottomassa vieraassa pääomassa

Työsuorituksen käypä arvo, joka on saatu käteisvastikkeellisten synteettisten optioiden ja osakekannustimien vastikkeena, määritetään optioiden käypänä arvona myöntämispäivänä ja kirjataan kuluksi option oikeuden syntymisajanjaksolla. Synteettisten optioiden vastuu arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä uudelleen käypään arvoonsa käyttämällä arvioita niiden optioiden määrästä, joiden odotetaan tulevan merkittäviksi, ja viimeisimmät käyvät arvot lasketaan käyttämällä Black-Scholes-hinnoittelumallia, jolloin kaikki muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös osakekannustimien vastuu arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä uudelleen käypään

arvoonsa käyttämällä arvioita niiden osakekannustimien määrästä, joiden odotetaan tulevan lunastettaviksi, ja viimeisimmät käyvät arvot lasketaan käyttämällä Stora Enson R-osakkeen 5,52 (10,24) euron päätöskurssia, jolloin kaikki muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Vuoden lopussa käyttämättä oli 13 953 271 (19 155 721) synteettistä optiota, joista 11 235 900 (12 912 300) oli merkittävässä. Käyttämättömien optioiden merkintähinta oli 10,00–16,50 euroa eli vuoden 2006 tasolla. Painotettu keskimääräinen merkintähinta oli 13,04 (12,93) euroa ja painotettu keskimääräinen jäljellä oleva aika erääntymiseen 2,1 (2,8) vuotta. Uusia optioita ei myönnetty vuonna 2008.

Rajoitettujen osakeohjelmien käyvät arvot on laskettu käyttämällä Stora Enson R-osakkeiden vuoden päätöskursseja. Rajoitettuihin osakeohjelmiin sisältyvien osakkeiden arvioitut toimitukset on esitetty alla.

Rajoitetut osakeohjelmat 31.12.2008

Rajoitettuihin osakeohjelmiin sisältyvien osakkeiden arvioitu toimitus vuoden lopussa

Osakkeita	2009	2010	2011	2012	2013	Yhteensä
Avainkyvyille myönnetyt osakekannustimet vuonna 2004	80 000	-	-	-	-	80 000
Vuoden 2006 ohjelma	183 972	250 000	-	-	-	433 972
Vuoden 2007 ohjelma	99 433	99 433	10 000	-	-	208 866
Vuoden 2008 ohjelma	149 398	112 049	112 047	-	92 500	465 994
Yhteensä	512 803	461 482	122 047	-	92 500	1 188 832

Nuorille avainhenkilöille myönnettiin 92 500 (0) osaketta vuonna 2008. Vuoden 2004, 2006 ja 2008 nuorten avainhenkilöiden osakekannustimiin liittyvät käyttämättömät osakkeet on esitetty yllä olevassa taulukossa. Vuosien 2006–2008 tulosperusteisista osakekannustimista käyttämättä oli vuoden lopussa 58 549, 182 070 ja 704 600 osaketta. Johtoryhmän tulosperusteisista osakekannustimista oli käyttämättä 578 500 osaketta vuoden lopussa.

Osakepohjaisten ohjelmien arvostusvaikutukset jatkuvissa toiminnoissa olivat positiiviset 16,8 (15,3) milj. euroa. Tämä selittyy osakekurssien laskulla. Arvostusvoitosta 9,1 (19,3) milj. euroa liittyi synteettisiin optioihin. Rajoitetuista osakeohjelmista kirjattiin 4,6 (-0,9) milj. euron kulu ja tulosperusteisista osakeohjelmista 3,1 (-3,1) milj. euron kulu. Vuoden lopun 9,9 (26,7) milj. euron vastuu on esitetty pitkäaikaisessa korottomassa vieraassa pääomassa. Tästä 5,7 (14,8) milj. euroa liittyy synteettisiin optioihin, 4,2 (8,8) milj. euroa rajoitettuihin osakekannustimiin ja 0,0 (3,1) milj. euroa tulosperusteisiin osakeohjelmiin. Vuonna 2008 ei lunastettu yhtään optiota. Vuonna 2007 lunastettujen optioiden painotettu keskimääräinen toteutushinta oli 11,46 euroa ja vastaava painotettu keskimääräinen osakekurssi 13,32 euroa. Synteettisten optioiden toteutunut kassavaikutus oli yhteensä 0,0 (10,5) milj. euroa. Lisäksi 3,4 (3,5) milj. euroa liittyi rajoitettuihin osakeohjelmiin.

Stora Enso käyttää suojausinstrumentteja (TRS) suojautuakseen markkinariskiltä optio-ohjelmissa, jotka maksetaan käteisluovutuksin. Vaikka optioiden suojausinstrumentit mahdollistavat käyttämättömien optioiden suorittamiseen liittyvän kassavirran osittaisen suojaamisen, yhtiö maksaa niistä, kun niitä käytetään, joten ne sisältävät tietyn osakekurssista johtuvan markkinariskin, jos konsernin osakekurssi on pienempi kuin optioiden toteutushinta. Tästä syystä sekä siksi, että optio-ohjelmien suojausinstrumenttien ja optiovastuiden muutokset eivät vastaa toisiaan vuositason, konsernin optioiden suojausinstrumentit eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Siten kausiluonteiset muutokset niiden käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan kuluihin niiden osakeperusteisten ohjelmien kustannusten kanssa, joihin ne liittyvät.

31.12.2008 optioiden suojausinstrumentteja oli käytössä 17 550 000 (17 850 000) Stora Enson R-osaketta vastaava määrä. Suojausinstrumenttien käypä arvo oli negatiiviset 53,1 (34,3) milj. euroa. Optioiden suojausinstrumenttien suoritusjaksot vastaavat niihin liittyvien synteettisten optioiden merkintäaikaa. Ne erääntyvät 2009–2014 ja ne voidaan suorittaa aikaisemmin, jos konserni niin päättää. Stora Enso järjesteli suojausinstrumenttisalkkuaan uudelleen vuonna 2008, kun vastapuoli käytti suoritusoikeuttaan, josta aiheutui 61,0 milj. euron käteiskulut. 10 % nousu R-osakkeen hinnassa aiheuttaisi 9,7 milj. euron nousun optioiden suojausinstrumenttien käyvissä arvoissa. Tämä perustuu osakkeen vuoden lopun päättöskurssiin, joka oli 5,52 (10,24) euroa NASDAQ OMX Helsingissä. Vertailun vuoksi osakekurssi laski 14,7 % vuonna 2007 ja 46,1 % vuonna 2008. Toteutunut käypä arvo laski 42,4 ja 16,8 milj. euroa.

Suojausinstrumenttien lisäksi vuonna 2007 käytettiin ensimmäistä kertaa pääomaoptiota. Vuoden lopussa käyttämättömiä instrumentteja oli 931 000 (931 000) Stora Enso Oyj:n osaketta vastaava määrä. Vuoden lopussa niiden käypä arvo oli negatiiviset 4,3 (0,6) milj. euroa. Optioiden suojausstrategiat eivät suojausinstrumenttien tapaan täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä, joten kausiluonteiset muutokset niiden käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan kuluihin niiden osakeperusteisten ohjelmien kustannusten kanssa, joihin ne liittyvät.

Suojausinstrumenteilla suojatuista osakeperusteisista ohjelmista kirjattiin 70,5 (8,8) milj. euron kulu. Osakeperusteisten ohjelmien käteisarvon ja käyvän arvon arvostuksesta aiheutui 13,4 (3,0) milj. euron voitto. Optio-ohjelmien suojausinstrumenttien käteisarvon ja käyvän arvon arvostuksesta kirjattiin puolestaan 83,9 (11,8) milj. euron kulu. Luvut esitetään liiketoimintaan kuuluvana eränä tuloslaskelman henkilöstökuluissa.

Muut varaukset

Milj. euroa	Ympäristö- varaukset	Uudelleenjärjes- telyvaraukset*	Muut pakolliset varaukset	Varaukset yhteensä
Tasearvo 1.1.2007	41,6	285,2	98,2	425,0
Muuntoerot	-1,6	-2,4	-	-4,0
Päästöoikeudet	-	-	-93,0	-93,0
Yritysmyynnit	-	-2,1	-	-2,1
Kirjattu tuloslaskelmaan: Jatkuvat toiminnot				
Uudet varaukset	12,1	142,9	0,3	155,3
Varausten lisäys	20,9	1,5	1,1	23,5
Varausten purku	-1,0	-16,4	-1,1	-18,5
Kirjattu tuloslaskelmaan: Lopetettavat toiminnot	1,7	4,3	-	6,0
Maksut	-6,3	-150,8	-1,9	-159,0
Tasearvo 31.12.2007	67,4	262,2	3,6	333,2
Muuntoerot	-8,8	-10,2	-0,2	-19,3
Yritysmyynnit	-	-2,6	-	-2,6
Kirjattu tuloslaskelmaan: Jatkuvat toiminnot				0
Uudet varaukset	15,6	228,2	1,1	244,9
Varausten lisäys	18,9	7,8	-	26,7
Varausten purku	-9,7	-24,3	-0,3	-34,3
Kirjattu tuloslaskelmaan: Lopetettavat toiminnot	-	1,4	-	1,4
Maksut	-2,9	-158,2	-1,6	-162,7
Tasearvo 31.12.2008	80,5	304,3	2,6	387,4
Jako lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin				
Lyhytaikaiset: erääntyvät 12 kk:n kuluessa	2,1	182,6	0,4	185,1
Pitkäaikaiset: erääntyvät 12 kk:n jälkeen	78,4	121,7	2,2	202,3
Yhteensä 31.12.2008	80,5	304,3	2,6	387,4
Lyhytaikaiset: erääntyvät 12 kk:n kuluessa	3,1	193,2	1,0	197,3
Pitkäaikaiset: erääntyvät 12 kk:n jälkeen	64,3	69,0	2,6	135,9
Yhteensä 31.12.2007	67,4	262,2	3,6	333,2

* sisältää tehdasalueen ennalleen palauttamisesta aiheutuvat ja ympäristöön liittyvät kustannukset

Ympäristövelvoitteet

Ympäristövaraukset olivat tilikauden lopussa 80,5 (67,4) milj. euroa ja liittyivät pääosin elohopean ja muiden saasteiden poistamiseen teollisuusalueilla Ruotsissa ja Suomessa. Keskeisimmät varaukset olivat seuraavat:

- Stora Enson ja Falunin kaupungin tekemän sopimuksen mukaisesti konserni on velvollinen puhdistamaan veden Kopparbergin kaivoksen aiheuttamista saasteista ennen vesien päästämistä ympäristöön. Tämän pitkäaikaisen velvoitteen yksityiskohtaisen uudelleenarvioinnin jälkeen kuluksi kirjattiin 18,7 milj. euroa, ja varaus oli tilikauden lopussa yhteensä 24,8 (10,0) milj. euroa.
- Stora Enso Pulp AB on poistanut elohopeaa Skutskärin satamasta jo useiden vuosien ajan yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa. Jäljellä olevaa työtä arvioitiin vuonna 2008, ja projektin loppuunvientiä varten kirjattiin 5,3 milj. euron varaus. Lisäksi Stora Enso on velvollinen uudistamaan tehtaan aiemmin käyttämän vanhan kaatopaikan tarkistettujen ympäristösäädösten mukaisesti. Tämän vuoksi varausta lisättiin 6,1 milj. euroa. Stora Enson

ympäristövaraukset olivat tilikauden lopussa 13,2 (4,6) milj. euroa.

- Skoghallin tehtaan alueella on saastuneita maa-alueita, jotka on poistettava. Lisäkuluja ei kirjattu vuonna 2008, mutta vuonna 2007 varausta lisättiin 11,2 milj. euroa. Varaus on nyt 15,5 (18,4) milj. euroa.
- Suomessa on kuusi ympäristövelvoitetta, joihin liittyvät varaukset ovat yhteensä 18,9 (25,6) milj. euroa. Näistä suurin liittyy Pateniemen sahan lähistöllä oleviin saastuneisiin maa-alueisiin ja on arvoltaan 5,0 (14,4) milj. euroa. Stora Ensolla on lisäksi kaksi suljettujen tehtaiden maa-alueisiin liittyvää varausta. Entisen Kemijärven tehtaan jäteveden käsittelylaitokseen liittyen kirjattiin 3,7 milj. euron lisävaraus, jonka seurauksena varaus oli tilikauden lopussa 5,6 (2,7) milj. euroa. Toinen 4,4 milj. euron varaus tilikauden lopussa koski entisen Summan tehtaan aluetta.

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Stora Enso julkisti syyskuussa 2008 strategisen arviointinsa tulokset. Niiden mukaan konserni aikoo sulkea koneita, joiden kapasiteetti on 600 000 tonnia paperia ja kartonkia ja 170 000 kuutiometriä sahatavaraa. Myös Venäjän puunhankintaa aiotaan supistaa merkittävästi ja yhteisomistuksessa olevan Sunilan sellutehtaan tuotantoa aiotaan rajoittaa hallitusti. Konserni ilmoitti sulkevansa Saksassa sijaitsevan Baienfurtin tehtaan ja kaksi Virossa sijaitsevaa sahaa sekä lopettavansa tuotantolinjan Saksassa sijaitsevalla Kabelin tehtaalla sekä Imatran ja Varkauden tehtailla. Sulkemisten arvioidaan johtavan noin 1 700 henkilön irtisanomiseen. Saksassa irtisanomistarve on noin 600, Suomessa 550, Venäjällä 400 ja muualla 150 henkilöä. Lisäksi arvioinnin tuloksena monen Suomessa sijaitsevan tuotantolaitoksen kunnossapitopalvelut ulkoistettiin ABB:n kanssa yhteisomistuksessa olevalle yhtiölle. 1 450 Stora Enson työntekijää siirtyy ulkoistamisen myötä uuden yhteisyrityksen palvelukseen. Toimenpidepakettin uudelleenjärjestelykustannukset ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalennuksia olivat yhteensä 213,1 milj. euroa.

Stora Enso ilmoitti lokakuussa 2007 aikovansa leikata vuosikapasiteettia noin 505 000 paperitonilla ja 550 000 sellutonilla, vähentää tehtaiden työvoimaa noin 1 700 henkilöllä ja saattaa kuitupuun tarjonta ja kysyntä tasapainoon Suomessa. Näihin toimenpiteisiin sisältyi Summan paperitehtaan ja Kemijärven sellutehtaan sulke-

minen sekä Anjalan tehtaan aikakauslehtipaperikoneen sulkeminen. Ruotsissa sijaitseva Norrsundetin sellutehdas suljettiin joulukuussa 2008 ja muualla tehtiin pienempiä uudelleenjärjestelytoimia. Näihin toimenpiteisiin liittyvä uudelleenjärjestelyvaraus oli 130,6 milj. euroa, joka kirjattiin kuluksi vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Vuoden 2006 tuotantoyksiköiden suorituskyvyn arviointiohjelman tarkoituksena oli supistaa kapasiteettia noin 400 000 tonnia. Ohjelmaan liittyvät uudelleenjärjestelykustannukset olivat 200,2 milj. euroa vuonna 2006. Tehtaiden sulkemisista kirjattiin 186,0 milj. euron varaukset, ja liiketoiminnan myynnistä kirjattiin vielä 14,2 milj. euron varaus.

Uudelleenjärjestelyvarauksista taseeseen kirjatut vastuut vuoden 2008 lopussa olivat 304,3 (262,2) milj. euroa. Ne kattoivat toimintojen lopettamisesta, purkamis- ja raivaustöistä ja tehdasalueen ennalleen palauttamisesta aiheutuvat kustannukset sekä kaikkiaan 3 150 (2 526) henkilön irtisanomiskustannukset.

Tarkemmat tiedot yritysmyyneistä ovat liitteessä 4, Yritysosot ja -myynnit. Tiedot uudelleenjärjestelyihin liittyvistä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisista ovat liitteessä 12, Poistot ja arvonalentumiset. Tiedot uudelleenjärjestelyvarauksista ovat alla.

Uudelleenjärjestelyvaraukset segmenteittain

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi			31.12.		
	Tuloslaskelma			Tase		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Sanomalehti- ja kirjapaperi	11,6	17,8	-1,3	18,2	18,8	1,1
Aikakauslehtipaperi	40,2	85,6	111,7	109,6	147,6	164,3
Hienopaperi	-8,3	-9,6	72,2	6,8	53,6	87,8
Kuluttajapakkauskartonki	127,8	3,8	-1,5	128,6	6,8	7,7
Teollisuuspakkauskaukset	5,3	-0,1	-0,9	6,0	1,3	1,4
Puutuotteet	3,1	-0,3	0,1	3,5	0,7	2,3
Muut	32,0	29,2	15,4	31,6	31,3	9,3
Jatkuvat toiminnot yhteensä	211,7	126,4	195,7	304,3	260,1	273,9
Lopetetut toiminnot	1,4	5,8	4,5	-	2,1	11,3
Koko liiketoiminta	213,1	132,2	200,2	304,3	262,2	285,2

Tehtaat, joihin toimenpiteet kohdistuivat, on eritelty alla.

Baienfurtin tehdas

Etelä-Saksassa sijaitseva Baienfurtin tehdas, joka tuotti 190 000 tonnia taivekartonkia, ja jonka vuosiliikevaihto oli normaalisti noin 180 milj. euroa, jouduttiin sulkemaan joulukuussa 2008 Euroopan taivekartongin ylikapasiteetista, euron vahvasta kurssista ja erityisesti puu- ja energiakustannusten noususta johtuvien jatkuvien kannattavuusongelmien vuoksi. Tehtaalla irtisanotaan noin 350 henkilöä. Arkituslaitokseen jää 40 henkilöä. Tehtaan sulkemisesta kirjattiin 114,7 milj. euron uudelleenjärjestelyvaraus, joka säilyi ennallaan tilikauden lopussa. Käyttöomaisuuden arvonalentumiset olivat 42,3 milj. euroa ja muut alaskirjaukset 6,8 milj. euroa.

Kabelin tehdas

Stora Enso sulki joulukuussa 2008 Saksassa sijaitsevan Kabelin tehtaan paperikone (PK) 3:n Euroopan ylikapasiteetista sekä puu- ja energiakustannusten noususta johtuvien kannattavuusongelmien takia. Koneen vuotuinen kapasiteetti oli 140 000 tonnia päälystettyä aikakauslehtipaperia. Sulkeminen vaikuttaa noin 170 henkilöön. Irtisanomiskustannukset ja muut henkilöstökulut muodostivat valtaosan 32,3 milj. euron uudelleenjärjestelyvarauksesta, josta 30,4 milj. euroa oli jäljellä tilinpäätöspäivänä.

Imatran ja Karhulan tehtaast

Marraskuussa 2008 päätökseen saatujen Imatran tehtaan yt-neuvottelujen seurauksena Stora Enso sulkee vuoden 2009 loppuun mennessä Imatran kuluttajapakkauskartonkikone 1:n, jonka vuotuinen kapasiteetti on 170 000 tonnia. Imatran muovipäälystyskone 2 suljetaan vuoden 2009 toukokuussa ja Karhulan muovipäälystyskone vuoden 2010 loppuun mennessä. Toinen Imatran arkituslinjoista lopetetaan vuoden 2009 heinäkuun alussa ja toinen vuoden 2010 syksyllä. Henkilöstövähennykset Imatralla ja Karhulassa koskevat 329 henkilöä. Irtisanomiskustannukset ja muut henkilöstöön liittyvät toimenpiteet muodostavat valtaosan sulkemisista kirjattusta 9,2 milj. euron varauksesta.

Varkauden tehdas

Teollisuuspakkausliiketoiminta-alueeseen kuuluva Varkauden tehtaan Corenson hylsykartonkikone, jonka vuotuinen kapasiteetti oli 100 000 tonnia, suljettiin joulukuussa 2008. Sulkeminen koski 136:ta työntekijää. Sulkemisesta kirjattiin 4,2 milj. euron varaus, joka oli kokonaisuudessaan jäljellä tilikauden lopussa. Käyttöomaisuudelle kirjattiin yhteensä 11,8 milj. euron arvonalentuminen.

Kemijärven sellutehdas

Kemijärven sellutehdas, joka työllisti 214 henkilöä, suljettiin huhtikuussa 2008. Vuonna 2007 käyttöomaisuudelle tehtiin 67,1 milj. euron arvonalennus ja tehtaan sulkemisesta kirjattiin 16,0 milj. euron varaus, josta 8,9 milj. euroa oli jäljellä vuoden 2008 lopussa.

Summan tehdas

Summan tehdas Kymenlaaksossa suljettiin tammikuussa 2008 ja 400 henkilöä irtisanottiin. Tehdas oli jaettu aikakauslehtipaperi- ja sanomalehtipaperiliiketoiminta-alueisiin. Aikakauslehtipapereista kirjattiin 5,4 milj. euron varaus ja käyttöomaisuuden 22,2 milj. euron arvonalentuminen, sanomalehtipapereista 15,7 milj. euron varaus ja käyttöomaisuuden 75,0 milj. euron arvonalentuminen. Vuonna 2008 ei kirjattu muita kuluja, ja tilikauden lopussa varausta oli vielä 4,3 milj. euroa.

Anjalan tehdas

Anjalan tehtaan paperikone (PK) 1 suljettiin marraskuussa 2008. Koneen vuotuinen tuotantokapasiteetti oli 120 000 tonnia kirjapaperia. 170 henkilöä irtisanottiin. Paperikoneen sulkemisesta kirjattiin 13,8 milj. euron varaus ja käyttöomaisuuden 20,7 milj. euron arvonalentuminen. Vuonna 2008 kirjattiin 1,9 milj. euron lisävaraus. Vuoden lopussa varaus oli yhteensä 6,4 milj. euroa.

Norrsundetin sellutehdas

Norrsundetin sellutehdas Ruotsissa suljettiin joulukuussa 2008. Kaikkiaan 317 henkilöä irtisanottiin. Vuonna 2007 kirjattiin 37,8 milj. euron varaus ja käyttöomaisuuden 48,0 milj. euron arvonalentu-

minen. Vuonna 2008 kirjattiin vielä 3,6 milj. euron varaus, joten tilikauden lopussa varaus oli yhteensä 30,2 (35,6) milj. euroa. Koska tehtaan tuotanto lopetettiin vasta äskettäin, alueen raivaustyöt ja koneiden myynti tehdään vasta vuonna 2009.

Corbehemin tehdas

Corbehemin tehdas kirjasi 62,8 milj. euron varaukset vuosilta 2005–2007. Varaukset liittyivät PK 3:n ja PK 4:n sulkemiseen sekä tehtaan vanhan hiilivoimalan sulkemiseen. Vuonna 2008 tehdas pystyi palauttamaan varauksesta 4,1 milj. euroa, vaikka toimenpiteet ovatkin yhä kesken, sillä rakennuksia ei ole vielä purettu ja tehdasalueen myynti kunnalle ei ole vielä toteutunut.

Reisholzin tehdas

378 henkilöä työllistänyt Reisholzin tehdas, joka tuotti superkalanteroitua (SC) aikakauslehtipaperia, suljettiin vuoden 2007 viimeisellä neljänneksellä. Tehtaan vuotuinen tuotantokapasiteetti oli 215 000 tonnia ja ulkoinen liikevaihto noin 95 milj. euroa. Stora Enso kirjasi vuonna 2006 sulkemisesta 157,0 milj. euron varaukset ja alaskirjaukset, joista 103,0 milj. euroa koski uudelleenjärjestelyvarausta. Varaukselle ei tehty oikaisua vuosina 2007 ja 2008, ja jäljellä oleva vastuu taseessa vuoden 2008 lopussa oli 12,5 (32,5) milj. euroa. Tehdasalueen raivaus- ja puhdistustyöt ovat yhä hieman kesken. Tehdasalueen myynnin odotetaan toteutuvan 30.6.2009.

Berghuizerin tehdas

Berghuizerin tehdas, joka oli aiemmin osa Stora Enson hienopaperiliiketoiminta-alueita, suljettiin vuoden 2007 lopussa markkinoiden ylikapasiteetista aiheutuvan heikon kannattavuutensa takia. Valtaosa tehtaan palveluksessa työskentelevästä 297 henkilöstä irtisanottiin. Päälystämätöntä hienopaperia (esimerkiksi kopio- ja tulostuspapereita) tuottaneen tehtaan vuotuinen tuotantokapasiteetti oli 235 000 tonnia ja ulkoinen liikevaihto noin 180 milj. euroa. Stora Enso kirjasi vuonna 2006 sulkemisesta 116,0 milj. euron varaukset ja alaskirjaukset, joista 80,0 milj. euroa kirjattiin taseeseen uudelleenjärjestelyvarauksena. Vuonna 2007 kävi kuitenkin ilmi, että tehdasalueen ennalleen palauttamisen kustannukset olisivat merkittävästi odotettua pienemmät, joten varauksesta palautettiin 8,8 milj. euroa. Tehdasalue ja jäljelle jääneet laitteet myytiin vuonna 2008, kun kauppahinta oli kokonaisuudessaan saatu. Tuolloin varauksesta palautui vielä 9,5 milj. euroa. Tilikauden lopussa varausta oli jäljellä 5,1 (52,3) milj. euroa, ja konsernin myyntisopimukseen liittyvien veloitteiden arvioidaan toteutuvan 31.3.2009 mennessä.

Vuonna 2005 aloitettu tuotantoyksiköiden suorituskyvyn arviointiohjelma jatkui vuonna 2006. Konsernin tuotantorakenteen uudistamiseksi käynnistettiin useita toimia, jotka johtivat merkittäviin yritysmyynteihin ja 200,2 milj. euron uudelleenjärjestelyvarauksiin.

Pitkäaikainen koroton vieras pääoma

31.12.

Milj. euroa	2008	(oikaistu*) 2007	(oikaistu*) 2006
Siirtovelat	10,1	12,4	16,5
Osakeperusteiset maksut (liite 23)	9,9	26,7	47,4
Muut pitkäaikaiset velat	8,5	13,6	12,3
Yhteensä	28,5	52,7	76,2

* Tietoja oikaisun yksityiskohdista kohdassa Yleistä liitteessä 1

Lyhytaikainen koroton vieras pääoma

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Saadut ennakot	5,8	7,0	6,2
Ostovelat	579,6	803,4	913,9
Muut pitkäaikaiset velat	122,5	220,6	214,8
Kertyneet palkka- ja henkilöstökustannukset	206,3	257,6	275,0
Optio-ohjelmien suojausinstrumentit	56,2	36,0	19,6
Siirtovelat	446,6	449,4	446,3
Varausten lyhytaikainen osuus	185,1	197,3	116,7
Yhteensä	1 602,1	1 971,3	1 992,5

Ostovelat ja kertyneet palkkakustannukset, yhteensä 785,9 (1 061,0) milj. euroa, luokitellaan rahoitusinstrumenteiksi IAS 39:n mukaan.

Riskienhallinnan periaatteet ja prosessi

Stora Enso on alttiina erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita konsernin tulee hallita talous- ja tilintarkastuslautakunnan ja hallituksen hyväksymien toimintatapojen mukaisesti. Päämääränä on kustannustehokas konserniyrittäjien varainhankinta ja tuloksen heilahteluiden vaimentaminen rahoitusinstrumenttien avulla. Pääasialliset rahoitusriskit ovat varainhankintariski, korkoriski, valuutariski ja hyödykkeiden, erityisesti kuitupuun ja energian, hintariski.

Stora Enson rahoitusriskikäytäntö ohjaa konsernin kaikkia rahoitustapahtumia. Käytäntö ja sen mahdolliset tulevat muutokset sekä lisäykset tulevat voimaan, kun hallituksen talous- ja tilintarkastuskomitea on ne hyväksynyt. Kaikkien rahoitusinstrumenttien käyttöä koskevien toimintaohjeiden on oltava yhdenmukaisia yleisen rahoituskäytännön kanssa. Stora Enson rahoituspalvelujen sisäinen riskienhallintakäytäntö sisältää yksityiskohtaisempia ohjeita, jotka astuvat voimaan konsernin rahoitustoiminnan johtajan allekirjoituksella. Rahoituspalvelujen muun henkilöstön on omilla allekirjoituksillaan vahvistettava, että he ovat tietoisia käytännön mahdollisista muutoksista. Tärkeimmät rahoitusmarkkinariskit on selostettu alla.

Korkoriski

Korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin. Talouden suhdanneherkkyyden vuoksi konsernin korkoriskejä pyritään hallitsemaan sovittamalla yhteen rahoituskustannukset ja operatiivisen toiminnan tuotto. Tähän päästään vaihtamalla pitkäaikaisia kiinteitä korkoja lyhytaikaisiin vaihtuviin korkoihin, joiden tavoiteduraatio on kaksitoista kuukautta ja sallittu poikkeama on 3–24 kuukautta. Duraatiota voidaan kuitenkin talousjohtajan päätöksellä jatkaa 48 kuukauteen.

31.12.2008 tilanteen mukaisesti yhden prosenttiyksikön muutos korkotasossa aiheuttaisi 16 (31) milj. euron vaikutuksen vuotuisissa nettokorkokuluissa olettaen, että lainojen duraatio ja konsernin

rahoitusrakenne pysyvät ennallaan vuoden aikana. Simulaatio laskee yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutuksen kaikkien vaihtuvakorkoisten instrumenttien korkotasossa seuraavasta uudelleenasetuspäivästä vuoden loppuun. Lisäksi kaikki vuoden kuluessa erääntyvät lyhytaikaiset lainat sisällytetään mukaan, joten laina-aikaa on pidennetty keinotekoisesti erääntymisestä vuoden loppuun uudella korkeammalla korolla. Konsernin vaihtuvakorkoinen nettovelkapositio rahavarat pois lukien, sisältäen koronvaihtosopimusten muuttuvan osan, oli yhteensä noin 2,2 (4,0) mrd. euroa. Keskimääräinen koron uudelleenmäärittymiskausi oli noin 4,0 (2,9) kuukautta. Konsernin korollisten nettovelkojen, mukaan lukien kaikki korkojohdannaiset mutta ei rahavaroja, koron keskimääräinen uudelleenmäärittymiskausi oli noin 1,6 (1,0) vuotta. Yhden prosenttiyksikön muutos korkotasossa aiheuttaisi myös 1,0 (3,0) milj. euron suuruiset käyvän arvon muutokset, jotka esitetään muissa rahoitusierissä. Nämä aiheutuvat pääasiassa koronvaihtosopimuksista, jotka eivät täytä käyvän arvon suojauslaskennan edellytyksiä. Liitteessä 28, Rahoitusinstrumentit, on yhteenveto liikkeeseen laskettujen korkojohdannaisopimusten nimellisarvosta ja käyvästä arvosta.

Valuutan transaktioriski

Konserni on alttiina valuutariskille, joka aiheutuu sen toiminta- ja raportointivaluutta euroa vastaan tapahtuvista valuuttakurssimuutoksista. Valuutariski tarkoittaa valuuttakurssivaihteluiden vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan eli valuuttakurssien vaikutusta odotettuihin tuleviin kassavirtoihin. Konsernin toimintaohjeena on suojata puolet tärkeimpien valuuttojen määräisistä ennustetuista kassavirroista. Valuuttariskin tärkeimmät syyt ovat Stora Enson tuotantolaitosten maantieteellinen sijainti, raaka-aineen hankinta ja euroalueen ulkopuolelle suuntautuva myynti. Tärkeimmät valuutat näissä tapauksissa ovat Ruotsin kruunu, Yhdysvaltain dollari ja Ison-Britannian punna. Seuraavassa taulukossa on esitetty liiketoiminnan nettoraavirta valuutoittain vuonna 2008 sekä 31.12.2008 käytössä olevat transaktioriskin suojaukset.

Transaktioriski ja suojaukset päävaluutoissa

31.12.

Milj. euroa	EUR	USD	GBP	SEK	JPY	Muut	Yhteensä
Myynti vuonna 2008	6 360	1 570	690	1 160	250	1 000	11 030
Kustannukset vuonna 2008	-6 300	-670	-110	-2 110	0	-1 150	-10 340
Liiketoiminnan rahavirta: Jatkuvat toiminnot	60	900	580	-950	250	-150	690
Transaktioriskin suojaukset 31.12.		355	207	-730	119	-	-49
% liiketoiminnan rahavirrasta vuonna 2008		39%	36%	77%	48%		
Keskimääräinen suojausaste, % vuonna 2008		50%	47%	58%	52%		

Seuraavassa taulukossa on esitetty, miten +/- 5–10 % muutos euron ja Ruotsin kruunun arvossa suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Ison-Britannian puntaan vaikuttaa suoraan vuosiliikevoittoon ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA). Laskutoimituksessa on otettu huomioon valuuttamääräisten kassavirtojen suojaukset ja siinä oletetaan, että yksittäisen valuuttakurssin muutoksen lisäksi muita muutoksia ei tapahdu. Koska ruotsalaisilla tehtailla on lisäksi merkittävää euromääräistä myyntiä, +/- 5 % keskimääräinen vuotuinen muutos Ruotsin kruunun ja euron arvoissa on myös laskettu.

Vuotuinen liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA): Valuuttakurssien + / - 5–10 % muutoksen vaikutukset

Milj. euroa	31.12.2008			31.12.2007		
	Ennen suojausta	Suo- jaukset	Netto- vaikutus	Ennen suojausta	Suo- jaukset	Netto- vaikutus
10 % muutos EUR/USD-kurssissa	-/+ 50–60	+/- 20–25	-/+ 25–35	-/+ 50–60	+/- 20–25	-/+ 30–40
10 % muutos EUR/GBP-kurssissa	-/+ 35–45	+/- 15–20	-/+ 25–35	-/+ 45–55	+/- 15–20	-/+ 30–40
10 % muutos SEK/USD-kurssissa	-/+ 30–35	+/- 10–15	-/+ 20–25	-/+ 30–35	+/- 10–15	-/+ 20–25
10 % muutos SEK/GBP-kurssissa	-/+ 25–30	+/- 15–20	-/+ 10–15	-/+ 25–30	+/- 10–15	-/+ 15–20
5 % muutos SEK/EUR-kurssissa	-/+ 35–40	+/- 20–25	-/+ 15–20	-/+ 35–40	+/- 20–25	-/+ 15–20

Jos euron ja Ruotsin kruunun arvossa tapahtuu 10 % muutos suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Ison-Britannian puntaan ja muut muuttujat pysyvät ennallaan, liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia (EBITDA) muuttuu noin 16 (28) milj. eurolla pääasiassa dollarimääräisten myyntisaamisten kertamuunnoksesta aiheutuvien valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden vuoksi. Vuonna 2008 sekä euron että Ruotsin kruunun arvo vahvistui merkittävästi Ison-Britannian puntaa vastaan mutta heikkeni samalla Yhdysvaltain dollaria vastaan. Vuonna 2007 euro ja Ruotsin kruunu vahvistuivat merkittävästi Yhdysvaltain dollaria ja Ison-Britannian puntaa vastaan. Lyhytaikaiset korottomat saamiset valuutoittain esitetään liitteessä 19, Saamiset.

Ennustettua valuuttamääräistä myyntiä ja kustannuksia suojaavat johdannaiset täyttävät pääosin suojauslaskennan soveltamisen edellytykset, joten niiden käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan omaan pääomaan sisältyvään suojausrahastoon. On arvioitu, että jos euron ja Ruotsin kruunun kurssi muuttuu 10 % Yhdysvaltain dollaria ja Ison-Britannian puntaa vastaan ja muut muuttujat, kuten optioiden suojausten aika-arvo ja termiinisopimusten korkokomponentti, pysyvät ennallaan, omaan pääomaan sisältyvä suojausrahasto ennen veroja on noin 74 (71) milj. euroa suurempi tai pienempi

Epäsuorat valuuttakurssivaikutukset, kuten se, että tuote muuttuu halvemmaksi valmistaa muualla, vaikuttavat hintoihin ja tuotevirtoihin, mutta niitä ei ole otettu laskutoimituksessa huomioon. Laskelmat perustuvat jatkuvien toimintojen realisoituneisiin kassavirtoihin vuosilta 2007 ja 2008 sekä kunkin vuoden lopun suojaustasoihin. Oletuksena on, että valuuttamääräisten kassavirtojen suojaustasot ja rakenteet eivät muutu vuoden aikana. Suojausinstrumentteina käytetään valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita.

rahavirran suojauksessa käytettyjen valuuttajohdannaisten uudelleenarvostuksesta johtuen. Tästä 41 (39) milj. euroa liittyy dollari-määräisiin suojauksiin ja 33 (32) milj. euroa puntamääräisiin suojauksiin. Vastaavat suojausten nimellisarvot olivat 614 (579) milj. Yhdysvaltain dollaria ja 284 (235) milj. Ison-Britannian puntaa.

Muuntoriski

Muuntoriski merkitsee valuuttakurssien vaihtelun vaikutusta Stora Enson valuuttamääräisten varojen ja velkojen nettoarvoon. Konserni pyrkii vähentämään muuntoriskiä rahoittamalla investoinnit paikallisella valuutalla silloin, kun se on taloudellisesti järkevää.

Ulkomaisten tytä- ja osakkuusyritysten taseet sekä ulkomaan valuuttamääräiset myytävissä olevat rahoitusvarat muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Konsernin pääomaan voi siis kohdistua valuuttakurssivaihteluiden aiheuttamia riskejä. Tuloksena olevat muuntoerot sekä muut muutokset, kuten tuloslaskelman muuntamisesta aiheutuva muuntoero, kirjataan suoraan omaan pääomaan. Nämä kertyneet muuntoerot kirjataan kuitenkin tuloslaskelmaan, kun ulkomainen tytäryritys myydään kokonaan tai osittain. Seuraavassa taulukossa on esitetty oman pääoman muuntoriskialtius ennen suojauksia ja suojausten jälkeen.

Milj. euroa	Euro	Yhdys- vallat	Ruotsi	Tšekin tasavalta	Puola	Brasilia	Muut	Yhteensä
Sijoitettu pääoma ilman osakkuusyrityksiä	4 563	211	1 809	123	174	150	702	7 732
Osakkuusyritykset	175	50	361	-	-	456	-	1 042
Korolliset nettovelat	-1 381	50	-1 420	41	84	21	-519	-3 124
Vähemmistön osuudet	-3	-	-2	-	-13	-21	-17	-56
Muuntoriskille altis pääoma	3 354	311	748	164	273	606	166	5 594
Velkojen suojaukset ^{1, 2)}	381	-381	-	-	-	-	-	-
EUR/PLN	120	-	-	-	-120	-	-	-
EUR/CZK	131	-	-	-131	-	-	-	-
Muuntoriskialttius suojausten jälkeen	3 986	-70	748	33	125	606	166	5 594

1) Pitkäaikainen velka, termiinisopimukset tai valuuttaoptiot luokitellaan ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen investointien suojauksiksi.

2) Suojaustaso vuonna 2008 oli riittävä. Vuoden lopulla NewPage-arvopaperien käypä arvo kuitenkin laski merkittävästi, joten suojaustasoa on oikaistu vuonna 2009.

Seuraavassa taulukossa esitetään, miten +/- 5–10 % muutos euron arvossa Yhdysvaltain dollaria, Ruotsin kruunua ja Brasilian realia vastaan vaikuttaa konsernin omaan pääomaan vuoden lopussa. Laskutoimitus sisältää ulkomaisten yksiköiden nettosijoitusten valuuttasuojauksen vaikutukset, ja siinä oletetaan, että tilikauden loppuun mennessä ei tapahdu muita muutoksia kuin yksittäinen valuuttakurssimuutos. Laskutoimituksessa huomioidaan riskit, jotka

kohdistuvat ulkomaan valuuttamääräiseen omaan pääomaan ja suojaustasoihin 31.12. Suojausinstrumentteina on käytetty valuuttatermiinisopimuksia, valuuttaoptioita ja valuuttalainoja. Yksityiskohittaiset tiedot kertyneiden muuntoerojen muutoksista ja suojausvaikutuksista on liitteessä 29, Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus.

Konsernin oma pääoma: Valuuttakurssien +/- 5–10 % muutoksen vaikutukset ennen veroja

Milj. euroa	31.12.2008			31.12.2007		
	Ennen suojausta	Suo- jaukset	Netto- vaikutus	Ennen suojausta	Suo- jaukset	Netto- vaikutus
5 % muutos EUR/SEK-kurssissa	37	-	37	96	5	91
10 % muutos EUR/USD-kurssissa	31	38	-7	42	36	6
10 % muutos EUR/BRL-kurssissa	61	-	61	69	-	69
Yllä olevien kokonaisvaikutus	129	38	91	207	41	166

Maksuvalmius- ja uudelleenrahoitusriski

Varainhankintariskillä tarkoitetaan riskiä rahoituksen saatavuudesta tietyllä hetkellä. Stora Enson rahoitustoiminnan periaatteisiin kuuluu, että nostettujen lainojen ja lyhytaikaisia lainoja kattavien nostamattomien luottolimiittien keskimääräinen maturiteetti tulee olla neljästä seitsemään vuotta. Lisäksi konsernilla tulee olla nostamattomia luottolimiittejä kattamaan suunnitellut rahoitustarpeet, pitkäaikaisten lainojen lyhennyserät, yritystodistuslainat ja muut lyhytaikaiset luotot.

Uudelleenrahoitusriskiä, joka tarkoittaa sitä, että erääntyvälle velalle ei saada uutta rahoitusta markkinoilta, torjutaan pitämällä jäljellä olevien velkojen takaisinmaksuaika tasaisena. Lisäksi konsernin tavoitteena on ylläpitää kahta ns. Investment Grade -tasoista luottokelpoisuusluokitusta rahoituksen saannin turvaamiseksi. Seuraavassa taulukossa on yhteenveto pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksuohjelmasta.

31.12.

Milj. euroa	2009	2010	2011	2012	2013	2014+	Total
Joukkovelkakirjalainat	338,5	526,4	381,1	-	-	1 325,7	2 571,7
Lainat rahoituslaitoksilta	90,3	270,3	57,3	128,6	91,5	97,7	735,7
Rahoitusleasingsopimukset	5,8	1,2	1,1	1,0	16,7	3,1	28,9
Muut pitkäaikaiset lainat	5,3	30,4	25,3	25,2	25,2	130,1	241,5
Velan käyvän arvon suojausinstrumentit	-2,5	-4,9	-30,8	-3,2	-	-91,2	-132,6
Pitkäaikaiset lainat yhteensä	437,4	823,4	434,0	151,6	133,4	1 465,4	3 445,2
Lyhytaikaiset: erääntyvät 12 kuukauden kuluessa							437,4
Pitkäaikaiset: erääntyvät 12 kk:n jälkeen							3 007,8

Seuraavan sivun taulukossa on esitetty konsernin nettomääräisesti suoritettavat diskonttaamattomat rahoitusvelat. Ne on ryhmitelty pääotsikoiden alle sen mukaan, mikä on niiden jäljellä oleva erään-

tymisaika tilinpäätöspäivänä. Sopimuksenvaraisia rahoituskuluja arvioitaessa käytettiin termiinikorkoja.

Korolliset lainat erääntymisajoittain, nettomääräiset suoritukset

Milj. euroa	1 vuosi	2 vuotta	3 vuotta	4 vuotta	5 vuotta	5 vuotta+
Korolliset pitkäaikaiset lainat, kirjanpitoarvot	437,4	823,4	434,0	151,6	133,4	1 465,4
Vähennys käyvän arvon oikaisusta kirjanpitoarvoon	-0,7	-0,9	-15,2	-0,5	-	-13,5
Arvioidut rahoituskulut	142,9	116,2	79,7	79,8	80,2	499,2
Pitkäaikaisten lainojen erääntyessä maksettavat suoritukset	579,6	938,7	498,5	230,9	213,6	1 951,1
Korolliset lyhytaikaiset lainat, kirjanpitoarvot	164,6	-	-	-	-	-
Rahoituskulut	7,0	-	-	-	-	-
Käytössä olevat luottolimiitit	43,2	-	-	-	-	-
Suoritukset yhteensä, 31.12.2008	794,4	938,7	498,5	230,9	213,6	1 951,1
Suoritukset yhteensä, 31.12.2007	1 137,1	783,1	853,3	517,1	178,4	2 041,6
Suoritukset yhteensä, 31.12.2006	1 290,4	757,8	809,1	764,5	517,6	2 455,0

Vastapuoliriski

Vastapuoliriski tarkoittaa sitä, että Stora Enson tekemiin rahoitusso-
pimuksiin kohdistuu vastapuolen taloudellisesta tilanteesta aiheutuva
riski. Tätä riskiä minimoidaan

- toimimalla johtavien rahoituslaitosten ja sellaisten yritysten kanssa, joilla on korkea luottoluokitus
- tekemällä sijoituksia vain taloudelliselta tilanteeltaan vakaiden laitosten tai yritysten likvideihin käteisrahastoihin
- vaatimalla emoyhtiöltä vakuudet, kun toimitaan luottoluokituksen saaneen yhtiön tytäryritysten kanssa.

Ulkoisten vastapuolien luottoluokituksen tulee olla vähintään A-
(pankit) tai BBB (hyödykkeitä myyvät yritykset). Vastapuolen kanssa
tehdään ISDA-/FEMA-puitesopimus tai vastaava. Muille vastapuolille,
jotka eivät täytä yllä mainittuja vaatimuksia, täytyy saada toimitus-
johtajan hyväksyntä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty 5 tärkeimpään vastapuoleen
liittyvät saldot tilinpäätöspäivänä Standard & Poor'sin luottokelpoi-
suusluokitusten mukaisesti.

31.12.

Milj. euroa	Luokitus	2008	2007
Yritys A	A	116,1	41,9
Yritys B	A	31,8	11,7
Yritys C	A+	9,1	3,8
Yritys D	AA	8,4	1,0
Yritys E	AA	8,1	-

Hyödykkeiden ja energian hintariski

Konsernin tuottojen kehitystaso on alttiina hyödykkeiden ja energian hintavaihteluille. Energian hinnan suojaus on osa konsernin yleisen energiahintariskin hallintaa, kun taas hyödykkeiden hintariskejä mitataan ja suojataan, jos se on taloudellisesti mahdollista. Energian ja raaka-aineiden 10 % hinnannousu aiheuttaa 51,3 (34,9) milj. euron muutokset energian ja raaka-aineiden suojaussopimusten käyvässä arvossa. Suurin osa näistä käyvän arvon muutoksista verojen jälkeen kirjataan suoraan oman pääoman suojausrahastoon, kunnes sopimukset erääntyvät ja tulos kirjataan tuloslaskelmaan. Nämä arviot koskevat vain rahoitusinstrumenttien herkkyyttä markkinariskeille, ei konserniin kohdistuvia raaka-aineiden ja energian hintariskiä kokonaisuudessaan, koska varsinaiset hankinnat eivät ole IFRS 7 -standardissa määritettyjen tiedonantovaatimusten mukaisia rahoitusinstrumentteja. Useimpien energia- ja raaka-ainesuojausten erääntymisaika on 1 kuukaudesta 4 vuoteen (kuukaudesta viiteen vuoteen vuonna 2007).

Konserniin kohdistuvaa energian hinnannousuriskiä torjutaan tekemällä pitkäaikaisia kiinteähintaisia ostosopimuksia (ks. liite 30, Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat: Sitovat ostosopimukset). Stora Ensolla on myös 15,0 % osuus Pohjolan Voima Oy:n osakkeista. PVO on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan konserni, joka tuottaa sähköä ja lämpöä osakkeenomistajilleen Suomessa. Vaikka sähkön hinnannousu heikentää Stora Enson kannattavuutta ja siten Suomessa sijaitsevien tehtaiden kirjanpitoarvoa, se kuitenkin nostaa konsernin osakeomistuksen arvoa (ks. liite 16, Myytävissä olevat rahoitusvarat).

Muiden raaka-aineriskien torjumiseksi Stora Ensolla on merkittäviä osakkuusyhtymistuksia Suomessa, Ruotsissa ja Brasiliassa toimivissa metsäyhtiöissä. Jos puukuidun hinta nousee näissä maissa, samalla nousee myös konsernin omistusten arvo.

Osakkeiden hintariski

Stora Enso suojautuu optio-ohjelmien suojausinstrumenttien (Total Return Swap, TRS) avulla johdon optio-ohjelmien (liitteet 7, Henkilöstökulut ja 23, Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät) yhteydessä liikkeeseen laskettavien ja käteissuorituksin maksettavien synteettisten optioiden kurssimuutoksilta. Vaikka optioiden suojausinstrumentit mahdollistavat optioiden selvitykseen liittyvän kassavirran osittaisen suojaamisen, ne voivat kuitenkin aiheuttaa tiettyjä osakekurssista johtuvia markkinariskejä. Optioiden suojausinstrumentit eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä, joten niiden käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

31.12.2008 optioiden suojausinstrumentteja oli käytössä 17 550 000 (17 850 400) Stora Enso Oy:n R-osaketta vastaava määrä. Suojausinstrumenttien käypä arvo oli negatiiviset 57,4 (34,9) milj. euroa (ks. liite 28, Rahoitusinstrumentit). Optioiden suojausinstrumenttien suoritusjaksot vastaavat niihin liittyvien synteettisten optioiden merkintäaikaa. Ne erääntyvät 2009–2014 ja ne voidaan suorittaa aikaisemmin, jos konserni niin päättää. 10 % nousu R-osakkeen hinnassa aiheuttaisi 9,7 milj. euron nousun optioiden suojausinstrumenttien käyvissä arvoissa. Tämä perustuu osakkeen tilikauden päätöskurssiin, joka oli 5,52 (10,24) euroa NASDAQ OMX Helsingissä.

Stora Ensolla on jonkin verran sijoituksia pörssinoteeratuissa arvopapereissa (liite 16, Myytävissä olevat rahoitusvarat). Näiden sijoitusten arvo oli vuoden lopussa 23,5 (45,9) milj. euroa. Osakesijoituksiin kohdistuu osakkeiden hintavaihtelusta aiheutuva riski. 10 % lasku osakekurssissa aiheuttaisi 2,4 (4,6) milj. euron tappion omassa pääomassa. Vaikutus näkyisi kuitenkin tuloslaskelmassa vasta sitten, kun osakkeet myydään tai kun kurssilasku katsottaisiin muuksi kuin väliaikaiseksi arvonalentumiseksi. Konsernilla ei 31.12.2008 ollut pörssinoteerattuihin yhtiöihin tehtyjä sijoituksia suojaavia rahoitusjohdannaissopimuksia. Näiden sijoitusten markkina-arvon muutokset kirjataan verojen jälkeen suoraan omaan pääomaan myytävissä olevien rahoitusvarojen rahastoon.

Stora Ensolla on myös 15,0 % osuus, arvoltaan 766,0 (994,0) milj. euroa, PVO:n osakkeista. PVO on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan konserni. Näiden osakkeiden arvo määräytyy energian hintojen mukaan, ja sitä on selostettu yksityiskohtaisemmin liitteessä 16, Myytävissä olevat rahoitusvarat.

Stora Enso North American myynnin yhteydessä (ks. liite 5, Lopetetut toiminnot) kauppahintaan sisältyi 19,9 % uuden yhtiön, NewPagen osakkeita. Omistus luokiteltiin myytävissä oleviksi rahavaroiksi muihin osakkeisiin ja sen käyväksi arvoksi kirjattiin 244 (370,0) milj. Yhdysvaltain dollaria 31.12.2008. Koska näillä osakkeilla ei käydä kauppaa pörssissä, arvioitu markkina-arvo on laskettu käyttämällä diskontatun rahavirran menetelmää (ks. liite 16, Myytävissä olevat rahoitusvarat). Siksi arvostukset voivat olla osittain epätarkkoja. Yhdysvaltain dollarin ja euron välinen valuuttakurssiriski on selostettu muuntoeroriskiä käsittelevässä kohdassa.

Asiakkaiden luottoriski

Päämarkkina-alueilla Länsi-Euroopassa sekä Kanadassa ja Yhdysvalloissa asiakkaat vakuutetaan asiakasluottovakuutuksella. Muilla markkinoilla luottoriskiä pienennetään käyttämällä muun muassa remboursseja, ennakkomaksuja ja pankkitakuita. Lisäksi käytössä on vientitakuuta, jotka kattavat sekä poliittisen että kaupallisen riskin. Vientitakuut koskevat yksittäisiä OECD-maiden ulkopuolisia asiakkaita. Konsernin johto katsoo, ettei Stora Ensolla ole yksittäiseen asiakkaaseen, yksittäiseen vastapuoleen tai maantieteellisen alueeseen liittyviä merkittäviä riskikeskittymiä. Myyntisaamisten ryhmittely ikäjakauman mukaan on liitteessä 19, Saamiset.

Pääomariskien hallinta

Stora Enson velkarakenne keskittyy pääomamarkkinoihin, kun taas pankkien kanssa tehdään pääasiassa valmiusluottosopimuksia. Stora Enson tavoitteena on turvata toiminta ja siten aikaansaada

tuottoa osakkeenomistajille ja hyötyjä muille sidosryhmille sekä ylläpitää optimaalista pääomarakennetta pääomakustannuksen pienentämiseksi. Edellyttäen että osakkeenomistajat tarvittaessa antavat hyväksyntänsä, konserni voi pääomarakenteen ylläpitämiseksi tai oikaisemiseksi muuttaa osakkeenomistajille maksettavaa osinkoa, ostaa omia osakkeitaan markkinoilta, palauttaa pääomaa osakkeenomistajille, laskea liikkeeseen uusia osakkeita tai myydä omaisuuttaan velan lyhentämiseksi.

Stora Enson tavoitteena on pitää velkaantumisasaste enintään 0,80, mikä on osoitus vahvasta taseesta ja yhtiön talouden joustokyvystä. Rahoituksen saannin turvaamiseksi konsernin tavoitteena on myös ylläpitää kahta ns. Investment Grade -tasoista luottokelpoisuusluokitusta. Tällä hetkellä kyseistä tavoitetta ei ole saavutettu. Velkaantumisasateluvut on esitetty alla:

Pääomarakenne

31.12.			
Milj. euroa	2008	2007	2006
Korolliset velat	4 076,1	4 441,5	5 227,9
Korolliset saamiset	952,1	1 486,8	984,9
Korollinen nettovelka	3 124,0	2 954,7	4 243,0
Oma pääoma yhteensä	5 594,0	7 593,6	7 917,1
Velkaantumisasaste	0,56	0,39	0,54

Konsernin velat olivat yhteensä 3 445,2 milj. euroa 31.12.2008, mikä on 422,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna, jolloin velat olivat yhteensä 3 867,9 milj. euroa. Takaisinmaksut olivat yhteensä 634,2 milj. euroa, joista 431,4 milj. euroa liittyi muihin kuin euromääräisiin joukkovelkakirjalainoihin ja 202,8 milj. euroa lainoihin rahoituslaitoksilta mukaan lukien arvostaan 150,0 milj. euron Yhdysvaltain dollarimääräisen lainan takaisinmaksun Euroopan investointipankille. Papyrus-tukkuritoiminnan myynnin yhteydessä ostajalle siirtyi 77,1 milj. euron arvosta velkoja. Uusien lainojen arvo oli yhteensä 303,6 milj. euroa, josta 83,9 milj. euroa oli rahoituslaitoksilta ja 219,7 milj. euroa muilta rahoitusyhtiöiltä, mukaan lukien 200,0 milj. euroa suomalaisilta eläkevakuutusyhtiöiltä, joilta on saatavilla merkittäviä lisäsummia tarpeen mukaan. Valuuttakurssimuutosten, suojausten ja poistojen vaikutukset pienensivät velkaa 15,0 milj. euroa.

Stora Enso allekirjoitti toukokuussa 2007 uuden 1,4 miljardin euron arvoisen syndikoidun luottosopimuksen 15 pankin kanssa. Tämä viisivuotinen laina on määrä käyttää yhtiön yleisiin rahoitustarpeisiin, ja se korvasi aiemman 1,75 mrd. euron syndikoidun luoton. Lainan korkokustannus on Euribor lisättynä 0,225 %:lla.

Stora Enso julkisti maaliskuussa 2006 vaihtotarjouksen vuonna 2011 erääntyvistä 7,375 %:n Yhdysvaltain dollarimääräisistä joukkovelkakirjoista ja laski liikkeeseen uusia, vuonna 2016 erääntyviä 6,404 %:n joukkovelkakirjoja. Vanhoja joukkovelkakirjoja tarjottiin vaihdettaviksi 281,2 milj. dollarin nimellisarvosta. Tämän sekä uusien käteistä vastaan liikkeeseen laskettujen 207,9 milj. dollarin määräisten lisäjoukkovelkakirjojen myötä vuonna 2016 erääntyvien joukkovelkakirjojen yhteisnimellisarvo nousi 507,9 milj. Yhdysvaltain dollariin. Kaikki joukkovelkakirjat olivat ulkona 31.12.2008. Konserni laski liikkeelle lisäksi erillisenä eränä 300 milj. Yhdysvaltain dollarin arvosta 7,25 %:n joukkovelkakirjalainoja, joiden erääntymisaika on 15.4.2036.

Kesäkuussa 2006 Stora Enso allekirjoitti International Finance Corporationin (IFC) kanssa uuden lainaohjelman, joka korotti yhtiön lainaohjelman 300 milj. Yhdysvaltain dollariin (215,5 milj. euroon). Lainalla oli määrä rahoittaa nykyisiä toimintoja ja tulevia investointeja Kiinassa. Korotettu laina sisältää 100 milj. dollarin IFC-lainan ja syndikoidun 200 milj. dollarin B-lainan.

Korollisten lainojen maturiteetti vaihtelee (yksityiskohtaiset tiedot ovat liitteessä 26, Rahoitusriskien hallinta). Pisimmät erääntyvät vuonna 2036 ja korot ovat joko kiinteitä tai vaihtuvakorkoisia välillä 1,0–10,0 % (1,0–10,0 %). Konsernin lainat ovat pääasiassa euroissa, Ruotsin kruunuissa ja Yhdysvaltain dollareissa. Konsernin käyttämättömät luottolimitit olivat 31.12.2008 yhteensä 1,4 (1,4) mrd. euroa. Niistä yhtäkään ei ollut luokiteltu lyhytaikaiseksi ja loput erääntyvät 2012 (2012). Konsernilla on lisäksi käytettävissään erilaisia muita pitkäaikaisia rahoituslähteitä enintään 0,7 mrd. euroon asti, pääasiassa suomalaisilta eläkevakuutusyhtiöiltä.

Vuonna 2008 konserni osti takaisin Ruotsin kruunumääräisiä joukkovelkakirjalainoja, josta kirjattiin 2,7 milj. euron voitto, sekä Japanin jenimääräisiä joukkovelkakirjoja, josta kirjattiin 0,6 milj. euron voitto. Joulukuussa 2007, juuri ennen Pohjois-Amerikan toimintojen myyntiä, Stora Enso osti takaisin liikkeeseen laskemiaan joukkovelkakirjalainoja nimellisarvoltaan 254,0 milj. Yhdysvaltain dollaria (172,5 milj. euroa), ja niistä kirjattiin 47,4 milj. dollarin (34,5 milj. euron) tappio, joka esitetään lopetettavissa toiminnoissa. Vuonna 2006 Stora Enso ei ostanut takaisin liikkeeseen laskemiaan joukkovelkakirjalainoja.

Vuonna 2008 korolliset nettovelat kasvoivat yllä mainituista syistä johtuen vuoden lopussa 169,3 milj. eurolla 3 124,0 milj. euroon. Korollisten nettovelkojen (sisäiset erät mukaan lukien) ja sidotun pääoman maa-/aluekohtainen jako on seuraava:

Maa-/aluejakauma

31.12.

Milj. euroa	Korolliset nettovelat			Sidottu pääoma		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Euroalue	1 380,7	2 282,8	3 051,7	4 735,9	6 149,0	6 391,3
Ruotsi	1 419,9	482,2	-0,3	2 397,6	2 817,3	2 830,9
Yhdysvallat	-50,4	-94,0	1 058,9	259,8	322,5	1 822,3
Brasilia	-20,8	-8,5	0,1	588,6	660,3	693,2
Venäjä	202,1	186,9	126,0	198,9	262,8	177,9
Puola	-83,5	-75,2	-50,5	187,1	231,6	201,8
Kiina	251,5	166,2	102,5	295,2	235,9	215,2
Tšekin tasavalta	-40,5	-27,0	-12,2	125,0	155,0	146,3
Muut	65,0	41,3	-33,2	269,2	404,4	658,1
Yhteensä	3 124,0	2 954,7	4 243,0	9 057,3	11 238,8	13 137,0

31.12.

Milj. euroa	12 kk sisällä maksettavat			12 kk jälkeen maksettavat		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Joukkovelkakirjalainat	338,5	263,7	502,4	2 233,2	2 618,9	3 211,4
Lainat rahoituslaitoksilta	90,3	235,8	116,4	645,4	681,1	705,4
Rahoitusleasingsopimukset	5,8	13,6	11,0	23,1	34,2	161,5
Muut pitkäaikaiset lainat	5,3	-	0,2	236,2	28,0	8,4
Velan käyvän arvon suojausinstrumentit	-2,5	-	0,2	-130,1	-7,4	-5,7
Pitkäaikaiset lainat yhteensä	437,4	513,1	630,2	3 007,8	3 354,8	4 081,0

Suurin osa konsernin lyhytaikaisista rahoitusveloista on myös luonteeltaan lyhytaikaista, joten niiden kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Pitkäaikaisten velkojen käypä arvo lyhennysosuuksia lukuun ottamatta on 3 323,8 (3 401,9) milj. euroa ja kirjanpitoarvo puolestaan 3 007,8 (3 354,8) milj. euroa. Erotus kompensoituu johdannaisilla, jotka suojaavat velkaa (ks liite 28, Rahoitusinstrumentit).

Seuraavan sivun taulukossa on esitetty konsernin nettomääräisesti suoritettavat diskonttaamattomat rahoitusvelat. Ne on ryhmitelty pääotsikoiden alle sen mukaan, mikä on niiden jäljellä oleva erääntymisaika tilinpäätöspäivänä. Sopimuksenvaraisia rahoituskuluja arvioitaessa käytettiin termiinikorkoja.

Pitkäaikaiset lainat valuutoittain

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
EUR	1 637,7	1 478,0	1 819,3
USD	1 379,1	1 514,5	1 927,6
SEK	399,5	770,9	839,1
Muut valuutat	28,9	104,5	125,2
Yhteensä	3 445,2	3 867,9	4 711,2

Liikkeeseen lasku/ Erääntyminen	Kuvaus	Korko %	Laina- valuutta	Nimellis- arvo	Erääntymätön osuus 31.12.			Kirjanpitoarvo 31.12.	
					2008	2007	2008	2007	2008
Kaikki lainat kuuluvat emoyhtiölle					Valuutta, miljoonaa			Milj. euroa	
Kiinteäkorkoiset									
1993–2019	Series C Senior Notes 2019	8,600	USD	50,0	50,0	50,0	34,0	35,9	
2001–2011	Global 7,375% Notes 2011	7,375	USD	750,0	468,8	468,8	356,8	381,1	
2004–2014	Euro Medium Term Note	5,125	EUR	517,6	517,6	517,6	487,4	523,7	
2004–2009	Swedish Medium Term Note	3,875	SEK	4 640,0	4 640,0	3 647,0	481,4	338,4	
2005–2010	Euro Medium Term Note	3,250	EUR	500,0	500,0	500,0	489,7	501,5	
2006–2016	Global 6,404% Notes 2016	6,404	USD	507,9	507,9	507,9	352,4	429,5	
2006–2036	Global 7,25% Notes 2036	7,254	USD	300,0	300,0	300,0	199,9	211,7	
2006–2015	Swedish Fixed Real Rate	3,500	SEK	500,0	500,0	500,0	56,8	50,0	
Takaisinmaksetut lainat 2008							64,9	-	
Kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjat yhteensä							2 523,3	2 471,8	
Vaihtuvakorkoiset									
2000–2010	Euro Medium Term Note	Euribor+0,8	EUR	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	
2006–2018	Euro Medium Term Note	Euribor+0,96	EUR	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	
2006–2018	Euro Medium Term Note	Euribor+0,72	EUR	50,0	50,0	50,0	49,9	49,9	
Takaisinmaksetut lainat 2008							259,4	-	
Vaihtuvakorkoiset joukkovelkakirjalainat yhteensä							359,3	99,9	
Joukkovelkakirjalainat yhteensä							2 882,6	2 571,7	

Lyhytaikaiset korolliset velat

Milj. euroa	31.12.		
	2008	2007	2006
Lyhytaikaiset lainat	224,3	402,6	179,6
Johdannaisinstrumentit (liite 28)	363,4	79,6	37,7
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	587,7	482,2	217,3

Tämän hetkiset lyhytaikaiset lainat sisältävät 60,9 (67,9) milj. euroa siirtyviä korkoja. Konsernin lyhytaikaiset lainat ovat pääasiassa euroissa, 74 (76) %, Kiinan renminbissä, 21 (15) %, Yhdysvaltain dollareissa 5 (0) % ja Ruotsin kruunuissa, 0 (9) %. Niiden erääntymisaika vaihtelee pyydettyä maksettavasta 12 kuukauteen.

Rahoitusleasingvastuut

Stora Ensolla oli 31.12.2008 muutamia koneisiin ja kalustoon liittyviä rahoitusleasing sopimuksia, joiden aktivoidut kustannukset 9,5 (36,0) milj. euroa sisältyvät taseen koneet ja kalusto -erään. Näiden aktivointien poistot ja arvonalentuminen olivat 17,4 (28,9) milj. euroa. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2008 olivat 6,0 (21,3) milj. euroa, johon sisältyi korkoelementti, 3,7 (9,8) milj. euroa. Rahoitusleasingvastuut pienenevät merkittävästi vuonna 2007 Pohjois-Amerikan toimintojen myynnin seurauksena.

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Tulevaisuudessa erääntyvien vähimmäisleasingmaksujen maturiteetti			
Alle 1 vuotta	6,9	17,0	23,6
1–2 vuotta	2,2	16,1	23,3
2–3 vuotta	2,0	5,0	21,4
3–4 vuotta	1,9	3,0	10,8
4–5 vuotta	17,0	2,2	9,3
Yli 5 vuotta	3,2	15,8	167,2
	33,2	47,8	172,5
Rahoitusleasingsopimusten tulevaisuudessa maksettavat korkokustannukset	-4,3	-11,3	-83,1
Rahoitusleasingsopimusten nykyarvo	28,9	47,8	172,5
Rahoitusleasingsopimusten nykyarvo			
Alle 1 vuotta	5,8	13,6	11,0
1–2 vuotta	1,2	14,1	12,5
2–3 vuotta	1,1	4,3	11,6
3–4 vuotta	1,0	2,2	1,5
4–5 vuotta	16,7	1,5	-0,2
Yli 5 vuotta	3,1	12,1	136,1
	28,9	47,8	172,5

Oma pääoma – Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot

Eräät johdannaiset on määritellyt rahavirtaa suojaaviksi ja niiden käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan muihin oman pääoman nettotuloihin sisältyvään suojausrahastoon. Suoraan omaan

pääomaan kirjattujen nettotulojen toinen komponentti on myytävissä olevien rahoitusvarojen rahasto, joissa esitetään taseessa olevan käyvän arvon ja alkuperäisen hankintahetken käyvän arvon erotus (ks. liite 16, Myytävissä olevat rahoitusvarat). Rahastojen tilikauden muutokset ja arvot tilikauden lopussa ovat seuraavat:

Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotulot

Milj. euroa	Valuutta- johdannaiset	Hyödyke- suojaukset	Osakkuus- yritysten suojaus	Yhteensä	Myytävissä olevat -rahasto	Yhteensä
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot 1.1.2007	12,1	46,8	-6,2	52,7	682,9	735,6
Muutos vuoden aikana suoraan omaan pääomaan kirjatuissa nettotuloissa	-3,0	6,5	5,1	8,6	216,2	224,8
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot 31.12.2007	9,1	53,3	-1,1	61,3	899,1	960,4
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot 1.1.2008						
Käyvän arvon muutos	12,4	73,8	-1,1	85,1	904,4	989,5
Laskennalliset verot	-3,3	-20,5	-	-23,8	-5,3	-29,1
	9,1	53,3	-1,1	61,3	899,1	960,4
Nettomuutos 2008						
Käyvän arvon muutos	-145,4	-166,9	-9,4	-321,8	-398,0	-719,8
Laskennalliset verot	38,7	45,1	-	83,8	9,5	93,3
	-106,7	-121,8	-9,4	-238,0	-388,5	-626,5
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot 31.12.2008						
Käyvän arvon muutos	-133,0	-93,1	-10,6	-236,7	506,4	269,8
Laskennalliset verot	35,4	24,6	-	60,0	4,2	64,2
Yhteensä	-97,6	-68,5	-10,6	-176,7	510,6	334,0

Rahavirtaa suojaavien johdannaisten suoraan omaan pääomaan kirjatuista nettotuloista realisoitunut tuloslaskelmaan kirjattu voitto oli 56,5 (18,3) milj. euroa, josta 7,6 (29,8) milj. euroa kirjattiin oikaisuna liikevaihtoon ja 48,9 (-11,5) milj. euroa oikaisuna materiaaleihin ja palveluihin.

Oman pääoman suojausrahasto pitää sisällään konsernin 43,3-prosenttisesti omistamaan osakkuusyritykseen Bergvik Skogiin liittyviä koronvaihtosopimuksia, joiden laskennallinen tappio on 5,4 (2,3) milj. euroa. Tämä summa liittyy Bergvik Skogin rahavirran suojauksesta aiheutuneeseen käyvän arvon laskuun ja se on vähennetty osuudesta osakkuusyritysten omasta pääomasta. Lisäksi Tornatorilla on rahavirtaa suojaavia korkojohdannaisia, josta aiheutuva laskennallinen tappio on 5,3 milj. euroa (1,1 milj. euron voitto), ja yhdysvaltalaisella osakkuusyrityksellä on hyödykkeiden rahavirran suojausjohdannainen, josta aiheutuva laskennallinen voitto on 0,2 (0,1) milj. euroa.

Arvioitu toteutumattomien tappioiden (voittojen vuonna 2007) nettosumma oli 226,1 (voitto 86,2) milj. euroa, josta 133,0 (voitto 12,4) milj. euroa liittyi valuuttoihin ja 93,1 (voitto 73,8) milj. euroa hyödykkeisiin. Nämä toteutumattomat tappiot kirjattaneen tuloslaskelmaan 1–5 vuoden aikana. Pisin suojaussopimus erääntyy vuonna 2012 (2012). Tehottomat suojaukset kirjataan oikaisuna liikevaihtoon tai materiaaleihin ja palveluihin sen mukaan, mitä niillä suojataan. Tästä kirjattiin 2,0 (0,0) milj. euron kulut liittyen valuuttasuojauksiin ja 15,1 milj. euron kulut (17,0 milj. euron voitto) liittyen hyödykesuojauksiin. Valuuttojen kassavirtasuojauksissa käytetyt johdannaiset ovat termiinisopimuksia ja valuuttaoptioita. Hyödykesuojauksissa käytetään pääasiassa hyödyke-swapeja ja -terminejä.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot

Johdannaissopimukset arvostetaan taseessa käypään arvoon, joka määritellään arvoksi, jolla instrumentti voitaisiin vaihtaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä ilman myyntitilanteeseen liittyvää pakkoa joko myydä tai ostaa. Näiden instrumenttien käypä arvo määritetään seuraavasti:

- Valuutta- ja osakeoptioiden arvo lasketaan yleisillä optiohinnoittelumalleilla käyttäen tilinpäätöspäivän päättäviä valuuttakursseja. Laskelman avulla saatu käypä arvo vastaa kirjanpitoarvoa.

- Valuuttatermiinien tasearvot lasketaan käyttäen tilinpäätöspäivän markkina-arvoja ja siten ne vastaavat kohtuullisella tarkkuudella käypiä arvoja.
- Koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan diskontatun kassavirran menetelmällä.
- Koronvaihtosopimusten optioiden (Swaption-sopimusten) käypä arvo lasketaan yleisillä optioiden hinnoittelumalleilla käyttäen tilinpäätöspäivän korkoja, jolloin käypä arvo vastaa kirjanpitoarvoa.
- Valuuttavaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan käyttämällä diskontatun kassavirran menetelmää ja tilinpäätöspäivän valuuttakursseja.
- Korkofutuurien käypä arvo perustuu joko diskontattuun rahavirtaan tai markkinanoteerauksiin. Kirjanpitoarvo vastaa siten likimain käypää arvoa.
- Hyödykejohdannaisten käypä arvo lasketaan markkinanoteerausten perusteella ja siten kirjanpitoarvot vastaavat likimain käypiä arvoja.
- Hyödykeoptioiden käypä arvo lasketaan käyttäen tilinpäätöspäivän markkina-arvoja yhdessä yleisten optioiden hinnoittelumallien kanssa, jolloin käypä arvo vastaa kirjanpitoarvoa.
- Optio-ohjelmiin liittyvien suojausinstrumenttien (Total Return Swap) käypä arvo lasketaan tilinpäätöspäivän osakekurssilla ja koroilla.

Konsernilla ei ollut merkittäviä kytkettyjä johdannaisia, jotka olisi erotettu ja laskettu eri tavalla suhteessa pääsopimukseen 31.12.2006, 31.12.2007 eikä 31.12.2008.

Rahoitusinstrumenttien tietyt voitot ja tappiot kirjataan suoraan omaan pääomaan, joko netottamaan kertyneitä muuntoeroja tai suoraan omaan pääomaan nettotuloksi. Jäljelle jäävät käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman nettorahoituseriin (liite 9, Rahoitustuotot ja -kulut), jotka ovat seuraavat:

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Nettovoitot/-tappiot suojauslaskennan edellytykset täyttävistä suojauksista	125,2	2,2	-38,4
Suojauskohteiden käyvän arvon muutokset	-133,1	-5,0	32,1
Nettotappiot	-7,9	-2,8	-6,3
Nettovoitot/-tappiot suojauksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä	1,1	8,6	-2,2
Käyvän arvon suojausten nettotappiot/-voitot: Jatkuvat toiminnot	-6,8	5,8	-8,5
Käyvän arvon suojausten nettovoitot/-tappiot: Lopetettavat toiminnot	-	1,1	-0,6
Käyvän arvon suojausten nettovoitot/tappiot rahoituserissä:			
Koko liiketoiminta	-6,8	6,9	-9,1

Käyvän arvon suojauksissa käytetyt johdannaiset ovat pääasiassa koronvaihtosopimuksia.

Rahavirran suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan edellytyksiä

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
Valuuttatermiinisopimukset	0,9	2,1	0,4
Hyödykejohdannaiset	0,4	-0,9	0,1
Tehottomat suojaukset	1,3	1,2	0,5

Johdannaisten käyvät arvot

31.12.

	Käyvän arvon ylittävät	Käyvän arvon alittavat	Käyvät arvot, netto	Käyvät arvot, netto	Käyvät arvot, netto
Milj. euroa	2008			2007	2006
Koronvaihtosopimukset	264,8	-37,6	227,2	59,4	48,1
Korko-optiot	-	-38,0	-38,0	-6,1	-1,8
Terminisopimukset	82,1	-156,0	-73,9	-19,7	28,2
Valuuttaoptiot	35,6	-50,2	-14,6	17,2	4,7
Hyödykejohdannaiset	28,8	-119,5	-90,7	92,0	63,2
Synteettiset osakevaihto sopimukset (TRS) ja osakeoptiot	1,9	-59,3	-57,4	-34,9	7,0
Yhteensä	413,2	-460,6	-47,4	107,9	149,4

Johdannaisten käyvän arvon ylittävät ja alittavat arvot esitetään lyhytaikaisissa korollisissa saamisissa, lyhytaikaisissa korollisissa veloissa ja korollisissa pitkäaikaisissa veloissa poikkeuksena optioiden suojausinstrumentit, jotka esitetään kohdassa operatiiviset saamiset ja velat.

Yllä esitetyt käyvät arvot sisältävät siirtyvät korot ja optiopreemiot. Avoimiin johdannaissopimuksiin liittyvät preemiot olivat 0,0 (4,3) milj. euroa. Rahavirran suojaukseen käytettyjen johdannaisten käypä arvo oli -226,1 (86,2) milj. euroa, käyvän arvon suojaukseen käytet-

tyjen johdannaisten arvo oli 132,6 (7,4) milj. euroa, ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojausten arvo oli 43,3 (-4,6) milj. euroa ja ei-suojauslaskennan alaisten johdannaisten arvo oli 2,8 (18,9) milj. euroa.

31.12.

Milj. euroa	2008	2007	2006
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset			
Erääntyy alle 1 vuodessa	592,8	69,9	177,4
Erääntyy 2–5 vuodessa	1 683,4	2 164,4	2 152,1
Erääntyy 6–10 vuodessa	2 341,6	2 470,9	2 490,5
	4 617,8	4 705,2	4 820,0
Korko-optiot	394,3	491,6	318,0
Yhteensä	5 012,1	5 196,8	5 138,0
Valuuttajohdannaiset			
Terminisopimukset	3 049,4	3 114,1	1 778,4
Valuuttaoptiot	1 438,9	2 607,7	669,7
Yhteensä	4 488,3	5 721,8	2 448,1
Hyödykejohdannaiset	604,6	417,2	635,8
Optio-ohjelmiin liittyvät suojausinstrumentit			
Synteettiset osakevaihtosopimukset (TRS)	158,2	213,9	328,6
Osakeoptiot	22,0	22,0	-
	180,2	235,9	328,6

Alla olevassa taulukossa on esitetty konsernin bruttomääräisesti suoritettavat johdannaisinstrumentit. Ne on ryhmitelty sen mukaan, mikä on niiden jäljellä oleva erääntymisaika tilinpäätöspäivänä. Stora Ensossa kaikki bruttomääräiset johdannaiset erääntyvät seuraavan tilikauden aikana.

Johdannaisten erääntyminen: bruttomääräinen suoritus

Milj. euroa	31.12.2008		31.12.2007	
	2009	2010 +	2009	2010 +
Valuuttatermiinit ja -optiot: kassavirran suojaukset				
Ulos maksettava	1 895,8	-	1 412,9	-
Sisään tuleva	1 772,9	-	1 417,8	-
Valuuttatermiinit ja -optiot: nettoinvestointien suojaukset				
Ulos maksettava	251,5	-	840,3	-
Sisään tuleva	294,7	-	848,6	-
Valuuttatermiinit ja -optiot: käypä arvo tuloslaskelmassa				
Ulos maksettava	1 532,7	-	2 146,9	-
Sisään tuleva	1 537,4	-	2 120,8	-

Erääntyvät suoritukset nettosuoritettavista johdannaisveloista kuuluivat erääntymisajoiltaan seuraaviin ryhmiin: alle yksi vuosi 96,9 (17,3) milj. euroa ja kahdesta viiteen vuotta 145,4 (45,5) milj. euroa.

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjat- tavat sekä suojaavat johdannaiset	Lainat ja saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Rahoitusvelat jaksotettuun hankinta- menoon	Kirjanpito- arvot tase-erän mukaan	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvarat							
Myytävissä olevat julkisesti noteeratut ja muut osakkeet	-	-	1 109,2	-	1 109,2	1 109,2	16
Pitkäaikaiset lainasaamiset	-	130,3	-	-	130,3	144,7	19
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	1 291,5	-	-	1 291,5	1 291,5	19
Korolliset saamiset	240,8	10,3	-	-	251,1	251,1	19
Rahavarat	-	415,8	-	-	415,8	415,8	
Kirjanpitoarvo	240,8	1 847,9	1 109,2	-	3 197,9	3 212,3	
Rahoitusvelat							
Korollinen pitkäaikainen velka	-130,1	-	-	3 137,9	3 007,8	3 323,8	27
Korollisten velkojen lyhennyserät	-2,5	-	-	439,9	437,4	437,4	27
Korolliset velat	363,4	-	-	224,3	587,7	587,7	27
Ostovelat ja muut korottomat velat	57,4	-	-	785,9	843,3	843,3	25
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	-	43,2	43,2	43,2	
Kirjanpitoarvo	288,2	-	-	4 631,2	4 919,4	5 235,4	

Rahoitusvarojen ja -velkojen ryhmitelty kirjanpitoarvot: 2007

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjat- tavat sekä suojaavat johdannaiset	Lainat ja saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Rahoitusvelat jaksotettuun hankinta- menoon	Kirjanpito- arvot tase-erän mukaan	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvarat							
Myytävissä olevat julkisesti noteeratut ja muut osakkeet	-	-	1 422,6	-	1 422,6	1 422,6	16
Pitkäaikaiset lainasaamiset	-	126,5	-	-	126,5	130,6	19
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	2,6	1 643,7	-	-	1 646,3	1 646,3	19
Korolliset saamiset	209,2	18,6	-	-	227,8	227,8	19
Rahavarat	-	970,7	-	-	970,7	970,7	
Kirjanpitoarvo	211,8	2 759,5	1 422,6	-	4 393,9	4 398,0	
Rahoitusvelat							
Korollinen pitkäaikainen velka	-7,4	-	-	3 362,2	3 354,8	3 401,9	27
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	-	-	513,1	513,1	513,1	27
Korolliset velat	79,6	-	-	402,6	482,2	482,2	27
Ostovelat ja muut korottomat velat	36,0	-	-	1 061,0	1 097,0	1 097,0	25
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	-	91,4	91,4	91,4	
Kirjanpitoarvo	108,2	-	-	5 430,3	5 538,5	5 585,6	

Konserni toimii kansainvälisillä markkinoilla ja on siten altis valuuttakurssien vaihteluille liittyen sijoituksiin euroalueen ulkopuolisissa tytäryrityksissä ja osakkuusyrityksissä. Valuuttakurssierot, jotka tulevat oman pääoman muuntamisesta ja ulkomaisten tytäryritysten sekä

osakkuusyritysten tuloksista ja osingoista, kirjataan suoraan omaan pääomaan. Lisäksi muuntoeroihin kirjataan ulkomaisten nettosijoitusten tehokkaat suojausinstrumentit. Muuntoerot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan ulkomaisten tytäryhtiöiden myynnin yhteydessä.

Kertyneet muuntoerot

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2008	2007	2006
1.1.			
Kertyneet muuntoerot euroalueen ulkopuolisissa yksiköissä	-128,3	-559,6	-467,4
Suojaukset	17,3	610,4	492,4
Valuuttakurssi(tappiot)/-voitot omassa pääomassa, netto	-111,0	50,8	25,0
Verot suojauksista	-4,6	-182,8	-152,1
	-115,6	-132,0	-127,1
Kertyneiden muuntoerojen muutokset, SORIE			
Euroalueen ulkopuolisen oman pääoman oikaisu	-410,1	-93,5	-88,4
Tuloslaskelman ja taseen välinen muuntoero	-19,1	5,9	17,5
Sisäiset oman pääoman ehtoiset sijoitukset ja osingot	134,6	15,9	-18,7
Muut	-1,4	-5,1	3,2
	-296,0	-76,8	-86,4
Nettosijoituksen suojaukset, SORIE			
Suojaustulos	1,3	53,7	118,0
Verot	-1,1	-13,2	-30,7
	0,2	40,5	87,3
Tuloslaskelma			
Euroalueen ulkopuolisten myytyjen yhtiöiden kertyneiden muuntoerojen voitto/(tappio)	-32,6	508,1	-5,8
Suojaustulokset myydyissä yhtiöissä	0,3	-646,8	-
Voitto/(tappio) yhteensä	-32,3	-138,7	-5,8
Verot	-0,1	191,4	-
	-32,4	52,7	-5,8
31.12.			
Kertyneet muuntoerot euroalueen ulkopuolisissa yksiköissä	-456,9	-128,3	-559,6
Suojaukset (ks. alla)	18,9	17,3	610,4
Kertyneet valuuttakurssivoitot/(-tappiot) omassa pääomassa, netto	-438,0	-111,0	50,8
Verot suojauksista	-5,8	-4,6	-182,8
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-443,8	-115,6	-132,0
Ulkomaisten yksiköiden nettosijoituksen suojaus			
Suojaukset	18,9	17,3	610,4
Verot suojauksista	-5,8	-4,6	-182,8
Suojaustulokset omassa pääomassa	13,1	12,7	427,6
Realisoituneet (voitot)/tappiot	-12,1	-0,9	160,3
Realisoitumattomat voitot	25,2	13,6	267,3
Yhteensä	13,1	12,7	427,6

Papyrus-tukkuriliiketoiminta myytiin vuonna 2008. Tämän seurauksena tuloslaskelmaan kirjattiin 35,8 milj. euron muuntoero voitto vähennettynä 0,3 milj. euron suojaustappioilla. Muista tilikauden yritysmyyneistä ja lopettamisista kirjattiin 3,2 milj. euron muuntoerotappiot (ks liite 6, Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut).

Konserni suojaa oman pääomansa ehtoiset sijoituksensa toistaiseksi vain Yhdysvaltain dollariin, Tšekin korunaan ja Puolan zlotyn kurssivaihteluilta. Vuoden 2008 muuntoeromuutokset koskivat kuitenkin pääasiassa Brasilian realia ja Ruotsin kruunua. Ruotsissa muuntoerotappiot olivat yhteensä 145,4 (81,6) milj. euroa, mistä kirjattiin taseeseen yhteensä 329,2 (183,8) milj. euron tappiot.

Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus taseessa

31.12.

Milj. euroa	Kertyneet muuntoerot			Oman pääoman suojaukset			Kertyneet muuntoerot taseessa, netto		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Brasilia	-109,0	42,1	-12,9	-	-	-	-109,0	42,1	-12,9
Kanada	-	-	19,0	-	-	80,1	-	-	99,1
Kiina	-4,2	-7,7	-4,1	-	-	-	-4,2	-7,7	-4,1
Tšekin tasavalta	25,4	27,3	22,8	-11,2	-12,5	-8,3	14,2	14,8	14,5
Puola	-17,6	21,9	9,9	21,1	-2,3	-	3,5	19,6	9,9
Venäjä	-12,7	-11,4	-8,7	-	-	-	-12,7	-11,4	-8,7
Ruotsi	-329,2	-183,8	-102,5	25,7	25,3	3,4	-303,5	-158,5	-99,1
Yhdysvallat	13,5	-9,5	-479,8	-18,7	5,2	528,7	-5,2	-4,3	48,9
Muut	-23,1	-7,2	-3,3	2,0	1,6	6,5	-21,1	-5,6	3,2
Kertyneet muuntoerot ennen veroja	-456,9	-128,3	-559,6	18,9	17,3	610,4	-438,0	-111,0	50,8
Verot	-	-	-	-5,8	-4,6	-182,8	-5,8	-4,6	-182,8
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-456,9	-128,3	-559,6	13,1	12,7	427,6	-443,8	-115,6	-132,0

Lisätietoja oman pääoman suojauksesta sekä simulaatio ja herkkyyssanalyysi ovat liitteessä 26, Rahoitusriskien hallinta.

31.12.

Milj. euroa	Kertyneet muuntoerot			Oman pääoman suojaukset			Suoraan omaan pääomaan kirjatut kertyneet muuntoerot		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Brasilia	-151,1	62,1	-18,8	-	-	-	-151,1	62,1	-18,8
Kanada	-	14,9	-36,3	-	-14,7	37,9	-	0,2	1,6
Kiina	3,5	-3,6	-7,0	-	-	-	3,5	-3,6	-7,0
Tšekin tasavalta	-1,9	5,8	8,0	1,3	-4,1	-6,7	-0,6	1,7	1,3
Puola	-39,5	12,0	1,2	23,4	-2,3	-	-16,1	9,7	1,2
Venäjä	-1,3	-2,5	-1,2	-	-	-	-1,3	-2,7	-1,2
Ruotsi	-145,4	-94,9	81,9	0,4	21,9	-17,7	-145,0	-73,0	64,2
Yhdysvallat	23,0	-63,9	-107,7	-23,9	51,4	105,2	-0,9	-12,5	-2,5
Muut	-15,9	-6,7	-6,5	0,3	1,5	-0,7	-15,5	-5,0	-7,2
Kertyneet muuntoerot ennen veroja	-328,6	-76,8	-86,4	1,5	53,7	118,0	-327,0	-23,1	31,6
Verot	-	-	-	-1,1	-13,2	-30,7	-1,2	-13,2	-30,7
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-328,6	-76,8	-86,4	0,4	40,5	87,3	-328,2	-36,3	0,9

Ulkomaisten yksiköiden nettosijoituksen suojaus

Konsernin pyrkii minimoimaan muuntoriskin rahoittamalla investoinnit paikallisella valuutalla, mikäli se on mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa. Jos varojen ja velkojen sovittaminen yhteen samassa valuutassa ei ole mahdollista, jäljelle jäävältä muuntoriskiltä voidaan suojautua. Kaikkien rahoitusvelkojen ja suojausinstrumenttien voitot

ja tappiot verojen jälkeen esitetään oman pääoman kertyneissä muuntoeroissa vastaavien nettoinvestointien muuntamisesta tilin-päätöspäivän kurssiin johtuvia kurssieroja vastaan. Kertyneisiin muuntoeroihin sisältyvät nettovoitot olivat tilikaudella edellä esitetyn mukaisesti 0,4 (40,5) milj. euroa.

Suojausinstrumentit ja realisoitumattomat suojausvoitot

31.12.

Miljoonaa	Nimellisarvo (valuutta)			Nimellisarvo (EUR)			Realisoitumattomat voitot/ tappiot (EUR)		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Terminisopimukset									
Kanada	-	-	358,0	-	-	234,3	-	-	17,8
Tšekin tasavalta	3 525,0	3 525,0	3 525,0	131,2	132,4	128,2	18,8	-2,0	-3,0
Puola	500,0	400,0	-	120,4	111,3	-	25,1	-1,4	-
Iso-Britannia	-	-	20,0	-	-	29,8	-	-	-
				251,6	243,7	392,3	43,9	-3,4	14,8
Korolliset lainat									
Ruotsi	-	1 000,0	5 266,0	-	105,9	582,5	-	12,4	1,3
Yhdysvallat	530,0	530,0	928,0	380,8	360,0	704,6	-18,7	4,6	251,2
Suojaukset yhteensä				632,4	709,6	1 679,4	25,2	13,6	267,3

Vastuut

Milj. euroa	31.12.		
	2008	2007	2006
Omasta puolesta annetut vakuudet			
Pantit	0,8	0,8	1,0
Kiinnitykset	62,0	135,9	146,8
Osakkuusyritysten puolesta annetut vakuudet			
Takaukset	180,5	249,7	343,8
Muiden puolesta annetut vakuudet			
Takaukset	156,3	118,5	9,5
Muut omat vastuut			
Leasing-vastuut seuraavien 12 kk:n aikana	28,9	30,6	38,4
Leasing-vastuut seuraavien 12 kk:n jälkeen	95,0	112,2	130,3
Eläkevastuut	0,2	0,2	0,2
Muut vastuut	40,4	22,5	17,1
Yhteensä	564,1	670,4	687,1
Pantit	0,8	0,8	1,0
Kiinnitykset	62,0	135,9	146,8
Takaukset	336,8	368,2	353,3
Leasing-vastuut	123,9	142,8	168,7
Eläkevastuut	0,2	0,2	0,2
Muut vastuut	40,4	22,5	17,1
Yhteensä	564,1	670,4	687,1

Sitovat ostosopimukset 31.12.2008

					Suunnitellut sopimusmaksut			
Milj. euroa	Toimitus- tyyppi	Maa	Vuosia jäljellä	Yhteensä	2009	2010–11	2012–13	2014 +
Aineet ja tarvikkeet								
Stora Enso Skog AB	Puu*	Ruotsi	10	1 230	133	258	247	592
Stora Enso AB	Sähkö	Ruotsi	5–11	1 010	101	243	243	423
Stora Enso Oyj	Puu*	Suomi	8	492	59	119	122	192
Stora Enso Arapoti Industria de Papel	Puu*	Brasilia	49	173	4	7	7	155
Stora Enso Transport & Distribution Ltd	Terminaali	Iso-Britannia	12	162	14	28	28	92
Stora Enso Oyj	Kuljetus	Ruotsi	13	147	11	11	15	110
Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd	Maa- alueiden vuokra	Kiina	47–49	142	3	6	6	127
Stora Enso Kabel GmbH & Co KG	Sähkö	Saksa	3	105	35	70	-	-
Stora Enso Transport & Distribution AB	Kuljetus	Tanska	7	88	14	27	27	20
Stora Enso Arapoti Industria de Papel	Energia	Brasilia	49	69	1	3	3	62
Stora Enso Kabel GmbH & Co KG	Kaasu	Saksa	3	67	24	43	-	-
Stora Enso Kabel GmbH & Co KG	Tarvikkeet	Saksa	3	51	17	34	-	-
Stora Enso Corbehem SA	Sähkö	Ranska	2	46	23	23	-	-
Stora Enso Transport & Distribution AB	Kuljetus	Ruotsi	7	45	6	12	14	13
Stora Enso Barcelona	Kaasu	Espanja	2	42	21	21	-	-
Stora Enso Maxau	Kaasu	Saksa	2	35	20	15	-	-
Stora Enso Langerbrugge BV	Kaasu	Belgia	1	22	22	-	-	-
Muut	-	-	-	632	222	217	110	83
Aineet ja tarvikkeet yhteensä				4 558	730	1 137	822	1 869
Investoinnit				210	182	28	-	-
Sitoumukset yhteensä				4 768	912	1 165	822	1 869

* Arviot perustuvat nykyisiin puunhintoihin.

Sitovat ostosopimukset ovat yhteensä 4 768 (5 266) milj. euroa, joista 4 558 (5 130) milj. euroa liittyy kulutushyödykkeitä ja palveluita koskeviin sopimuksiin ja 210 (136) milj. euroa investointisitoumuksiin. Tärkeimmät ostosopimukset koskevat seuraavia:

- puunhankinta konsernin metsäyhtiöltä, Bergvik Skogilta Ruotsissa, Tornatorilta Suomessa sekä Araucolta Brasiliassa
- konsernin riskien hallintaan liittyvät pitkäaikaiset ja kiinteähintaiset sopimukset energian hankinnasta
- laivaukseen ja terminaalipalveluihin liittyvät logistiikkasopimukset
- sekä puuviljelmien että suunnitellun Beihain tehtaan maankäyttö-oikeudet Kiinassa.

Sähkön hintariskiä hallinnoidaan fyysisten ja rahoituksellisten pitkäaikaisten kiinteähintaisten sopimusten avulla. Ruotsissa useat rahoitussopimukset on muutettu fyysisiksi sopimuksiksi, joilla Stora Enso sitoutuu ostamaan sähköä eri toimittajilta seuraavien 5–11 vuoden aikana. Samanlaisten sopimusten avulla hallinnoidaan hyödykeriskiä muualla Euroopassa, erityisesti Saksassa.

Stora Enso Oyj on myös allekirjoittanut 15 vuoden sopimuksen Rederi AB Trans-Atlantican kanssa liittyen Suomen ja Ruotsin väliseen laivaliikenteeseen. Konsernin 147 milj. euron sitoumus jäljellä oleville 13 vuodelle on siten myös korvausmaksuvaraus, jos sopimus päättyy ennenaikaisesti.

Konsernilla oli vuonna 2008 useita merkittäviä voimalahankkeita Ostroløkassa, Maxaussa ja Langerbruggessa, joissa jäljellä olevat ostositoumukset olivat tilikauden lopussa 64,6 milj. euroa, 69,9 milj. euroa ja 49,3 milj. euroa. Konsernilla oli lisäksi Metso Powerin kanssa kaksi sopimusta, joiden yhteenlaskettu jäljellä oleva arvo oli 70,8 milj. euroa. Merkittäviä yksittäisiä investointisitoumuksia ei tehty vuonna 2007.

Stora Ensolla on Kiinassa merkittäviä enintään 50 vuoden vuokrasitoumuksia, jotka koskevat tällä hetkellä noin 90 000 hehtaarin maa-alueita. Lisäksi konserni on velvollinen maksamaan vuokraamallaan maa-alueella kasvavasta puustosta. Vaikka puuviljelmiä koskevien tulevien maa-alueiden vuokrasopimusten arvioidaan olevan arvoltaan 142 milj. euroa, nykyistä puustoa koskevat pääomasitoumukset laskivat 3,8 milj. euroon vuonna 2008, kun ne edellisvuonna olivat 24,1 milj. euroa.

Takauksia annetaan tavanomaisessa liiketoiminnassa osakkuus- ja joskus myös muiden yritysten puolesta rahoituslaitoksille tai muille lainanantajille. Takaus yleensä velvoittaa konsernin maksamaan velallisen mahdollisen laiminlyönnin. Takaukset sisältävät taseen ulkopuolisen luottoriskin, joka vastaa määrältään sitä tappiota, joka tulisi kirjattavaksi raportointipäivänä, mikäli osapuolet eivät täyttäisi sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriski vastaa sopimusten määriä olettaen, ettei niitä ole täysin maksettu ja ettei niitä saada perittyä muilta osapuolilta.

Kun Stora Enson Pohjois-Amerikan toiminnot myytiin NewPage-yhtiölle vuonna 2007, Stevens Pointin tehtaan PK 35:n vuokravastuu siirtyi samalla NewPagelle. Stora Enso on kuitenkin edelleen vuokrasopimuksen takaajana. Takauksen arvo on enintään noin 119 milj. euroa (165 milj. Yhdysvaltain dollaria), ja takaus on voimassa joko vuokrasopimuksen alkuperäiseen päättymispäivään 1.1.2014 asti, sopimuksen ennenaikaiseen päättymispäivään eli aikaisintaan 1.1.2010 asti tai jatkettun sopimuksen päättymispäivään eli 31.12.2025 asti. Ennen takauksen päättymistä NewPage korvaa Stora Ensolle kaikki takauksesta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi Stora Enso on antanut joitakin takauksia, jotka kattavat mahdolliset ympäristön saastumisesta aiheutuvat velvoitteet. Näistä aiheutuvat vastuut katsotaan ehdolliseksi velaksi, jonka arvo on määrittämätön.

Stora Enso Oyj on toiminut takaajana useissa tytäryritystensä vastuissa. Nämä vastuut olivat arvoltaan enintään 434,5 (504,2) milj. euroa 31.12.2008. Konserni on myös taannut brasilialaisen osakkuusyrityksensä Veracelin lainat useille paikallisille ja kansainvälisille pankeille. Takauksen alainen summa vuoden lopussa oli 163,1 (229,0) milj. euroa. Stora Enso on myös antanut takauksen ruotsalaisten tytäryritystensä eläkevastuille. Heinäkuussa 2005 konserni kuitenkin perusti säätiön Ruotsin eläkevastuita varten ja takauksen alainen summa laski 258,4 milj. eurosta 0,0 (0,0) milj. euroon 31.12.2007. Itse takauksen arvo ei kuitenkaan laskenut.

Ruotsalainen Stora Enso Transport and Distribution AB on sopinut hollantilaisen Wagenborg Scheepvaart B.V.:n ("WSBV") kanssa aikaosuudesta liittyen kolmeen alukseen. WSBV on puolestaan vuokrannut nämä kolme alusta tanskalaisilta omistajiltaan. Stora Enso Oyj on antanut takauksen maksaa sopimuksen päättyessä vuonna 2015 omistajille summa, joka on käyvän arvon alentumisen ja nettomyyntihinnan välinen arvo, kuitenkin 6/21-osaa alkuperäisestä hankintahinnasta. Konsernille aiheutuva enimmäisvastuu tämän takauksen suhteen vastaa 32,8 (32,8) milj. euroa tilikauden päättyessä.

Konserni on tehnyt toimisto- ja varastotiloista useita sopimuksia, joita ei voi purkaa. Joissakin sopimuksissa on mahdollisuus uusimiseen. Nämä tulevat kustannukset kirjataan kuluksi niiden erääntymispäivänä lukuun ottamatta joitakin vuokrasopimuksia, jotka katsotaan tappiollisiksi. Näistä kirjattiin 10,0 milj. euron varaus vuonna 2008 nykyisen taloustilanteen seurauksena. Seuraavassa on esitetty yli vuoden pituiset vuokrasopimukset, joita ei voi purkaa:

Milj. euroa	31.12.		
	2008	2007	2006
Alle 1 vuotta	28,9	30,6	38,4
1–2 vuotta	24,7	26,8	29,8
2–3 vuotta	21,7	22,9	23,9
3–4 vuotta	18,3	19,0	18,1
4–5 vuotta	13,6	16,8	16,5
Yli 5 vuotta	16,7	26,7	42,0
	123,9	142,8	168,7

Ehdolliset velat

Stora Enso on tehnyt merkittäviä uudelleenjärjestelyjä viime vuosien aikana. Toimenpiteisiin on kuulunut liiketoimintojen ja tuotantoyksiköiden myyntejä sekä tehtaiden sulkemisia. Tapahtumiin liittyy riski mahdollisista ympäristö- tai muista velvoitteista, joiden olemassaolo vahvistuu vasta kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole täysin konsernin hallittavissa toteutuu tai ei toteudu.

Stora Enso on vastuussa Oulussa sijaitsevan entisen Pateniemen sahan alueesta, jonka maaperä on pahoin saastunut. Konserni pyrkii yhteistyössä paikallisten viranomaisten ja ulkopuolisten tahojen kanssa löytämään ongelmaan ratkaisun. Nykyisessä taloustilanteessa toimenpiteiden täsmällistä tulosta on kuitenkin vaikea arvioida, joten konsernin lopullisia vastuita ei voida arvioida tarkasti.

Stora Enso on osallisena tietyissä oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka ovat syntyneet tavanomaisessa liiketoiminnassa ja jotka sisältävät lähinnä kauppaoikeudellisia vaateita. Konserni on lisäksi osallisena lähinnä kilpailulakiin liittyvissä hallinnollisissa menettelyissä. Yrityksen johto ei usko, että sellaisilla prosesseilla kokonaisuutena ennen mahdollisia vakuutuskorvauksia olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen.

Oikeudelliset asiat

• Suomen kilpailuviranomaisten tutkinta

Toukokuussa 2004 Suomen kilpailuvirasto teki tutkimuksia Stora Enson toimipaikoissa Suomessa liittyen puunhankinnan hintayhteistyöepäilyihin. Suomen kilpailuvirasto esitti tutkimusten johdosta joulukuussa 2006 markkinaoikeudelle, että Stora Ensolle määrätäisiin 30 milj. euron seuraamusmaksu kilpailulakien rikkomisesta raakapuun hankinnassa vuosina 1997–2004. Stora Enso katsoo esityksen olevan perusteeton eikä ole tehnyt varauksia asiaan liittyen. Oikeuskäsittelyn odotetaan alkavan vuonna 2009.

• Yhdysvaltain kilpailuoikeusviranomaisten tutkinta ja yhteiskanne Yhdysvalloissa

Yhdysvaltain liittovaltion alueellisessa alioikeudessa Hartfordissa Connecticutissa pidetyn valamiesoikeudenkäynnin jälkeen 19.7.2007 todettiin, että Stora Enso ei ollut syylistynyt toimintaan, josta sitä Yhdysvalloissa vuosina 2002 ja 2003 tapahtuneen päällystetyn aikakauslehtipaperin myynnin osalta syytettiin. Samanaikaisesti tämän oikeusjutun kanssa Stora Ensoa vastaan on nostettu liittovaltion ja osavaltioiden tuomioistuimissa useita joukkokanteita, joissa kantajina ovat painopaperien välilliset ostajat. Kanteiden mukaan paperiteollisuusyhtiöt ovat yhdessä sopineet painopaperien myyntihintoja Yhdysvalloissa. Kanteissa vaaditaan yhtiöiltä vahingonkorvauksia väitetyistä väärinkäytöksistä aiheutuneista vahingoista. Nämä kanteet ovat vielä vireillä, mutta niihin liittyviä varauksia ei ole katsottu aiheellisiksi.

• Oikeustoimet Veracelia vastaan Brasiliassa

Brasiliassa toimiva Stora Enson osakkuusyritys Veracel on saanut Bahian liittovaltion tuomarin antaman päätöksen koskien vuonna 1993 esitettyä väitettä, jossa Veracelia (silloiselta nimeltään Veracruz Florestal Ltda.) syytettiin luonnonmetsien hävittämisestä 64 hehtaarin alueella vuonna 1993. Päätöksen mukaan Bahian liittovaltion Veracelille myöntämät luvat eivät ole laillisia ja ympäristövaikutuksia ei ollut arvioitu ennen lupien myöntämistä. Päätöksen mukaan 47 000 hehtaaria nykyisistä puuviljelmistä pitäisi kaataa ja tilalle istuttaa luonnonmetsää vuoden sisällä. Lisäksi päätöksessä määrättiin mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (6,2 milj. euron) sakko. Marraskuussa 2008 Bahian liittovaltion Eunápolisin kunnan tuomioistuin lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa sisäisenä toimenpiteenä. Veracel on vastustanut päätöstä jyrkästi, eivätkä Veracel ja Stora Enso ole kirjanneet varausta asiaan liittyen.

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
TYTÄRYHTIÖT							
Tytäryhtiöt, ulkomaiset							
Chai Narai Co Ltd	Bangkok	Thailand	49,000	49.00	THB	1.00	2,722.96
Lumipaper N.V.	Kallo	Belgium	1,600	99.94	EUR	0.00	7,422,088.56
OAOLadenso	Pittkäanta	Russia	490	49.00	RUR	0.00	1.17
SIA Stora Enso Mez	Riika	Latvia	40,000	100.00	LVL	100.00	6,013,851.38
Stora Enso (HK) Ltd	Hongkong	Hong Kong	539,999	100.00	HKD	10.00	212,611.16
Stora Enso AB	Falun	Sweden	10,000,000	100.00	SEK	100.00	4,394,000,000.24
Stora Enso Argentina S.A.	Buenos Aires	Argentiina	526,084	100.00	USD	1.00	371,063.25
Stora Enso Australia PTY Ltd	North Sydney	Australia	100,000	100.00	AUD	1.00	1.15
Stora Enso Austria GmbH	Wien	Austria	1	100.00	EUR	36,336.42	18,744.54
Stora Enso Belgium NV/SA	Machelen	Belgium	9,697	99.97	EUR	0.00	1,599,999.93
Stora Enso Beteiligungen GmbH	Hochheim	Germany	1	100.00	EUR	106,180,000.00	1,020,100,000.00
Stora Enso Brasil Ltda	Sao Paulo	Brazil	680,000	100.00	BRL	1.00	770,000.00
Stora Enso Chile S.A.	Santiago	Chile	100	100.00	USD	10,000.00	199,006.07
Stora Enso Digital Solutions N.V.	Lier	Belgium	500	100.00	EUR	1,000.00	1,853,000.00
Stora Enso Eesti AS	Tallin	Estonia	4,889,980	100.00	EEK	100.00	31,260,780.11
Stora Enso Espana S.A.	Madrid	Spain	1,399	99.93	EUR	601.01	699,936.97
Stora Enso France SAS	Paris	France	1	0.02	EUR	30.49	52.13
Stora Enso Holdings UK Ltd	Orpington	United Kingdom	70,000,000	100.00	GBP	1.00	52,600,000.00
Stora Enso Hungary Kft	Budapest	Hungary	72,000	100.00	HUF	1,000.00	786,754.15
Stora Enso Ireland Ltd	Dublin	Ireland	1,000	100.00	EUR	1.00	813,032.00
Stora Enso Italia Srl	Milano	Italy	50,000	100.00	EUR	1.00	600,000.02
Stora Enso Japan K.K.	Kita-ku	Japan	145	100.00	JPY	1,000,000.00	199,999.83
Stora Enso Langerbrugge N.V.	Gent	Belgium	849,999	100.00	EUR	27.71	1,345,549,965.00
Stora Enso Mexico S.A.	Mexico	Mexico	49	98.00	MXV	1,000.00	3,454.52
Stora Enso Middle East FZ LLC	Dubai	Utd.Arab.E	50	100.00	AED	1,000.00	11,489.14
Stora Enso North America Sales Inc.	Stamford	United States	500	100.00	USD	1.00	1,327,822.68
Stora Enso Poland SA	Ostroleka	Poland	50,272,751	93.45	PLN	3.80	197,570,172.98
Stora Enso Polska Sp. z o.o.	Warszawa	Poland	1,000	100.00	PLN	100.00	450,002.42
Stora Enso Portugal Lda	Estoril	Portugal	100	99.00	EUR	925.00	320,112.83
Stora Enso South East Asia Pte Ltd	Singapore	Singapore	9,590,000	100.00	SGD	1.00	20,500,000.07
OOO Stora Enso SPb	Pietari	Venäjä	1	100.00	RUR	200,000.00	7,504.97
Stora Luxembourg Sarl	Luxembourg	Luxembourg	43,835,000	100.00	EUR	24.79	1,090,412,579.29
UAB Stora Enso Miskas	Vilna	Liettua	26,000	100.00	LTL	100.00	637,165.04
Stora Enso Wood Supply Polska Sp.z o.o.	Warszawa	Poland	2,500	100.00	PLN	1,000.00	585,315.60
ZAO Stora Enso	Venäjä	Venäjä	600,000	100.00	RUR	1,000.00	44,736.88

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Ulkomaiset yhteensä							8,176,943,967.04
Tytäryhtiöt, kotimaiset							
Corenso United Oy Ltd	Helsinki	Finland	156,000	100.00	EUR	168.19	46,357,506.89
Enocell Oy	Eno	Finland	25,600	100.00	EUR	168.19	205,182,942.75
Enso Alueverkko Oy	Helsinki	Finland	50	100.00	EUR	168.19	8,409.40
Fortek Oy	Oulu	Finland	22,500	75.00	EUR	168.19	3,784,228.35
Herman Andersson Oy	Oulu	Finland	6,000	100.00	EUR	1.68	1,380,479.07
	Helsinki	Finland	15	100.00	EUR	170	2,604.19
Laminating Papers Oy	Helsinki	Finland	60,000	100.00	EUR	168.19	8,600,000.18
Merivienti Oy	Imatra	Finland	100	100.00	EUR	1.68	168.19
Puumatra Oy	Helsinki	Finland	5,200	100.00	EUR	100.00	1.00
Rautsalon Kiinteistö Oy	Heinola	Finland	100	100.00	EUR	168.19	185,382.62
Stora Enso Ingerois Oy	Anjalankoski	Finland	2,000,000	100.00	EUR	16.82	79,048,325.44
Stora Enso Packaging Bords Asia Oy	Helsinki	Finland	400	100.00	EUR	20.00	8,040.36
Stora Enso Packaging Oy	Helsinki	Finland	5,500,000	100.00	EUR	3.36	19,440,776.83
Stora Enso Publication Paper Oy Ltd	Helsinki	Finland	8,050,000	100.00	EUR	16.82	10,200,000.36
Stora Enso Pulp and Paper Asia Oy	Helsinki	Finland	100	100.00	EUR	100,000.00	10,000,000.00
Stora Enso Saimaa Services Oy	Imatra	Finland	10,000	100.00	EUR	30.00	1,100,000.00
Stora Enso Sales Finland Oy	Helsinki	Finland	50	100.00	EUR	1,000.00	200,000.00
Stora Enso Shop Oy	Helsinki	Finland	8	100.00	EUR	1,000.00	8,000.00
Stora Enso Timber Oy Ltd	Helsinki	Finland	316,279	100.00	EUR	168.19	167,499,999.82
Stora Enso Ventures Oy	Helsinki	Finland	300	100.00	EUR	1,000.00	5,450,000.00
Vakuutusosakeyhtiö Pankavara	Helsinki	Finland	219,999	100.00	EUR	16.82	5,759,642.85
Varenso Oy	Varkaus	Finland	10,000	100.00	EUR	168.19	5,045,637.79
Venapuu Oy	Helsinki	Finland	553,500	100.00	EUR	10.00	1.00
Kotimaiset yhteensä							569,262,147.09
Tytäryhtiöt yhteensä							8,746,206,114.13
OSAKKUUSYHTIÖT							
Osakkuusyhtiö, ulkomaiset							
Thiele Kaolin Company	Sandersville	US	442,240	39.06	USD	25.00	32,108,719.52
Ulkomaiset yhteensä							32,108,719.52
Osakkuusyhtiö, kotimaiset							
As. Oy Hanhinen	Eno	Finland	10,095	38.59	EUR	21.53	224,600.32
As. Oy Pyhtään Kaapit	Pyhtää	Finland	6,800	33.56	EUR	0.83	5,634.42

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
As. Oy Ravustajanranta	Oulainen	Finland	4,369	27.86	EUR	0.17	85,797.37
As. Oy Vuoksenniskan Kerttulanrinne	Imatra	Finland	4,500	27.63	EUR	16.82	337,315.02
As. Oy Vuorikatu 5	Kuopio	Finland	6,346	42.31	EUR	1.68	342,960.91
Imatran Golf Oy	Imatra	Finland	290	28.77	EUR	2.48	159,500.00
Imatran vuokra-asunnot Oy	Imatra	Finland	1,417	20.12	EUR	168.19	211,790.65
Kallaanvaaran Kehitys Oy	Kemijärvi	Finland	40	40.00	EUR	25.00	1,000.00
Kemi Shipping Oy	Kemi	Finland	140,000	50.00	EUR	1.68	234,457.00
Kiint. Oy Ruokolahden Metsätalo	Ruokolahti	Finland	16,695	20.57	EUR	0.84	142,641.19
Metsäteho Oy	Helsinki	Finland	40	23.95	EUR	840.94	67,275.17
NSE Biofuels Oy Ltd	Varkaus	Finland	50	50.00	EUR	25.00	1,048,750.00
Oy Keskuslaboratorio - Centrallaboratorium Ab	Helsinki	Finland	1,646,819	30.68	EUR	0.17	448,134.12
Paperinkeräys Oy	Helsinki	Finland	27,372	30.41	EUR	1.68	33,316.48
Perkaus Oy	Kuopio	Finland	2,500	33.33	EUR	2.00	5,100.26
Steveco Oy	Hamina	Finland	10,317	34.39	EUR	168.19	2,290,102.23
Sunila Oy	Kotka	Finland	66,300	51.00	EUR	100.00	0.08
Suomen NP-Kierrätys Oy	Helsinki	Finland	10	25.00	EUR	168.19	4,204.70
Tornator Oy	Imatra	Finland	18,875,000	37.75	EUR	10.37	30,200,000.00
Kotimaiset yhteensä							35,842,579.92
Osakkuusyhtiöt yhteensä							67,951,299.44
MUUT YHTIÖT							
Muut yhtiöt, ulkomaiset							
B-Business Partners B.V.I.O.	Netherland	Netherland	108,000	1.37	EUR	1.00	2,058,000.00
Beleggingsmaatschappij Benfo BV	Rotterdam	Netherland	10	1.00	EUR	16.82	319.22
Newpage Group Inc	Miamisburg, Ohio	USA	11,251,326	19.90	USD	0.10	257,857,690.43
Skogsindustrins Tekniska Forsknings	Tukholma	Sweden	10	9.09	SEK	1,000.00	1,103.68
Ulkomaiset yhteensä							259,917,113.33
Muut yhtiöt, kotimaiset							
Aina Group Oyj	Hämeenlinna	Finland	1	0.00	EUR	200	807.30
Aktiebolaget Degerby Rusthåll	Loviisa	Finland	1	0.23	EUR	0.50	84.09
As. Oy Kotkan Alahovinpelto	Kotka	Finland	71	3.16	EUR	6.73	477.18
As. Oy Bulevardinkatu 2	Kotka	Finland	22	2.26	EUR	168.19	7,148.66
As. Oy Jalkalankulma	Suonenjoki	Finland	20	0.55	EUR	16.82	1,515.37
As. Oy Karipää I	Kemi	Finland	2,401	11.26	EUR	16.82	40,381.92
As. Oy Karipää III	Kemi	Finland	872	4.50	EUR	16.82	14,665.99
As. Oy Kärkikulma	Joensuu	Finland	7	0.29	EUR	1.68	770.28
As. Oy Kemin kaivokatu 3	Kemi	Finland	4,368	9.91	EUR	16.82	73,464.49

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
As. Oy Kemin Koulukatu 14	Kemi	Finland	3,786	3.29	EUR	1.68	7,002.33
As. Oy Kemin Rytikatu 8-10	Kemi	Finland	230	2.18	EUR	8.41	3,869.38
As. Oy Keski-Kemi	Kemi	Finland	14,940	6.86	EUR	1.68	50,372.84
As. Oy Kotkan Kalliokatu 4	Kotka	Finland	126	1.80	EUR	8.41	12,169.74
As. Oy Kotkan Kalliola	Kotka	Finland	1,624	3.98	EUR	1.68	7,148.66
As. Oy Meriseppä	Oulu	Finland	46	2.69	EUR	67.28	12,595.26
As. Oy Norppa-Kuutti	Imatra	Finland	4,290	10.16	EUR	19.85	85,140.09
As. Oy Puistokatu 9-11	Oulu	Finland	4,661	7.77	EUR	16.82	78,392.40
As. Oy Pyykönkatu 2	Kemi	Finland	287	4.38	EUR	16.82	6,986.72
As. Oy Sallan Yhdyskangas	Salla	Finland	95	12.27	EUR	75.68	8,679.76
As. Oy Tapanilan Haka I	Imatra	Finland	1,041	6.12	EUR	1.68	1,750.84
As. Oy Vaalan Keskus	Vaala	Finland	400	4.00	EUR	0.34	42,719.73
As. Oy Vuoksenharju	Imatra	Finland	652	6.52	EUR	46.13	33,591.62
As. Oy Vuorimiehenkatu 21	Helsinki	Finland	27	0.45	EUR	16.82	3,678.27
Asuntotuotanto Kotola Oy	Kotka	Finland	10	10.00	EUR	185.01	1,850.07
Cleen Oy	Helsinki	Finland	100	3.85	EUR	1000.00	100,000.00
Cursor Oy	Kotka	Finland	25	1.96	EUR	1684.88	42,046.98
Ekokem Oy Ab	Riihimäki	Finland	106	0.60	EUR	336.38	35,666.60
Golfsarfvik Oy	Espoo	Finland	1	0.15	EUR	4,204.70	20,505.47
Helsingin Tennisstadion Oy	Helsinki	Finland	99	3.30	EUR	168.19	16,650.60
Helsinki Halli Oy	Helsinki	Finland	17	0.57	EUR	1,681.88	232,099.34
Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy	Imatra	Finland	80	5.55	EUR	1,700.00	134,550.34
Imatran YH-Rakennuttaja Oy	Imatra	Finland	200	3.08	EUR	16.82	3,363.76
Indekon Oy	Lappeenranta	Finland	10,000	2.85	EUR	16.82	210,234.91
Joroisten Kartano-Golf Oy	Joroinen	Finland	16	6.32	EUR	840.94	24,745.30
Kaartotien Lämpö Oy	Kemi	Finland	2	2.00	EUR	1.68	3.43
Karjaan Puhelin Oy	Karjaa	Finland	90	0.01	EUR	3.40	1,370.11
Kemin Seudun Golf Oy	Kemi	Finland	2	1.25	EUR	21.02	2,100.00
Kerigolf Oy	Kerimäki	Finland	5	0.25	EUR	336.38	1,513.69
KeskinäinenEläkevakuutusyhtiöEtera	Helskinki	Finland	3	3.75	EUR	1,000.00	3,000.00
Kiint. Oy Inkeröisten Kauppacenter	Anjalankoski	Finland	1,811	18.99	EUR	16.82	61,107.26
Kiint. Oy Kummunhovi	Outokumpu	Finland	600	4.45	EUR	57.18	47,675.22
Kiint. Oy Mäyrä	Utajärvi	Finland	405	18.00	EUR	16.82	6,794.79
Kiint. Oy Polvijärven Metsätalo	Polvijärvi	Finland	550	6.00	EUR	1.68	42,719.73
Kiint. Oy Pulkkilan Monitori	Pulkkiila	Finland	46	2.61	EUR	28.59	39,801.67
Kiint. Oy Puolangan Nurmela	Puolanka	Finland	45	4.96	EUR	3.70	54,732.89
Kiint. Oy Ranuan Kanervikko	Rauna	Finland	24	16.00	EUR	16.82	243,502.48
Kiint. Oy Suomussalmen Uitonkulma	Suomussalmi	Finland	480	2.75	EUR	0.17	56,906.38
Kiint. Oy Utajärven Säästökulma	Utajärvi	Finland	5,740	7.32	EUR	0.17	38,721.33

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Kiint. Oy Kotkan Klubi	Kotka	Finland	280	7.23	EUR	168.19	42,546.98
Kotkan Golf Oy	Kotka	Finland	56	2.06	EUR	84.09	25,228.19
Lapin Matkailu Oy	Rovaniemi	Finland	6	0.12	EUR	33.64	1.01
Luoston huolto Oy	Sodankylä	Finland	28	1.87	EUR	8.41	235.46
Luotolan Kiinteistö Oy	Kemi	Finland	5,575	8.88	EUR	0.17	7,862.90
Master Golf Course Oy Ab	Espoo	Finland	1	0.11	EUR	3,363.76	11,961.52
Metsäklusteri Oy	Helsinki	Finland	450	0.15	EUR	1,000.00	450,000.00
Mikkelin Arkistotalo Oy	Mikkeli	Finland	2	4.76	EUR	16,818.79	33,637.59
Mikkelin Puhelinyhdistys MPY	Mikkeli	Finland	13	0.00	EUR	0.00	985.27
Myllypuron Tenniskeskus Oy	Helsinki	Finland	8	0.27	EUR	168.19	1,702.06
Osuuskunta Hiilenkäyttäjät	Helsinki	Finland	1	0.01	EUR	1,681.88	1,681.88
Osuuskunta KPY	Kuopio	Finland	4,700	0.47	EUR	0.00	15,507.85
Osuuskunta Suomen Messut	Helsinki	Finland	416	0.04	EUR	16.82	111.00
Osuuskunta Tuontiöljy	Helsinki	Finland	2	0.00	EUR	1,681.88	3,363.76
Osuuskunta Viexpo	Pietarsaari	Finland	1	0.00	EUR	84.09	84.09
Oulun Golf Oy	Oulu	Finland	1	0.10	EUR	16.82	5,045.64
Oy Liikkeenjohdon Koulutuskeskus Ab	Helsinki	Finland	3	2.00	EUR	8,409.40	25,362.74
Pohjanmaan Puhelinosuuskunta	Ylivieska	Finland	23	0.00	EUR	0.00	5,349.49
Pohjolan Voima Oy	Helsinki	Finland	5,382,438	15.01	EUR	1.68	169,051,376.80
Powest Oy	Helsinki	Finland	44,795	3.45	EUR	1.68	301,356.98
Puhelin Oy Telekarelia	Eno	Finland	133	1.24	EUR	33.64	13,834.00
Puhelinosuuskunta IPY	Iisalmi	Finland	10	0.00	EUR	0.00	3,365.10
Puhelinosuuskunta LPO	Lovisa	Finland	5	0.00	EUR	0.00	3,300.86
Savonlinnan Puhelinyhdistys SPY	Savonlinna	Finland	13	0.00	EUR	0.00	1,835.21
Suomen Mediatarkastus Oy	Helsinki	Finland	4	0.50	EUR	16.82	67.28
Taistelijan Talo Oy	Ilomantsi	Finland	80	2.12	EUR	42.05	3,363.76
Tammet Oy	Tammisaari	Finland	40	0.67	EUR	60.55	1,015.18
Tornion Golf Oy	Tornio	Finland	7	1.20	EUR	168.19	21,763.52
Tunturituuli Oy	Helsinki	Finland	80	2.00	EUR	168.19	13,455.03
Vaasan Läänin Puhelin Oy	Vaasa	Finland	1	0.00	EUR	13.46	386.83
Vierumäki Golf Oy	Helsinki	Finland	2	2.00	EUR	168.19	17,896.64
Virpiniemi Golf Oy	Haukipudas	Finland	1	0.23	EUR	100.00	10,500.00
Kotimaiset yhteensä							171,989,259.89
Muut yhtiöt yhteensä							431,906,373.22

JULKISESTI NOTEERATUT OSAKKEET

Julkisesti noteeratut, ulkomaiset
Sea Containers Ltd

Bermuda	Bermuda	195,904	1.06	USD	46.52	0.01
---------	---------	---------	------	-----	-------	------

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistussuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Ulkomaiset yhteensä							0.01
Julkisesti noteeratut, kotimaiset							
Nordea Foresta Kasvu	Helsinki	Finland	5,000,000	4.31	EUR	0.17	840,939.63
Kotimaiset yhteensä							840,939.63
Julkisesti noteeratut yhteensä							840,939.64
KAIKKI YHTEENSÄ							9,246,904,726.43

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
STORA ENSO OYJ:N TYTÄRYHTIÖIDEN OMISTAMAT KONSERNIYHTIÖT							
Tytäryhtiön nimi		Maa	Tytäryhtiön Osakeomistus Kpl	Tytäryhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Chai Narai Company Limited							
Stora Enso (Thailand) Co Ltd		Thaimaa	449,993	100.00	THB	100.00	103,551.83
Stora Enso AB							
Stora Enso (Schweiz) AG		Sveitsi	350	100.00	CHF	1,000.00	366,275.71
Stora Enso Activation AB		Ruotsi	1,000	100.00	SEK	100.00	459,981.60
Stora Enso China Holdings AB		Ruotsi	5,000	100.00	SEK	20.00	229,596,683.81
Shanghai Stora Enso Trading Co Ltd		Kiina	300	100.00	USD	1,000.00	258,048.48
Stora Enso Pulp and Paper Asia AB		Ruotsi	5,000	100.00	SEK	20.00	46,000,000.00
Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd		Kiina	-	100.00	SGD	100	38,459,971.67
Stora Enso China Ltd		Kiina		100.00	CNY		295,730.45
Stora Enso Suzhou Paper Co Ltd		Kiina	75,000	96.48	CNY	1,000.00	91,705,346.44
Stora Enso Fine Paper AB		Ruotsi	9,751,692	100.00	SEK	50.00	367,985,280.59
Stora Enso Nymölla AB		Ruotsi	1,427,272	100.00	SEK	100.00	295,960,257.59
Stora Enso Fors AB		Ruotsi	1,800,000	100.00	SEK	100.00	89,622,815.09
Stora Enso Försäkringsaktiebolag		Ruotsi	1,000	100.00	SEK	1,000.00	10,137,994.48
Stora Enso Danmark A/S		Tanska	3,500	100.00	DKK	1,000.00	9,199,632.01
Stora Enso Hylte AB		Ruotsi	2,000,000	100.00	SEK	100.00	456,770,285.19
Stora Enso Kvarnsveden AB		Ruotsi	1,500,000	100.00	SEK	100.00	422,910,487.58
Stora Enso NN Paper AB		Ruotsi	1,000	100.00	SEK	100.00	1,969,618.77
OOO Stora Enso NN Paper		Venäjä	10,000	100.00	RUB	100.00	949,098.44
Stora Enso Praha s.r.o.		Tsekki	1,000	100.00	CZK	100.00	244,161.36
Stora Enso Pulp AB		Ruotsi	250,000	100.00	SEK	100.00	86,018,767.25
Skutskärs Industriservice AB		Ruotsi	1,020	100.00	SEK	100.00	13,799.45
Stora Enso Service och Underhåll AB		Ruotsi	15,000	100.00	SEK	100.00	29,980.68
Stora Enso Scandinavia AB		Ruotsi	17,700	100.00	SEK	500.00	1,177,552.90
Stora Enso Norge A/S		Norja	1,000	100.00	NOK	1,000.00	282,354.19
Stora Enso Skog AB		Ruotsi	250,000	100.00	SEK	100.00	154,651,149.95
Stora Enso Skog AS		Norja	1,000	100.00	NOK	1,000.00	233,121.44
Kopparland AB		Ruotsi	975	100.00	SEK	100.00	0.00
Sydved AB		Ruotsi	140,000	66.67	SEK	1,000.00	2,411,683.53
Dormant Co		Ruotsi	63,000	100.00	SEK	100.00	571,297.15
Skogsutveckling Syd AB		Ruotsi	2,500	100.00	SEK	100.00	65,047.84
Stora Enso Bioenergi AB		Ruotsi	20,000	100.00	SEK	100.00	16,099,356.03

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistuosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Stora Enso Skoghall AB		Ruotsi	100,000	100.00	SEK	100.00	22,321,067.16
Stora Enso Logistics AB		Ruotsi	100	100.00	SEK	1,000.00	6,542,226.31
Stora Enso Timber AB		Ruotsi	1,000,000	100.00	SEK	100.00	36,798,528.06
Stora Enso Treasury Stockholm AB		Ruotsi	250,000	100.00	SEK	100.00	679,708,463.66
Stora Enso Holding France SAS		France	22,087,970	100.00	EUR	6.56	348,592,456.30
Corenso France SAS		Ranska	14,771	100.00	EUR	1,300.00	22,000,000.00
Corenso Tolosana S.A.		Espanja	19,329	77.32	EUR	1,000.00	4,030,324.49
Stora Enso Bois SA		Ranska	33,750	100.00	EUR	506,250.00	5,313,750.00
Stora Enso Corbehem SAS		Ranska	11,571,994	100.00	EUR	-	87,000,557.00
Siex Developpement SAS		Ranska	35,994	100.00	EUR	-	0.00
Stora Enso France SAS		Ranska	261,985	99.98	EUR	-	6,681,982.00
Stora Enso Amsterdam BV		Hollanti	980,000	100.00	EUR	455.00	1,003,660,717.57
Berghuizer Papierfabriek N.V.		Netherland	1,926,601	100.00	EUR	10.00	301,400,000.00
Corenso Edam B.V.		Alankomaat	35	100.00	EUR	1,000.00	4,000,000.00
Stora Enso Nederland BV		Hollanti	420	100.00	EUR	100.00	2,792,240.00
Stora Enso Uruguay S/A (Derflin)		Uruguay		100.00	USD		150,000,000.00
Stora Enso Florestal RS Ltda		Brazil	97,033,995	100.00	UYF		89,772,737.86
Stora Enso Arapoti Indústria de Papel Ltda		Brazil	388,859,954	80.00	BRL		80,000,000.00
Espebe Holding B.V. (Schneiders Netherland)		Hollanti		100.00	EUR		0.00
Schneider Papier Benelux B.V.B.A.		Hollanti		76.7	EUR		0.00
Schneider Papier Benelux B.V.B.A.		Hollanti		22.2	EUR		0.00
Stora Timber Benelux Beheer B.V.		Hollanti	2,439	100.00	EUR	100.00	3,000,000.00
Houtpak B.V.		Hollanti	1	100.00	EUR	2,000.00	9,075.60
Houttransport Amsterdam B.V.		Hollanti	1	100.00	EUR	67,500.00	0.00
Stora Timber Doe Het Zelf Produkten B.V.		Hollanti	1	100.00	EUR	250,000.00	113,445.05
Stora Timber Finance B.V.		Belgia	1	100.00	EUR	563,000.00	0.00
Stora Kopparbergs Bergslags AB		Ruotsi	10,000	100.00	SEK	100.00	15,908,187.67
DJKN Förvaltnings AB		Ruotsi	2,000	100.00	SEK	50.00	9,175.25
Cefortia AB		Ruotsi	5,000	100.00	SEK	20.00	183,996.41
M-Carrier AB		Ruotsi	5,000	100.00	SEK	20.00	841,766.33
Stora Enso Beteiligungen GmbH							
Altpapier Verw Wattenschied GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	3,300,000.00
Corenso United (Deutschland) GmbH & Co. KG		Saksa	-	100.00	EUR	-	8,752,954.00
Corenso-Elfes GmbH & Co. KG		Saksa	-	66.67	EUR	-	8,153,181.00
Elfes Beteiligungs GmbH		Saksa	-	66.67	EUR	-	21,905.00
Corenso-Elfes GmbH & Co. KG		Saksa	-	33.33	EUR	-	5,715,703.00
Elfes Beteiligungs GmbH		Saksa	-	33.33	EUR	-	22,490.64
FPB Holding GmbH + Co. KG		Saksa	14,950,856	99.92	EUR	25.00	646,733,098.00
Stora Enso Baienfurt GmbH		Saksa	-	0.40	EUR	-	790,000.00

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistuosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Stora Enso Baienfurt Verwaltungs GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	25,000.00
Stora Enso Hilfe GmbH		Saksa		100.00	EUR		0.00
Stora Enso Kabel GmbH & Co. KG (SE PublPaper GmbH)		Saksa	-	100.00	EUR	-	80,797,041.00
Stora Enso Baienfurt GmbH		Saksa	-	99.60	EUR	-	60,025,774.00
Stora Enso Kabel Verwaltungs GmbH (SE PublPaper Verw)		Saksa	-	100.00	EUR	-	25,612.21
Stora Enso Uetersen GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	68,866,318.00
Stora Enso Uetersen Verwaltungs GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	25,516.42
Stora Enso Deutschland GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	18,504,035.00
Stora Enso Langerbrugge NV		Belgium	1	0.00	EUR	27.71	0.00
Stora Enso Forest Central Europe GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	256,000.00
Stora Enso Maxau GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	414,849,955.00
Stora Enso Sachsen GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	55,002,056.45
Stora Enso Transport and Distribution GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	6,222,268.19
Stora Enso Verwaltungs GmbH		Saksa	-	100.00	EUR	-	25,622.18
FPB Holding GmbH & Co. KG		Saksa		0.00	EUR	25.00	124.32
Stora Enso Eesti AS							
SIA Stora Enso Timber Trading		Latvia	200,000	100.00	LVL	100.00	25,000.00
Puumerkki AS		Viro	4	100.00	EEK	100,000.00	39,260.09
Stora Enso Timber A/S		Latvia	322,000	100.00	LVL	10.00	11,183,428.89
Puumerkki SIA		Latvia	20	100.00	LVL	97.00	169,326.20
UAB Stora Enso Timber		Liettua	2,797,768	100.00	LTL	10.00	6,956,001.94
UAB Puumerkki		Liettua	100	100.00	LTL	100.00	292,516.22
Stora Enso Espana S.A.							
Cartiberia SA		Espanja	33,301	74.00	EUR	6.01	200,138.45
Stora Enso Grafic SA		Espanja	129,999	99.99	EUR	6.01	0.00
Stora Enso Holdings UK Ltd							
Lumipaper Ltd		Iso-Britannia	225,000	100.00	GBP	1.00	629,921.26
Stora Billerud (UK) Group Holdings Ltd		Iso-Britannia	2,060,000	100.00	GBP	1.00	0.00
Stora Enso Newton Kyme Ltd		Iso-Britannia	1,500,000	100.00	GBP	1.00	0.00
Stora Enso International Ltd		Iso-Britannia	200,000	100.00	GBP	1.00	209,973.75
Stora Enso Transport & Distribution Ltd		Iso-Britannia	4,700,000	100.00	GBP	1.00	2,282,414.70
DAW01 Ltd		Iso-Britannia	18,651,000	100.00	GBP	1.00	1,368,756.96
DAW02 Ltd		Iso-Britannia	2,900,000	100.00	GBP	1.00	1,582,152.23
Stora Enso UK Ltd		Iso-Britannia	1,000	100.00	GBP	1.00	1,049.87
Stora Enso Pension Trust Ltd (under liquidation)		Iso-Britannia	2	100.00	GBP	1.00	0.00
Stora Enso Langerbrugge N.V.							
Stora Enso Financial Services S.A.		Belgium	11,499,985	100.00	EUR	-	1,861,450.00
VLAR Papier NV		Belgium	7000	65.00	EUR		2,158,804.00
Stora Enso Poland SA							

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistuosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Stora Enso Recycling Sp z o o		Poland	61,452	99.98	PLN	100.00	1,835,901.05
Interzell Trading Sp.z.o.o.		Poland	170	100.00	PLN	500.00	2,631,561.57
Stora Enso Poland SA		Poland	866,800	1.61	PLN	1.00	1,702,540.08
Scantrans Sp.z.o.o.		Poland	681	97.29	PLN	500.00	115,617.77
Stora Enso South East Asia Pte Ltd							
Nowis Sdn Bhd		Malaysia		100.00	SGD	100	0.00
Stora Luxemburg Sarl							
Stora Enso Sarl		Luxemburg		100.00	EUR		1,090,767,984.00
Corenso United Oy Ltd							
Corenso (UK) Ltd		Iso-Britannia	4,767,442	93.00	GBP	1.00	1.00
Corenso North America Corp.		Yhdysvallat		100.00	USD		1.00
Corenso Svenska AB		Ruotsi	1,000	100.00	SEK	100.00	25,587,144.59
Bäcke Emballage AB		Ruotsi	2,000	100.00	SEK	100.00	0.09
Mohed Emballage AB		Ruotsi	1,000	100.00	SEK	100.00	0.09
Corenso United (Deutschland) Verwaltungs GmbH & Co. KG		Saksa	1	100.00	EUR	50,000.00	25,857.02
Hangzhou Corenso Hualun Paper Core Co. Ltd		Kiina		51.00	CLP		2,944,247.50
Corenso Foshan Paper Core Co Ltd		Kiina		100.00	CLP		2,400,000.00
Enocell Oy							
Enotuhka Oy		Suomi	500	100.00	EUR	247.10	123,550.85
Laminating Papers Oy							
L.P. Pacific Films Sdn. Bhd.		Malesia	14,000,000	100.00	MYR	1.00	5,739,981.96
Merivienti Oy							
Stora Enso (HK Ltd)		Hong Kong	1	0.00	HKD	10.00	0.00
Stora Enso Belgium SA/NV		Belgia	3	0.03	EUR	10.00	4,436.82
Stora Enso Transport and Distribution Ltd		Iso-Britannia	1	0.00	GBP	1.00	0.00
Lumipaper N.V.		Belgium	100	0.06	EUR	1.00	4,524.00
Stora Enso Espana SA		Espanja	1	0.07	EUR	601.01	647.52
Stora Enso Portugal Lda		Portugal	1	1.00	EUR	1.00	3,257.00
Stora Enso Mexico S.A.		Mexico	1	2.00	MXN	1,000.00	70.50
Nikapa Oy		Suomi	1	0.06	EUR	10.00	10.00
Vakuutusosakeyhtiö Pankavara		Suomi	1	0.00	EUR	16.82	16.82
Stora Enso Barcelona SA		Espanja	1	0.00	EUR	1.00	5.55
Puumatra Oy							
OOO Timos		Venäjä		100.00	RUR	100.00	300,000.00
OOO Karex		Russia	1	20.00	RUB	10.00	48.45
Stora Enso Ingerois Oy							
Stora Enso Barcelona SA		Espanja	6,876,999	100.00	EUR		39,332,345.39
Cartiberia SA		Espanja	11,699	26.00	EUR	6.01	70,317.00
Palwaste Recycling S.L		Espanja	1,878	29.80	EUR	1.00	375,878.00

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistussuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Stora Enso Grafic SA		Espanja	1	0.01	EUR	6.01	2.52
Stora Enso Packaging Oy							
Stora Enso Packaging SRL		Romania	100	100.00	RON	10.00	20,000.00
Formeca Oy		Suomi	6,170	100.00	EUR	17.00	929,414.06
Pakenso Sweden Holding AB		Ruotsi	46,000	100.00	SEK	1,000.00	21,744,663.82
June Emballage AB		Ruotsi	4,000	100.00	SEK	100.00	0.00
Rakennus AB		Ruotsi	5,000	100.00	SEK	100.00	0.00
Stora Enso Packaging AB		Ruotsi	300,000	100.00	EEK	100.00	0.00
Stora Enso Packaging Aps		Tanska	125	100.00	DKK	400.00	0.00
Stora Enso Packaging AS		Viro	4	100.00	EEK	225,000.00	144,969.89
Stora Enso Packaging Kft		Unkari	1	99.00	HUF	10.00	2,139,050.00
Stora Enso Packaging SIA		Latvia	2,400	100.00	LVL	285.00	1,034,870.75
Stora Enso Packaging Sp.zo.o.		Puola		100.00	PLN	10.00	0.00
Stora Enso Packaging UAB		Liettua	800	100.00	LTL	1,000.00	1,295,701.97
Tamrest Oy		Suomi	50,000	100.00	EUR	170.00	11,775,677.67
OOO Stora Enso Packaging BB		Venäjä	2,830,000	100.00	RUR	101.00	18,904,694.43
OOO Stora Enso Packaging KG		Venäjä		100.00	RUR	100.00	0.00
OOO Stora Enso Packaging VR		Venäjä		100.00	RUR	100.00	19,308,115.12
Stora Enso Packaging Kft		Unkari		1.00	HUF	10.00	1,013.00
Stora Enso Publication Paper Oy Ltd							
Stora Enso Publication Paper Asia Oy		Suomi	100	100.00	EUR	100.00	25,352,832.00
Stora Enso Huatai (Shangdong) Paper Co Ltd		China	100	60.00	CPN	100.00	25,344,704.00
Stora Enso Timber Oy Ltd							
Stora Enso Timber d.o.o		Slovakia		100.00	EUR	10.00	801,654.00
Euro Timber spol s.r.o		Slovakia		10.71	EUR	10.00	783.56
Oy Borgå Stuveri AB		Suomi	18,000	100.00	EUR	100.00	107,290.51
Puumerkki Oy		Suomi	98,000	100.00	EUR	84.09	11,000,000.00
Setrest Oy		Suomi	500	100.00	EUR	100.00	1.00
OOO Setles		Russia	100	100.00	RUB	100.00	1.00
OOO Setnord		Russia	100	100.00	RUB	100.00	1.00
OOO Setnovo		Russia	100	100.00	RUB	100.00	13,660,000.00
Stora Enso Timber AG		Itävalta	6,000	100.00	EUR	72.67	121,501,508.00
Euro Timber Spol. s.r.o.		Slovakia	1	89.29	SKK	250,000.00	7,631.00
HESPOL Sp.z.o.o.		Puola	228	100.00	PLN	317,190.00	77,578.47
Stora Enso Timber Deutschland GmbH		Itävalta	1	100.00	EUR	19,645,968.14	19,645,968.14
Stora Enso Timber HV s.r.o.		Tsekki	1	100.00	CZK		4,604,520.00
Stora Enso Timber Sp.z.o.o.		Puola	100	100.00	PLN	100.00	3,167,527.00
Stora Enso Timber Bad St. Leonhard GmbH		Itävalta	7,292	100.00	EUR	10.00	2,209,084.48
Stora Enso Timber Holzverarbeitungs GmbH		Itävalta	500	100.00	EUR	72.67	2,023,409.00

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistussuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
Stora Enso Timber Planá s.r.o		Tseki	1	100.00	CZK	200,400,000.00	9,752,674.00
Stora Enso Timber Zdirec s.r.o.		Tseki	1	100.00	CZK	100,000.00	3,022.46
Stora Enso Timber Australia Pty Ltd		Australia	408,000	100.00	AUD	1,000.00	1,467,697.38
Stora Enso Timber Japan K.K.		Japan		100.00	JPY	10.00	699,953.34
Stora Enso Timber UK Ltd		Iso-Britannia	1,000	100.00	GBP	10,000.00	7,719,340.45
Woodpax Ltd		Iso-Britannia	1,600,000	100.00	GBP	1.00	0.00
Stora Enso Timber DIY Products BV		Iso-Britannia	1,000	100.00	GBP	1,000.00	0.00
Stora Enso Ventures Oy							
Palwaste Recycling CL		Espana		52.30	EUR	100,00	0.00
Trackway Oy		Suomi	1	100.00	EUR	100,00	2,344,753.00
Pack Agent Inc.		Yhdysvallat	1	100.00	USD	100,00	695.00
Venapuu Oy							
Nikapa Oy		Suomi	1,500	99.94	EUR	10.00	0.00
OAOLadenso		Suomi	51,000	51.00	EUR	10.00	0.00
OAOLonetsles		Russia	1 140	6.90	RUB	10.00	0.00
OAOLonetsles		Russia	23 860	89.78	RUB	10.00	1.00
Kingiseppskoye Timber Co		Russia	1	75.92	RUB	10.00	174,054.00
OOO Stora Enso Forest Border		Venäjä	1	1.84	RUR	44,543.43	878.00
OOO Russkij Les		Russia	1	100.00	RUB	10.00	0.00
OOO Stora Impex		Russia	1 000	100.00	RUB	10.00	707,115.00
Kingiseppskoye Timber Co		Russia	1	21.08	RUB	10.00	21,085.80
OOO Karex		Russia	1	80.00	RUB	10.00	193.78
OOO Stora Transport		Russia	1	100.00	RUB	10.00	628,593.00
OOO Terminal		Russia	1	100.00	RUB	10.00	0.00
OOO XT Productions		Russia	1	100.00	RUB	10.00	313.70
ZAO Stora Forestry Gdov JV		Russia	1	100.00	RUB	10.00	0.00
ZAO Stora Forestry Plus JV		Russia	1	100.00	RUB	10.00	0.00
ZAO Stora Forestry Strug JV		Russia	5 100	100.00	RUB	10.00	0.00
OOO Stora Enso Forest Border		Venäjä	1	98.16	RUR	44,543.43	44,543.43
OOO Stora Enso Forest Central		Venäjä	1	100.00	RUR	9,500.00	9,500.00
OOO Stora Enso Forest West		Venäjä	1	100.00	RUR	51,309.65	105,580.00

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Maa	Osakeomistus Kpl	Emoyhtiön omistusosuus %	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo EUR /Yht
TÄRKEIMMÄT STORA ENSO OYJ:N TYTÄRYHTIÖIDEN OMISTAMAT OSAKKUUSYHTIÖT							
Mandiladora Alpasa S.L.		Espanja	13,144	50.00	EUR	1	1,616,834.00
Arauco Florestal Arapoti S.A.		Brazil	153,467,677	20.00	BRL		25,000,000.00
Bergvik Skog AB		Ruotsi	1,000	43.26	SEK		140,524,379.02
BVA Hagen-Kabel GmbH		Saksa	-	50.00	EUR	5 000 000	4,613,845.00
Honkalahden Teollisuuslaituri Oy		Suomi	3	50.00	EUR	100.00	24,555.27
IL Recycling Returpapper AB		Ruotsi	28,000	28.56	SEK	100.00	248,125.57
Industriskog AB		Ruotsi	25,000	33.33	SEK	25,000.00	3,449.86
Kemira Cell Sp.z.o.o.		Puola	1,755	45.00	PLN	500.00	212,210.67
Mitsubishi HiTec Paper Bielefeld GmbH		Saksa	-	24.00	EUR	-	1.00
Mitsubishi HiTec Paper Flensburg GmbH		Saksa	-	24.00	EUR	-	3,113,574.00
Pressretur AB		Ruotsi	333	33.33	SEK	100.00	2,299.91
Puhoksen Satama Oy		Suomi	150	50.00	EUR	100.00	37,013.23
RETS Timber Oy Ltd		Suomi	250	50.00	EUR	100.00	294,328.87
Veracel Celulose SA		Brasilia	91,870,775	50.00	BRL	1.34	489,246,367.00
Yhteistoiminta Oy		Suomi	50	50.00	EUR	100.00	34,175.79
Österbergs Förpackningsmaskiner AB		Ruotsi	2,000	50.00	SEK	100.00	241,622.82

Konsernin johdon avainhenkilöt ovat johtoryhmän ja hallituksen jäsenet. Johdon avainhenkilöiden palkkiot löytyvät liitteestä 8, Hallituksen ja johdon palkkiot.

Liiketoimissaan yhteisyritysten ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa konserni toimii sellaisten kaupallisten ehtojen mukaisesti, jotka eivät ole vähemmän suotuisia kuin ne ehdot, joita tarjotaan muille kolmansille osapuolille, poikkeuksena Veracel ja PVO. Stora Enso aikoo jatkaa samoilla linjoilla liiketoiminnassaan osakeyhtyritysten kanssa. Lisätietoja on esitetty liitteessä 15, Osakkuus- ja yhteisyritykset.

Sellu

Vaikka lähes kaikki konsernin tarvitsema kemiallinen massa tuotetaan konsernin sisällä, osa hankitaan Sunila Oy:n sellutehtaalta, joka on Stora Enson 51 (50) %:sti omistama yhteisyritys Myllykoski Oy:n kanssa. Stora Enso toimittaa Sunilalle pääasiassa kuitua ja myi yhtiölle 49,1 (59,4) milj. euron arvosta puuta vuoden aikana, ja tätä vastaan Sunila myy konsernille massaa markkinahintaan. Vuonna 2008 konserni osti 75 100 (126 669) tonnia massaa Sunilalta. Kokonaishinnaksi muodostui 37,9 (61,3) milj. euroa.

Stora Enso ja sen paikallinen yhteistyökumppani Aracruz Celulose S.A. ovat rakentaneet eukalyptusmassaa valmistavan sellutehtaan Brasiliaan yhteisomistuksessa olevalle osakkuusyritykselle Veracelille. Sellutehtaan vuotuinen kapasiteetti on 1 100 000 tonnia. Kummankin yhtiön osuus hankkeesta ja tehtaan tuotannosta on 50 %. Tehtaan tuotanto käynnistyi toukokuussa 2005. Eukalyptussellua toimitetaan Stora Enson tehtailla Eurooppaan ja Kiinaan. Myynti konserniyrityksille vuonna 2008 oli 556 310 (525 576) tonnia, jonka laskutisarvo oli 171,8 (147,0) milj. euroa. Konserni on myös taannut brasilialaisen osakkuusyrityksensä Veracelin lainat useille paikallisille ja kansainvälisille pankeille. Lainamäärä vuoden lopussa oli 163,1 (229,0) milj. euroa.

Energia

Stora Ensolla on 15,0 % osuus energiayhtiö PVO:n osakkeista. PVO omistaa enemmistön eli 57,7 % Teollisuuden Voima Oy:stä, joka puolestaan omistaa Olkiluodon kaksi ydinvoimalaa. Voimaloiden vuotuinen kapasiteetti on yhteensä 1 720 MW / 14,4 TWh. Kolmas ydinvoimala, jonka kapasiteetti on 1 630 MW, on rakenteilla ja valmistuu kesällä 2011. Stora Enso on PVO:n toiseksi suurin omistaja, jolla on oikeus 438 MW:n osuuteen kapasiteetista. Juha Vanhainen valittiin Stora Enson edustajana hallituksen varapuheenjohtajaksi 15.10.2008. Hän korvasi tehtävässään Markku Pentikäisen. PVO:lle sähköstä maksettava hinta perustuu tuotantokustannuksiin, jotka ovat yleensä markkinahintoja alaisemmat. Vuonna 2008 Stora Enso maksoi sähköstä PVO:lle yhteensä 73,5 (83,4) milj. euroa.

Stora Enso on perustanut Neste Oil Oyj:n kanssa yhteisomistuksessa olevan NSE Biofuels Oy Ltd -yhtiön. Hankkeen tarkoituksena on biopolttoaineiden käytön kehittäminen Varkauden tehtaalla. Jos projekti onnistuu, tarkoituksena on rakentaa täysimittainen kaupallinen voimalaitos jonkin konsernin tehtaan yhteyteen. Kumpikin osapuoli omistaa tällä hetkellä puolet yhteisyrityksen osakkeista.

Koska rakennustyöt ovat yhä kesken, kaupankäyntiä konsernin kanssa ei ole vielä ollut. Kyseessä on pääasiassa tutkimus- ja kehityshanke, joka tällä hetkellä rakentaa koelaitosta.

Taloudelliset järjestelyt

Konserni ottaa lainaa tai sillä on taloudellisia järjestelyjä useamman eri rahoituslaitoksen kanssa. Eräät Stora Enson hallituksen tai johtoryhmän jäsenet voivat myös toimia näiden rahoituslaitosten hallituksen, hallintoneuvoston tai johtoryhmän jäsenenä ja he voivat kuulua joko yhteen tai useampaan edellisistä. Näihin lukeutuu Skandinaviska Enskilda Banken AB (Marcus Wallenberg). Kaikki konsernin lainat ja rahoitukselliset järjestelyt on neuvoteltu markkinaehtoisesti, ja monet sopimuksista on neuvoteltu jo ennen mahdollisia hallituksen jäsenyyksiä.

Tutkimus ja kehitys

Stora Enso harjoittaa tutkimus- ja kehitystoimintaa suurimmaksi osaksi kolmessa tutkimuskeskuksessaan, mutta myös yhteistyössä instituuttien ja yliopistojen kanssa. Yhtiö omistaa 30 % osuuden yhdestä yhteistyökumppanistaan, Oy Keskuslaboratorio - Central-laboratorium AB:stä (KCL). Vuonna 2008 KCL:lle suoritettujen kokonaismaksut olivat 4,6 (3,1) milj. euroa. Stora Ensolla on oikeudet käyttäjä vapaasti kaikkia yhteisissä tutkimusohjelmissa syntyviä tuloksia. 4.2.2009 KCL ilmoitti, että se on allekirjoittanut aiesopimuksen tutkimus- ja laboratoriotoimintojensa yhdistämisestä VTT:hen (Valtion teknillinen tutkimuskeskus).

Keräyspaperi

Konserni omistaa vähemmistöosuuden useista paperinkeräysyrityksistä, joilta keräyspaperi hankitaan markkinahintaan.

Metsäomaisuus ja puunhankinta

Konsernin omistuksessa on 41 % Tornatorista ja jäljelle jäävä osuus 59 % on suomalaisten institutionaalisten sijoittajien omistuksessa. Stora Ensolla on pitkäaikainen hankintasopimus Tornator-konsernin kanssa, jolta se ostaa vuotuisesti noin 1,6 milj. kuutiometriä puuta markkinahintaan. Vuoden 2008 hankinnat olivat 62,1 (51,9) milj. euroa.

Konsernin omistuksessa on 43,3 % Bergvik Skogista ja jäljelle jäävä 56,7 %:n osuus on institutionaalisten sijoittajien omistuksessa. Konsernilla on Bergvik Skogin kanssa pitkäaikainen hankintasopimus, johon sisältyy vuotuisesti noin 5,0 milj. kuutiometriä puuta markkinahintaan. Vuonna 2008 kokonaishankintamäärä oli 5,5 (5,6) milj. kuutiometriä, arvoltaan 146,7 (151,9) milj. euroa. Konsernin myynti Bergvik Skogille oli 37,3 (33,5) milj. euroa.

Huolinta

Konserni omistaa 34,3 % Steveco Oy:n osakkeista. Steveco Oy on suomalainen yritys, jonka toimialaan kuuluu laivan lastaaminen sekä lastin purkaminen. Yrityksen muita osakkeenomistajia ovat UPM-Kymmene, Finnlines, Ahlström sekä Myllykoski Paper. Steveco myy laivauspalveluja Stora Ensolle markkinahinnoilla ja vuonna 2008 niiden arvo oli 28,8 (29,3) milj. euroa.

Kunnossapito

Stora Enso ja ABB allekirjoittivat syyskuussa 2008 sopimuksen yhteisyrityksen perustamisesta huolehtimaan Stora Enson tehtaiden kunnossapitopalveluista 1.1.2009 lähtien. ABB omistaa Efora Oy:n

osakkeista 49 %, mutta koska osakassopimuksen mukaan ABB:n osuuden osakkeiden äänimäärästä tulee olla 51 %, ABB käyttää yhteisyrityksessä hallinnollista valtaa.

119

Liite 33 Osakekohtainen tulos ja osakekohtainen oma pääoma

Osakekohtainen tulos

31.12. päättyvä tilikausi			
	2008	2007	2006
Tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot, milj. euroa	-677,7	10,5	683,1
Tilikauden tulos, lopetetut toiminnot, milj. euroa	4,3	-225,2	-98,1
Tilikauden tulos, koko liiketoiminta, milj. euroa	-673,4	-214,7	585,0
Kirjatut tuotot ja kulut yhteensä, jatkuvat toiminnot, milj. euroa	-1 648,3	269,1	1 031,1
Kirjatut tuotot ja kulut yhteensä, lopetetut toiminnot, milj. euroa	4,3	-240,1	-94,9
Kirjatut tuotot ja kulut yhteensä, koko liiketoiminta, milj. euroa	-1 644,0	29,0	936,2
Osakemäärä (painotettu keskiarvo, A- ja R-osakkeet)	788 619 987	788 599 164	788 578 383
Optioiden laimennusvaikutus	-	151 831	284 280
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä	788 619 987	788 750 995	788 862 663
Laimentamaton osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, euroa	-0,86	0,01	0,87
Laimentamaton osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot, euroa	0,01	-0,28	-0,13
Laimentamaton osakekohtainen tulos/tappio, koko liiketoiminta, euroa	-0,85	-0,27	0,74
Kirjatut tuotot ja kulut yhteensä osaketta kohti, jatkuvat toiminnot, euroa	-2,09	0,34	1,31
Kirjatut tuotot ja kulut yhteensä osaketta kohti, lopetetut toiminnot, euroa	0,01	-0,30	-0,12
Kirjatut tuotot ja kulut yhteensä osaketta kohti, koko liiketoiminta, euroa	-2,08	0,04	1,19

Laimennettu osakekohtainen tulos ei poikennut normaalista osakekohtaisesta tuloksesta.

Osakekohtainen oma pääoma

31.12.			
	2008	2007	2006
Oma pääoma, milj. euroa (oikaistu)	5 594,0	7 593,6	7 917,1
Markkina-arvo, milj. euroa	4 369,0	8 076,0	9 527,9
A- ja R-osakkeiden lukumäärä	788 619 987	788 619 987	788 585 872
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	7,09	9,63	10,04
Osakekohtainen osinko, euroa	0,00	0,45	0,45
Osakkeiden markkina-arvo, euroa			
A-osakkeet	5,63	10,19	12,30
R-osakkeet	5,52	10,24	12,00
Keskimäärin	5,54	10,23	12,08

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

		1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
LIKEVAIHTO	2a	3,434,233,646.13	3,565,819,353.55
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos + / -		-42,109,331.85	29,299,254.63
Valmistus omaan käyttöön		350,407.49	322,455.51
Liiketoiminnan muut tuotot	2b	159,702,062.45	125,476,520.01
Materiaalit ja palvelut	3	-2,487,229,738.39	-2,539,795,400.10
Henkilöstökulut	4	-311,894,315.47	-294,749,292.36
Poistot ja arvonalentumiset	5	-345,197,479.66	-358,891,078.12
Liiketoiminnan muut kulut	6, 7	-1,268,405,367.24	-2,899,824,758.86
		<u>-4,294,783,762.67</u>	<u>-5,938,162,299.29</u>
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		-860,550,116.54	-2,372,342,945.74
Rahoitustuotot ja -kulut	8	-490,220,022.85	603,803,808.23
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		-1,350,770,139.39	-1,768,539,137.51
Satunnaiset tuotot	9	0.00	110,247,630.00
Satunnaiset kulut		0.00	-1,850,071.62
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		-1,350,770,139.39	-1,660,141,579.13
Tilinpäätössiirot	10	147,749,838.63	155,983,208.44
Tuloverot	11	-1,156,849.45	-15,186,084.48
TILIKAUDEN VOITTO (-TAPPIO)		<u>-1,204,177,150.21</u>	<u>-1,519,344,455.17</u>

STORA ENSO OYJ

EMOYHTIÖN TASE

Vastaavaa		31/12/2008	31/12/2007
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	13	68,684,297.65	90,144,635.14
Aineelliset hyödykkeet	14	1,373,582,716.50	1,558,341,857.12
Sijoitukset	15		
Osakkeet saman konsernin yrityksissä		8,746,206,114.34	10,597,517,392.28
Muut sijoitukset		1,062,443,133.57	1,203,039,921.70
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		11,250,916,262.06	13,449,043,806.24
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	17	583,809,909.77	582,935,207.59
Pitkäaikaiset saamiset	18	4,114,540.73	6,015,502.94
Lyhytaikaiset saamiset	19	1,505,453,337.74	2,315,631,251.59
Rahat ja pankkisaamiset		145,290,647.27	183,064,970.68
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		2,238,668,435.51	3,087,646,932.80
		<u>13,489,584,697.57</u>	<u>16,536,690,739.04</u>
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA	21		
Osakepääoma		1,342,215,448.30	1,342,215,448.30
Ylikurssirahasto		5,484,669,300.73	5,484,669,300.73
Vararahasto		353,946,990.12	353,946,990.12
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		793,497,055.92	2,667,790,707.48
Tilikauden voitto (tappio)		-1,204,177,150.21	-1,519,344,455.17
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		6,770,151,644.86	8,329,277,991.46
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	23	617,015,485.50	764,765,319.71
PAKOLLISET VARAUKSET	24	50,857,672.95	26,180,558.55
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	29	2,620,195,955.50	2,967,504,685.22
Lyhytaikainen vieras pääoma	26, 27, 29	3,431,363,938.76	4,448,962,184.10
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		6,051,559,894.26	7,416,466,869.32
		<u>13,489,584,697.57</u>	<u>16,536,690,739.04</u>

STORA ENSO OYJ

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liiketoiminnan rahavirta:		
Tilikauden tappio	-1,204,177,150.21	-1,519,344,455.17
Oikaisuerät:		
Verot	1,156,849.45	15,186,084.48
Tilinpäätössiirrot	-147,749,834.21	-155,983,208.44
Satunnaiset erät	0.00	-108,397,558.38
Poistot ja arvonalennukset	345,197,479.66	358,891,078.12
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	608,947,835.57	2,258,420,572.10
Nettorahoitustulot	427,134,545.37	-603,803,808.23
Saadut korot	99,887,909.36	84,234,378.08
Maksetut korot	-227,566,185.18	-322,499,245.01
Saadut osingot	1,041,136,874.61	725,240,729.27
Muut rahoituserät, netto	-173,510,228.29	-190,153,856.71
Maksetut verot	21,530,664.51	-58,877,346.61
Nettokäyttöpääoman muutos	-108,885,911.51	-74,634,854.14
Liiketoiminnan rahavirta	683,102,849.13	408,278,509.36
Investointien rahavirta:		
Tytäryritysten hankinnat	-67,888,783.11	-71,664,193.81
Muiden osakkeiden hankinnat	-1,609,000.00	-32,612,388.52
Investoinnit	-139,907,029.21	-199,824,265.24
Tytäryritysten myynnistä saadut tulot	167,474,740.96	215,477,193.35
Osakkuusyritysosuuksien myynnistä saadut tulot	435,870.38	1,143,677.90
Muiden osakkeiden myynnistä saadut tulot	2,388,293.80	2,801,817.47
Muun käyttöomaisuuden myynnistä saadut tulot	5,363,360.93	7,732,160.01
Muutos pitkäaikaisissa saamisissa	-30,216,537.13	-127,026,110.05
Investointien rahavirta	-63,959,083.38	-203,972,108.89
Rahoituksen rahavirta:		
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	-523,254,915.81	-391,295,769.45
Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos	-872,194,603.67	700,846,695.79
Saadut ja maksetut konserniavustukset	109,935,102.00	170,491,840.00
Maksetut osingot	-354,878,994.15	-354,868,547.85
Ostetut omat osakkeet	0.00	223,846.32
Rahoituksen rahavirta	-1,640,393,411.63	125,398,064.81
Rahavarojen nettomuutos	-1,021,249,645.88	329,704,465.28
Muuntoerot	-8,484,567.92	-1,848,389.52
Rahavarat sulautuneissa yhtiöissä	0.00	1,315,382.44
Rahavarat tilikauden alussa	1,539,809,093.89	1,210,637,635.69
Rahavarat tilikauden lopussa	510,074,880.09	1,539,809,093.89

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman liitetiedot 2008 2007

Liite 1. Laskentaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä. Merkittävimmät laskentaperiaatteet on kuvattu konsernin liitetiedoissa (liite nro 1).

Merkittävimmät erot konsernin ja Stora Enso Oyj:n laskentaperiaatteissa liittyvät:

- Rahoitusvarojen ja -velkojen arvostamiseen
- Johdannaissopimusten arvostamiseen sekä niihin liittyvien voittojen ja tappioiden kirjaamisperiaatteisiin
- Arvopaperisijoitusten arvostamiseen
- Laskennallisten verojen kirjaamisperiaatteisiin ja esittämisiin

Liite 2a. Liikevaihto toimialoittain

	2008	2007 1,000 €
Aikakauslehtipaperit	271,844.8	269,194.2
Hienopaperit	1,432,521.4	1,378,026.1
Pakkauskartongit	908,533.2	907,560.1
Metsä	1,492,295.7	1,604,363.5
Muut toiminnot ja sisäiset myynnit	-670,961.5	-593,324.5
	<u>3,434,233.6</u>	<u>3,565,819.4</u>

Liite 2b. Liiketoiminnan muut tuotot

Vuokratuotot ja käyttökorvaukset	10,507,760.32	10,979,013.17
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	5,767,019.89	4,329,205.69
Vakuutuskorvaukset	50,032.29	210,176.93
Tuotanto- ja kunnossapitopalvelut	14,663,443.80	13,438,411.45
Avustukset, tuet ja korvaukset	5,139,843.87	1,695,292.99
Hallintopalvelut	86,366,324.22	85,531,550.08
Tuotantopalvelut	105,401.65	125,717.93
Päästöoikeuksien myynnit	29,996,391.08	4,160,322.85
Muut liiketoiminnan tulot	7,105,845.33	5,006,828.92
	<u>159,702,062.45</u>	<u>125,476,520.01</u>

Liite 3. Materiaalit ja palvelut

Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	2,033,569,759.49	2,097,824,008.60
Varaston muutos + / -	-57,283,892.79	-70,393,414.54
	<u>1,976,285,866.70</u>	<u>2,027,430,594.06</u>
 Ulkopuoliset palvelut	 510,943,871.69	 512,364,806.04
Materiaalit ja palvelut yhteensä	<u>2,487,229,738.39</u>	<u>2,539,795,400.10</u>

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman liitetiedot 2008 2007

Liite 4. Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Palkat ja palkkiot	242,408,185.12	234,288,902.09
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	47,203,901.50	37,364,796.84
Muut henkilösivukulut	22,282,228.85	23,095,593.43
Henkilöstökulut yhteensä	<u>311,894,315.47</u>	<u>294,749,292.36</u>
 Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	 893,500.00	 1,456,845.23
 Toimitusjohtajan eläkesitoumukset		
Yhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta.		
 Henkilöstön määrä keskimäärin		
Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana		
Toimihenkilöitä	2,049	2,003
Työntekijöitä	<u>2,832</u>	<u>2,974</u>
Yhteensä	<u>4,881</u>	<u>4,977</u>

Liite 5. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot	202,034,349.25	295,991,078.12
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeis	<u>143,163,130.41</u>	<u>62,900,000.00</u>
Yhteensä	345,197,479.66	358,891,078.12

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtaan aineelliset hyödykkeet.

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman liitetiedot

2008

2007

Liite 6. Liiketoiminnan muut kulut

Tuotteiden toimituskulut	341,767,898.33	332,961,526.90
Myyntipalkkiot	34,509,916.22	32,125,646.24
Vuokratulot	13,409,185.41	13,120,286.47
Hallinto- ja toimistopalvelut	195,347,863.48	226,219,915.56
Vakuutusmaksut	5,937,418.75	6,550,765.21
Osakkeet ja osuudet, myyntitappio	614,618,936.93	2,262,395,258.55
Ympäristövarauksen muutos	6,723,885.60	16,620,359.89
Muut liiketoiminnan menot	56,090,262.52	9,831,000.04
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	<u>1,268,405,367.24</u>	<u>2,899,824,758.86</u>

Liite 7. Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastuspalkkiot	772,957.76	3,089,915.69
Veroneuvonta	23,995.00	9,274.61
Muut palkkiot	182,956.68	276,221.68
	<u>979,909.44</u>	<u>3,375,411.98</u>

Liite 8. Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1,033,947,746.25	700,740,153.37
Omistusyhteisyryksiltä	7,046,362.66	24,220,034.00
Muilta	142,765.70	280,541.90
Yhteensä	<u>1,041,136,874.61</u>	<u>725,240,729.27</u>
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	31,967,695.36	28,556,203.03
Muilta	22,915,596.84	2,018,273.04
Yhteensä	<u>54,883,292.20</u>	<u>30,574,476.07</u>
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	28,124,245.85	56,396,342.72
Muilta	13,989,304.89	42,956,719.30
Yhteensä	<u>42,113,550.74</u>	<u>99,353,062.02</u>
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista yhteensä	96,996,842.94	129,927,538.09
Sijoitusten arvonalentumiset		
Pitkäaikaisten sijoitusten arvonalentumiset	-1,241,587,104.45	0.00
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-102,555,674.10	-102,181,920.95
Muille	-284,210,961.85	-149,182,538.18
Yhteensä	<u>-386,766,635.95</u>	<u>-251,364,459.13</u>
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	-1,628,353,740.40	-251,364,459.13
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-490,220,022.85	603,803,808.23
Erään korko- ja rahoituskulut sisältyy kurssivoittoa (netto)	-7,116,018.21	80,152,617.65

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Tuloslaskelman liitetiedot	2008	2007
Liite 9. Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	0.00	110,247,630.00
	<u>0.00</u>	<u>110,247,630.00</u>
Satunnaiset kulut		
Jaetut konserniavustukset	0.00	-312,528.00
Fuusiotappio	0.00	-1,537,543.62
	<u>0.00</u>	<u>-1,850,071.62</u>
Satunnaiset erät yhteensä	0.00	108,397,558.38
Liite 10. Tilinpäätössiirrot		
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	-147,749,838.63	-155,983,208.44
Liite 11. Tuloverot		
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	1,156,849.45	15,186,084.48
	<u>1,156,849.45</u>	<u>15,186,084.48</u>
Liite 12. Ympäristökulut		
Materiaalit ja palvelut	31,358,697.05	31,933,924.36
Henkilöstökulut	1,771,884.51	2,388,184.09
Poistot ja arvonalentumiset	10,116,275.60	25,444,860.41
Yhteensä	<u>43,246,857.16</u>	<u>59,766,968.86</u>
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	10,935,199.91	10,383,933.50
Jätevesien käsittely	25,404,359.34	25,054,206.27
Jätehuolto	3,170,152.99	3,509,387.98
Maaperän ja pohjavesien suojelu	107,753.83	52,682.72
Melun ja värinän torjunta	35,616.49	34,635.85
Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelu	314,574.37	120,798.25
Tutkimus ja kehitys	5,475.00	66,300.89
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	3,273,725.23	20,545,023.40
Yhteensä	<u>43,246,857.16</u>	<u>59,766,968.86</u>

STORA ENSO OYJ
EMONYHTIÖN LIITETIEDOT

Pysyvät vastaavat

Liite 13. Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävai- kutteiset menot	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	142,852,040.73	4,697,307.88	108,895,720.23	256,445,068.84
Lisäykset	6,888,923.63	0.00	0.00	6,888,923.63
Vähennykset	-4,652,260.43	0.00	0.00	-4,652,260.43
Siirrot erien välillä	2,136,377.38	0.00	0.00	2,136,377.38
Hankintameno 31.12.	147,225,081.31	4,697,307.88	108,895,720.23	260,818,109.42
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 01.01.	-90,449,012.57	-4,475,700.90	-71,375,720.23	-166,300,433.70
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	4,652,260.43	0.00	0.00	4,652,260.43
Tilikauden poisto	-19,728,816.50	-14,060.00	-10,720,000.00	-30,462,876.50
Arvonalennukset	-22,762.00	0.00	0.00	-22,762.00
Kertyneet poistot 31.12.	-105,548,330.64	-4,489,760.90	-82,095,720.23	-192,133,811.77
Arvonkorotukset	0.00	0.00	0.00	0.00
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	41,676,750.67	207,546.98	26,800,000.00	68,684,297.65
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	52,403,028.16	221,606.98	37,520,000.00	90,144,635.14

Liite 14. Aineelliset hyödykkeet

	Maa ja vesialueet	Rakennukset ja Rakennelmat	Koneet ja Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,825,916.48	663,996,785.10	3,190,900,359.65	171,768,453.41	4,055,491,514.64
Lisäykset	52,000.00	5,183,817.89	84,197,733.59	736,387.19	90,169,938.67
Vähennykset	-84,470.95	-6,985,003.64	-71,238,515.54	-527,407.13	-78,835,397.26
Siirrot erien välillä	0.00	7,009,119.10	35,063,841.79	1,510,851.56	43,583,812.45
Hankintameno 31.12.	28,793,445.53	669,204,718.45	3,238,923,419.49	173,488,285.03	4,110,409,868.50
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 01.01.		-294,404,231.42	-2,150,840,249.24	-105,584,530.55	-2,550,829,011.21
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		6,641,166.64	70,900,209.93	508,034.27	78,049,410.84
Tilikauden poisto		-19,626,879.68	-142,876,075.51	-8,610,690.75	-171,113,645.94
Arvonalennukset	-70,202.24	0.00	0.00	0.00	-70,202.24
Arvon alentumispoisto		-2,623,896.31	-139,557,470.10	-959,002.00	-143,140,368.41
Kertyneet poistot 31.12.	-70,202.24	-310,013,840.77	-2,362,373,584.92	-114,646,189.03	-2,787,103,816.96
Arvonkorotukset	4,516,601.73	0.00	0.00	0.00	4,516,601.73
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	33,310,047.26	359,190,877.68	876,549,834.57	58,842,096.00	1,327,892,855.51
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	33,412,720.45	369,592,553.68	1,040,060,110.41	66,183,922.86	1,509,249,307.40
Tuotannon koneet ja laitteet					
Kirjanpitoarvo 31.12.2008			871,906,877.00		
Kirjanpitoarvo 31.12.2007			1,032,388,599.25		

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

	Aineettomat hyödykkeet	Rakennukset ja Rakennelmat	Koneet ja Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3,198,665.60	7,261,732.05	36,951,803.79	1,680,348.27	49,092,549.71
Lisäykset	7,120,531.38	95,427.52	35,595,735.43	36,468.16	42,848,162.49
Vähennykset	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Tilikauden poisto	0.00	0.00	-438,823.81	0.00	-438,823.81
Siirrot erien välillä	-2,146,398.20	-6,940,963.87	-34,958,473.49	-1,674,354.27	-45,720,189.83
Hankintameno 31.12.	8,172,798.78	416,195.70	37,150,241.92	42,462.16	45,781,698.56

STORA ENSO OYJ

EMON LIITETIEDOT

Pysyvät vastaavat

Ympäristönsuojelu	2008	2007
Aineelliset hyödykkeet		
Aktivoidut ympäristömenot		
Hankintameno 1.1.	81,427,744.26	88,725,344.87
Lisäykset	6,392,410.01	18,147,259.49
Poistot	10,116,275.60	25,444,860.10
Yhteensä	77,703,878.67	81,427,744.26
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	29,539,561.64	32,445,389.79
Jätevesien käsittely	43,922,990.74	45,408,099.41
Jätehuolto	2,629,319.29	2,478,483.58
Maaperän ja pohjaveden suojelu	1,288,763.00	810,699.89
Melun ja tärinän torjunta	265,450.00	285,071.59
Yhteensä	77,646,084.67	81,427,744.26

Vuosina 2008 ja 2007 ei ole maksettu ympäristöperusteisia sakkoja, maksuja tai korvauksia, eikä ole saatu ympäristönsuojeluun liittyviä tukia tai avustuksia.

Liite 15. Pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat osakkeet, osuudet ja lainasaamiset

	2008	2007
Emoyhtiössä		
Konserniyhtiöt		
Osakkeet	8,746,206,114.34	10,597,517,392.28
Lainasaamiset	318,385,667.28	542,897,257.54
Yhteensä	9,064,591,781.62	11,140,414,649.82
Omistusyhteisyritykset		
Osakkeet	67,951,299.44	83,077,738.13
Lainasaamiset	35,200,000.00	26,500,000.00
Yhteensä	103,151,299.44	109,577,738.13
Muut		
Osakkeet, kirjanpitoarvo	317,719,791.70	319,733,010.18
Osakkeet, arvonorotukset	115,027,521.16	115,027,521.16
Muut saamiset	208,158,853.99	115,804,394.69
	640,906,166.85	550,564,926.03
	Markkina-arvo	Markkina-arvo
	€	€
Pörssiyhtiöt	891,499.83	1,949,946.23

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Päästöoikeudet

Yhtiö on saanut 1.1.2008 Euroopan unionin päästökauppadirektiivissä määriteltystä päästöoikeuksista vastikkeetta yhteensä 1.7 miljoonaa tonnia ja käsitellyt ne kirjanpidossaan ns. nettomenettelyn mukaisesti eli toteutuneiden päästöjen ja saatujen päästöoikeuksien erotus on käsitelty tulosvaikutteisesti, jos toteutuneet päästötonnit ovat ylittäneet saadut oikeudet. Tilikauden aikana toteutuneet päästöt olivat 1.6 miljoonaa tonnia, joten toteutuneilla päästöillä ei ollut tulos- ja tasevaikutusta. Tilikauden päättyessä päästöoikeuksien markkina-arvo oli 16,10 euroa tonnilta ja kokonaisarvo 2,1 miljoonaa euroa.

Liite 16. Saamiset yhtiön johdolta

Yhtiön johdolta ei ole saamisia.

Vaihtuvat vastaavat	2008	2007
----------------------------	------	------

Liite 17. Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	281,568,719.09	224,284,826.30
Keskeneräiset tuotteet	21,083,719.01	18,480,424.04
Valmiit tuotteet	215,582,183.23	260,294,810.03
Muu vaihto-omaisuus	65,575,288.44	79,875,147.22
	583,809,909.77	582,935,207.59

Saamisten erittely

Liite 18. Pitkäaikaiset saamiset

Muut saamiset	4,114,540.73	6,015,502.94
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	4,114,540.73	6,015,502.94

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 19. Lyhytaikaiset saamiset	2008	2007
Myyntisaamiset	280,309,401.12	213,033,410.43
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	74,370,001.75	195,106,802.64
Muut saamiset	103,219,535.80	110,389,253.84
Siirtosaamiset	3,065,669.00	3,312,252.33
Yhteensä	180,655,206.55	308,808,308.81
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		
Myyntisaamiset	3,146,427.29	2,432,956.18
Muut saamiset	84,093.50	92,502.90
Yhteensä	3,230,520.79	2,525,459.08
Muut saamiset	38,604,896.93	43,213,093.93
Siirtosaamiset	19,822,115.63	52,056,392.87
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	522,622,141.02	619,636,665.12
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Lainasaamiset	150,264,007.77	52,624,372.44
Korkosaamiset	323,424,334.89	53,454,078.01
Muut arvopaperit	326,242,498.42	864,701,845.85
Yhteensä	799,930,841.08	970,780,296.30
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		
Lainasaamiset	1,000,000.00	0.00
Korkosaamiset	1,015,544.79	741,936.17
Muut arvopaperit	1,947,240.51	0.00
Yhteensä	3,962,785.30	741,936.17
Lainasaamiset		0.00
Korkosaamiset	121,727,511.09	143,486,970.31
Muut arvopaperit	57,210,059.25	580,985,383.69
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	982,831,196.72	1,695,994,586.47
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Hyödykejohdannaissaamiset konsernilta	1,699,298.91	780,276.20
Muut siirtosaamiset konsernilta	1,366,370.09	2,531,976.13
Tuloverosaaminen	0.00	22,687,513.96
Vuosialennussaamiset	1,596,000.00	2,198,634.00
Vakuutusmaksusaamiset	520,092.21	555,998.37
Hyödykejohdannaissaamiset	5,084,041.97	7,275,187.37
Henkilösivukuluerät	0.00	253,360.45
Muut siirtosaamiset	12,621,981.45	19,085,698.72
	22,887,784.63	55,368,645.20

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 20. Aktivoidut korot, rakennukset, koneet ja kalusto

	2008	2007
Rakennukset ja rakennelmat		
Aktivoidut korot 1.1.	563,983.00	849,810.00
Lisäykset 1.1.-31.12.	0.00	0.00
Vähennykset 1.1. - 31.12.	20,671.00	285,827.00
Aktivoidut korot 31.12.	543,312.00	563,983.00
Koneet ja kalusto		
Aktivoidut korot 1.1.	3,407,424.00	4,897,334.00
Lisäykset 1.1.-31.12.	0.00	0.00
Vähennykset 1.1. - 31.12.	494,571.00	1,489,910.00
Aktivoidut korot 31.12.	2,912,853.00	3,407,424.00
Muut aineelliset hyödykkeet		
Aktivoidut korot 1.1.	387,872.00	427,069.00
Lisäykset 1.1.-31.12.	0.00	0.00
Vähennykset 1.1. - 31.12.	30,706.00	39,197.00
Aktivoidut korot 31.12.	357,166.00	387,872.00
Muut pitkävaikutteiset menot		
Aktivoidut korot 1.1.	0.00	35,585.00
Vähennykset 1.1. - 31.12.	0.00	35,585.00
Aktivoidut korot 31.12.	0.00	0.00
Yhteensä		
Aktivoidut korot 1.1.	4,359,279.00	6,209,798.00
Lisäykset 1.1.-31.12.	0.00	0.00
Vähennykset 1.1. - 31.12.	545,948.00	1,850,519.00
Aktivoidut korot 31.12.	3,813,331.00	4,359,279.00

Liite 21. Oma pääoma

Osakepääoma 1.1.	1,342,215,448.30	1,342,215,448.30
Osakepääoma 31.12.	1,342,215,448.30	1,342,215,448.30
Ylikurssirahasto 1.1.	5,484,669,300.73	
Ylikurssirahasto aikaisemmin esitetyn tilinpäätöksen 31.12.2007 mukaisesti:		3,972,840,713.93
Tilinpäätökseen 31.12.2007 sisältyvän virheen oikaisu		
Siirto edellisten tilikausien voittovaroista		1,511,828,586.80
Ylikurssirahasto 31.12.	5,484,669,300.73	5,484,669,300.73
Vararahasto 1.1. ja 31.12.	353,946,990.12	353,946,990.12
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	1,148,446,252.31	
Edellisten tilikausien voitto aikaisemmin esitetyn tilinpäätöksen 31.12.2007 mukaisesti:		4,534,313,867.31
Tilinpäätökseen 31.12.2007 sisältyvän virheen oikaisu		
Siirto ylikurssirahastoon (2001-2006)		-1,511,828,586.80
Osingonjako	-354,878,994.15	-355,292,324.55
Osingonjako omat osakkeet	0.00	423,776.70
Omien osakkeiden osto/myynti	0.00	223,846.32
Oman pääoman alentaminen	0.00	0.00
Vähennys käyttöomaisuuden myynnistä	-70,202.24	-49,871.50
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	793,497,055.92	2,667,790,707.48
Tilikauden tappio	-1,204,177,150.21	-1,519,344,455.17
Jakokelpoiset varat		
Vapaa oma pääoma 31.12.	-410,680,094.29	
Vapaa oma pääoma aikaisemmin esitetyn tilinpäätöksen 31.12.2007 mukaisesti:		2,660,274,839.11
Tilinpäätökseen 31.12.2007 sisältyvän virheen oikaisu		-1,511,828,586.80
Jakokelpoiset varat 31.12.	-410,680,094.29	1,148,446,252.31

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 22. Osakepääoman jakautuminen osakelajeittain

	A-osakkeet	R-osakkeet	Yhteensä
31/12/1998	243,394,655	516,185,034	759,579,689
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 6-24.9.	-34,443,467	34,443,467	0
Merkintä optio-oikeuden perusteella 26.10.		30,000	30,000
31/12/1999	208,951,188	550,658,501	759,609,689
Merkintä optio-oikeuden perusteella 26.1.		246,000	246,000
Osakeanti (Consolidated Papers) 11.9.		167,367,577	167,367,577
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 16-27.10.	-14,454,732	14,454,732	0
31/12/2000	194,496,456	732,726,810	927,223,266
Merkintä optio-oikeuden perusteella 5.1.		312,000	312,000
Merkintä optio-oikeuden perusteella 16.3.		964,201	964,201
Mitätöidyt osakkeet (yhtiökokous 2001) 9.4.	-910,600	-22,260,100	-23,170,700
Merkintä optio-oikeuden perusteella 29.5.		228,000	228,000
Merkintä optio-oikeuden perusteella 20.7.		773,522	773,522
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 17-28.9.	-9,312,271	9,312,271	0
Merkintä optio-oikeuden perusteella 17.10.		238,287	238,287
Merkintä optio-oikeuden perusteella 29.11.		184,723	184,723
31/12/2001	184,273,585	722,479,714	906,753,299
Merkintä optio-oikeuden perusteella 10.1.		1,158,000	1,158,000
Mitätöidyt osakkeet (yhtiökokous 2002) 3.4.	-813,200	-7,319,800	-8,133,000
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 16-27.9.	-1,143,700	1,143,700	0
31/12/2002	182,316,685	717,461,614	899,778,299
Merkintä optio-oikeuden perusteella 9.1.		3,000	3,000
Mitätöidyt osakkeet (yhtiökokous 2003) 31.3.	-93,800	-35,500,000	-35,593,800
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 5-11/2003	-1,011,805	1,011,805	0
Merkintä optio-oikeuden perusteella 12.12.		75,000	75,000
31/12/2003	181,211,080	683,051,419	864,262,499
Merkintä optio-oikeuden perusteella 8.1.		27,000	27,000
Merkintä optio-oikeuden perusteella 15.1.		195,000	195,000
Merkintä optio-oikeuden perusteella 4.3.		75,000	75,000
Mitätöidyt osakkeet (yhtiökokous 2004) 5.4.	-8,100	-27,800,000	-27,808,100
Merkintä optio-oikeuden perusteella 8.4.		492,000	492,000
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 1-11/2004	-2,154,457	2,154,457	0
31/12/2004	179,048,523	658,194,876	837,243,399
Mitätöidyt osakkeet 31.3.2005	-16,300	-24,250,000	-24,266,300
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 1-11/2005	-872,445	872,445	0
31/12/2005	178,159,778	634,817,321	812,977,099
Mitätöidyt osakkeet 31.3.2006	-38,600	-23,400,000	-23,438,600
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 1-11/2006	-18,061	18,061	0
31/12/2006	178,103,117	611,435,382	789,538,499
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 1-11/2007	-624,084	624,084	0
31/12/2007	177,479,033	612,059,466	789,538,499
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 12.07-11.08	-326,552	326,552	0
31/12/2008	177,152,481	612,386,018	789,538,499

Vasta-arvo (nimellisarvo) EUR 1.70 per osake

	A-osake	R-osake	
Osakepääoma 31.12.2008	301,159,218	1,041,056,231	1,342,215,448

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 23. Tilinpäätössiirtojen kertymä	2008	2007
Poistoero		
Aineettomat oikeudet	2,832,691.86	3,522,312.62
Liikearvo	5,360,000.00	5,360,000.00
Muut pitkävaikutteiset menot	193,504.98	150,371.98
Rakennukset ja rakennelmat	129,705,577.48	133,040,665.48
Koneet ja kalusto	445,438,295.18	585,375,212.41
Muut aineelliset hyödykkeet	33,485,416.00	37,316,757.22
	<u>617,015,485.50</u>	<u>764,765,319.71</u>

Liite 24. Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset		
Uudelleenjärjestelyvaraukset	17,470,252.38	569,252.38
Ympäristövaraukset	18,887,420.57	25,611,306.17
Muut varaukset	14,500,000.00	0.00
	<u>50,857,672.95</u>	<u>26,180,558.55</u>

Liite 25. Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Laskennallinen verovelka poistoerosta	160,424,026.23	198,838,983.12
Laskennallinen verosaaminen tappiosta	-96,624,323.49	0.00
Laskennallinen verosaaminen varauksista	-17,039,872.47	-13,380,161.48
Laskennallinen verovelka yhteensä	<u>46,759,830.27</u>	<u>185,458,821.64</u>

Laskennallisia verosaamisia ja -velkoja ei ole merkitty taseeseen.

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 26. Lyhytaikaiset korolliset velat	2008	2007
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Muut lyhytaikaiset lainat	2,100,589,127.47	2,896,327,215.23
Korkovelat	31,602,705.45	104,595,362.39
Yhteensä	2,132,191,832.92	3,000,922,577.62
Muut lyhytaikaiset lainat	121,820,578.54	337,471,563.48
Korkovelat	394,309,846.74	141,564,559.80
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	2,648,322,258.20	3,479,958,700.90
 Liite 27. Muu lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	819,210.39	690,381.24
Ostovelat	111,779,687.03	161,549,006.23
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Saadut ennakot	165.62	2,778.02
Ostovelat	60,190,557.34	66,360,804.64
Muut velat	42,822.25	43,063.28
Siirtovelat	8,798,470.79	18,522,945.50
Yhteensä	69,032,016.00	84,929,591.44
Velat omistusyhteisyrityksille		
Ostovelat	3,613,756.79	1,111,147.86
Yhteensä	3,613,756.79	1,111,147.86
Muut velat	31,939,875.18	40,360,671.66
Siirtovelat	166,184,477.84	192,059,278.34
Muu lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	383,369,023.23	480,700,076.77
Siirtovelkojen olennaiset erät		
Uudelleenjärjestelyvaraus	16,680,298.09	25,281,601.00
Siirtyvät palkka- ja lomapalkkavelat	58,846,540.55	57,751,431.89
Vuosialennukset	37,542,883.85	22,966,655.24
Laskuttamattomat vastaanotot	17,934,350.78	31,978,482.26
Muut siirtovelat	45,978,875.36	72,604,053.45
	174,982,948.63	210,582,223.84

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 28. Vakuudet ja vastuusitoumukset	31/12/2008	31/12/2007
Omasta velasta		
Pantit	840,939.63	840,939.63
Kiinnitykset	11,438,157.00	11,370,881.00
Konserniyhtiön velasta		
Takaukset	434,485,834.93	504,216,869.91
Osakkuusyhtiöiden puolesta		
Kiinnitykset		
Takaukset	180,418,186.29	245,260,727.99
Muiden puolesta		
Takaukset	152,901,102.52	112,582,344.13
Muut omat vastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat leasing-vastuut	1,929,482.07	2,170,245.09
Myöhemmin maksettavat leasing-vastuut	1,671,504.26	2,298,253.64
Vuokravastuut	15,349.15	4,877.45
Muut vastuut	373,721.00	249,191.00
Yhteensä		
Pantit	840,939.63	840,939.63
Kiinnitykset	11,438,157.00	11,370,881.00
Takaukset	767,805,123.74	862,059,942.03
Leasing-vastuut	3,600,986.33	4,468,498.73
Vuokravastuut	15,349.15	4,877.45
Muut vastuut	373,721.00	249,191.00
Yhteensä	784,074,276.85	878,994,329.84

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 29. Korolliset Lainat

Pitkäaikaisten korollisen vieraan pääoman takaisinmaksuohjelma lyhennysosuudet mukaan lukien 31/12/2008

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 -	Total KEUR
Joukkovelkakirjalainat	335,317	525,000	335,008	0	0	1,221,043	2,416,368
Lainat rahoituslaitoksilta	64,356	196,592	25,360	68,800	0	43,113	398,221
Eläkelainat	0	0	25,000	25,000	25,000	125,000	200,000
Muut pitkäaikaiset velat	0	0	167	167	167	100	601
Muut pitkäaikaiset velat metsämyyjiltä	0	1,101	441	4	3,133	0	4,679
Muut pitkäaikaiset velat konserniyrityksille	0	0	0	0	0	0	0
	399,673	722,693	385,976	93,971	28,300	1,389,256	3,019,869

Joukkovelkakirjalainat

	Korko	Valuutta	Alkuperäinen lainamäärä	Tasearvo 31/12/2007	Tasearvo 31/12/2008
Kiinteäkorkoiset					
1993-2019	8.600	USD	50.0	40.5	42.1
2001-2011	7.375	USD	750.0	316.3	335.0
2004-2014	5.125	EUR	517.6	485.9	490.1
2004-2009	3.875	SEK	4640.0	491.1	335.3
2005-2010	3.250	EUR	500.0	500.0	500.0
2006- 2016	6.404	USD	507.9	330.3	351.6
2006- 2036	7.250	USD	300.0	201.1	212.9
2006-2015	3.500	SEK	500.0	56.9	49.5
Loans matured and extinguished in 2008				64.9	
Vaihtuvakorkoiset					
2000-2010	Euribor+0.80	EUR	25.0	25.0	25.0
2006-2018	Euribor+0.96	EUR	25.0	25.0	25.0
2006-2018	Euribor+0.72	EUR	50.0	50.0	50.0
Loans matured and extinguished in 2008				259.4	
				<u>2846.3</u>	<u>2416.4</u>

STORA ENSO OYJ
EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Liite 30. Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Avoimet riskienhallintaan käytetyt sopimukset 31.12.2008 EUR milj.

Käypä arvo	39813.0	31/12/2007
------------	---------	------------

Korkojohdannaiset

Koronvaihtosopimukset	227.2	59.4
Korko-optiot	-38.0	-4.9
Korkojohdannaiset yhteensä	189.2	54.5

Valuuttajohdannaiset

Termiinisopimukset	89.4	-16.9
Valuutanvaihtosopimukset	0.0	0.0
Valuuttaoptiot	-26.7	8.9
Valuuttajohdannaiset yhteensä	62.7	-8.0

Hyödykejohdannaiset

Energia- ja paperijohdannaiset	1.1	28.4
--------------------------------	-----	------

Optioiden suojausinstrumentit

Optioiden suojausinstrumentit	-53.1	-34.3
-------------------------------	-------	-------

Nimellisarvo

Korkojohdannaiset

Koronvaihtosopimukset	4617.8	4,705.2
Korko-optiot	394.3	451.6
Korkojohdannaiset yhteensä	5012.1	5,156.8

Valuuttajohdannaiset

Termiinisopimukset	6188.1	929.2
Valuutanvaihtosopimukset	0.0	0.0
Valuuttaoptiot	2376.8	3,569.5
Valuuttajohdannaiset yhteensä	8564.9	4,498.7

Hyödykejohdannaiset

Energia- ja paperijohdannaiset	1066.2	676.0
--------------------------------	--------	-------

Optioiden suojausinstrumentit

Optioiden suojausinstrumentit	158.2	213.9
-------------------------------	-------	-------

YMPÄRISTÖVASTUUT 31.12.2008

1. Pateniemen saha-alue

Stora Enso Oyj omistaa Oulussa kiinteistön, jolla on toiminut Pateniemen saha 1800-luvun lopulta vuoteen 1990. Toiminnan seurauksena puutavaran käsittely- ja varastoalueiden maaperä on pilaantunut. Alueen puhdistamisesta ja kunnostamisesta on vastaa Stora Enso Oyj. Koska kyseessä on laajamittainen puhdistustyö, on vuonna 2004 - 2005 tehty perusteellinen lisäselvitys parhaan toteuttamiskelpoisen ratkaisun löytämiseksi. Ympäristövaikutusten arviointi valmistui vuonna 2005 ja ympäristöriskien kartoitus valmistuu helmikuussa 2009. Stora Enso puhdistaa viranomaisvaatimusten mukaan vuonna 2009 pahimmin saastuneen alueen. Muun alueen puhdistustyön laajuus riippuu alueen tulevasta maankäyttötarkoituksesta.

2. Klooritehtaan kennosalin purku

Stora Enso Oyj, silloinen Enso Oyj, myi paperikemian liiketoiminnan Akzo Nobelille vuonna 1997. Silloisessa kaupassa Oulussa sijaitseva kloori- ja klooraattitehdas siirtyi uudelle omistajalle. Tehdas toimii Eka Chemicals Oy:n nimellä. Kauppasopimuksessa määriteltiin, että ympäristövastuut ennen kauppahetkeä jäivät myyjälle. Erikseen sovittiin, että kun elohopeamenetelmään perustuva kloorin ja natriumhydroksidin valmistus loppuu, Stora Enso vastaa tehtaan purusta ja alueen puhdistamisesta. Vuonna 2007 purettiin käytöstä poistetut kloorin valmistuksessa käytetyt kennot siten, että ne eivät aiheuta työturvallisuusriskiä.

3. Kotkan saha-alueen puhdistaminen

Stora Enso Oyj:n tehdasalueella Kotkassa on vanhan sahan alue vuonna 2003 tehtyjen selvitysten perusteella pilaantunut. Viranomaisten vaatimuksesta alue tulee puhdistaa teollisuuskäyttöön soveltuvalla tasolle. 2005 alueelle asennettiin havaintoputkia, joista otetaan säännöllisesti vesinäytteitä viranomaisen esityksen mukaisesti. Puhdistamisajankohta riippuu alueen käyttötarpeesta.

4. Kemijärven sellutehdas

Kemijärven sellutehtaan tuotantotoiminta päättyi huhtikuussa 2008. Voimassa olevaan ympäristölupaan on haettu muutosta toiminnan lopettamisen vuoksi. Ympäristölupaprosessi on kesken. Uusi ympäristölupa tulee sisältämään määräykset koskien maaperän kunnostamista sekä jälkilammikon jatkoahoitoa, kaatopaikkavesin käsittelyä ym. Vanhat kaatopaikat suljetaan vuoden 2010 loppuun mennessä olemassa olevan luvan vaatimusten mukaisesti.

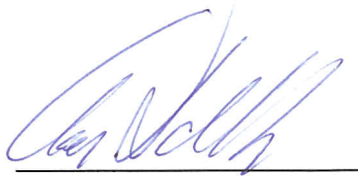
5. Summan tehdas

Summan tehtaan tuotanto loppui tammikuussa 2008. Voimassa olevaan ympäristölupaan on haettu muutosta toiminnan lopettamisen vuoksi. Ympäristölupaprosessi on kesken. Uusi ympäristölupa tulee sisältämään määräykset koskien tehdasalueen kunnostamista.

Luettelo kirjanpitolukijoista ja tositteiden lajeista sekä säilytystavoista:

Tasekirja	sidottuna
Päivä- ja pääkirja	cd:nä
Reskontraerittelyt	cd:nä
Ostoreskontratositteet	paperitositteina
Myyntireskontratositteet	cd:nä/paperitositteina
Muistiotositteet	paperitositteina
Käyttöomaisuustositteet	cd:nä
Palkkatositteet	paperitositteina

Helsingissä, helmikuun 4. päivänä 2009

Claes Dahlbäck
hallituksen puheenjohtaja

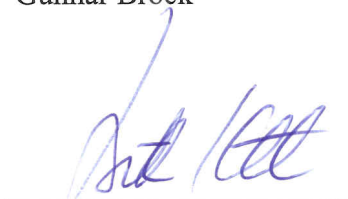
Ilkka Niemi
hallituksen varapuheenjohtaja

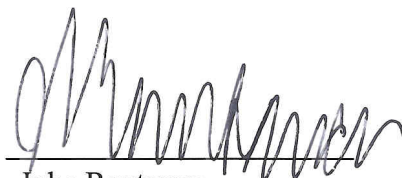
Gunnar Brock

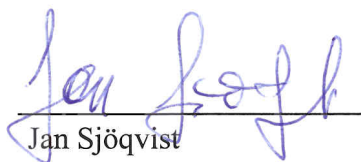
Dominique Hérard Dubreuil

Birgitta Kantola

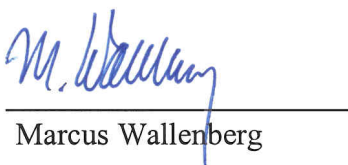
Juha Rantanen

Jan Sjöqvist

Matti Vuoria

Marcus Wallenberg

Jouko Karvinen
toimitusjohtaja

STORA ENSO OYJ

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 25. päivänä helmikuuta 2009

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Mikael Paul
KHT